वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०७८/७९

कर्मचारी सञ्चय कोष

पुल्चोक, ललितपुर

www.epf.org.np

कर्मचारी सञ्चय कोष

सञ्चालक समिति

डा. राम प्रसाद घिमिरे
अध्यक्ष
(सचिव, नेपाल सरकार)

दिपक थापा
सञ्चालक
(प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी)

लक्ष्मी प्रसाद निरौला
सञ्चालक
(सहसचिव, नेपाल सरकार)

डा. हरि प्रसाद अधिकारी
सञ्चालक
(सहप्राध्यापक, त्रिभुवन विश्वविद्यालय)

गणेश सिंह भण्डारी
सञ्चालक
(सहायक रथी, नेपाली सेना)

राजु रमण पौडेल
सञ्चालक
(कार्यकारी निर्देशक, नेपाल बीमा प्राधिकरण)

जितेन्द्र घिताल
सञ्चालक
(प्रशासक, कर्मचारी सञ्चय कोष)

कर्मचारी सञ्चय कोष

उच्च व्यवस्थापन समूह

जितेन्द्र धिताल
प्रशासक

जीवन कुमार कट्वाल
का.मु.सह प्रशासक

भरत राज वस्ती
का.मु.सह प्रशासक

रोचन श्रेष्ठ
मुख्य प्रबन्धक

ध्रुव भट्टराई
मुख्य प्रबन्धक

ध्रुव प्रसाद अधिकारी
मुख्य प्रबन्धक

दिनेश के.सी.
मुख्य प्रबन्धक

ठाकुर जंग थापा
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

दामोदर प्रसाद सुवेदी
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

सुवास खड्का
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

दर्शन भट्टराई
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

वीरेन्द्र पौडेल
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

शान्ता गौतम
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

सागर कुमार सिंह
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

कोषको विकासक्रमको संक्षिप्त झलक

दशक	मिति	प्रमुख घटना
१९९०	वि.सं. १९९१	सैनिक द्रव्य कोषको स्थापना
२०००-२०१९	वि.सं. २००१	काठमाण्डौं उपत्यका भित्र लागू हुने गरी निजामती प्रोभिडेण्ट फण्डको स्थापना
	वि.सं. २००५	निजामती प्रोभिडेण्ट फण्डलाई नेपाल राज्यभर विस्तार
	वि.सं. २०१७	सञ्चय कोष विभागको स्थापना
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को लालमोहर जारी
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को पहिलो संशोधन
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोषको स्थापना
२०२०-२०३९	वि.सं. २०२०	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०२३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को दोस्रो संशोधन
	वि.सं. २०२५	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०२९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को तेस्रो संशोधन
	वि.सं. २०२९	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०३०	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को चौथो संशोधन
	वि.सं. २०३६	शिक्षक कर्मचारीहरूको कोष रकम जम्मा गर्न शुरुआत
	वि.सं. २०३७	अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षा संस्था (ISSA) को सदस्यता प्राप्त
२०४०-२०४९	वि.सं. २०४२	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को पाँचौं संशोधन
	वि.सं. २०४७	निजी क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारीको रकम जम्मा गर्न शुरुआत
	वि.सं. २०४७	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को छैटौं संशोधन, सञ्चय कोष रकमको आंशिक भुक्तानीको व्यवस्था
	वि.सं. २०४८	शाखा कार्यालय, विराटनगरको स्थापना
	वि.सं. २०४८	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को सातौं संशोधन
	वि.सं. २०४८	सञ्चयकर्तालाई काजकिरिया अनुदान प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०४९	शाखा कार्यालय, धनकुटाको स्थापना
	वि.सं. २०४९	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
२०५०-२०५९	वि.सं. २०५१	शाखा कार्यालय, नेपालगन्जको स्थापना
	वि.सं. २०५२	सञ्चयकर्तालाई दुर्घटना क्षतिपूर्ति सुविधा र सञ्चयकर्ता आवास तथा सवारी साधन सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०५३	शाखा कार्यालय, पोखराको स्थापना
	वि.सं. २०५३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को आठौं संशोधन, कोषले सहवित्तीयकरणमा सहभागी भई ऋण लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था
	वि.सं. २०५६	शाखा कार्यालय, भैरहवाको स्थापना
	वि.सं. २०५६	कोष भवन पूल्वोकको निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं. २०५७	पोखरा आवास योजना सम्पन्न्न तथा वितरण
	वि.सं. २०५७	सञ्चयकर्तालाई विशेष सापटी र घर सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०५८	सञ्चयकर्तालाई शैक्षिक सापटी प्रदान गर्न शुरु
२०६०-२०६९	वि.सं. २०६१	शाखा कार्यालय, धनगढीको स्थापना
	वि.सं. २०६२	शाखा कार्यालय, नेपालगन्जको सुर्खेतमा स्थानान्तरण

दशक	मिति	प्रमुख घटना
२०६०-२०६९	वि.सं. २०६४	राष्ट्रिय गौरवको माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत परियोजनामा कोषले ऋण लगानी गर्ने ऐतिहासिक निर्णय
	वि.सं. २०६५	शाखा कार्यालय, भैरहवाको बुटवलमा स्थानान्तरण
	वि.सं. २०६९	सञ्चयकर्तालाई सरल चक्रकर्जा प्रदान गर्न सुरु
२०७०-हालसम्म	वि.सं. २०७०	सेवाकेन्द्र, सिंहदरबारको स्थापना
	वि.सं. २०७०	सञ्चयकर्ता औषधोपचार सहयोग कार्यक्रमको सुरुआत
	वि.सं. २०७१	शाखा कार्यालय, कोहलपुरको स्थापना
	वि.सं. २०७१	ADFIAP को सदस्यता प्राप्त
	वि.सं. २०७१	ICANले प्रदान गर्ने BPA Award-2013 प्राप्त
	वि.सं. २०७२	कोष भवन लगनखेल निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं. २०७२	सेवाकेन्द्र, पुल्चोकको स्थापना
	वि.सं. २०७२	सञ्चयकर्ता सुत्केरी तथा शिशु स्याहार सुविधा योजना शुरु
	वि.सं. २०७२	ICANले प्रदान गर्ने BPA Award-2014 प्राप्त
	वि.सं. २०७३	सञ्चयकर्तालाई घर मर्मत सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०७३	ICANले प्रदान गर्ने BPA Award-2015 प्राप्त
	वि.सं. २०७४	ADFIAPको Corporate Governance Award-2017 प्राप्त
	वि.सं. २०७५	शाखा कार्यालय, जनकपुरको स्थापना
	वि.सं. २०७५	शाखा कार्यालय, बिराटनगरको भवन निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं. २०७५	सञ्चयकर्ता औषधोपचार (रु.१ लाख) तथा घातक रोग (रु. १० लाखसम्म) बीमा योजनाको शुरुआत
	वि.सं. २०७६	सञ्चयकर्तालाई सिधै बैंक खातामा रकम भुक्तानीको शुरुआत
	वि.सं. २०७६	निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम सरकारी कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोष सञ्चालन
	वि.सं. २०७६	सञ्चयकर्ता घरजग्गा व्यवस्थापन कम्पनीको स्थापना
	वि.सं.२०७७	अनलाइन विशेष सापटीको शुरुआत
	वि.सं.२०७७	अनलाइन सापटी फिर्ता प्रकियाको शुरुआत
	वि.सं.२०७७	सार्वजनिक निकायका कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण तथा उपदान कोष सञ्चालन
	वि.सं.२०७७	विद्युतीय परिचय-पत्रको शुभारम्भ
	वि.सं.२०७७	विद्युतीय हाजिरी प्रणालीको पूर्ण कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७७	कर्जा, लगानी तथा असूली नीति,२०७७ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७८	कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७८	शाखा कार्यालय, कोहलपुरको भवन निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं.२०७८	जग्गा खरिद सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं.२०७९	सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण नीति, २०७८ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७९	संस्थागत कर्जा असुली विनियम, २०७८ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७९	सञ्चयकर्ता कर्जा असुली विनियम, २०७९ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७९	ISSA को Affiliate सदस्यता प्राप्त
	वि.सं.२०७९	ADFIAP को IT Award-2022 प्राप्त

विषय सूची

परिच्छेद	विषय	पृष्ठ सं.
परिच्छेद-१	कर्मचारी सञ्चय कोषको परिचय	१
१.१	परिचय	१
१.२	कोषको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	१
१.३	कोषको उद्देश्य	२
१.४	दुरदृष्टि (Vision)	२
१.५	दीर्घकालीन लक्ष्य (Mission)	२
१.६	व्यवस्थापकीय मान्यता (Core Values)	३
१.७	प्रमुख रणनीति तथा कार्य योजना	३
१.८	अन्तर्राष्ट्रिय आवद्धता	४
परिच्छेद-२	संस्थागत संरचना र सुशासन	५
२.१	संगठनात्मक संरचना	६
२.२	समिति तथा उपसमिति	६
२.३	मानव संसाधन व्यवस्थापन	१३
२.४	संस्थागत सुशासन	१६
२.५	व्यवसायिक मूल्य मान्यता तथा नैतिकता	१७
२.६	सुचना प्रवाह प्रणाली	१८
२.७	संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व	१८
२.८	जोखिम व्यवस्थापन	१८
२.९	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	२०
परिच्छेद-३	कोषको आन्तरिक तथा बाह्य पक्षको विश्लेषण	२१
३.१	कोषको आन्तरिक वातावरण	२१
३.२	कोषको बाह्य वातावरण	२१
३.३	कोषको सवल पक्ष, दुर्वल पक्ष एवम् अवसर र चुनौतीको विश्लेषण	२४
परिच्छेद-४	कोषको मुख्य कारोबार	२७
४.१	सञ्चयकर्ताको आवद्धता	२७
४.२	सञ्चयकर्ता वृद्धिको अवस्था	२७
४.३	सञ्चय कोष वृद्धिको अवस्था	२८
४.४	निवृत्तभरण कोष योगदानको अवस्था	२९
४.५	सञ्चय कोष भुक्तानीको अवस्था	३०

विषय सूची

परिच्छेद	विषय	पृष्ठ सं.
परिच्छेद-५	सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरिएका सेवा तथा सुविधाहरू	३१
५.१	वित्तीय प्रतिफल	३१
५.२	सापटी सुविधा	३३
५.३	सामाजिक सुरक्षा सुविधा	३६
५.४	कोषको सेवा प्रभावकारी बनाउन सञ्चालन गरिएका थप सेवा	४०
परिच्छेद-६	वित्तीय विश्लेषण	४३
६.१	आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विश्लेषण	४३
६.२	कोषको विगत ५ वर्षको तुलनात्मक वित्तीय विवरण	४५
६.३	कोषको लेखा तथा लेखापरीक्षण	४७
परिच्छेद-७	कोषको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरण	५५
परिशिष्ठ १	कोष सम्वन्धित ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधिहरूको सूची	११४

परिच्छेद-१

कर्मचारी सञ्चय कोषको परिचय

१.१ परिचय

नेपाल सरकारको विभिन्न सेवाका कर्मचारी लगायत संगठित संस्था एवम् निजी क्षेत्रका कर्मचारी एवम् कामदारहरुको सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यबाट कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ अनुरुप कर्मचारी सञ्चय कोषको स्थापना वि.सं. २०१९ साल भाद्र ३१ गते भएको हो ।

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा भएको नवौं संशोधनबाट नेपाल सरकार र संगठित संस्थाका कर्मचारीहरु, अन्य कर्मचारीहरु र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिहरुको समेत सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष लगायत अन्य सामाजिक सुरक्षा कोषहरु सञ्चालन गर्न सक्ने गरी कोषको कार्यक्षेत्र र दायरा विस्तार भएको छ । निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोष सञ्चालनको अधिकार समेत कोषलाई प्राप्त भएको छ ।

१.२ कोषको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

सैनिकहरूको सेवा निवृत्त जीवनमा आर्थिक राहत पुऱ्याउने उद्देश्यले वि.सं. १९९१ मा सैनिक द्रव्य कोष स्थापना भएको थियो । यस व्यवस्थालाई विस्तार गरी निजामती कर्मचारीका निमित्त वि.सं. २००१ मा निजामती प्रोभिडेन्ट फण्डको व्यवस्था भयो ।

सञ्चय कोष सम्बन्धी भएका यी दुवै व्यवस्थालाई एकीकृत गरी वि.सं. २०१७ सालमा अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत कर्मचारी सञ्चय कोष विभागको स्थापना गरियो । देशमा सञ्चय कोषको व्यवस्थापनलाई अझ प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले वि.सं. २०१९ भदौ ३१ गते निजामती कर्मचारी, नेपाली सेना र नेपाल प्रहरीका कर्मचारी समेतका लागि कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ जारी गरी एक अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित संगठित संस्थाको रूपमा वर्तमान कर्मचारी सञ्चय कोषको स्थापना भएको हो ।

नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र निजामती कर्मचारीको सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्दै आएको कोषले २०३६ सालदेखि शिक्षकहरुको र २०४८ सालदेखि निजी क्षेत्रका संगठित संघ संस्थामा कार्यरत कर्मचारी तथा कामदारहरुलाई आफ्नो दायरामा समाहित गरेको छ। स्थापना कालमा करिब २७ हजार सञ्चयकर्ताको करिब रु.३७ लाखको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी पाएको कोषले २०७९ असारसम्ममा करिब ५ लाख ५५ हजार सञ्चयकर्ताको करिब रु. ४१६ अर्ब सञ्चय कोष र रु. ३ अर्ब निवृत्तभरण कोषसमेत गरी करिब रु.४५९ अर्ब कुल स्रोतको व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। त्यसैले स्रोत परिचालनको दृष्टिकोणबाट कोष मुलुकको बृहत् वित्तीय संस्थाको रुपमा स्थापित भइसकेको छ।

ललितपुर जिल्ला, ललितपुर महानगरपालिकाको पुल्चोकमा केन्द्रीय कार्यालय रहेको कोषले ७ वटै प्रदेशका विभिन्न ८ स्थानमा शाखा कार्यालय तथा ३ स्थानमा सेवा केन्द्रहरु सञ्चालन (थप २ वटा सञ्चालनको लगि तयारी गरिएको) गरी सबै क्षेत्रका सञ्चयकर्तालाई सेवा प्रवाहमा समेटिरहेको छ।

१.३ कोषको उद्देश्य

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम कोषको उद्देश्य सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्ने रहेको छ। साथै, कोषले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषको समेत व्यवस्थापन गरिरहेको छ। कोषले आफ्नो उद्देश्य प्राप्तिका लागि सञ्चय कोष र निवृत्तभरण कोषको व्यवस्थापन गर्ने, दीर्घकालीन वित्तीय स्रोत एवम् अन्य सम्पत्तिलाई आय आर्जनका क्षेत्रमा लगानी गर्ने, सञ्चयकर्ताको सेवाकालीन आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सापटी सुविधाहरुको व्यवस्थापन गर्ने, सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ताको अवकाशपछिको रकम भुक्तानी गर्ने, सञ्चयकर्ताको निमित्त आवास परियोजनाको सञ्चालन गर्ने, कोषले सम्पादन गर्नँपर्ने कामलाई व्यवस्थित रुपले सम्पादन गर्न संस्था वा कम्पनीको स्थापना र सञ्चालन गर्ने तथा मुनाफाबाट सृजना गरिएका जगेडा कोषहरुबाट खर्च व्यहोर्ने गरी सञ्चयकर्तालाई विभिन्न प्रकारका सामाजिक सुरक्षा सुविधा प्रदान गर्ने लगायतका सञ्चयकर्ता तथा योगदानकताको हितसँग सम्बन्धित अन्य कार्य गर्ने कोषको प्रमुख जिम्मेवारी रहेको छ।

१.४ दूरदृष्टि (Vision)

सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष र अन्य सामाजिक सुरक्षा योजनाको व्यवस्थापनको माध्यमबाट कोषलाई सरकारी तथा सार्वजनिक क्षेत्रको एकिकृत सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रूपमा विकास गर्ने।

१.५ दीर्घकालीन लक्ष्य (Mission)

- प्रभावकारी स्रोत परिचालन, दिगो एवं गुणस्तरीय सेवा तथा आधारभुत सामाजिक सुरक्षण कार्यक्रमको विस्तारको माध्यमद्वारा कोषलाई सु-प्रतिष्ठित सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्थाको रूपमा स्थापित गर्ने।
- चुस्त व्यवस्थापन, गुणात्मक सेवाको विकास र विस्तार, प्रतिस्पर्धी र सेवा मैत्री कार्यपद्धति, सहकार्य र साझेदारीका अवधारण अवलम्वन गरी कोषलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको सक्षम सामाजिक सुरक्षण संस्थाका रुपमा विकास गर्ने।
- सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष र अन्य सामाजिक सुरक्षा योजनाको सुव्यवस्थापनद्वारा कोषलाई सन्तुष्ट र स्वस्थ्य सञ्चयकर्ता परिवार (A happy and healthy family of satisfied members) बनाउने।
- कोषमा उपलब्ध दीर्घकालीन बचतलाई देशको उत्पादनशील तथा पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा उपयोग गरी दीगो आर्थिक विकासमा योगदान गर्ने।

१.६ व्यवस्थापकीय मान्यता (Core Values)

कोषले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा देहायका व्यवस्थापकीय मुल्य मान्यतालाई आत्मसात गर्नेछ :

१.७ प्रमुख रणनीति तथा कार्य योजना

निर्धारित दुरदृष्टि र दीर्घकालीन लक्ष्य अनुरुप कोषलाई सुदृढ र गतिशील तथा सशक्त संस्थाको रुपमा विकास गर्न देहायका पाँचवटा प्रमुख रणनीतिहरु अवलम्वन गरिने छ:

- एकिकृत अवकाश कोषको रुपमा कोषलाई सरकारी, तथा सार्वजनिक एवम् औपचारिक क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्था बनाई यस क्षेत्रमा काम गर्ने कर्मचारीहरुको समाजिक सुरक्षाका सम्पुर्ण सुविधा वा योजना संचालन तथा कार्यान्वयन गर्ने ।
- संस्थागत सुशासन कायम गरी वित्तीय स्रोतको सुरक्षित, प्रभावकारी, प्रतिफलयुक्त र दक्षतापुर्ण परिचालन मार्फत दीर्धकालिन रुपमा सञ्चयकर्ताहरुको हित तथा राज्यको आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउने ।
- सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय, प्रभावकारी र सञ्चयकर्ता मैत्री बनाई नव प्रर्वतनको अवधारणा र अन्य सामाजिक सुरक्षा संस्थाका असल अभ्यासको अवलम्वन मार्फत सेवाग्राहीहरुको सन्तुष्टी अभिबृद्धि गर्ने ।
- श्रोतको संकलन तथा प्रभावकारी परिचालन, कोषको लेखाङ्कन र सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहमा सुचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्ने ।
- मानव संसाधनको प्राप्ती, विकास, उपयोग तथा व्यवस्थापनलाई दक्षतापुर्ण एवं कोषलाई गतिशील सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रुपमा प्रभावकारी बनाई स्थापित गर्ने ।

१.८ अन्तर्राष्ट्रिय आवद्धता

- कर्मचारी सञ्चय कोषले अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षण संस्था (International Social Security Association-ISSA)को सन् १९८० मा Associate सदस्यता प्राप्त गरेकोमा सञ्चय कोष व्यवस्थापनका अतिरिक्त सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा महत्वपुर्ण कार्यहरु गरेको फलस्वरुप वि.सं. २०७९ मा कोषले सो संस्थाको Affiliate सदस्यता प्राप्त गरेको छ।
- कर्मचारी सञ्चय कोष, एशिया तथा प्रशान्त क्षेत्रका विकास वित्त कम्पनीहरुको संस्था (Association of Development Financing Instititutions in Asia and the Pacific- ADFIAP)को सदस्य रहेको छ। देशमा वित्तीय स्रोत परिचालन गर्ने अग्रणी संस्था भएकोले कोषले सन् २०१४ मा ADFIAP को सदस्यता प्राप्त गरेको हो।

परिच्छेद-२

संस्थागत संरचना र सुशासन

२.१ संगठनात्मक संरचना

कोषको संगठनात्मक संरचनामा सात सदस्यीय एक सञ्चालक समिति रहेको र सञ्चालक समिति मातहत विभिन्न समिति तथा उपसमिति रहेका छन् । कोषको विद्यमान संस्थागत संरचना देहाय अनुरुप रहेको छ :

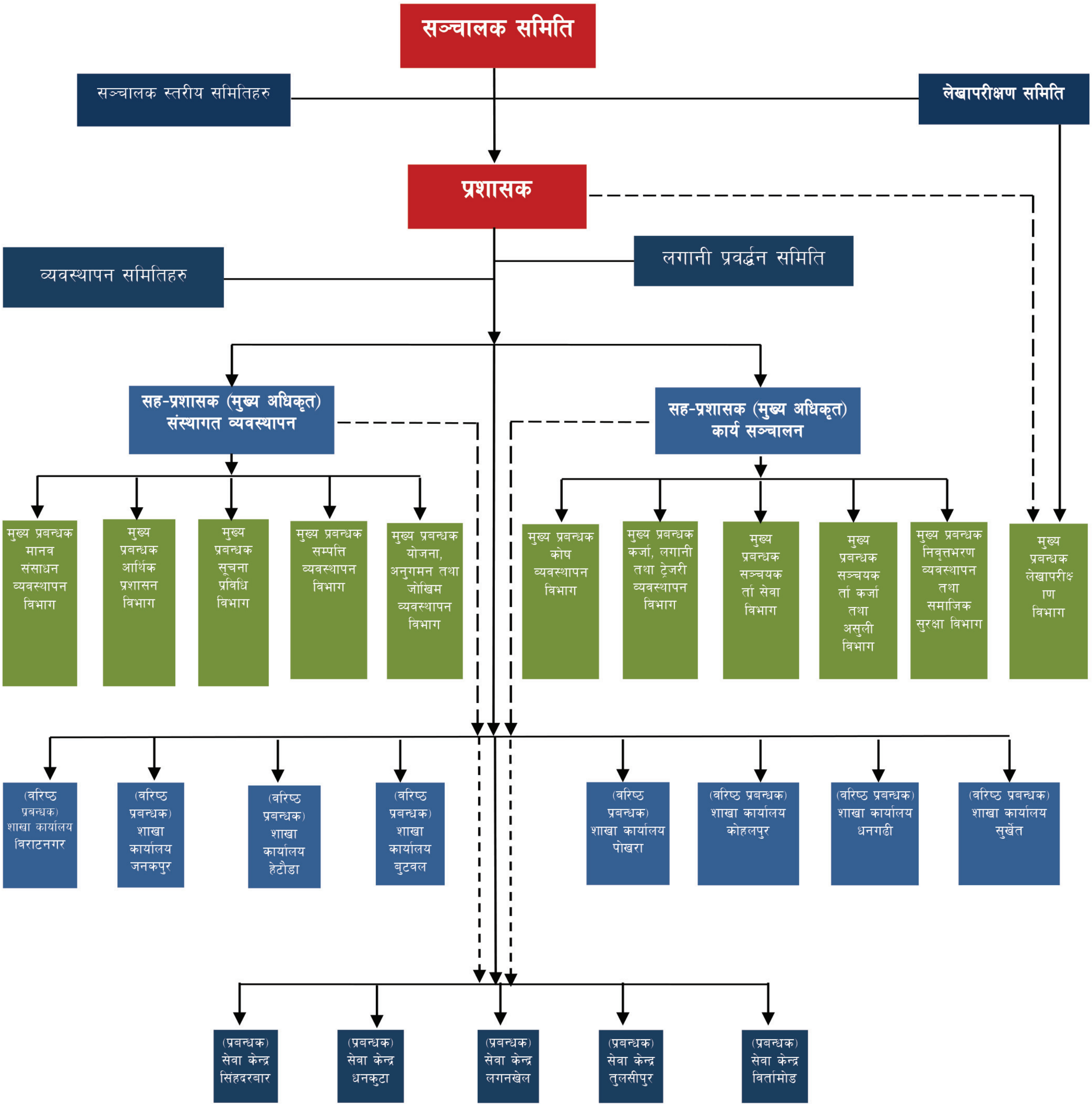

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा ६क ले कोषको दैनिक कार्य सञ्चालनका लागि कोषको प्रशासकीय प्रमुखका रुपमा प्रशासकको व्यवस्था गरेको छ। मिति २०७९/०८/२० देखि प्रशासकको जिम्मेवारीमा श्री जितेन्द्र धिताल कार्यरत हुनुहुन्छ। साथै, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय र कोषका प्रशासकबीच भएको कार्यसम्पादन सम्झौताले कोषको आगामी दिशानिर्देश थप स्पष्ट गरेको छ।

कोष सञ्चालक समितिद्वारा स्वीकृत संगठनात्मक संरचना अनुसार कोषमा कार्य सञ्चालन र संस्थागत व्यवस्थापन तर्फ दुई जना सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत), एघारवटा विभागहरु, आठवटा शाखा कार्यालयहरु र पाँचवटा सेवा केन्द्रहरु सहितको संस्थागत संरचना कायम भएको छ। कोषका सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत) हरु अन्तरगत हाल निम्न विभागहरु रहेका छन् :

क) कार्य सञ्चालनतर्फ
- १) कर्जा, लगानी तथा ट्रेजरी व्यवस्थापन विभाग
- २) सञ्चयकर्ता सेवा विभाग
- ३) कोष व्यवस्थापन विभाग
- ४) सञ्चयकर्ता कर्जा विभाग
- ५) निवृत्तभरण व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा विभाग

ख) संस्थागत व्यवस्थापनतर्फ
- १) मानव संसाधन व्यवस्थापन विभाग
- २) योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
- ३) आर्थिक प्रशासन विभाग
- ४) सूचना प्रविधि विभाग
- ५) सम्पत्ति व्यवस्थापन विभाग

संगठनात्मक संरचनामा लेखापरीक्षण विभाग, लेखापरीक्षण समिति अन्तरगत र ८ वटा शाखा कार्यालय तथा ५ वटा सेवा केन्द्र प्रशासक अन्तरगत रहने व्यवस्था छ।

२.२ समिति तथा उपसमिति

२.२.१ सञ्चालक समिति

(क) सञ्चालक समितिको गठन: कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित)को दफा ४ ले कोषको सञ्चालन एवम् सुव्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकारबाट नियुक्त अध्यक्षको अध्यक्षतामा नेपाल सरकारको विभिन्न सेवाबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेका ३ जना सञ्चालक, बैंक, वित्तीय संस्था तथा अन्य संगठित संस्थाहरुबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेका २ जना सञ्चालक र कोषका प्रशासक गरी सात सदस्यीय सञ्चालक समितिको व्यवस्था गरेको छ।

(ख) वर्तमान सञ्चालक समिति: हाल कोषको सञ्चालक समितिमा देहायबमोजिम सञ्चालकहरु रहनु भएको छ :

पद	नाम	कार्यालय/ठेगाना	मिति
अध्यक्ष	डा. रामप्रसाद घिमिरे	राजश्व सचिव, नेपाल सरकार	२०७९/१०/०४
सञ्चालक	श्री दिपक थापा	प्रहरी अतिरिक्त महानिरिक्षक, नेपाल प्रहरी	२०७९/१२/२६
सञ्चालक	श्री लक्ष्मी प्रसाद निरौला	सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय	२०७९/११/१०
सञ्चालक	डा. हरिप्रसाद अधिकारी	सहायक डिन, त्रि.वि.वि.	२०७९/०५/०६
सञ्चालक	श्री गणेश सिंह भण्डारी	सहायक रथी, नेपाली सेना	२०७७/०८/२३
सञ्चालक	श्री राजु रमण पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, नेपाल बीमा प्राधिकरण	२०७९/०५/०६
सञ्चालक	श्री जितेन्द्र धिताल	प्रशासक, कर्मचारी सञ्चय कोष	२०७९/०८/२१

(ग) सञ्चालक समितिमा परिवर्तन: आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा र त्यस पछि हाल सम्ममा कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्ष र सञ्चालकमा देहाय अनुरुप परिवर्तन भएको थियो :

- सचिव डा. रामप्रसाद घिमिरे मिति २०७९/१०/०४ देखि कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्षमा नियुक्त हुन भएको छ ।
- सचिव श्री रामशरण पुडासैनीले मिति २०७६/१२/०९ देखि २०७८/०४/२३ सम्म र सचिव श्री कृष्णहरि पुष्करले मिति २०७८/०५/१९ देखि २०७९/१०/०३ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्षको जिम्मेवारी पूरा गर्नु भएको थियो ।
- प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक श्री दिपक थापा मिति २०७९/१२/२६ देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यको रुपमा नेपाल सरकारको तर्फबाट नेपाल प्रहरीको प्रतिनिधित्व गरीरहनु भएको छ ।
- प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक श्री अरुण कुमार वि.सी.ले मिति २०७९/०३/०७ देखि २०७९/०७/१५ सम्म र प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक श्री पूजा सिंहले मिति २०७९/०८/२० देखि २०७९/११/०७ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यको रुपमा नेपाल सरकारको तर्फबाट नेपाल प्रहरीको प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।
- सहसचिव श्री लक्ष्मी प्रसाद निरौलाले मिति २०७९/११/१० देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ ।
- सहसचिव श्री बाबुराम सुवेदीले मिति २०७९/०२/२६ देखि २०७९/११/०९ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट निजामती कर्मचारीको प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।
- श्री तुलसी प्रसाद गौतमले मिति २०७५/०१/०४ देखि २०७८/०५/१० सम्म कोषको तर्फबाट सञ्चालक समितिको सदस्यमा प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।
- प्रशासक श्री जितेन्द्र धितालले मिति २०७८/०५/११ गतेदेखि निमित्त प्रशासकको रुपमा र मिति २०७९/०८/२१ गते देखि प्रशासकको रुपमा कोषको तर्फबाट सञ्चालक समितिको सदस्यमा प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ ।

(घ) सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) ले सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य, जिम्मेवारी तथा जवाफदेहिता स्पष्ट गरिदिएको छ ।
- सञ्चालक समितिले कोषको कार्य व्यवस्थित एवम् संगठितरुपमा सञ्चालन गर्न आफूमा निहित अधिकार प्रशासक वा कुनै उपसमितिलाई र प्रशासकले आफूमा निहित अधिकार आफू मातहतका कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गरी कार्य सञ्चालन गर्ने गरिएको छ ।

(ङ) सञ्चालक समितिको खर्च

- सञ्चालक समितिका सदस्यले समितिको बैठकमा सहभागी भएबापत प्रति बैठक रु.८,०००/- का दरले बैठक भत्ता प्राप्त गर्नेछन् र यस बाहेक कोषबाट अन्य सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था छैन ।
- आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कोष सञ्चालक समितिको ३० वटा बैठक बसेको र बैठक भत्ता तथा खर्च वापत रु. ४० लाख ४५ हजार खर्च भएको छ ।

२.२.२ लेखापरीक्षण समिति

(क) लेखापरीक्षण समितिको गठन: कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा २३क बमोजिम आर्थिक अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्न कोषमा एक लेखापरीक्षण समिति रहने र समितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ। कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ को नियम २१ ले कोषमा तीन सदस्यीय लेखापरीक्षणसमितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ ।

(ख) लेखापरीक्षण समितिका वर्तमान पदाधिकारीहरुः हाल कोषको लेखापरीक्षण समितिमा देहाय बमोजिम पदाधिकारीहरु रहनु भएको छ :

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	अध्यक्ष	श्री लक्ष्मी प्रसाद निरौला	२०७९/११/१०
सञ्चालक समितिले तोकेको चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट	सदस्य	श्री प्रवीणध्वज जोशी	२०७६/१०/१०
लेखापरीक्षण विभागका विभागीय प्रमुख	सदस्य-सचिव	श्री दिनेश कुमार के.सी.	२०७९/०५/१५

(ग) लेखापरीक्षण समितिमा परिवर्तन: आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा र त्यस पछि हाल सम्ममा कोषको लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा देहाय अनुरुप परिवर्तन भएको थियो :

- श्री दीर्घराज मैनाली मिति २०७६/१२/१६ देखि २०७८/०७/११ सम्म,श्री रमेश कुमार के.सी. मिति २०७९/०२/२९ सम्म र श्री बाबुराम सुवेदी मिति २०७९/०२/३१ देखि २०७९/११/०९ सम्म लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष रहनु भएको थियो ।
- बरिष्ठ चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट श्री प्रवीणध्वज जोशी मिति २०७६/१०/१४ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले समितिको विज्ञ सदस्यको रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री ध्रुव भट्टराई मिति २०७६/०७/१८ देखि २०७९/०५/१४ सम्म लेखापरीक्षण विभागको विभागीय प्रमुखको रुपमा समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो ।
- श्री दिनेश कुमार के.सी. मिति २०७९/०५/१५ देखि लेखापरीक्षण विभागको विभागीय प्रमुखको रुपमा समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- कोषको लेखा तथा वित्तीय विवरणको पुनरावलोकन गर्ने र त्यस्ता विवरणहरुमा उल्लिखित तथ्यको सत्यता यकिन गर्ने,
- कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा जोखिम व्यवस्थापन प्रणालीको पुनरावलोकन गर्ने,
- कोषको आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यको सुपरिवेक्षण तथा पुनरावलोकन गर्ने,
- कोषको लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्य गर्दा पालना गर्नुपर्ने निर्धारित आचरण, मापदण्ड तथा निर्देशिकाको परिपालना भएनभएको कुराको रेखदेख तथा पुनरावलोकन गर्ने,
- आवश्यकताअनुसार कोषको लेखा नीति पुनरावलोकन गरी स्वीकृतिको लागि सञ्चालक समितिसमक्ष पेश गर्ने,
- कोषको लेखा, वित्तीय व्यवस्था तथा लेखापरीक्षणको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिले तोकिदिएका अन्य कार्य गर्ने ।

२.२.३ जोखिम व्यवस्थापन समिति

(क) जोखिम व्यवस्थापन समितिको गठन: जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१ ले कोषमा तीन सदस्यीय जोखिम व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरिदिएको छ । यस समितिमा सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक संयोजक, लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष सदस्य र जोखिम व्यवस्थापनहेर्ने विभागीय प्रमुख सदस्य-सचिव रहने व्यवस्था छ ।

(ख) वर्तमान जोखिम व्यवस्थापन समिति: कोषको जोखिम व्यवस्थापन समितिमा हाल देहायका पदाधिकारी रहनु भएको छ :

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	संयोजक	श्री गणेश सिंह भण्डारी	२०७९/११/२९
लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष	सदस्य	श्री लक्ष्मी प्रसाद निरौला	२०७९/११/१०
योजना अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागका विभागीय प्रमुख	सदस्य-सचिव	श्री ध्रुव भट्टराई	२०७९/०५/१५

(ग) जोखिम व्यवस्थापन समितिमा परिवर्तन: आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा र त्यस पछि हाल सम्ममा कोषको जोखिम व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा देहाय अनुरुप परिवर्तन भएको थियो :

- श्री गणेश सिंह भण्डारी मिति २०७९/११/२९ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले जोखिम व्यवस्थापन समितिको संयोजकको रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री अरुण कुमार वि.सी. मिति २०७९/०७/१४ सम्म श्री पूजा सिंह मिति २०७९/०९/२७ देखि २०७९/११/०६ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले जोखिम व्यवस्थापन समितिको संयोजकको रुपमा रहनु भएको थियो ।
- श्री दिर्घराज मैनाली मिति२०७८/०७/११ सम्म र श्री रमेश कुमार के.सी. मिति २०७८/०७/१२ देखि २०७९/०२/२५ सम्म लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्षको हैसियतले समितिको सदस्य रहनु भएको थियो ।
- श्री राजेन्द्र शाक्य मिति २०७९/०१/०१ सम्म र श्री वीरेन्द्र पौडेल मिति २०७९/०१/०२ देखि २०७९/०५/१४ सम्मयोजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो ।
- श्री ध्रुव भट्टराई मिति २०७९/०१/०२ देखि २०७९/०५/१५ देखि योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको छ ।

(घ) जोखिम व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- कोषको समग्र पक्षको जोखिम पहिचान गरी सञ्चालक समितिलाई जानकारी गराउने र उपयुक्त प्रणालीको विकासको लागि सुझाव दिने,
- कोषको लगानीको सम्बन्धमा निहित जोखिमको स्तर, जोखिम वहन क्षमता,जोखिम व्यवस्थापनका लागि विकास गरेको रणनीति, नीतिगत व्यवस्था र मार्गदर्शनको नियमित पुनरावलोकन गरी सञ्चालक समितिलाई सुझाव दिने,
- व्यवस्थापनबाट नियमितरुपमा जोखिम व्यवस्थापन प्रतिवेदन लिई जोखिमको आकलन, मूल्याङ्कन, नियन्त्रण तथा अनुगमन सम्बन्धमा छलफल गरी सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने,
- जोखिमयुक्त सम्पत्तिको लागि गरिएको व्यवस्था पर्याप्त भए नभएको विश्लेषण गरी सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने,
- अर्थतन्त्रको कुनै विशेष क्षेत्र वा समग्र क्षेत्रमा उत्पन्न भएको समस्या वा परिवर्तनले कोषको लगानीमा पर्न सक्ने प्रभावको अध्ययन गरी सोबाट उत्पन्न हुने जोखिम न्यूनीकरणका लागि सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने,
- कुनै परियोजना कर्जा प्रस्तावमा निहित जोखिमहरुको विश्लेषण गरी सञ्चालक समितिलाई सुझाव दिने ।
- कोषको व्यावसायिक निरन्तरता योजना (Business Continuity Plan) र विपद् पुनरुत्थान योजना (Disaster Recovery Plan) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न लगाउने ।

२.२.४ सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समिति

(क) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको गठन: सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण नीति, २०७८ ले कोषमा पाँच सदस्यीय सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरिदिएको छ। यस समितिमा सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक संयोजक, कोषको प्रशासक सदस्य, सहप्रशासक १ जना सदस्य, जोखिम व्यवस्थापन विभागका विभागीय विभागीय प्रमुख सदस्य र अनुपालन अधिकारी सदस्य-सचिव रहने व्यवस्था छ।

(ख) वर्तमान सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समिति: कोषको सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिमा हाल देहायका पदाधिकारी रहनु भएको छ :

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	संयोजक	डा. हरिप्रसाद अधिकारी	२०७९/०७/२९
कोषको प्रशासक	सदस्य	श्री जितेन्द्र धिताल	२०७९/०७/२९
सह प्रशासक	सदस्य	श्री जीवन कुमार कट्वाल	२०७९/०७/२९
योजना अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागका विभागीय प्रमुख	सदस्य	श्री ध्रुव भट्टराई	२०७९/०७/२९
अनुपालन अधिकारी	सदस्य-सचिव	श्री हरिकृष्ण कार्की	२०७९/०७/२९

(ग) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिमा परिवर्तन: आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा त्यस पछि हाल सम्ममा कोषको सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा कुनै परिवर्तन भएको छैन ।

(घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- ऐन, नियम, निर्देशन तथा नीति र कार्यविधि बमोजिमका कार्य गर्न गराउन जिम्मेवारी तोक्ने,
- AML/CFT जोखिम मूल्यांकन गराई जोखिमका आधारमा काम कारवाही हुने व्यवस्था गर्ने,
- आवश्यक स्रोत साधनको व्यवस्था गर्ने,
- पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई आवश्यक तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमको सिफारिस गर्ने,
- लेखापरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त कैफियतमा सुधार गर्ने/गराउने,
- सम्बन्धित ऐन, नियम तथा नीति र कार्यविधि बमोजिम कार्य नगर्ने वा गलत कार्य गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई प्रभावकारी, अनुपातिक तथा निरोधात्मक कारवाहीको सिफारिश गर्ने,
- सम्पादित कार्य प्रभावकारी रहे/नरहेको सम्बन्धमा कम्तीमा त्रैमासिक रुपमा समीक्षा, मूल्यांकन तथा अनुगमन गरी आवश्यक सुधार गर्ने गराउने,
- नीति तथा कार्यविधिसंग सम्बन्धित विषयहरुलाई कोषको वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रतिवेदनमा समावेश गराउने,
- सम्पादित कामहरुको त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने ।

२.२.५ लगानी प्रवर्द्धन समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा १९ख ले प्रशासकको अध्यक्षतामा चार सदस्यीय लगानी प्रवर्द्धन समितिको व्यवस्था गरेको छ । यस समितिलाई कोषको रकम सुरक्षित तथा बढीप्रतिफल प्राप्त हुने क्षेत्रमा लगानी गर्नको निमित्त लगानी नीति निर्धारण गरी सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरिएको छ ।

२.२.६ पदपूर्ति समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०४८ (संशोधन सहित) ले कोषमा पाँच सदस्यीय पदपूर्ति समितिको व्यवस्था गरी देहाय अनुरुपको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ :

- कोषमा रिक्त पदहरु पूर्ति गर्न प्रतियोगिताको किसिम निर्धारण गर्ने र बढुवा तथा खुल्ला प्रतियोगिताको प्रतिशत निर्धारण गर्ने,
- बढुवाद्वारा पूर्ति गर्नुपर्ने पदको लागि सम्भाव्य उम्मेदवारको कार्यक्षमता मूल्याङ्कन गरी योग्यताक्रम अनुसार पदपूर्ति गर्न सिफारिश गर्ने ।

२.२.७ दुर्घटना क्षतिपूर्ति रकम दावी फछ्र्यौट समिति

कर्मचारी सञ्चय कोषको जगेडा कोष, कल्याणकारी कोष, निवृत्तभरण कोष र अन्य कोषहरुसञ्चालन नियमावली, २०६२ (संशोधन सहित) को नियम ११ ले प्रशासकको अध्यक्षतामा पाँच सदस्यीय समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ :

- सञ्चयकर्ताको सेवाकालमा मृत्यु भएमा वा पूर्ण अंगभंग भएमा निज वा निजको हकवालालाई प्रदान गरिने दुर्घटना क्षतिपूर्ति दावीका सम्बन्धमा जाँचवुझ र परीक्षण गरी निर्णय गर्ने ।

२.२.८ सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन समिति (ALCO)

कोषको जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१ अनुरुप प्रशासकको संयोजकत्वमा आठ सदस्यीय समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ :

- लगानी तथा स्रोत उपयोग नीति, जग्गा, भवन तथा अन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन नीति, जगेडा कोष व्यवस्थापन नीति, सञ्चयकर्ता सापटी नीति तथा सञ्चयकोष मौज्दात व्यवस्थापन नीति तर्जमा तथा पुनरावलोकन गर्न स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।
- सम्पति तथा दायित्वको Maturity Profile तयार गर्न लगाई सो को आधारमा तरलता जोखिमको विश्लेषण गर्ने,
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा प्रचलनमा रहेको मुद्दती निक्षेप तथा कर्जाको प्रचलित ब्याजदरको प्रवृत्तिको विश्लेषण (Trend Analysis) गरी ब्याजदर जोखिम तथा बजार जोखिमको विश्लेषण गर्ने ।
- नगद प्रवाह विश्लेषणको आधारमा तरलता व्यवस्थापन तथा स्रोतको उपयोगलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- सुरक्षित एवम् प्रतिफलयुक्त क्षेत्र पहिचान गरी कोषको आम्दानी वृद्धि गर्न आवश्यक कार्ययोजना तयार गर्ने ।
- कोषको सम्पत्तिमा निहित जोखिमको पहिचान र विश्लेषण गरी सोको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्ययोजना तयार गर्ने ।
- कोषबाट प्रवाह भएका कर्जा, लगानी, सञ्चयकर्ता सापटी तथा घर जग्गा बहाल असूलीका लागि भएका प्रयास र सोको प्रगतिको मासिक रुपमा समीक्षा गर्ने ।

२.२.९ कार्यक्रम तथा बजेट समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, बजेट निर्देशिका, २०७६ को प्रकरण १४ ले प्रशासकको संयोजकत्वमा सात सदस्यीय कार्यक्रम तथा बजेट समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ :

- केन्द्रीय लेखा तथा खर्च विभागबाट पेश गरिएको प्रारम्भिक बजेट उपर छलफल गरी जेष्ठमसान्त भित्र आवश्यक पुनरावलोकन, परिमार्जन तथा संशोधन सहित सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- बजेट सिफारिस गर्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको समीक्षा समेत पेश गर्ने ।
- चालु आ.व.को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयन प्रगतिको अर्धवार्षिक समीक्षा गरी सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको विषयमा छलफल गर्दा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विभागका विभागीय प्रमुख, शाखा कार्यालय प्रमुख तथा सम्बन्धित बजेट केन्द्रका प्रमुखहरुलाई आमन्त्रण गर्ने ।

२.२.१० कर्जा तथा लगानी समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्जा तथा लगानी नीति, २०७७ को प्रकरण ८.२ ले कोषमा प्रशासकको अध्यक्षतामा पाँच सदस्यीय कर्जा तथा लगानी समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरेको छ :

(क) कर्जा तथा लगानी कार्ययोजना सम्बन्धमा

- सरोकारवाला निकायहरुसँगको सहकार्य र समन्वयमा लगानीको उपयुक्त र सम्भावित क्षेत्रहरु पहिचान गर्ने ।
- कोषको अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन नगद प्रवाहको विश्लेषण गरी कर्जा तथा लगानी कार्य योजना तयार गरी सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।

(ख) कर्जा प्रवाह सम्बन्धमा

- रु. १ अर्बसम्मको संस्थागत कर्जा स्वीकृत गर्ने तथा सो भन्दा बढीको कर्जा स्वीकृतिको लागि सञ्चालक समितिमा सिफारिश गर्ने ।
- स्वीकृत कर्जाको ऋण सम्झौताका शर्तहरु निर्धारण गर्ने, आवश्यकता अनुसार कर्जाको पुनर्संरचना र पुनर्तालिकीकरण गर्ने ।
- ऋण सम्झौताका शर्तहरुको अधिनमा रही स्वीकृत कर्जा प्रवाह गर्ने ।
- सहवित्तीयकरण समुहमा सहभागी हुने निर्णय गर्ने र सहवित्तीयकरणको बैठकका निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

(ग) ब्याजदर निर्धारण सम्बन्धमा

- कोषले सञ्चयकर्तालाई दिने, सञ्चयकर्ताबाट लिने तथा संस्थागत कर्जाको ब्याजदर निर्धारण वा पुनरावलोकन गर्न सञ्चालक समितिसमक्ष सिफारिश गर्ने ।
- व्यवस्थापन लेखा लगायतका उपयुक्त विधिहरुको अवलम्बन गरी कोषको लगानीको प्रतिफल दर, कोषको वित्तीय स्रोतको लागत, आधार दर आदि निर्धारण गर्ने ।

(घ) लगानी प्रवाह गर्ने सम्बन्धमा

- कोषले शेयरमा गर्ने लगानी सम्बन्धी निर्णय गर्ने । तर, नयाँ स्थापना हुने कम्पनीमा संस्थापकको हैसियतले शेयरमा लगानी गर्नुपर्ने भएमा सञ्चालक समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- बैंकिङ्ग करोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त "क" वर्गका बैंकहरुको मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्ने ।
- नेपाल सरकारको ऋणपत्रमा लगानी गर्ने ।
- नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा कुनै स्वदेशी वा विदेशी संस्थाले जारी गरेको ऋण पत्रमा लगानी गर्न सञ्चालक समितिमा सिफारिश गर्ने ।
- कोषले सहायक कम्पनी वा संस्था स्थापना गर्नुपर्ने भएमा स्वीकृतिको लागि सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- कम्पनीले जारी गरेको डिबेन्चरमा लगानी गर्ने ।
- प्राथमिक बजार वा दोस्रो बजार वा लिलाम बढाबढका माध्यमबाट शेयर खरिद वा बिक्रि गर्ने । तर, कम्पनी स्थापनाको क्रममा प्रवर्द्धकको हैसियतले खरिद गरेको शेयर बिक्रि गर्नुपर्ने भएमा सञ्चालक समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- कोषको शेयर लगानी रहेका कम्पनीहरु प्रचलित कानूनको अधिनमा रही एक आपसमा गाभ्न वा गाभिन स्वीकृति दिने ।

(ङ) अल्पकालीन तरलता व्यवस्थापन सम्बन्धमा

- ट्रेजरी व्यवस्थापनको सिलसिलामा अल्पकालीन अवधिको सुरक्षणपत्र वा मुद्दती रसिद धितोबाट बैंकबाट अल्पकालीन कर्जा लिने ।
- वित्तीय बजारको अवस्था, लगानीका अवसर, प्रतिफल र कोषको नगद प्रवाहको अवस्था समेतका आधारमा नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र खरिद बिक्रि गर्ने ।
- मुद्दती निक्षेपको समयावधि समाप्त हुनु अगावै लगानी फिर्ता गर्ने ।

(छ) कार्यविधि बनाउने सम्बन्धमा

- कर्जा तथा लगानी नीतिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा आवश्यक कर्जा, लगानी तथा असूली कार्यविधि बनाउने ।

२.२.११ बेरुजु फछ्र्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ को नियम २४ ले कोषमा सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत) को संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय बेरुजु फछ्र्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिकोव्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरेको छ :

- अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याईएका विषयमा कोष सञ्चालक समितिले दिएको प्रतिक्रियाको प्रगति विवरण प्राप्त गरी सोको लेखाजोखा तथा मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित विभाग मार्फत् कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिने ।
- महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदन तथा व्यवस्थापन पत्रमा औंल्याईएका विषयहरुको प्रगति अवस्थाको अनुगमन, लेखाजोखा तथा मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित विभागमार्फत् कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिने ।
- अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा सञ्चालक समितिबाट दिएका निर्देशनहरुको कार्यान्वयन अवस्थाको आवधिक रुपमा समीक्षा गर्ने एवम् प्रगतिको मूल्याङ्कन गर्ने ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेरुजुको फछ्र्यौट गर्न निर्देशन दिने ।
- सार्वजनिक लेखासमिति, अर्थ मन्त्रालय तथा सम्बद्ध निकायबाट माग भएको बेरुजु सम्बन्धी विवरण, जवाफ एवम् जानकारी तयार गरी सम्बन्धित विभाग मार्फत् सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गर्ने व्यवस्था गर्ने ।
- बेरुजु फछ्र्यौट सम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्दा सम्बन्धित विभाग, शाखा, शाखा कार्यालयहरु तथा पदाधिकारीहरुसँग छलफल गर्ने तथा आवश्यक कागजात माग गर्ने ।
- लेखापरीक्षण विभागबाट लेखापरीक्षणको क्रममा देखाएका आर्थिक कारोबारसँग सम्बन्धित बेरुजु फछ्र्यौट गर्न निर्देशन दिने र फछ्र्यौटको अवस्थाका बारेमा आवधिक रुपमा लेखापरीक्षण समितिलाई जानकारी गराउने ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेरुजु फछ्र्यौटका क्रममा विभिन्न विभाग, शाखा एवम् शाखा कार्यालयहरुबाट सम्पादन भएका कार्यहरुको प्रगतिको आवधिक रुपमा समीक्षा गर्ने ।
- बेरुजु फछ्र्यौटको सिलसिलामा कुनै विषयमा नीतिगत सुधार गर्नुपर्ने देखिएमा लेखापरीक्षण समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- आफूले सम्पादन गरेका कार्यहरुको आवधिक प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिमा पेश गर्ने ।

२.२.१२ सञ्चयकर्ता औषधोपचार सोधभर्ना सिफारिस समिति

सञ्चयकर्ता स्वास्थोपचार योजना कार्यविधि, २०७६ को प्रकरण ६.६ ले कोषका प्रशासकको अध्यक्षतामा चार सदस्यीय सञ्चयकर्ता औषधोपचार सोधभर्ना सिफारिस समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकारतोकेको छ :

- सञ्चयकर्ताले घातक रोगको उपचार गर्दा लागेको खर्च रकमको सोधभर्ना सम्बन्धी सिफारिश गर्ने ।
- साधारण रोगको सोधभर्ना सम्बन्धमा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा आवश्यक निर्णयका लागि सिफारिश गर्ने ।
- योजना अन्तर्गतका सुविधाहरु उपलब्ध गराउन आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञको राय लिने ।
- योजनालाई प्रभावकारी बनाउन अन्य आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।

२.३ मानव संसाधन व्यवस्थापन

कोषको विद्यमान सङ्गठनात्मक संरचना अनुरुप हाल कोषमा ३३८ जना अधिकृतस्तर र १६२ जना सहायकस्तर गरी ५०० जना कर्मचारीको दरबन्दी रहेको छ । उक्त दरबन्दीमा कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली २०७८ले गरेको व्यवस्था अनुसार अवकाश भएपछि स्वतः दरबन्दी खारेज हुने कर्मचारीहरुको दरबन्दी समावेश छैन । यस्तो दरबन्दीमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या ५५ रहेको छ । कोषको रिक्त दरबन्दीमा पदपूर्तिको व्यवस्था खुल्ला, प्रस्पिर्धात्मक र समावेशी सिद्धान्तमा आधारित छ । दरबन्दीमा समावेश नगरिएका कार्यालय सहयोगी, सवारी चालक, सुरक्षाकर्मी जस्ता पदहरु सेवा करारबाट पूर्ति गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

कर्मचारीको वृत्ति विकास, सरुवा, बढुवा लगायत समग्र पक्षको व्यवस्थापनका लागि कोषमा कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली ,२०७८ कार्यान्वयनमा रहेको छ । साथै, मानव संसाधन नीति तथा मानव संसाधन विकास योजना, २०७२ पनि कार्यान्वयनमा रहेको छ । कर्मचारीको लागि अवकाश कोष, औषधोपचार सम्बन्धी व्यवस्था, जीवन सुरक्षण

कोष रसन्तति छात्रवृत्ति सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । यसैगरी कोषका कर्मचारीलाई सेवाप्रति उत्प्रेरित गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउन पुरस्कार तथा दण्ड सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। यी सबै व्यवस्थाहरु निश्चित कार्यविधिबाट निर्दिष्ट गरिएका छन् ।

कोषभित्रको ज्ञान व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन, व्यवस्थापकीय तहमा रहेका कर्मचारीहरुको नेतृत्वकला र निर्णय क्षमता विकास गरी उत्तराधिकारी योजना सुनिश्चित गर्न र कर्मचारीहरु बीच समूहगत कार्यप्रणालीको विकास गर्न वरिष्ठ कार्यकारी मञ्चको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिएको छ। यसअन्तर्गत Knowledge Sharing जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरी कर्मचारीले हासिल गरेको ज्ञानलाई सम्बन्धित विभाग तथा शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुमा आदन-प्रदान गर्ने प्रणालीको विकास गरिएको छ ।

२.३.१ उपलब्ध मानव संसाधनको विश्लेषण: कोषमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कार्यरत जम्मा ३७० जना कर्मचारी मध्ये २०४ जना अधिकृत स्तरका र १६६ जना सहायक स्तरका कर्मचारी रहेका छन् । सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

(क) लिङ्गको आधारमा: कोषमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कार्यरत जम्मा ३७० जना मध्ये २८० जना पुरुष कर्मचारी र ९० जना महिला कर्मचारी कार्यरत रहेका छन ।

तालिका नं. २.३.१ (क)

क्र.सं.	लिङ्ग	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	पुरुष	१६६	४४.८६	११४	३०.८१	२८०	७५.६८
२	महिला	३८	१०.२७	५२	१४.०५	९०	२४.३२
कूल जम्मा		२०४		१६६		३७०	१००

लैङ्गिक वर्गिकरण

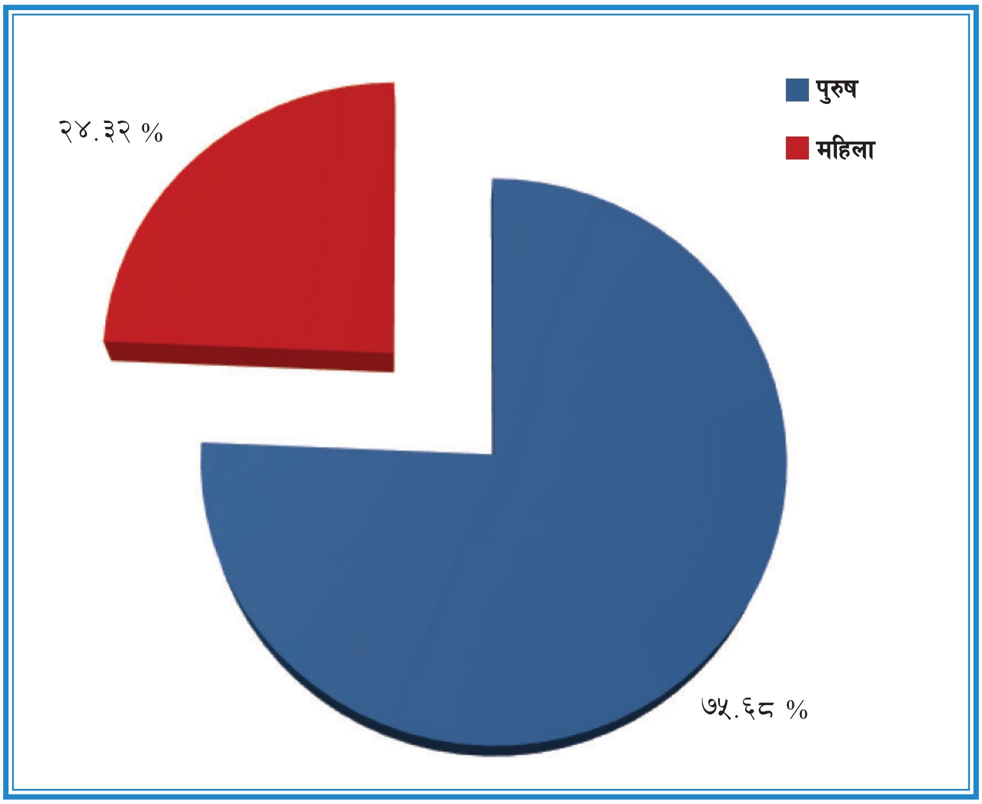

(ख) उमेरको आधारमा: कोषमा २१ वर्ष पूरा गरी पुरुषको हकमा ३५ वर्ष र महिलाको हकमा ४० वर्ष ननाघेको व्यक्तिले सेवा प्रवेश गर्नसक्ने र उमेर ५८ वर्ष वा तोकिएको पदावधि पूरा भएपछि अवकाश पाउने व्यवस्था छ। उमेरको आधारमा कर्मचारीहरुको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं. २.३.१ (ख)

उमेर समूह	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
२१ वर्ष देखि ३० वर्षसम्म	२	०.५४	२६	७.०३	२८	७.५७
३१ वर्ष देखि ४० वर्षसम्म	५९	१५.९५	८९	२४.०५	१४८	४०.००
४१ वर्ष देखि ५० वर्षसम्म	३५	९.४६	१२	३.२४	४७	१२.७०
५१ वर्ष देखि ५८ वर्षसम्म	१०८	२९.१९	३९	१०.५४	१४७	३९.७३
कूल जम्मा	२०४		१६६		३७०	१००

उमेर समूहका आधारमा वर्गीकरण

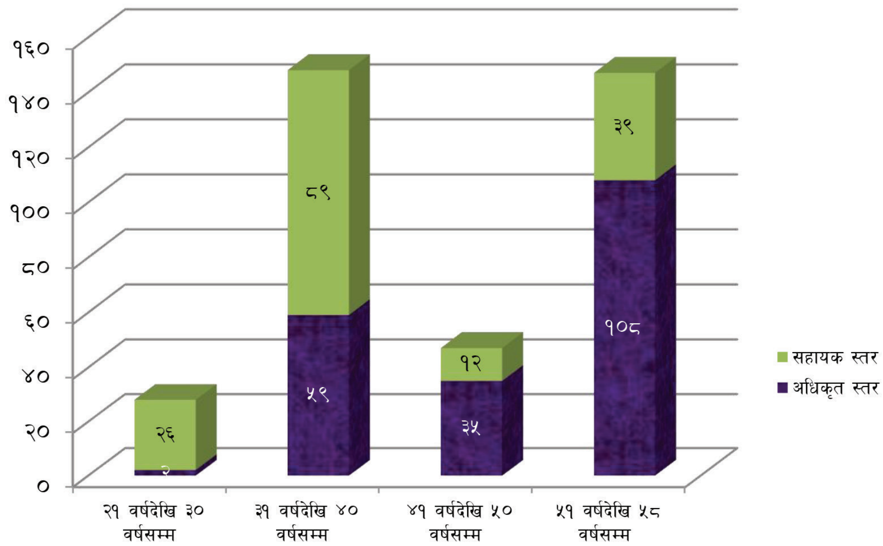

(ग) शैक्षिक योग्यताको आधारमा: कोषको सहायक स्तर, तह ५ को पदमा सेवा प्रवेश गर्न स्नातक तह र अधिकृत स्तर, तह ६ को पदमा सेवा प्रवेश गर्न स्नातकोत्तर तह वा सो सरहको शैक्षिक योग्यता भएको हुनुपर्ने व्यवस्था छ। साथै, विशेष योग्यताका आधारमा नियुक्त हुने कर्मचारीहरुको विशेष शैक्षिक योग्यता निर्धारण गरी सेवा प्रवेशको व्यवस्था गरिएको छ। शैक्षिक योग्यताका आधारमा कर्मचारीहरुको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं. २.३.१ (ग)

क्र.सं.	उपाधि	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	स्नातकोत्तर वा सो भन्दा माथि	१३८	३७.३०	७३	१९.७३	२११	५७.०३
२	स्नातक	५२	१४.०५	५२	१४.०५	१०४	२८.११
३	प्रवीणता प्रमाणपत्र	११	२.९७	४	१.०८	१५	४.०५
४	एस.एल.सी.	३	०.८१	८	२.१६	११	२.९७
५	एस.एल.सी. वा सो भन्दा कम	०	०.००	२९	७.८४	२९	७.८४
कूल जम्मा		२०४		१६६		३७०	१००

शैक्षिक योग्यताको आधारमा वर्गिकरण

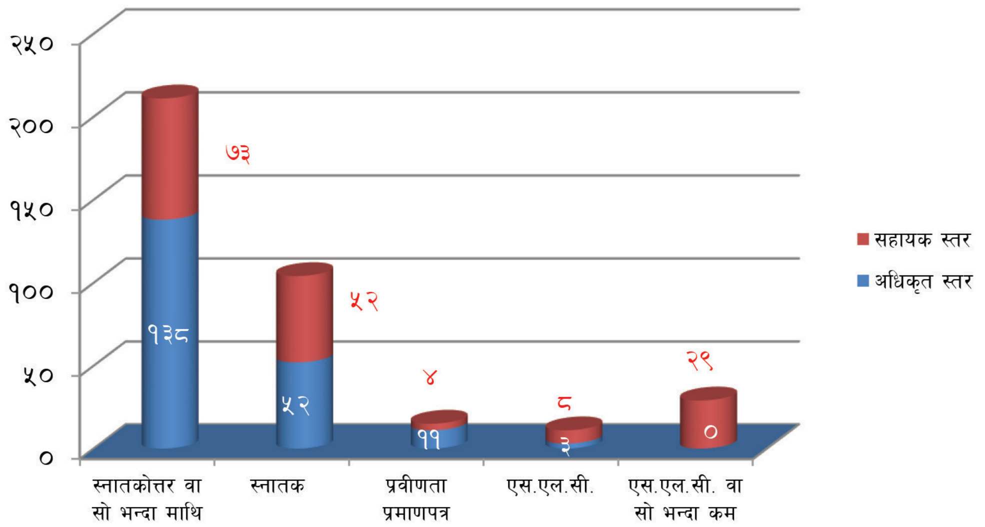

२.३.२ तालिम तथा विकास: कोषका कर्मचारीहरुलाई समयानुकुल ज्ञान सीपमा दक्ष र प्रतिष्पर्धी बनाई कोषको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ३६४ कर्मचारीलाई स्वदेश र ६७ जना कर्मचारीलाई विदेशमा गरी जम्मा ४३१ कर्मचारीहरुलाई तालिम तथा सेमिनार, गोष्ठी, सभा-सम्मेलन, अवलोकन भ्रमण र अध्ययन भ्रमणमा सहभागी गराइएको छ ।

२.३.३ कर्मचारी कल्याणकारी गतिविधि: कोषले आफ्ना कर्मचारीहरुका लागि विभिन्न कल्याणकारी गतिविधिहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । आफ्ना कर्मचारीको स्वास्थ्यप्रतिको संवेदनशीलतालाई दृष्टिगत गरी औषधि उपचार सुविधाको व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै व्यक्तिगत दुर्घटना वीमा, काजकिरिया खर्च, प्रसूति तथा प्रसूति स्याहार खर्च,पोशाक खर्च, आन्तरिक पर्यटन भ्रमण खर्चआदि सुविधाहरु प्रदान गर्दै आएको छ । साथै, कर्मचारीहरुको सेवाकालीन आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी विभिन्न प्रकारका सापटी सुविधाहरु समेत प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

कर्मचारी सुविधाका विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २५ जना कर्मचारीले कडा रोग औषधि उपचार सुविधा, १० जना कर्मचारीले काजक्रिया खर्च, २२ जना कर्मचारीले प्रसूति तथा प्रसूति स्याहार खर्च र ३७५ जना कर्मचारीले आन्तरिक पर्यटन भ्रमणको सुविधा उपभोग गरेका छन् ।

२.३.४ मानव संसाधन लेखाङ्कन: कोषका मानव संसाधन लेखाङ्कनका लागि कर्मचारीहरुको व्यवहारजन्य आचरण जस्तै: बफादारिता, कौशल, उत्प्रेरणा तथा प्रभावकारी अन्तरक्रिया, सञ्चार र निर्णयको क्षमता जस्ता गुणहरुलाई मूल आधार का रुपमा लिईएको छ । मानव स्रोत व्यवस्थापन तथा विकास खर्चलाई मानव स्रोत पूँजी निर्माणमा गरिएको लगानीको रुपमा लिईएको छ ।

कोषका ३७० कर्मचारीले करिब ५ लाख ५५ हजार सञ्चयकर्तालाई सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्रति कर्मचारी आय रु.८ करोड ३८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा प्रति कर्मचारी आय रु.९ करोड २५ लाख रहेको छ । अवकाश पश्चातको कर्मचारी सुविधा सहित आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्रति कर्मचारी खर्च रु.२० लाख २६ हजार रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा प्रति कर्मचारी खर्च रु.२३ लाख ९४ हजार रहेको छ । त्यस्तै आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा मानव संसाधान विकास अन्तर्गत प्रति कर्मचारी औसत खर्च रु.१० हजार भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सो खर्चमा उल्लेख्य सुधार भई प्रति कर्मचारी औसत खर्च रु.५१ हजार भएको छ ।

२.४ संस्थागत सुशासन

कोषमा कार्यकुशलता अभिवृद्धि गरी सञ्चयकर्ताको अधिकतम हित सुनिश्चित गर्न, आर्थिक अनुशासन कायम गर्न, स्रोतको कुशल व्यवस्थापन गर्न, जोखिम न्यूनीकरण गर्न, मानव संसाधनको उचित व्यवस्थापन गर्न, सूचना प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गर्न, सम्पत्ति व्यवस्थापन गर्न, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन र सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहमा

प्रभावकारिता ल्याउन कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

पारदर्शिता, जवाफदेहिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता, निष्पक्षता र तटस्थता, सहकार्य र सहभागिता, नतिजा उन्मुख, सेवाको गुणस्तरमा निरन्तर सुधार जस्ता मूल्य मान्यताका आधारमा कोषका क्रियाकलाप सञ्चालन गरिएका छन्। कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ तथा कोषसँग सम्बन्धित प्रचलित कानूनमा उल्लिखित जिम्मेवारीका साथै कोषबाट सम्पादन हुने कार्य सम्बन्धी नीतिगत विषयकोषको सञ्चालक समितिको अधिनमा रहेको छ। सञ्चालक समितिले कोषका प्रशासकलाई र प्रशासकले अन्तर्गतका कर्मचारीलाई आवश्यक अधिकार प्रत्यायोजन तथा निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था रहेको छ। त्यस्तो निर्देशनको समयभित्रै पालना गर्नु सम्बन्धित कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ।

कोषको संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ मा भएका व्यवस्था लगायत प्रचलित कानून, नियम तथा निर्देशनहरु सबै पक्षबाट पालना हुने र वित्तीय स्वार्थ भएका क्रियाकलापमा संलग्न हुने तथा संस्थाको हित विपरीतका कार्य कसैले पनि गर्न गराउन नपाउने व्यवस्था सहितको आचार संहिता निर्माण गरिएको छ। कोषको सञ्चालक समिति तथा अन्य समिति उपसमितिहरुको भूमिका तथा जिम्मेवारी स्पष्ट रुपमा व्यवस्था गरिएको छ। यसको साथै कोषका लागि बाध्यकारी कानूनी व्यवस्थाहरु तथा नेपाल सरकारका निर्देशनहरु कोषले पूर्ण रुपमा परिपालना गरेको छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ मा कोषसँग सम्वन्धित सबै पक्षहरुको आचार संहिता तथा सोको पालना सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। कोषको काम कारवाहीको विषयमा सञ्चयकर्ता तथा सरोकारवालाहरुलाई नियमित रुपमा जानकारी दिन कोषको मानव संसाधन विभागका प्रमुखलाई कोषको प्रवक्ता तोकिएको छ।

कोषमा संस्थागत सुशासनका असल प्रचलनलाई प्रभावकारी रुपमा आत्मसात् गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक लेखापरीक्षण, जोखिम व्यवस्थापन रणनीति लगायत सम्पत्ति तथा दायित्वको अध्ययन तथा विश्लेषण जस्ता विषयहरुमा कोषले आफ्ना क्रियाकलापहरुलाई केन्द्रित गर्दै आएको छ। कोषको आवश्यकता अनुरुप नयाँ नीति, नियम तथा कार्यविधिहरुको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिएको छ भने साविकका केही नीति, नियम, कार्यविधिहरुमा समसामयिक परिमार्जन तथा सुधार समेत गरिएको छ।

कोषका कारोबार तथा वित्तीय विवरणहरुको त्रैमासिक रुपमा प्रकाशन गर्ने तथा लेखापरीक्षण समयमा नै सम्पन्न गरी नियमित रुपमा सार्वजनिक गर्दै आईरहेको छ। कोषले वित्तीय प्रतिवेदनलाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार बनाउने क्रममा नियमित सुधार गर्दै जाने नीति अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखिको वित्तीय विवरणलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS) अनुरुप तयार गर्दै आइरहेको छ।

२.५ व्यवसायिक मूल्य मान्यता तथा नैतिकता

कोष अग्रणी सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्था भएकाले सञ्चयकर्तालाई विभिन्न प्रकारका सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरु र वित्तीय सुविधाहरु प्रदान गर्दै आएको छ। सञ्चय कोष रकमको सुरक्षा गरी सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरुको सुव्यवस्थापनद्वारा सञ्चयकर्तालाई अधिकतम सन्तुष्टि प्रदान गर्नु कोषको मूल लक्ष्य रहेको छ। सञ्चयकर्ताको आवश्यकता र अपेक्षा अनुरुप सञ्चयकर्तामुखी कार्य पद्धति अवलम्वन गर्नु र कोषको सेवा प्रवाह प्रणालीलाई मितव्ययी, पारदर्शी, सहभागितामूलक र उत्तर दायी बनाउनु सञ्चयकर्ता सेवा व्यवस्थापनको उद्देश्य रहेको छ।

कोषले लिएका उद्देश्य प्राप्तिका लागि निश्पक्षता, तटस्थता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, सेवाको गुणस्तरीयता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता, नतिजा प्रति प्रतिवद्ध, सहकार्य, समन्वय र सहभागिता जस्ता विषयहरुलाई आफ्नो व्यावसायिक मान्यताका रुपमा आत्मसात् गरेको छ। सेवा तथा कारोबारमा गुणस्तर कायम गर्ने कार्य भईरहेको छ। कोषका कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुलाई पेशागत निष्ठा, दक्षता, व्यावसायिकता र इमानदारिता जस्ता नैतिक मापदण्डका आधारमा व्यवस्थापन गरिएको छ।

कोषबाट सञ्चयकर्तालाई विना भेदभाव सेवा प्रदान गर्ने, आवश्यकता र अपेक्षा अनुकूलका सेवाहरु पहिचान गरी सेवा तथा सुविधा विस्तार गर्ने, सञ्चयकर्ता वडापत्रको व्यवस्था गर्ने, एकीकृत सेवा प्रवाह गर्ने, सेवा प्रक्रिया सरल र सहज बनाउने र सेवा प्रवाहमा नवीनतम् प्रविधिको उपयोग गर्ने गरिएको छ। कोषले सम्पादन गरेको काम कारवाहीको गुणस्तरीयता,

प्रभावकारिता तथा त्यसमा हुन सक्ने त्रुटीको सम्बन्धमा गुनासो सुन्न गुनासो पेटिका र विद्युतीय माध्यमवाट सञ्चयकर्ताको सुझाव तथा गुनासाहरुको व्यवस्थापन गर्न Grievance Management System सञ्चालन गरिएको छ।

कोषले नेपाल सरकार, अर्थमन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशन तथा कोषका कानूनी व्यवस्थाहरुको पूर्ण रुपमा अनुपालना गर्दै आएको छ। कोषका गतिविधिलाई पारदर्शी रुपमा सञ्चालन गर्न तथा सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नीति, नियम, निर्देशन तथा कार्यविधिहरुको सूची *परिशिष्ठ-१* मा समावेश गरिएको छ।

२.६ सूचना प्रवाह प्रणाली

क) आन्तरिक सूचना प्रणाली

कोषले दैनिक रुपमा सञ्चालन गर्नुपर्ने कार्यहरुलाई प्रभावकारी रुपले सम्पादन गर्न आन्तरिक सूचना प्रणालीको विकास गरेको छ। प्रत्येक शाखा, महाशाखा तथा विभाग र शाखा कार्यालयहरुबीच समन्वय गर्नुपर्ने विषय तथा सूचनाहरुको व्यवस्थापनका लागि आन्तरिक मेमो, ई-मेल तथा परिपत्र मार्फत सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाईएको छ। यस्ता सूचनालाई थप प्रभावकारी रुपमा प्रवाह गर्न कोषको आन्तरिक विद्युतीय सञ्चार प्रविधि (Intranet) को प्रयोग गरिएको छ।

ख) बाह्रय सूचना प्रणाली

कोषबाट सम्पादित काम/कारवाहीहरुको सम्बन्धमा सञ्चयकर्ता एवम् सरोकारवालालाई पारदर्शी रुपमा सूचनाहरु प्रवाह गर्ने प्रभावकारी प्रणालीको विकास गरिएको छ। कोषले सञ्चयकर्ताको हिसाबको वार्षिक विवरण समयमा नै तयार गरी सञ्चयकर्ता समक्ष पुऱ्याउँदै आएको छ। कोषका गतिविधिहरुएवम् कोषले प्रदान गर्दै आएका सेवा सुविधाहरुको सूचना त्रैमासिक रुपमा News Letter प्रकाशनबाट, वार्षिक रुपमा कोष पत्रिका, भित्तेपात्रो, वार्षिक प्रतिवेदन, कोषका सेवा सुविधा सम्बन्धी बुकलेट, रेडियो जिंगल, टेलिभिजन कार्यक्रम, वृत्तचित्र तथा ब्रोसर प्रकाशन मार्फत साथै कोषको वेभसाईटः www.epf.org.np मार्फत प्रवाह गर्दै आएको छ। कोषको सूचना प्रणालीलाई थप व्यवस्थित र व्यापक बनाउन सामाजिक सञ्जालको समेत प्रयोग गर्ने तयारी गरिएको छ।

कोषले सञ्चयकर्तालाई सेवा सुविधाहरुको जानकारी प्रभावकारी ढङ्गले प्रवाह गर्न समय समयमा कोष तथा सञ्चयकर्ता कार्यालय र सञ्चयकर्ता बीचमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ। सञ्चयकर्तालाई सूचना प्रवाह गर्न कोषले टेलीकोष, ई-सर्भिस, सञ्चयकर्ता SMS Service, Notice Board Service को समेत व्यवस्था गरेको छ।

कोषको काम कारवाहीको विषयमा सञ्चयकर्ता तथा सरोकारवालालाई वा सार्वजनिक रुपमा आधिकारिक जानकारी प्रदान गर्न कोषले मानव संसाधन तथा आन्तरिक व्यवस्थापन विभागका विभागीय प्रमुखलाई प्रवक्ताको रुपमा तोकेको छ।

२.७ संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व

कोषले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने क्रममा विभिन्न सामाजिक कार्यक्रमहरुमा समेत सहभागिता जनाउने गरेको छ। कोषले वार्षिकोत्सवको अवसरमा विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलापहरु तथा चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ। कोषले विभिन्न संघ संस्थाहरु मार्फत सञ्चालन गरिने विविध प्रकारका कल्याणकारी कार्यक्रमहरुमा समेत आर्थिक सहयोग प्रदान गर्दै आएको छ।साथै कोषभित्र क्रियाशील कर्मचारी संगठनहरु मार्फत सञ्चालन गरिने विभिन्न सामाजिक क्रियाकलापहरु जस्तैः रक्तदान, ज्येष्ठ व्यक्तित्व सम्मान, शैक्षिक पुरस्कार वितरण कार्यक्रमहरुमा आर्थिक सहयोग गर्नुका साथै त्यस्ता कार्यक्रम सञ्चालनमा प्रोत्साहन र सहयोग समेत गर्दै आएको छ।

२.८ जोखिम व्यवस्थापन

कर्मचारी सञ्चय कोषले जोखिम व्यवस्थापनको क्रियाकलापलाई संगठित रुपमो अघि वढाएको छ। कोषका कारोबारहरुमा निहित जोखिमहरुको पहिचान,विश्लेषण तथा मापन, अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्न जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका (Risk Management Guidelines), २०७१ कार्यान्वयनमा रहेको छ। कोषको समग्र कारोबारका क्षेत्रहरुमा अन्तरनिहित सञ्चालन जोखिम, बजार जोखिम, तरलता जोखिम, परियोजना कर्जा जोखिम, सञ्चयकर्ता कर्जा जोखिम, सूचना प्रविधि

जोखिम र स्थिर सम्पत्ति व्यवस्थापन जोखिमहरुको पहिचान, मापन, अनुगमन तथा नियन्त्रण तथा जोखिमहरुको व्यवस्थापन गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ । बजारको ब्याजदरमा हुने परिवर्तन, तरलताको माग र आपूर्तिको अवस्था, प्रविधिमा आउने परिवर्तन, ऐन, नीति नियममा गर्नुपर्ने परिवर्तन लगायत विभिन्न आन्तरिक तथा बाह्य कारणहरुले सिर्जना हुने जोखिम समेतको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिएको छ ।

कोषको समग्र जोखिम व्यवस्थापनका साथै उपयुक्त आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विकास तथा सुपरिवेक्षणका लागि जोखिम व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरिएको छ । कोषको जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन छुट्टै संरचनाको आवश्यकता महशुस गरी योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको गठन गरिएको छ । यस विभागले जोखिम व्यवस्थापन समितिको सचिवालयका रुपमा समेत कार्य गर्दै आएको छ । कोषले सम्पादन गर्दै आएको कारोबारको प्रकृतिका आधारमा जोखिम व्यवस्थापनका देहायका सम्भाव्य क्षेत्रहरुको पहिचान एवम् कार्यान्वयन गर्दै आएको छ :

क. तरलता जोखिम (Liquidity Risk)

कोषले लगानी वा अन्य सम्पत्तिलाई नगदमा परिवर्तन नसक्नाले आफ्नो छोटो अवधिको दायित्व भुक्तानी गर्न नसक्ने जोखिम नै तरलता जोखिम हो । कोषले सञ्चयकर्ताको रकमलाई लगानी नीति अनुरुप विभिन्न क्षेत्रमा परिचालन गर्दै आएको छ । समय अनुसार तरलता व्यवस्थापनका लागि कोषले वाणिज्य बैंकको मुद्दती निक्षेप र सरकारी सुरक्षण पत्रमा समेत लगानी गरेको छ । निश्चित रकम कल खातामा राखी तरलता व्यवस्थापन हुँदै आइरहेको छ ।

ख. बजार जोखिम (Market Risk)

सम्पूर्ण बजार वा बजारको विशिष्ठ वर्गलाई असर गर्ने जोखिम नै बजार जोखिम हो । यो अज्ञात हुन्छ र बजार कारकहरुबाट उत्पन्न हुन्छ जसमा प्राय गरी ब्याजदर कारक रहेको हुन्छ । कोषले निर्दिष्ट गरे अनुरुप सम्पत्ति दायित्व संरचनाभित्र रही बजार जोखिमको पहिचान गर्ने, मापन गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने परिपाटीको विकास गरिएको छ । बजार जोखिमका तत्वहरु नियमित रुपमा परिवर्तन भईरहने हुँदा जोखिम व्यवस्थापन गर्ने विधि तथा औजारहरु समेत समय समयमा आवश्यकता अनुरुप पुनरावलोकन गर्ने नीति लिईएको छ ।

कोषको बजार जोखिमको पहिचान, मापन, अनुगमन, व्यवस्थापन र विश्लेषण गर्न एक बजार जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईएको छ ।

ग. सञ्चालन जोखिम (Operational Risk)

कोषको कार्यप्रक्रियामा रहने कमि कमजोरी, मानविय त्रुटी, आकस्मिक वा प्राकृतिक रुपमा हुने सञ्चालन जोखिमलाई व्यवस्थापन गर्न तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ बनाउन लेखापरीक्षण समिति, जोखिम व्यवस्थापन समितिको संरचनात्मक व्यवस्थाका अतिरिक्त कोषमा छुट्टै विभागीय संरचना कायम गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई मजबुत गरिएको छ । वित्तिय प्रतिवेदनको अनुपालन र सोमा रहने जोखिमलाई न्यून गर्न कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को नवौं संशोधन भई सकेको र यस ऐन अर्न्तगत बनेका नीति, नियम तथा कार्यविधिहरुमा आवश्यकता अनुरुप समयानुकूल पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ ।

घ. ऋण लगानी जोखिम (Credit Risk)

ऋणीले तोकिएको समयमा भुक्तानी नगर्ने वा सम्झौताको पालना नगरेको कारणले कोषले साँवा तथा ब्याज प्राप्त नगर्ने जोखिम नै ऋण लगानी जोखिम हो । कोषले परियोजनाहरुको समूचित जोखिम विश्लेषण पश्चात परियोजनामा लगानी गर्ने नीति लिएको छ । नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका संस्थामा ऋण प्रवाह गर्दा नेपाल सरकारको जमानत लिई कर्जामा रहने जोखिमलाई समूचित व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ । साथै, कोषले मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्दा सम्बन्धित बैंकहरुको त्रैमासिक रुपमा प्रकाशित तथ्याङ्कलाई आधार बनाई जोखिम व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ ।

ङ. सूचना प्रविधि सम्बन्धी जोखिम (IT Related Risk)

सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिम न्यूनिकरण गर्न कोषमा विपत व्यवस्थापन योजना, २०७१ कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ । सोबाट सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिमको पहिचान, मापन, अनुगमन र आन्तरिक नियन्त्रण गर्ने परिपाटीको विकास भईसकेको छ । यसै सन्दर्भमा कोषले जोखिम न्यूनिकरण गर्न विगतमा IT System Audit गरेको र सो प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझावहरुलाई अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन रुपमा वर्गिकरण गरी अल्पकालिन सुझावहरुलाई सम्बोधन गर्दै लगिएको र दीर्घकालिन रुपमा सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यका लागि यही आर्थिक वर्षमा सूचना प्रविधि रणनीति कार्यान्वयनमा ल्याई सूचना प्रविधि जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न कोष अग्रसर रहेको छ ।

च. सञ्चयकर्ता कर्जा जोखिम (Contributors Credit Risk)

कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गर्दै आएका विभिन्न कर्जा तथा सापटीहरुको जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न कर्जाको अनुगमन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गरिएको छ । कर्जाको वार्षिक रुपमा पुनरावलोकन गर्नुका साथै धितोको नियमित रुपमा स्थलगत निरीक्षण गर्न सञ्चयकर्ता घर दैलो कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिएको छ ।

२.९ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

कोषको कारोबार एवम् लेखाङ्कनका सम्पूर्ण क्षेत्रमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न महत्वपूर्ण आर्थिक कारोबार हुने क्षेत्रहरुमा निहित जोखिम पहिचान गरी प्राथमिकताका साथ नियन्त्रण र न्यूनीकरण गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ ।

कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा सुधार गर्न तथा संस्थागत सुशासन सुनिश्चित गर्न नेपाल सरकारबाट स्वीकृत कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ मा कोषमा एक स्वतन्त्र लेखापरीक्षण समितिको व्यवस्था गरिएको छ । उक्त समिति अन्तर्गत रहेर स्वीकृत लेखापरीक्षण कार्ययोजना अनुरुप कोषको लेखापरीक्षण विभागले विभिन्न विभाग तथा शाखा कार्यालयहरुको कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दैआएको छ । आन्तरिक लेखपरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन बाह्य विज्ञहरुको संलग्नतामा कोषका कर्मचारी सामेल भई आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने प्रक्रिया अघि बढाईएको छ । साथै, स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुरुप आन्तरिक नियन्त्रणका लागि आर्थिक प्रशासन विभाग र योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग मार्फत सुपरिवेक्षणको व्यवस्था प्रभावकारी बनाउँदै लगिएको छ ।

कोषको समग्र लेखाङ्कन प्रणालीमा सुधार गर्न आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याइएका बेरुजु फछ्र्यौट सम्बन्धी काम कारवाहीमा प्रभावकारिता ल्याउन बेरुजु फछ्र्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति सक्रिय रहेको छ ।

कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई दिगो बनाउन लेखापरीक्षण गरिने क्षेत्र तथा शाखा, विभागको कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका कमी कमजोरीहरुमा स्वतन्त्र रुपमा सुझाव सहितको प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिमा पेश गर्ने गरिएको छ । फलस्वरुप कोषको कारोबारको लेखाङ्कनमा हरेक बर्ष सुधार आएको छ ।

कोषले जोखिम व्यवस्थापनको लागि आन्तरिक नियन्त्रण तथा सुपरिवेक्षण प्रणालीको स्थापना गरेको छ । कोषमा विभिन्न विभाग/शाखाहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको तहगत कार्य विवरणको साथै कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिताको लागि कोषका विभिन्न विभाग तथा शाखा कार्यालयहरुले सम्पादन गर्ने कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको मापदण्ड तथा कार्यविधि समेत व्यवस्था गरिएको छ ।कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन तथा कोषको कार्यलाई सहज, सरल तथा जोखिम रहित तुल्याउन विभिन्न नियमावली, नीति तथा कार्यविधिहरू तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसको विस्तृत विवरण ***परिशिष्ठ-१*** मा समावेश गरिएको छ ।

परिच्छेद-३

कोषको आन्तरिक तथा बाह्य पक्षको विश्लेषण

३.१ कोषको आन्तरिक वातावरण

कोषको विद्यमान कानूनी व्यवस्था, सेवा प्रवाहमा निरन्तर स्तरोन्नति हुँदै गएको अवस्था, प्रविधिको प्रयोगमा भइरहेको बढोत्तरी, कर्मचारीहरुमा विकास भईरहेको व्यावसायिकता, सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुभव र निरन्तर वृद्धि भइरहेको आर्थिक स्रोतका कारण सामाजिक सुरक्षाका थप कार्यक्रमहरु लागू गर्न वा चालु रहेका कार्यक्रमहरुमा परिमार्जन गर्न सक्ने सम्भावना रहेको छ । कोष भित्र नियमित रुपमा नयाँ पुस्ताका कर्मचारीको प्रवेशले व्यवस्थापकीय कौशलको विकासको सम्भावना बढाएको छ । कोषका क्रियाकलापहरुलाई नियमित, पारदर्शी एवम् प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक नियम, निर्देशिका र कार्यविधिहरु कार्यान्वयन गरिएको छ ।

देशको अग्रणी सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रुपमा स्थापित हुन कोषले नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, सम्बन्धित अन्य सरकारी निकाय, रोजगारदाता, श्रम संगठनहरु एवम् नीति निर्मातासँग पर्याप्त सहकार्य गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । स्थानीय स्तरमा सेवा प्रवाह गर्नसंघीय संरचना अनुरुप कोषले रुपान्तरित हुँदै जानु पर्ने,प्रविधिको प्रयोग मार्फत Virtual Service लाई बढावा दिँदै जानु पर्ने, उपलब्ध श्रोत साधनको सुरक्षित र कुशलतापूर्वक परिचालन गर्नुपर्ने,सामाजिक सुरक्षाको संस्थागत विकास तथा सञ्चयकर्ताको अपेक्षा अनुरुपका योजना सञ्चालनका लागि थप प्रयास गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

३.२ कोषको बाह्य वातावरण

अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले विश्व अर्थतन्त्रमा सन् २०२२ मा ३.४ प्रतिशत र सन् २०२३ मा २.९ प्रतिशत आर्थिक वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको छ । खासगरी रुस-युक्रेन युद्ध, विश्वव्यापी मुद्रास्फीति तथा विकसित र उदीयमान मुलुकहरुले मुद्रास्फीति नियन्त्रणका लागि अवलम्बन गरेको कसिलो नीतिगत कार्यदिशाका कारण विश्व अर्थतन्त्रमा देखिएको सुस्तताबाट यस्तो प्रक्षेपण गरिएको हो । नेपालका छिमेकी मुलुकहरु भारत र चीनको अर्थतन्त्र सन् २०२२ मा क्रमशः ६.८ प्रतिशत र ३ प्रतिशतले विस्तार भएकोमा सन् २०२३ मा क्रमशः ६.१ र ५.२ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण रहेको छ । सन् २०२२ मा ५.४ प्रतिशतले विस्तार भएको विश्व व्यापार आयतन सन् २०२३मा २.४ प्रतिशतले खुम्चिने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रक्षेपण छ । विश्वको मुद्रास्फीति सन् २०२२ मा ८.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२३ मा केही सुधार भई ६.६ प्रतिशतमा झर्ने कोषले प्रक्षेपण गरेको छ । सन् २०२२ मा विकसित र विकासोन्मुख मुलुकहरुको मुद्रास्फीति क्रमशः ४.६ प्रतिशत र ८.१ प्रतिशत रहने कोषको प्रक्षेपण रहेको छ । मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न विश्वका अधिकांश केन्द्रीय बैंकहरुले सन् २०२२ को शुरुदेखि नै अवलम्वन गरेको मोद्रिक नीतिको कसिलो कार्यदिशाले सन् २०२३ मा पनि निरन्तरता पाउने देखिएको छ । उदीयमान मुलुकहरुले पनि मौद्रिक नीतिलाई थप कसिलो बनाएको अवस्था छ ।

केन्द्रीय तथ्यांक विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ५.८४ प्रतिशतले बढेको प्रारम्भिक अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.३० प्रतिशतले र गैर- कृषि क्षेत्रको उत्पादन ६.८८ प्रतिशतले बढेको अनुमान गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.३२ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ६ प्रतिशत रहेको थियो । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल वस्तु निर्यात ४१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ३ करोड र कुल वस्तु आयात २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १९ खर्ब २० अर्ब ४५ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटा रु. १७ खर्ब २० अर्ब ४२ करोड कायम भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३५.५ प्रतिशत हो।

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा चालू खाता रु. ६ खर्ब २३ अर्ब ३३ करोडले र शोधनान्तर स्थिति रु. २ खर्ब ५५ अर्ब २६ करोडले घाटामा रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु. १२ खर्ब १५ अर्ब ८० करोड कायम भएको छ। २०७९ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ७.८ महिनाको वस्तु आयात रु.६.९ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपाल सरकारको अन्य प्राप्ति समेत गरी रु.११ खर्ब १६ अर्ब ४२ करोड राजस्व संकलन भएको छ। कुल सरकारी खर्च रु. १२ खर्ब ९६ अर्ब २४ करोड रहेको छ भने बैंकिङ्ग कारोवारमा आधारित कुल सरकारी खर्च रु. १२ खर्ब ५५ अर्ब ८४ करोड रहेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको निक्षेप ९.० प्रतिशतले र ती संस्थाहरुबाट नीजिक्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १३.१ प्रतिशतले बढेको छ।२०७९ असारमा वाणिज्य बैंक, बिकास बैंक र वित्त कम्पनीहरुको भारित औसत अन्तर बैंक दर ७.०१ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९ असारमा वाणिज्य बैंकहरुको कर्जा तथा निक्षेपको भारित औसत व्याजदर क्रमशः ११.६२ प्रतिशत र ७.४१ प्रतिशत रहेको थियो। नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्या २०७९ असार मसान्तमा १ सय २६ रहेको छ। यसमध्ये २६ वाणिज्य बैंक, १७ वित्त कम्पनी, ३५ लघुवित्त संस्था र १ नेपाल पूर्वाधार विकास बैंक रहेका छन्। २०७९ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको शाखा संख्या ११ हजार ५ सय २८ र शाखारहित बैंकिङ्ग सेवा प्रदान गर्ने केन्द्रहरुको संख्या १ हजार ५ सय ४८ पुगेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कोषले सञ्चयकर्ताको मासिक बचतका रुपमा सङ्कलन गरेकोरु.४२ अर्ब ९ करोड रकम देशका विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले सङ्कलन गरेको सोही अवधिको वार्षिक निक्षेप रकम रु.४ खर्व २० अर्व ०४ करोडको करिब १०.०२ प्रतिशत रहेको छ। यसबाट देशको वित्तीय स्रोत सङ्कलनमा कोषको भूमिका महत्वपूर्ण देखिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कोषको कुल स्रोत रु ४ खर्ब ५८ अर्ब र कुल कर्जा तथा लगानी रु. ४ खर्ब ४६ अर्ब रहेको छ। कोषको उक्त कुल स्रोत र कर्जा देशको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कुल निक्षेप परिचालन र कुल प्रवाहित कर्जाको क्रमशः ८.२६ र ७.६४ प्रतिशत रहेको छ। कोषको कुल स्रोतलाई मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार र वित्तीय संरचनामा रहेको सम्पत्तिको मात्रासँग तुलना गर्दा क्रमशः करिब ९.४५ र ४.५३ प्रतिशत रहेको छ। विगत ५ वर्षको कोषको कुल स्रोत/सम्पत्ति मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार र वित्तीय संरचनामा रहेको सम्पत्तिको मात्रासँगको तुलना तथा मुलुकको आ.व. २०७८/७९ को वित्तीय संरचना देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ३.२

नेपालको वित्तीय प्रणाली र कुल ग्राहस्थ उत्पादन

(रु. करोडमा)

आर्थिक वर्ष	कोषको कुल सम्पत्ति	वित्तीय प्रणालीको सम्पत्ती	कुल ग्राहस्थ उत्पादन	वित्तीय प्रणालीमा कोषको सम्पत्ती (प्रतिशतमा)	कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा कोषको सम्पत्ती (प्रतिशतमा)
२०७४/७५	३१२०१	५६०१४४	३०४४९३	५.५७	१०.२५
२०७५/७६	३४२४०	६३७८९१	३८५८९३	५.३७	८.८७
२०७६/७७	३८६८१	७६४२५५	३८८८७०	५.०६	९.९५
२०७७/७८	४४५६६	९२४६७४	४२७७३०	४.८२	१०.४२
२०७८/७९	४५८३९	१०१२०८७	४८५१६३	४.५३	९.४५

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक प्रतिवेदनहरु

तालिका नं.३.३

नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश
नेपाल राष्ट्र बैंक	१५३५१६.८०	१५.१७
वाणिज्य बैंकहरु	५९५६०७.७०	५८.८५
विकास बैंकहरु	५९९५२.३०	५.९२
वित्त कम्पनीहरु	१५१७९.००	१.५०
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु	५१९६५.१०	५.१३
नेपाल पूर्वाधार बिकास बैंक	२५८२.४०	०.२६
कर्मचारी सञ्चय कोष	४५८३९.००	४.५३

विवरण	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश
नागरिक लगानी कोष	२४७५१.५०	२.४५
विमा कम्पनीहरु	६२४१२.६०	६.१७
हुलाक बचत बैंक	२८१.००	०.०३
जम्मा	१०१२०८७.४०	१००.००

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक प्रतिवेदनहरु

नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना (प्रतिशतमा)

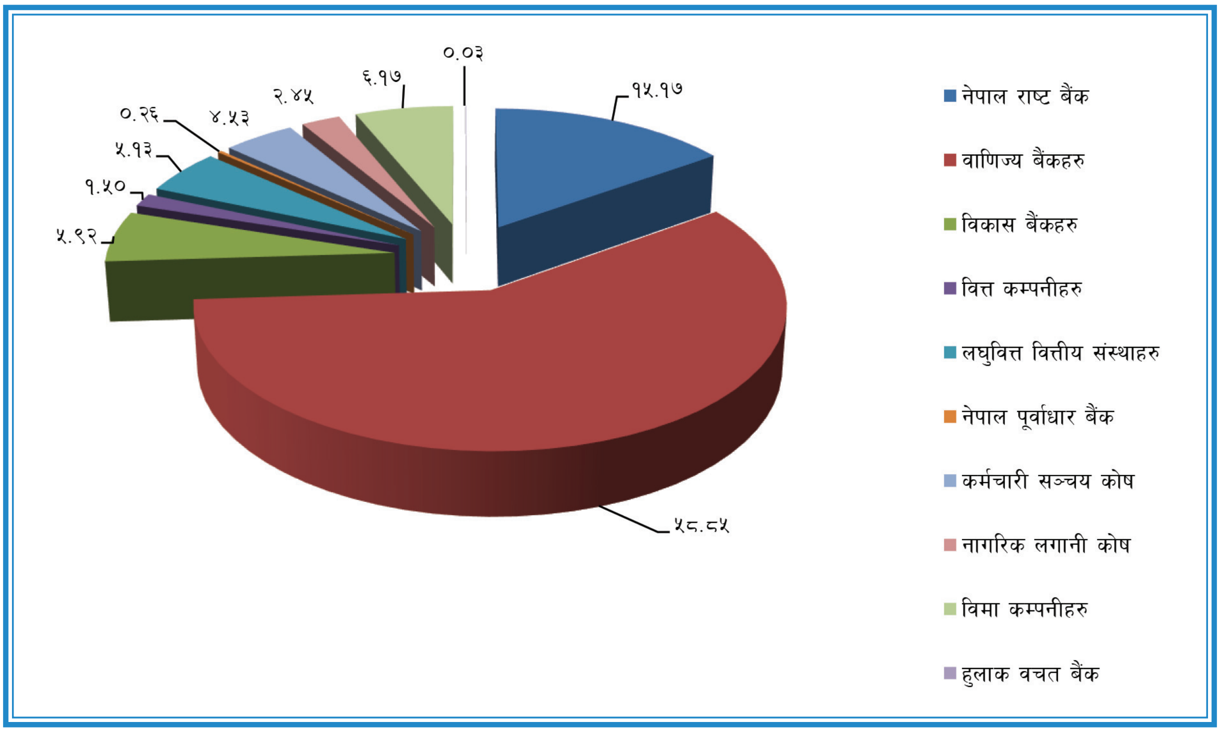

तालिका नं.३.४

नेपालको बैक तथा वित्तीय संस्थाहरुको निक्षेप तथा कर्जामा कोषको अंश (रु. करोडमा)

विवरण	कोषमा सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ताको योगदान	बैक तथा वित्तिय संस्थाको निक्षेप	कोषको अशं प्रतिशत	कोषको कुल कर्जा तथा लगानी	बैक तथा वित्तिय संस्थाको कर्जा तथा लगानी	कोषको अशं प्रतिशत
आ. व. २०७८/७९ को	४२०९	४२००४	१०.०२	७९९	७४७१७	१.०७
आ. व. २०७८/७९ सम्मको	४१९६७	५०८२७७	८.२६	४४६२५	५८४०५७	७.६४

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक प्रतिवेदनहरु

मुलुकको वित्तीय बजारमा समय समयमा देखिएका उतार चढाव, सानो आकारको पूँजी बजार, लगानीमैत्री वातावरणको कमीको कारण कोषको दीर्घकालीन वित्तीय स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी सञ्चयकर्तालाई उचित प्रतिफल दिने विषय विगतमा निकै चुनौतिपूर्ण रह्यो । यसको परिणामस्वरुप सहजरुपमा प्रवाह हुने सञ्चयकर्ता सापटीको अंश बढ्दै गयो । उत्पादनशील एवम् पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा लगानी विस्तार गर्ने कार्यमा भने सन्तोषजनक प्रगति हुन सकेन ।

चुक्ता पूँजीको वृद्धिसँगै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको लगानी गर्ने क्षमता वृद्धि भएको, पूर्वाधार विकास बैंक स्थापना भई सञ्चालनमा रहेको तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ताहरुको समेत लगानी गर्ने क्षमता वृद्धि हुँदै गएको छ । देश आर्थिक

समृद्धितर्फ उन्मुख भईरहेको र नेपाललाई अति कम विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकमा स्तरोन्नति गर्न र सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्यहरु हासिल गर्न ठूलो परिमाणमा वित्तीय स्रोत साधनको आवश्यकता पर्ने भएकाले भविष्यमा दीर्घकालीन बचतको प्रवर्द्धन र लगानीका अवसरहरु वृद्धि हुने सम्भावना रहेको छ।

नेपाल सरकारले योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ बमोजिम निजी तथा अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत कामदार तथा कर्मचारीहरुको लागि योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा योजना सामाजिक सुरक्षा कोष मार्फत सञ्चालन गर्ने गरी २०७६ श्रावण महिनादेखि अनिवार्य गरेको छ। यो व्यवस्थाका कारण कोषले निजी क्षेत्रका सञ्चयकर्तालाई कोषमा आवद्ध गर्ने प्रक्रियामा केही न्यूनता आएको छ। यसले कोषको कार्यक्षेत्र सार्वजनिक क्षेत्रतर्फ बढी केन्द्रित हुन गई दीर्घकालीन स्रोत परिचालनमा केही असर गरेको छ। तथापि नेपाल सरकारले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम २०७६ साउन १ गतेदेखि नियुक्त हुने राष्ट्रसेवक कर्मचारीका लागि योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणाली लागू गरी कोषलाई उक्त योजना सञ्चालनको जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। कोषले उक्त प्रणाली कार्यान्वयन गर्न शुरु गरिसकेकाले स्रोत परिचालनमा थप सहयोग पुग्ने देखिन्छ।

३.३. कोषको सवल पक्ष, दुर्वल पक्ष एवम् अवसर र चुनौतीको विश्लेषण

कोषको भावी रणनीति, दीर्घकालीन लक्ष्य, अवकाश कोष तथा सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नेपाल सरकारका मौजुदा नीतिगत व्यवस्था, कोषको वर्तमान व्यावसायिक, वित्तीय एवम् सांगठनिक अवस्था, एवम् आन्तरिक तथा बाह्य वातावरणसमेतको आधारमा कोषका सवल पक्ष, दुर्वल पक्ष एवम् अवसर र चुनौतीलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

(क) सवल पक्ष (Strength)

सवल पक्ष

- कोषको दायरा र कार्यक्षेत्रमा व्यापक सुधार,
- कानूनबाट कोषको स्रोतको निरन्तरताको प्रत्याभूतिका कारण प्रत्येक वर्षस्रोतमा वृद्धिको सुनिश्चितता,
- कानूनले सञ्चित कोष रकममा सुरक्षाको प्रत्याभूति,
- अवकाश कोषको रुपमा कोषको आयमा आयकर नलाग्ने व्यवस्था,
- आवास परियोजनाको लागि जग्गाको हदबन्दी नलाग्ने सुनिश्चितता,
- सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा सहकार्य,
- आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रभावकारी उपयोगको संरचना,
- कोषरहित दायित्व (Non Funded Liabilities) नरहेको,
- मितव्ययी कार्य प्रणाली र छरितो संगठन,
- नियमित रुपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न तथा वित्तीय अनुशासन र जवाफदेहिता कायम,
- संघीय संरचना अनुरुप कार्यालय सञ्चालन,
- समान प्रकृतिका अन्य निकायहरुले प्रदान गर्ने सुविधा तथा प्रतिफल दर भन्दा कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको सुविधा तथा प्रतिफल दर उच्च रहेको,
- नेपाल सरकारले लागू गरेको यागदानमा आधारित निवृत्तभरण याजना कार्यान्वयनको लागि कोषलाई जिम्मेवारी प्रदान भई कोषले कार्य सञ्चालन गरिसकेको।

माध्यम

- सम्भावित दायरा विस्तारका लागि नयाँ योजना सञ्चालन,
- प्रभावकारी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, स्पष्ट नीति, निर्देशिका, कार्य प्रकियाको सुनिश्चितता,
- अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रचलित मार्गदर्शनको पालना
- सुरक्षा र प्रतिफलको प्रत्याभूति गर्दै नेपाल सरकारको सहयोगमा राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त परियोजनामा दीर्घकालीन पूँजी परिचालन
- दिगो सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन,
- निरन्तर सञ्चयकर्ताको उच्च सुविधा तथा प्रतिफल कायम,
- निवृत्तभरण योजनाको कुशल व्यवस्थापन,

परिदृश्य

- दायरा तथा कार्यक्षेत्र विस्तार,
- नयाँ योजना सञ्चालन,
- कुल स्रोतमा निरन्तर वृद्धि,
- दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा स्रोतको उपयोग,
- अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुरुप प्रभावकारी सेवा प्रवाह तथा स्रोत परिचालन,
- स्वस्थ तथा प्रविधि मैत्री वित्तीय संस्था,
- उच्च सेवा सुविधा तथा प्रतिफलको निरन्तर व्यवस्था,
- निवृत्तभरण योजना व्यवस्थापनको स्थायी जिम्मेवारी,

(ख) दुर्वल पक्ष (Weaknesses)

दुर्वल पक्ष	माध्यम	परिदृश्य
• सेवा प्रवाहमा प्रविधिको उच्चतम उपयोग हुन नसक्नु, • कर्मचारीमा व्यवसायिक एवम् प्राविधिक ज्ञान र व्यवस्थापकीय सीपको अपर्याप्तता तथा विशिष्टीकृत सेवाहरुमा विशिष्टीकृत कर्मचारी रहने व्यवस्थाको अभाव, • कर्मचारीको सुविधालाई कार्य सम्पादन र कोषको मुनाफासँग आवद्ध गर्न नसक्नु, • सञ्चयकर्ताको अपेक्षा अनुरुप सेवाको गुणस्तरीयता कायम गर्नकठिनाई, कोषको सेवा सुविधामा समान पहुँच कायम गर्न नसकिएको, • सञ्चयकर्ता सापटीको मात्रा बढ्दै गएकोले जोखिम वृद्धि हुँदैं गएको, • कोषको स्वामित्वमा रहेका भवन तथा जग्गाहरुको व्यावसायिक उपयोग गर्न नसकिएको, • कमजोर सूचना तथा अनुगमन प्रणाली, • उद्देश्य अनुरुप क्षेत्रहरुमा लगानी प्रवाह गर्न नसकिएको । • सञ्चय कोष र निवृत्तभरण व्यवस्थापन सम्बन्धमा एकिकृत कानुनी व्यवस्थाको अभाव	• कोष तथा निवृत्तभरण सम्बन्धी एकिकृत कानुनको व्यवस्था • कोषका विद्यमान नीति, ऐन तथा कानून निर्माण तथ संशोधन • सञ्चयकर्ता मैत्री सेवा प्रवाह प्रक्रियाको व्यवस्था, • आधुनिक बैकिङ्ग प्रणाली र सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग, • मानवस्रोत व्यवस्थापन नीति तथा योजना कार्यान्वयन, • जोखिम व्यवस्थापन/न्यूनीकरण का लागि संयन्त्रको प्रभावकारी परिचालन, • सामाजिक सुरक्षा योजनाको अध्ययन, अनुसन्धान मार्फत योजना विकास • जग्गा तथा भवन उपयोग नीति कार्यान्वयन, • कुल लगानी र सञ्चयकर्ता सापटीको सीमा कायम,	• नीति तथा कानून निर्माण तथा परिमार्जन, • कर्मचारीको उत्पादकत्वमा वृद्धि • सेवाको गुणस्तरमा वृद्धि तथा प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाह, • निर्णय प्रक्रियामा प्रभावकारिता, • सञ्चयकर्तालाई अधिकतम सन्तुष्टि प्रदान, • नियन्त्रित जोखिम प्रणाली,

(ग) अवसर (Opportunities)

अवसर	माध्यम	परिदृश्य
• संघीय संरचना अनुरुप मुलुकको आर्थिक तथा पूर्वाधार विकासका लागि ठूलो परिमाणको आन्तरिक वित्तीय स्रोतको माग हुने सम्भावना रहेको, • सामाजिक सुरक्षाको क्षेत्रमा आएको विकास एवम् विस्तार अनुरुप कोषलाई क्रमशः मुलुकको सार्वजनिक क्षेत्रमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुको एकीकृत सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रुपमा विकास गर्न सकिने, • वित्तीय बजारमा कोषले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्न सक्ने तथा पूँजी बजारको विकासमा सकारात्मक योगदान दिन सक्ने, • पूर्वाधार विकास एवम् जलविद्युतसँग सम्बन्धित थप परियोजनाहरुका साथै तीनवटै तहका सरकार तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ताको सहकार्यमा उचित परियोजनाहरुमा कोषको स्रोत परिचालन गर्न सकिने सम्भावना रहेको, • निवृत्तभरण कोष समेतबाट संकलित स्रोत मार्फत दीर्घकालीन आयोजना सञ्चालनको लागि अघि बढ्न सकिने आधार रहेको ।	• कोषका विद्यमान नीति, ऐन तथा कानून निर्माण,संशोधन तथा एकीकरण, • विभिन्न योजनाका लागि अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजनाको तयारी तथा कार्यान्वयन, • वित्तीय तथा पूँजी बजारको क्षेत्रमा थप लगानी, • जोखिम न्यूनीकरण उपायहरुको अवलम्वन • स्रोत परिचालनमा तीनै तहका सरकार, लगानी बोर्ड तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ता सँग समन्वय, • अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रचलित मार्गदर्शनको पालना,	• विभिन्न योजना विकास तथा कार्यक्रम सञ्चालन, • तीनै तहका सरकार तथा अन्य निकायसँग दिगो सम्वन्ध विकास, • दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा स्रोतको उपयोग, • पूँजी बजारको क्षेत्रमा कोषको बलियो उपस्थिति, • आवश्यक नीति तथा कानून निर्माण तथा परिमार्जन, • वित्तीय तथा सार्वजनिक क्षेत्रका कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा नेतृत्वदायी संस्थाका रुपमा स्थापना,

(घ) चुनौती (Threats)

चुनौती

- अन्य सामाजिक सुरक्षा योजना कार्यान्वयनका लागि विभिन्न निकायको स्थापनाका कारण प्रतिस्पर्धात्मक सक्षमता कायम राख्न कोषको संस्थागत क्षमताको विकास गर्नु,
- लगानी मैत्री वातावरणको अभाव हुनु,
- ब्याजदरको अस्थिरता र उच्च मुद्रास्फीति दर कायम रहेका कारण सकारात्मक प्रतिफल कायम गर्न,
- आर्थिक वृद्धिका साथ साथै मध्यमस्तरका व्यक्तिहरुको संख्या तथा खर्च गर्न सक्ने सामर्थ्य बढ्दै जाने हुँदा मुद्रास्फीति दर उच्च रहने भएकाले सकारात्मक प्रतिफल कायम गर्न,
- कोषको कुल लगानीको ७५ प्रतिशत भन्दा बढी रकम अनुत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाह भइरहेको सन्दर्भमा दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा राष्ट्रिय नीतिको अभावमा स्रोत परिचालन गर्न,

माध्यम

- सञ्चयकर्तालाई उचित प्रतिफल र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह र नयाँ योजना कार्यान्वयन,
- गुनासो व्यवस्थापनका लागि उचित
- संयन्त्रको निर्माण र कार्यन्वयन, सरकारी नियमनकारी संयन्त्र निर्माणमा सहयोग,
- कोषलाई सार्वजनिक क्षेत्रका कर्मचारीको एकीकृत सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रुपमा स्थापित गर्ने,
- कोषको स्रोतलाई मुलुकको पूर्वाधार विकास तथा पूँजी बजारको विकासमा परिचालन,

परिदृश्य

- प्रतिफल तथा सेवा प्रवाहका आधारमा सञ्चयकर्तालाई निरन्तर उच्च सन्तुष्टि प्रदान,
- कोषको ब्याजदर मुद्रास्फीति दर भन्दा निरन्तर बढी
- कोष सार्वजनिक क्षेत्रको एकीकृत सामाजिक सुरक्षण संस्था,
- कोष मुलुकको दीर्घकालीन पूँजीको बलियो आपूर्तिकर्ता,

परिच्छेद-४
कोषको मुख्य कारोबार

४.१ सञ्चयकर्ताको आवद्धता

कोषमा विभिन्न क्षेत्रका सञ्चयकर्ता आवद्ध रहेका छन् । कुल सञ्चयकर्ता मध्ये निजामती तर्फ १८ प्रतिशत, नेपाली सेनातर्फ १६ प्रतिशत, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीतर्फ २१ प्रतिशत, सार्वजनिक संस्थान र संगठित क्षेत्रतर्फ २७ प्रतिशत र सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयतर्फ १८ प्रतिशत रहेका छन् ।

सञ्चयकर्ताको आवद्धता (प्रतिशतमा)

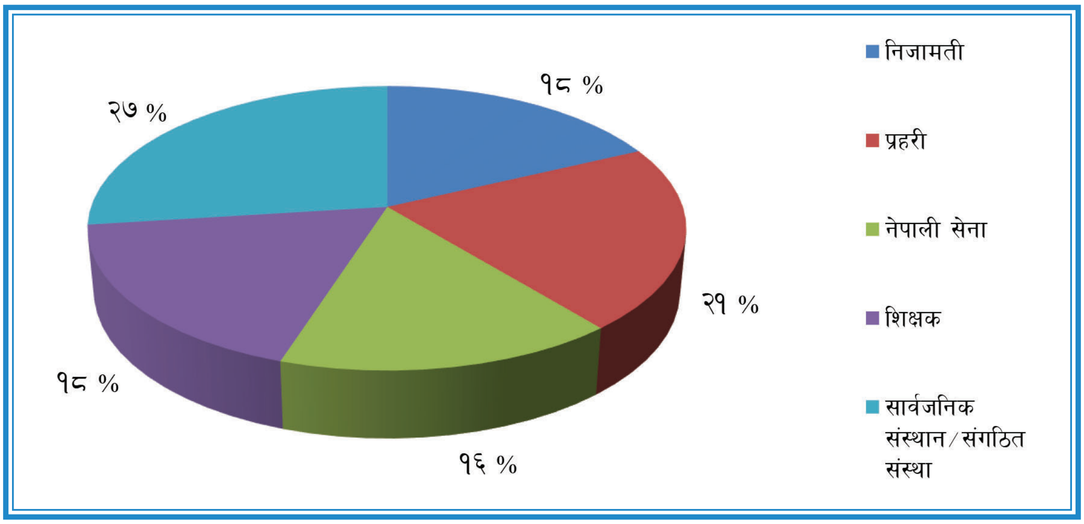

४.२ सञ्चयकर्ता वृद्धिको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कोषमा सञ्चयकर्ताको संख्या करिब ५लाख ५५ हजार रहेको छ। गत वर्ष यो संख्या करिब ६ लाख २८ हजार रहेको थियो। विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा सञ्चयकर्ताको औसत वार्षिक वृद्धिदर २.७५ प्रतिशत रहेको छ। योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष सञ्चालनमा आए सँगै निजी क्षेत्रका सञ्चयकर्ता सो कोषमा आवद्ध हुने भएकाले विगतको तुलनामा आ.व. २०७७/७८ र आ.व. २०७८/७९ मा सञ्चयकर्ताको संख्यामा केही कमी आएको छ।

कोषको विगत पाँच वर्षको सञ्चयकर्ता संख्या र वृद्धि प्रतिशत देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ४.२

आर्थिक वर्ष	संख्या (हजारमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	६००	९.०९
२०७५/७६	६२७	४.५०
२०७६/७७	६२८	०.१६
२०७७/७८	५९८	(४.७८)
२०७८/७९	५५५	(७.१९)

सञ्चयकर्ता वृद्धिको प्रवृति

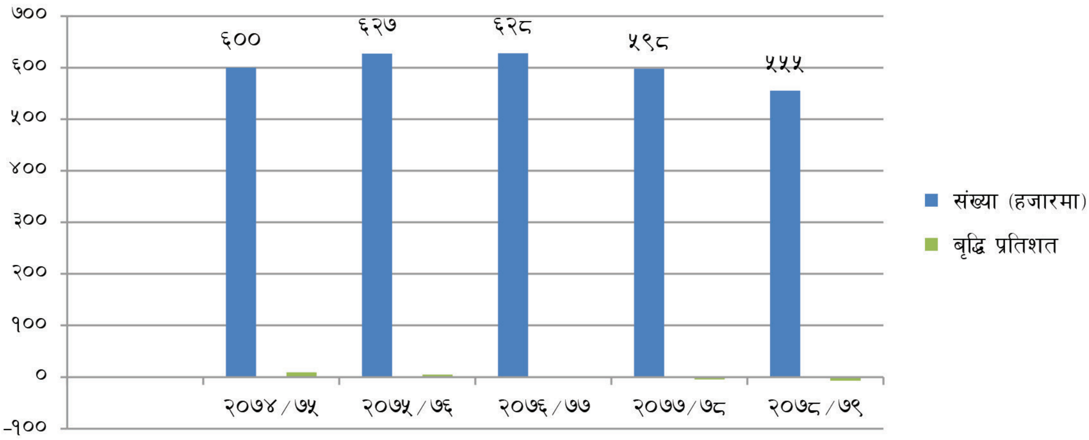

४.३ सञ्चय कोष रकम वृद्धिको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कोषमा सञ्चयकर्ताको कुल रकम रु.४१६ अर्ब ३६ करोड ११ लाख रहेको छ। विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कुल कोष रकममा औसत वार्षिक वृद्धि रु.३३ अर्ब ९६ करोड (११.१० प्रतिशत) रहेको देखिन्छ। कोषको विगत ५ वर्षको सञ्चयकर्ताको कोष रकम, वृद्धि रकम तथा प्रतिशत देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ४.३

आर्थिक वर्ष	सञ्चय कोष कुल रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	२७८७५.३	३२२१.८६	१३.०७
२०७५/७६	३०९८४.८४	३१०९.५४	११.१६
२०७६/७७	३५४४०.८१	४४५५.९७	१४.३८
२०७७/७८	३९७५७.३५	४३१६.५४	१२.१८
२०७८/७९	४१६३६.११	१८७८.७६	४.७३

सञ्चय कोष वृद्धिको प्रवृति

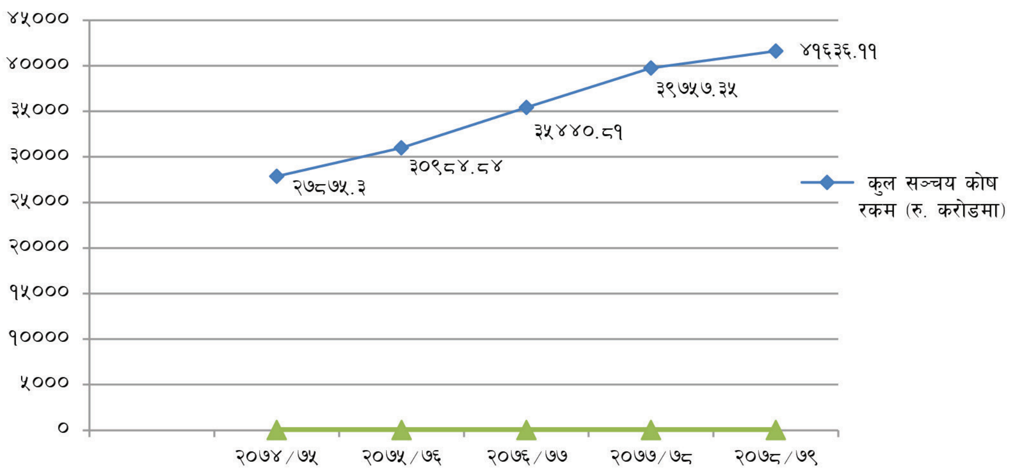

४.४ निवृत्तभरण कोष योगदानको अवस्था

स्थापना कालदेखि सञ्चय कोष योगदानको मात्र व्यवस्थापन गर्दै आएको कर्मचारी सञ्चय कोषले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ जारी भएपछि योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषको व्यवस्थापन गर्न शुरु गरेको छ। जस अन्तर्गत नेपाल सरकारको निजामती सेवा, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल र नेपाल विशेष सेवा अन्तर्गत वि.सं. २०७६ साउनदेखि नयाँ नियुक्त भएका कर्मचारीहरुको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजनाको कार्यान्वयन पर्दछ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सञ्चयकर्ता कार्यालयबाट निवृत्तभरण कोषबापत कट्टी भई निवृत्तभरण कोषमा जम्मा भएको रकम रु. १ अर्ब ४५ करोड ७४ लाख रहेको थियो भने आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सो रकम ३ अर्ब ३१ करोड १७ लाख पुगेको छ।

तालिका नं. ४.५

आर्थिक वर्ष	सञ्चय कोष कुल रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	२७८७५.३	३२२१.८६	१३.०७
२०७५/७६	३०९८४.८४	३१०९.५४	११.१६
२०७६/७७	३५४४०.८१	४४५५.९७	१४.३८
२०७७/७८	३९७५७.३५	४३१६.५४	१२.१८
२०७८/७९	४१६३६.११	१८७८.७६	४.७३

निवृत्तभरण रकम वृद्धिको प्रवृति

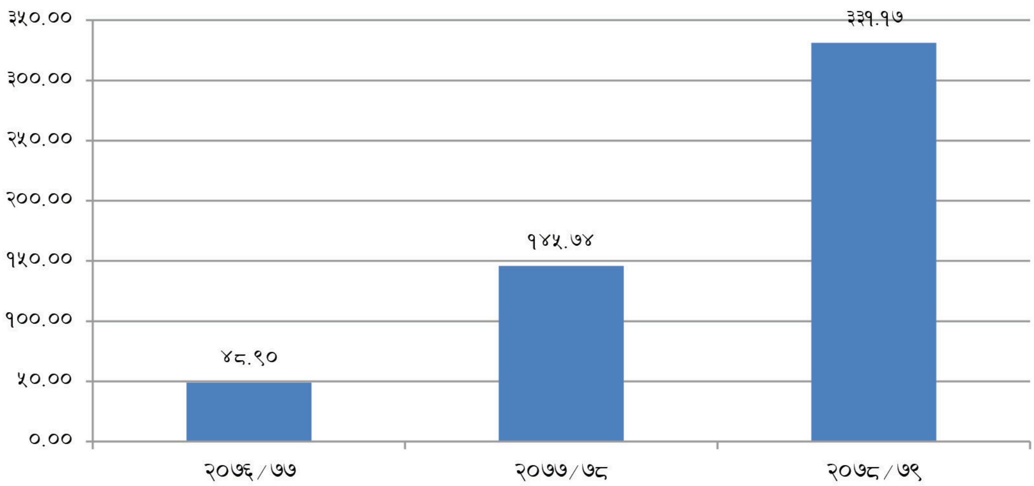

४.५ सञ्चय कोष भुक्तानीको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कोषबाट सञ्चयकर्तालाई रु.२४ अर्ब ६ करोड ३ लाख कोष रकम भुक्तानी गरिएको छ। विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कोष रकम भुक्तानी औसत वार्षिक रु. १६ अर्ब ४४ करोड ९३ लाख (औसत वार्षिक वृद्धिदर ५४.९६ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ। कोषको विगत ५ वर्षको सञ्चयकर्ताको कोष रकम भुक्तानी तथा सोको वृद्धिदर देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ४.६

आर्थिक वर्ष	कोष भुक्तानी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	८०९.३२	(४०.७१)
२०७५/७६	२,६०४.३१	२२१.७९
२०७६/७७	१,०४०.०४	(६०.०६)
२०७७/७८	२,४०६.०३	१३१.३४
२०७८/७९	२,८१४.३५	११५.९७

कोष भुक्तानी वृद्धिको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

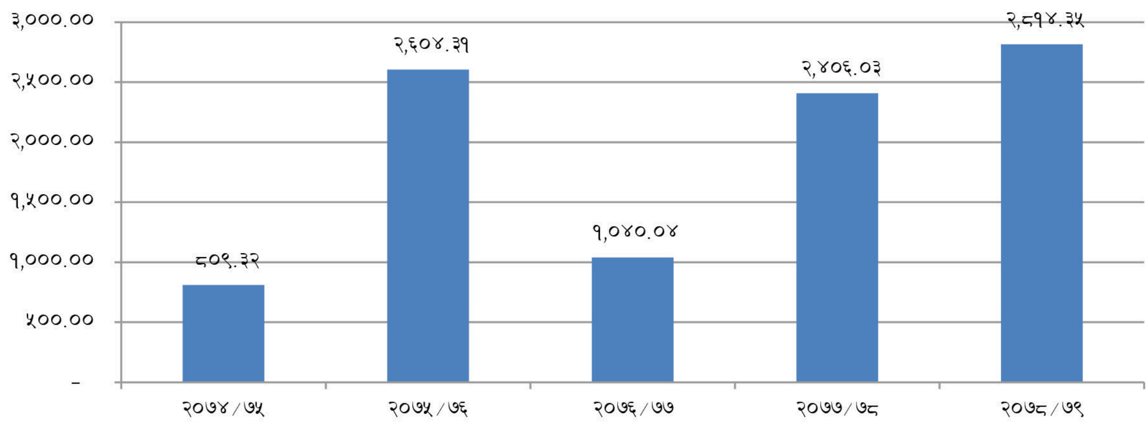

परिच्छेद-५

सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरिएका सेवा तथा सुविधाहरू

५.१ वित्तीय प्रतिफल

कोषले सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा निश्चित दरले ब्याज र मुनाफा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। साथै, कोषले सञ्चयकर्ताका लागि विविध प्रकारका सापटी सुविधाहरु समेत उपलब्ध गराउदै आएको छ। कोषले उपलब्ध गराएको ब्याज, मुनाफा र सापटी सुविधाको संक्षिप्त विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

५.१.१ ब्याजदरको अवस्था

कोषले सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा ब्याज प्रदान गर्ने गरेको छ । यस्तो ब्याजदर कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन (संशोधन सहित), २०१९ बमोजिम कोषको कुल मौज्दात, लगानी, आम्दानी तथा सञ्चालन खर्चको विश्लेषणको आधारमा प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ । विगत पाँच वर्षमा प्रदान गरेको ब्याज दर, मुनाफा सहित कुल प्रतिफल दर देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.१.१

आर्थिक वर्ष	कोषमा ब्याज	कुल प्रतिफल दर
२०७४/७५	८.००	९.१०
२०७५/७६	८.२५	९.४०
२०७६/७७	८.२५	९.२५
२०७७/७८	७.००	७.९५
२०७८/७९	६.५०	७.७०

कोषको ब्याज दर तथा प्रतिफल दरको प्रवृत्ति

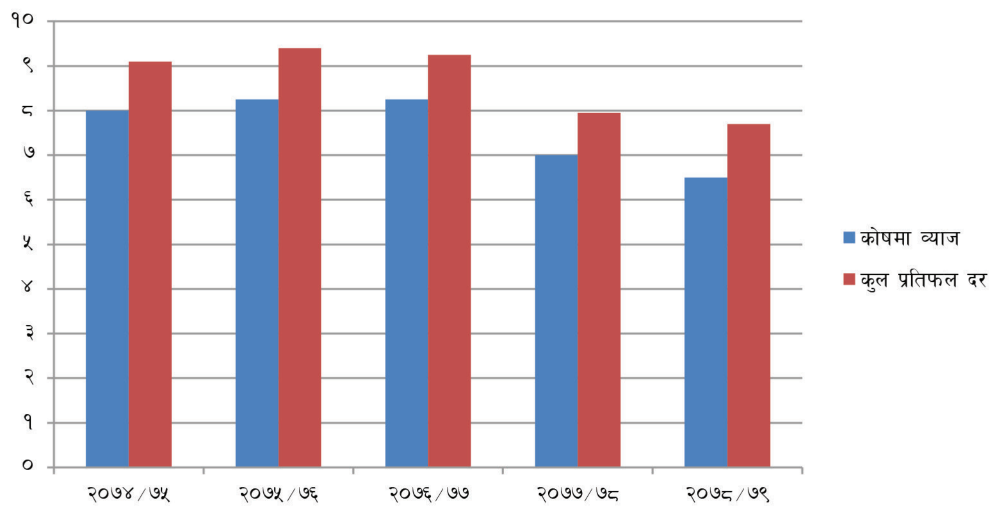

५.१.२ मुनाफा वितरणको अवस्था

कोषले आर्जन गरेको वार्षिक मुनाफाको रकमबाट अन्य कोषहरुमा आवश्यक रकम छुट्याई बाँकी रहेको रकमबाट सञ्चयकर्ताको कोष कट्टी खातामा जम्मा हुने गरी सञ्चयकर्तालाई मुनाफा वितरण गर्ने गरिएको छ । कोषले विगत पाँच वर्षमा सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको मुनाफाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.१.२

आर्थिक वर्ष	मुनाफा प्रतिशत	मुनाफा रकम (रु. करोडमा)
२०७४/७५	१.१०	२७५.८५
२०७५/७६	१.१५	३११.२४
२०७६/७७	१.००	३४३.४६
२०७७/७८	०.९५	३९३.४६
२०७८/७९	१.२०	५५८.१७

मुनाफा रकमको प्रवृति (रू. करोडमा)

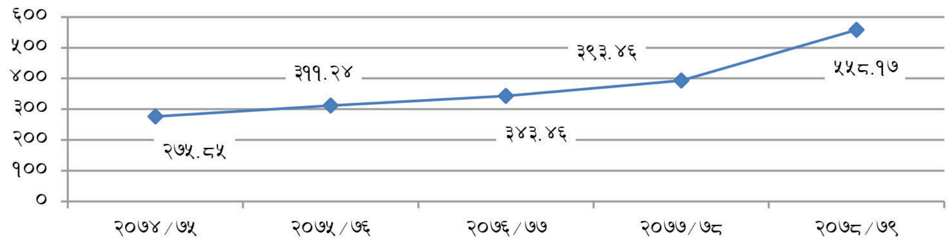

५.१.३. कोषबाट प्रदान गरिएकोकुल प्रतिफलको तुलनात्मक विवरण

कोषले विगत पाँच वर्षमा प्रदान गरेको कुल प्रतिफल दरलाई मुलुकको मुद्रास्फीतिसँग तुलना गर्दा देहाय अनुरुप रहेको देखिएको छ :

तालिका नं. ५.१.३

आर्थिक वर्ष	व्याज दर	मुनाफा दर	कुल प्रतिफल दर	मुद्रास्फिति दर	वास्तविक प्रतिफल दर
२०७४/७५	८.००	१.१०	९.१०	४.२०	४.९०
२०७५/७६	८.२५	१.१५	९.४०	४.६०	४.८०
२०७६/७७	८.२५	१.००	८.००	६.१५	१.८५
२०७७/७८	७.००	१.००	८.६०	३.६०	५.००
२०७८/७९	६.५०	१.२०	७.७०	६.३२	१.३८

कोषले सञ्चयकर्तालाई विगत ५ वर्षमा औसत प्रतिफल ८.२८ प्रतिशत उपलब्ध गराउदै आएको र विगत ५ वर्षको औसत मुद्रास्फीति ५.८७ प्रतिशत रहेको छ। यसरी विगत ५ वर्षमा सञ्चयकर्ताको कोष रकममा औसत २.४१ प्रतिशतका दरले वास्तविक प्रतिफल प्रदान गर्न कोष सफल भएको छ।

कोषले विगत ५ वर्षमा सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको कुल प्रतिफल, मुद्रास्फीति र वास्तविक प्रतिफलको तुलनात्मक विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

कोषको प्रतिफल तथा मुद्रास्फिफतिको प्रवृत्ति

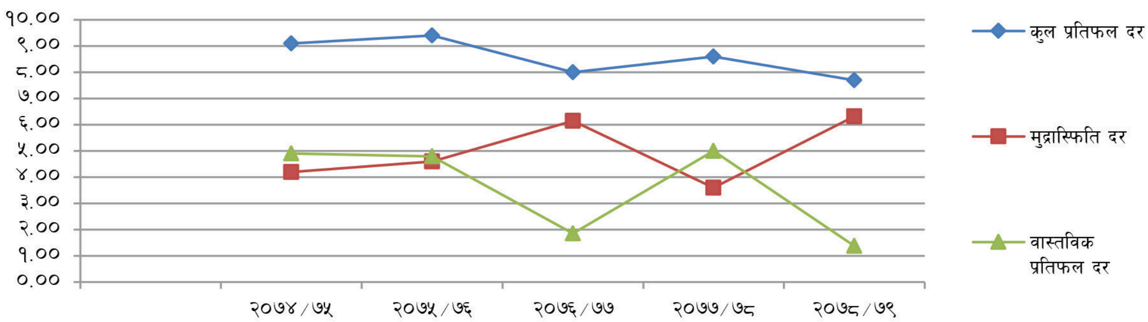

५.२ सापटी सुविधा

कोषले सञ्चयकर्ताको सेवाकालीन आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्ने उद्देश्यले विभिन्न प्रकारका सापटी सुविधा उपलब्ध गराउदै आएको छ । सरल र सहज रुपमा उपलब्ध हुने सापटी सुविधाहरुबाट कोषको संकलित स्रोतलाई सञ्चयकर्ताको हितमा परिचालन गर्न समेत मद्दत पुगेको छ । यस्ता सापटी सुविधाहरु सञ्चयकर्ता घर निर्माण तथा मर्मत, आफू वा छोरा/छोरीको उच्च शिक्षामा लगानी गर्ने लगायत अन्य सामाजिक कार्यमा समेत प्रभावकारी भएका छन् । कोषले उपलब्ध गराउँदै आएको सापटीको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्मको स्थिति देहायअनुरुप रहेको छ :

५.२.१ विशेष सापटी

सञ्चयकर्ताहरुलाई समय समयमा आइपर्ने वित्तीय आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी कोषबाट वि.सं. २०५७ सालदेखि यो सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । यद्यपि सो भन्दा अगाडि वि.सं. २०५२ देखि आवास तथा सवारी साधन सापटीको रुपमा यस्तै प्रकारको सापटी प्रचलनमा रहेको थियो । दुईवर्ष नियमित कोषकट्टी गरेका सञ्चयकर्ताले सञ्चयकोष रकमको सुरक्षणमा जम्मा भएको कोष रकमको ८० प्रतिशतसम्म रकम सापटीको रुपमा उपयोग गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सापटी रकम औसतमा ८.३८ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाइन्छ । कोषबाट प्रवाह भएको विशेष सपाटीको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.२.१

आर्थिक वर्ष	विशेष सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	१३६९९.०४	१५.५७
२०७५/७६	१४३३०.५२	४.६१
२०७६/७७	१५०६२.२३	५.११
२०७७/७८	१६१९४.०८	७.५१
२०७८/७९	१७६६९.८	९.११

विशेष सापटी वृद्धिको प्रवृति (रू. करोडमा)

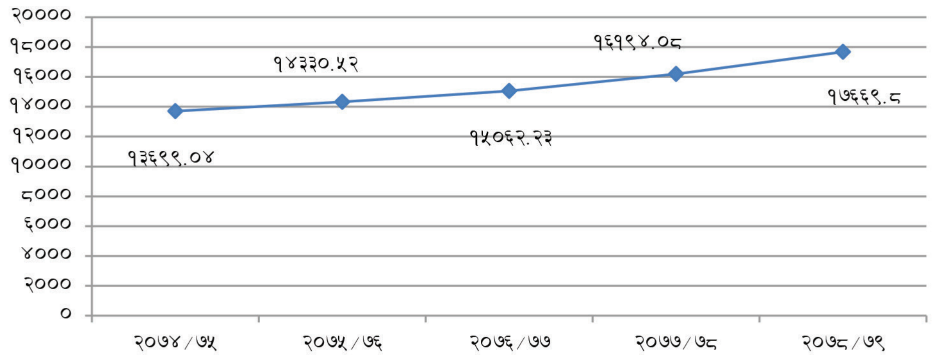

५.२.२ सञ्चयकर्ता घर सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरुप सञ्चयकर्ताको लागि आवासको व्यवस्थामा सहयोग गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०५७ साल मार्ग देखि घर सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका सञ्चयकर्तालाई नयाँ घर निर्माण गर्न, भईरहेको घरमा तला थप गर्न, घर खरिद गर्न यो सापटी प्रदान गरिन्छ । निर्माण वा खरिद गरिने घर जग्गाको धितोमा प्रदान गरिने घर सापटीको अधिकतम सीमा रु. १ करोड छ । धितो मूल्याङ्कनबाट कायम भएको रकममा नबढ्ने गरी सञ्चयकर्ताको तलवमानको बढीमा १५ वर्ष बरावरको रकम सापटी दिने व्यवस्था रहेको छ । विगत ५ वर्षमा घर सापटी रकम औसतमा १४.२६ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाईन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.२.२

आर्थिक वर्ष	घर सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	२७४१.१३	३०.५३
२०७५/७६	३२९१.५५	२०.०८
२०७६/७७	३५४५.६१	७.७२
२०७७/७८	३६२१.३५	२.१४
२०७८/७९	४०१२.९९	१०.८१

घर सापटी वृद्धिको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

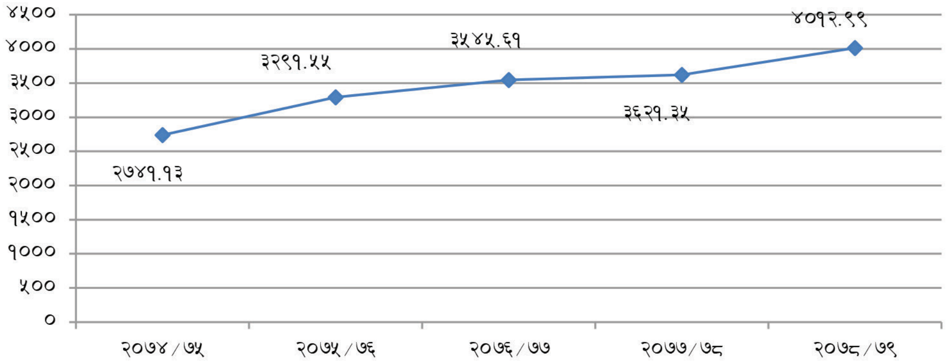

५.२.३ सञ्चयकर्ता शैक्षिक सापटी

सञ्चयकर्ता स्वयम् वा सञ्चयकर्ताको पति/पत्नी/छोरा/छोरीको उच्च शिक्षाको आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सरल र सहज रुपमा सापटी सुविधा प्रदान गर्ने उद्देश्यले वि.सं.२०५८ साल मार्गदेखि सञ्चयकर्ता शैक्षिक सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्ता वा सञ्चयकर्ताका पति/पत्नी/छोरा/छोरीलाई जुनसुकै विषयमा स्वदेश तथा विदेशमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न यो सापटी प्रदान गरिन्छ। घर जग्गा वा कोष कट्टी रकमको धितोको आधारमा प्रदान गरिने यो सापटीको अधिकतम सीमा रु. २५ लाख रहेको छ। विगत ५ वर्षमा यो सापटी रकममा औसत ३.६९ प्रतिशतले कमी हुनगएको छ। सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.२.३

आर्थिक वर्ष	शैक्षिक सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	७१.२२	९.२५
२०७५/७६	७६.७४	२०.०८
२०७६/७७	७२.१०	७.७५
२०७७/७८	५९.७१	(१८.१७)
२०७८/७९	५२.९९	(११.२५)

शैक्षिक सापटी वृद्धिको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

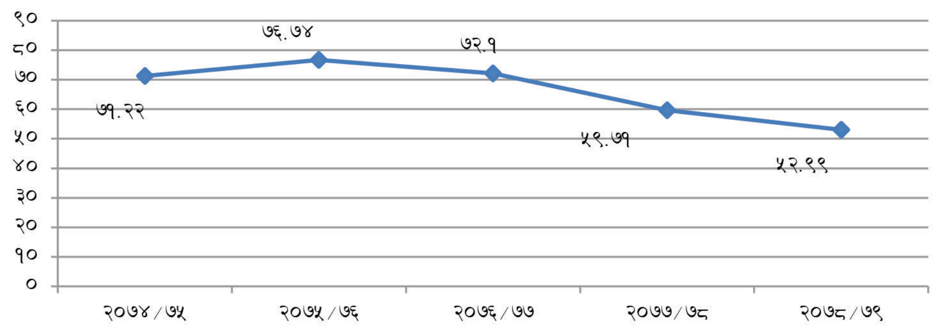

५.२.४ सञ्चयकर्ता सरल चक्रकर्जा

सञ्चयकर्ताको सामाजिक कार्य लगायतका भैपरी आउने आवश्यकता पूरा गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०६९ साल वैशाखदेखि सञ्चयकर्ता सरल चक्रकर्जा प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो ।कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु.३० लाखसम्म सरलचक्र कर्जा प्रदान गरिन्छ। विगत ५ वर्षमा यो सापटी रकममा औसत २३.६७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.२.४

आर्थिक वर्ष	सरलचक कर्जा रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	३३७.३२	६१.८५
२०७५/७६	४५७.९३	३५.७६
२०७६/७७	४७४.१२	३.५४
२०७७/७८	४५७.०४	(३.६०)
२०७८/७९	५५२.०९	२०.८०

सरलचक कर्जा वृद्धिको प्रवृत्ति (रु.करोडमा)

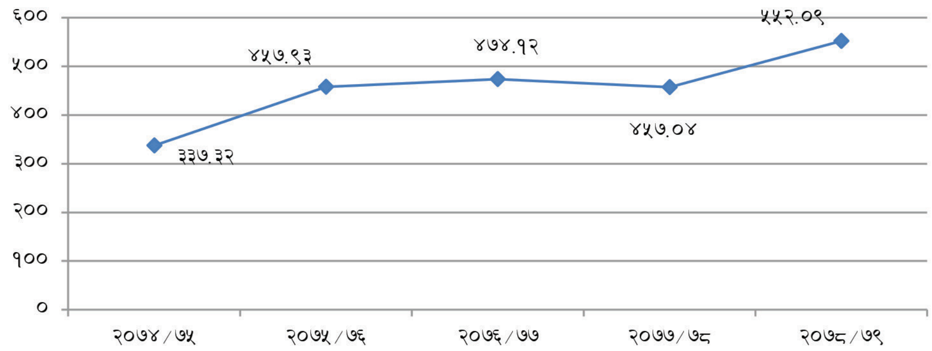

५.२.५ सञ्चयकर्ता घर मर्मत सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरुप सञ्चयकर्ताको लागि वि.सं. २०७३ साल देखि घर मर्मत सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु. २५ लाखसम्म घर मर्मत सापटी प्रदान गरिन्छ। विगत ५ वर्षमा यो सापटी रकममा औसत ४२.५५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.२.५

आर्थिक वर्ष	घर मर्मत सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	९७.६	१२१.६७
२०७५/७६	१४४.५६	४८.११
२०७६/७७	१६८.८६	१६.८१
२०७७/७८	१८२.४७	८.०६
२०७८/७९	२१५.५१	१८.११

घर मर्मत सापटी वृद्धिको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

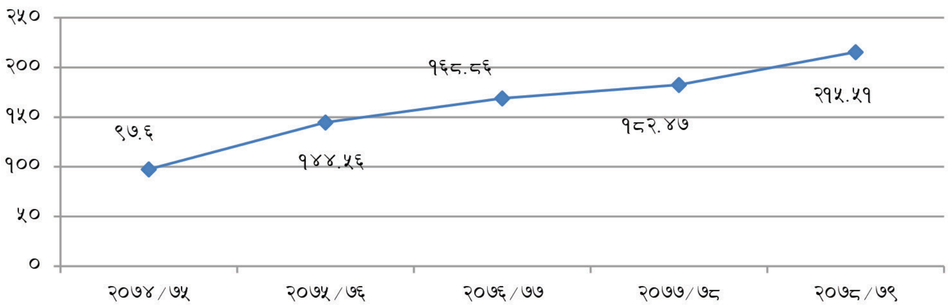

५.२.६ सञ्चयकर्ता जग्गा खरिद सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरुप सञ्चयकर्ताको लागि वि.सं. २०७८ साल देखि जग्गा खरिद सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चय कोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु. ५० लाखसम्म जग्गा खरिद सापटी प्रदान गरिन्छ । कुनै पनि सापटी नलिएका सञ्चयकर्ताले रु.१ करोडसम्म सापटी लिन सकिने व्यवस्था रहेको छ । यो सापटी यस वर्ष रु.४९.६० करोड प्रवाह भएको छ ।

५.२.७ कुल सञ्चयकर्ता सापटीको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्ममा सञ्चयकर्ताले कोषबाट प्रदान गरिएको सम्पूर्ण शीर्षकहरु विशेष सापटी, घर सापटी, शैक्षिक सापटी, सरल चक्र कर्जा, घर मर्मत सापटी र जग्गा खरिद सापटीमा समेत गरी रु. २२५ अर्ब ५३ करोड ७३ लाख कर्जा तथा सापटी उपभोग गरेका छन् । विगत ५ वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कुल सञ्चयकर्ता सापटी रकमको औसत वार्षिक वृद्धिदर ९.६८ प्रतिशत रहेको छ । सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.२.७

आर्थिक वर्ष	कुल सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	१६९४७.०८	१८.७१
२०७५/७६	१८३०२.०६	८.००
२०७६/७७	१९३२३.६७	५.५८
२०७७/७८	२०५१५.४	६.१७
२०७८/७९	२२५५३.७३	९.९४

कुल सञ्चयकर्ता सापटी वृद्धिको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

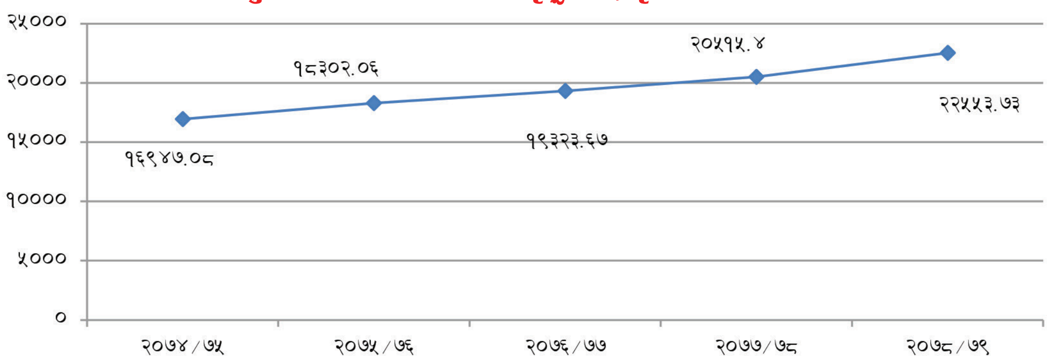

५.३ सामाजिक सुरक्षा सुविधा

कर्मचारी सञ्चय कोषको प्रमुख जिम्मेवारी सञ्चयकर्ताको सञ्चयकोषको सुव्यवस्थापन गरी सेवाबाट अवकाश पश्चात् ब्याज तथा मुनाफा सहित एकमुष्ट रकम फिर्ता गर्ने रहेतापनि मुलुकको अग्रणी सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्थाको हैसियतले कोषले आफ्नै स्रोतबाट सञ्चयकर्तालाई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम मार्फत विभिन्न सामाजिक सुरक्षा सुविधा प्रदान गरी

लाभान्वित तुल्याउँदै आईरहेको छ।

कोषले आर्जन गरेको प्रत्येक वर्षको मुनाफाको केही प्रतिशत रकम सञ्चयकर्ताको हितको लागि खडा गरिएका विभिन्न कोषहरुमा जम्मा गरी सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरु प्रदान गर्दैआएको छ। कोषले उपलव्ध गराउँदै आएको सामाजिक सुरक्षा सुविधाको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्मको स्थिति देहायअनुरुप रहेको छ :

५.३.१ काजक्रिया अनुदान योजना

सञ्चयकर्ताको सेवाकालमा नै मृत्यु भएमा निजको हकवालालाई आर्थिक अनुदान स्वरुप प्रदान गरिने यो योजनाको प्रारम्भ वि.सं. २०४८ सालबाट गरिएको हो। प्रारम्भमा रु. १,५०० आर्थिक अनुदान दिन शुरु गरिएको यो सुविधालाई वृद्धि गरी २०७२/७३ देखि रु.३०,००० र २०७५/७६ देखि रु.४०,००० प्रदान गर्ने व्यवस्था रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ९५८ जना सञ्चयकर्ताका आश्रित परिवारले र आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ११८९ सञ्चयकर्ताका आश्रित परिवारले यो सुविधा लिएका छन्। कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको काजक्रिया अनुदानको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.३.१

आर्थिक वर्ष	काजकिया अनुदान (रु. हजारमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	२७२८३	४.५५
२०७५/७६	२७५२८	०.९०
२०७६/७७	२२७०५	(१७.५२)
२०७७/७८	३८०६६	६७.६५
२०७८/७९	४७४८०	२४.७३

काजक्रिया अनुदान वृद्धिको प्रवृत्ति (रू. करोडमा)

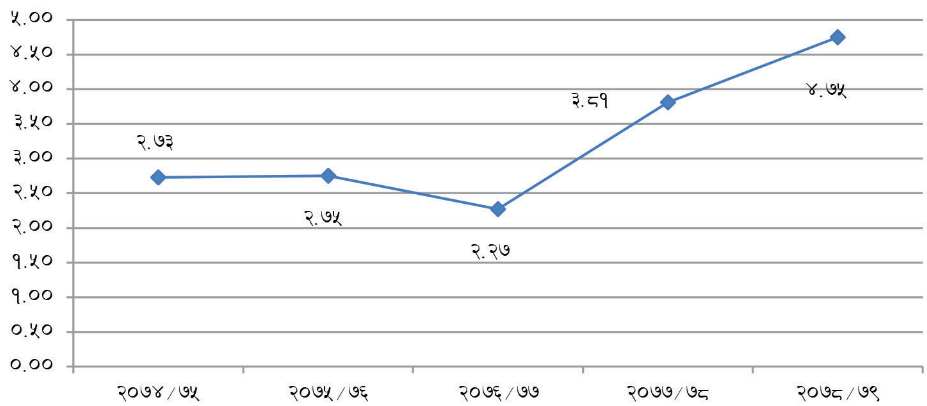

५.३.२ दुर्घटना क्षतिपूर्ति योजना

दुर्घटनामा परी सेवाकालमा सञ्चयकर्ताको मृत्यु वा पूर्ण अंगभंग भएमा निज वा निजको हकवालालाई आर्थिक सहयोग स्वरुप प्रदान गरिने यो सुविधा वि.सं. २०५२ सालबाट शुरु गरिएको हो। प्रारम्भमा रु. ५०,००० बाट शुरु गरिएकोमा आर्थिक वर्ष २०७२/७३ देखि रु. १,२५,००० तथा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि रु. २,००,००० आर्थिक सहयोग प्रदान हुँदै आएको छ। यस सुविधा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ९५ जना सञ्चयकर्ता/आश्रित परिवारले रु. १ करोड ८८ लाख ५० हजार सुविधा उपभोग गरेकामा कोभिडबाट मृत्यु भएको समेतलाई दुर्घटना मानि भुक्तानी गरिएको कारण आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ४२४ जना सञ्चयकर्ता वा निजका परिवारले रु. ८ करोड ४७ लाख २५ हजार सुविधा उपभोग गरेका छन्। कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.३.२

आर्थिक वर्ष	दुर्घटना क्षतिपुर्ति रकम (रु. हजारमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	१४२२५.००	(१८.३४)
२०७५/७६	१९२२५.००	३५.१५
२०७६/७७	१४६७५.००	(२३.६७)
२०७७/७८	१८८५०.००	२८.४५
२०७८/७९	८४७२५.००	३४९.४७

दुर्घटना क्षतिपुर्ति वृद्धिको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

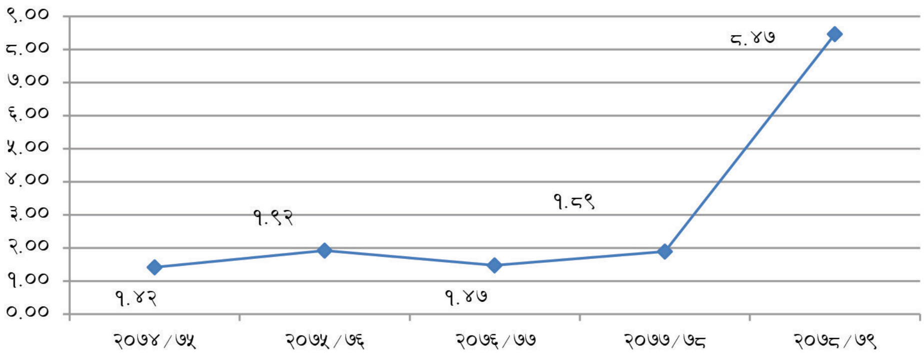

५.३.३ सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना

सञ्चयकर्तालाई स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्ने हेतुले कोषले २०७० साल बैशाख देखि सञ्चयकर्ता औषधोपचार योजना कार्यान्वयन गरेको थियो। प्रारम्भको समयमा तोकेको अस्पतालमा उपचार गराउँदा सामान्य उपचारमा अधिकतम रु. २५ हजार सम्म तथा कडा रोगको उपचारका लागि रु. ५० हजार सम्मको सुविधा सोधभर्ना गरिँदै आएको थियो। २०७५ मंसिर १ देखि यस सुविधालाई राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड मार्फत सञ्चयकर्ता औषधोपचार तथा घातक रोगको उपचार बीमा गरी साधारण रोगको उपचारमा रु.१ लाख तथा घातक रोगको उपचारमा रु.१० लाख सम्म औषधोपचार खर्चको सोधभर्ना दिने गरी व्यवस्था गरिएको थियो। यसलाई परिमार्जन गरी सोही बराबरको सुविधा दिने गरी २०७६ मंसिर १ देखि कोषले नै सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १८३८ जना सञ्चयकर्ताले रु. १७ करोड १३ लाख ९४ हजार सुविधा प्राप्त गरेका छन्। कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.३.३

आर्थिक वर्ष	औषधोपचार रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	०.२०	(१४.८६)
२०७५/७६	२८.८२	१४,०२८.८२
२०७६/७७	३.०१	(८९.५६)
२०७७/७८	१३.८८	३६१.००
२०७८/७९	१७.१४	२३.५१

औषधोपचार सोधभर्ना वितरण वृद्धिको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

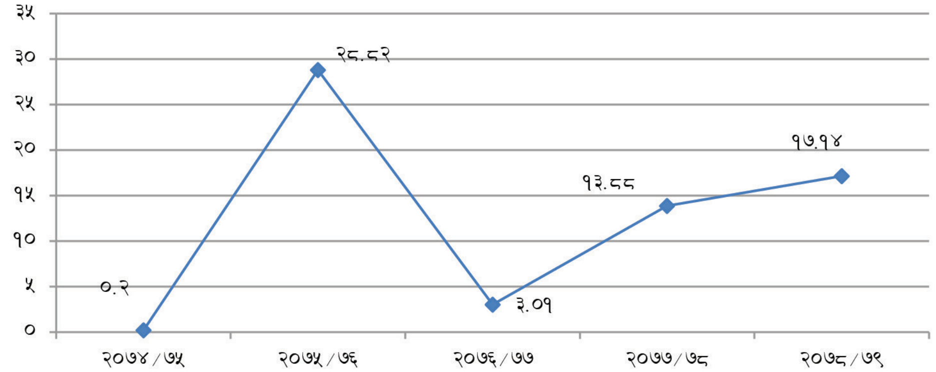

५.३.४ सुत्केरी तथा शिशु स्याहार कार्यक्रम

कोषले २०७२ साल आश्विनदेखि सञ्चयकर्ता सुत्केरी तथा शिशु स्याहार कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चयकर्ताले सन्तान प्राप्त गर्दा सुत्केरी तथा शिशु स्याहार गर्न सेवा अवधिमा अधिकतम दुई सन्तानको जन्म हुँदा रु. १५,००० सम्म सुविधा प्रदान गर्ने गरी यो योजना लागू गरिएको छ। यस सुविधा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १६,९४६ जना सञ्चयकर्ताहरुले रु.१२ करोड ७० लाख ८० हजार सुविधा उपभोग गरेकामा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १७,०६० जना सञ्चयकर्ताले रु.१२ करोड ८० लाख १० हजार सुविधा उपभोग गरेका छन्। कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.३.४

आर्थिक वर्ष	औषधोपचार रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	१४.७५	५.३९
२०७५/७६	१४.९६	१.४४
२०७६/७७	१२.७१	(१५.०५)
२०७७/७८	१२.८	०.७३
२०७८/७९	१४.४४	१२.८१

सुत्केरी तथा शिशु स्याहार वितरणको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

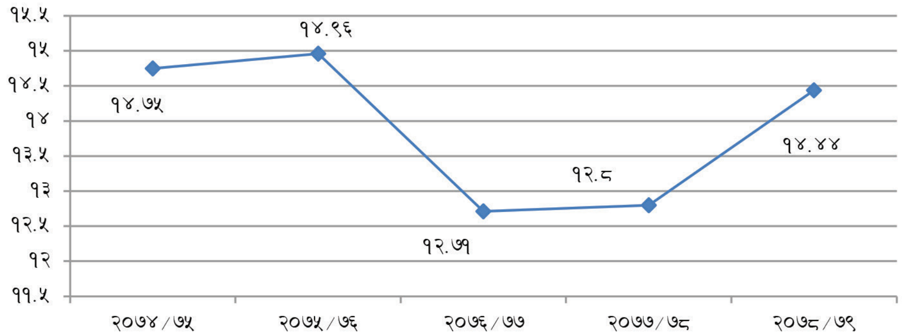

५.३.५ सामाजिक सुरक्षा सुविधा वितरणको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सञ्चयकर्ता कर्मचारीहरुलाई कोषबाट विभिन्न सामाजिक सुरक्षा अनुदान सुविधा स्वरुप काजकिरिया अनुदान, दुर्घटना क्षतिपूर्ति, सुत्केरी तथा शिशु स्याहार कार्यक्रम र औषधोपचार सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत रु.३२ करोड ३७ लाख प्रदान भएको थियो भने आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.४४ करोड ८० लाख प्रदान गरिएको छ। कोषको विगत ५ वर्षको सामाजिक सुरक्षा सुविधाको वितरण विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.३.५

आर्थिक वर्ष	सामाजिक सुरक्षा सुविधा रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७४/७५	१९.१	२.७९
२०७५/७६	४८.४६	१५३.६८
२०७६/७७	१९.४६	(५९.८५)
२०७७/७८	३२.३७	६६.३४
२०७८/७९	४४.८	३८.४०

सामाजिक सुरक्षा सुविधा वितरणको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

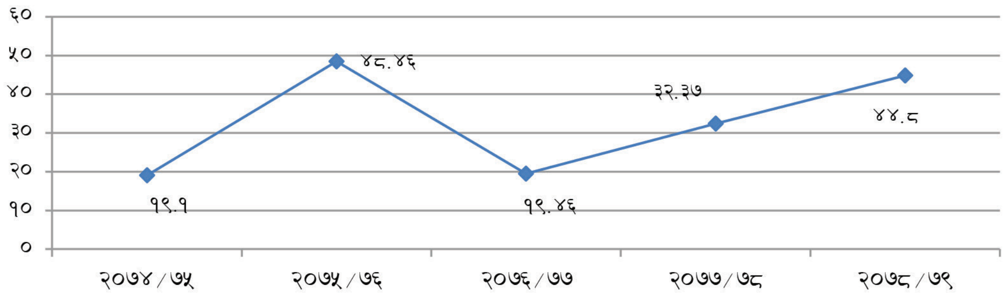

५.४ कोषको सेवा प्रभावकारी बनाउन सञ्चालन गरिएका थप सेवा

कोषले सञ्चयकर्तालाई सरल र सहज रुपमा सेवा तथा सुविधा प्रवाह गर्न प्रविधिमैत्री विभिन्न प्रकारका सेवाहरुको समेत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। कोषबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि देहाय अनुसारका थप क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिएको छ :

५.४.१ प्रविधिको प्रयोग मार्फत सेवा

कोषले उपत्यका भित्रका ३ वटा र उपत्यका बाहिर रहेका ९ वटा शाखा कार्यालय तथा सेवा केन्द्रहरुबाट सञ्चयकर्तालाई छिटो छरितो तथा सहज रुपमा सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सम्पूर्ण कारोबारलाई अनलाईन डाटामा आधारित (Online data based service) सेवा सञ्चालन गर्दै आएको छ। कोषले शुरुआती चरणमा प्रयोगमा ल्याएको Data Base Fox Pro Based System लाई सुधार गरी Oracle Systemमा आधारित Contribution Management System (CMS) मा रुपान्तरण गरेर फाईबर अप्टिकल केवलमार्फत सञ्जाल तयार गरी सेवा प्रवाह गर्दै आएको छ।

५.४.२ ई-सेवा (E-service)

कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रवाह गरेको सेवा सुविधाहरुलाई प्रभावकारी बनाउन कोषकट्टी विवरण, सबै प्रकारका सञ्चयकर्ता सापटीको सम्पूर्ण विवरण निम्न प्रकृयाबाट नि:शुल्क प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ :

(क) सञ्चयकर्ता इ-सर्भिस

- आफनो व्यक्तिगत कोष कट्टी विवरणका साथै सबै किसिमका सापटी सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण प्राप्त गर्न सकिने,
- दोहोरो खाता एकीकरण र व्यक्तिगत विवरण सच्याउन कोषलाई अनुरोध गर्न सकिने,
- कुनै सुझाव भए दिन सकिने।

(ख) सञ्चयकर्ता कार्यालय इ-सर्भिस (Internet)

- कार्यालय अन्तर्गतका कर्मचारीको नाम, परिचयपत्र नम्बर तथा अन्य विवरण प्राप्त गर्न सकिने,
- सञ्चयकोष कट्टीको फाँटवारी कोषमा प्राप्त भए नभएको तथा खातामा जम्मा भएनभएको जानकारी पाउन सकिने,
- फाँटवारी Web Posting गर्न सकिने।

(ग) सञ्चय कोष Mobile Apps

- सञ्चयकर्ताले आफ्नो जम्मा रकमको जानकारीको लागि Mobile Application बाट विवरण प्राप्त गर्न सकिने ।

५.४.३ ECS बाट सकंलन

कोषले कोषकट्टी गरी पठाउने कार्यालयहरुबाट फाँटवारीको Soft Copy वा email मार्फत प्राप्त गर्दै आएकोमा आफैले विकास गरेको प्रणाली उपयोग गरी सो मार्फत नै विवरण प्रापत गरी Hard copy वा Soft Copy नलिई सञ्चयकर्ताको खातामा सिधै लेखाङ्कन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

५.४.४ सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ता कार्यालय डाटा अपडेट सेवा (KYC Service)

कोषले सञ्चयकर्ताको वैयक्तिक तथा जैविक (Biometric) विवरणका साथै सञ्चयकर्ता कार्यरत कार्यालयहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाई सञ्चयकर्ताको सेवा प्रवाहमा थप गुणस्तरीयता कायम गरेको छ ।

५.४.५ एसएमएस सेवा (SMS Service)

सञ्चयकर्ताले आफनो सञ्चय कोष रकम तथा विभिन्न सापटीको विवरण बुझ्न कोषवाट Username, Password / Pincode प्राप्त गरीनेपाल टेलिकमको GSM मोवाईलको Message Box मा गएर कोषले आफूलाई उपलब्ध गराएको Pincode टाइप गरेपछि Space दिएर BAL टाईप गरी ५७५० मा SMS पठाएर आफ्नो विवरण प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

५.४.६ टेलीकोष सेवा (Telekosh Service)

यस सेवाको लागि सञ्चयकर्ताले नेपाल टेलिकमको साधारण PSTN तथा GSM Mobile Phone मार्फत १६४२ डायल गरी आफनो परिचयपत्र नम्वरका साथै ३ PINCODE राखी आफनो कोष रकम, विशेष सापटी, घरसापटी, शैक्षिक सापटी लगायत कोष सम्बन्धी सबै विवरण प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था छ ।

५.४.७ नोटिस वोर्ड सेवा

कोषको सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन Audio Notice Board Service समेत सञ्चालनमा ल्याईएको छ । सञ्चयकर्ताले टेलिफोन १६१८-०१-४२२५३८६ मा सिधा डायल गरी कोष सम्बन्धी सूचनाहरु प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था छ ।

५.४.८ वेब सेवा

कोष सम्बन्धी सबैसूचना तथा जानकारी कोषको वेभसाईट: www.epf.org.np बाट प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ ।

५.४.९ शाखा सञ्जाल

कोषले सञ्चयकर्तालाई काठमाण्डौ स्थित ठमेल कार्यालय तथा सिंहदरवार र लगनखेल सेवा केन्द्रबाट सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था छ । साथै, सञ्चयकर्तालाई स्थानीयस्तरबाटै सेवा उपलब्ध गराउन बिराटनगर, जनकपुर, हेटौडा, पोखरा, बुटवल, कोहलपुर, सुर्खेत र धनगढीमा शाखा कार्यालय तथा उपत्यका बाहिर धनकुटामा सेवा केन्द्र सञ्चालित छन ।

५.४.१० कल सेन्टर

कोषको कल सेन्टर २०७७ पौष महिनादेखि हप्ताको ६ दिन सञ्चालनमा आएको छ । बिहान ९ बजेदेखि बेलुका ५ बजेसम्म सेवा प्रदान गरिन्छ । कोषले प्रदान गरी आएको सेवा सुविधाको सम्बन्धमा सञ्चयकर्ताको जिज्ञासा तथा गुनासो व्यवस्थापन गर्न यसलाई सूचना प्रविधिमा आधारित तुल्याइएको छ । पसलको सम्पर्क नम्बर:- ०१-५९७००४१ रहेको छ ।

५.४.११ अनलाइन सेवा

(क) विशेष सापटी

सञ्चयकर्ताले कोषकट्टी रकमको ८० प्रतिशतसम्म विशेष सापटी प्राप्त गर्न सक्ने सुविधा छ। आफु कार्यरत रहेको कार्यालयको Office KYC तथा आफ्नो व्यक्तिगत KYC विवरण अनिवार्यरूपमा अद्यावधिक रहेको सञ्चयकर्ताले Individual Login गरी कोषको वेबसाईट www.epf.org.np मार्फत Online System प्रयोग गरी आवेदन दिन सकिन्छ। आवेदन दिंदा सञ्चयकर्ताले सापटी आवेदन तोकिए बमोजिम भरी कार्यरत कार्यालय प्रमुखबाट प्रमाणित गराई सोको Scanned copy .JPEG format मा upload गर्नुपर्दछ। आवेदन फाराम कोषको वेबसाइटको Resources Section मा रहेको Form download बाट download गरी प्राप्त गर्न सकिन्छ।

(ख) अनलाइन सापटी फिर्ता

KYC Update गरेका सञ्चयकर्ताले कोषबाट लिएका सबै किसिमका सापटीको साँवा तथा ब्याज connectIPS मार्फत् आफ्नो बैंक खाताबाट सोझै सञ्चय कोषमा तिर्न सक्नेछन्। यो प्रणालीबाट साँवा-ब्याज जम्मा गर्दा रकम Transfer भएकै समयमा लेखांकन गरी अद्यावधिक हुने व्यवस्था रहेकोले तुरुन्त कर्जा रकम घट्दछ।

(ग) अनलाइन रोक्का तथा फुकुवा:

कोषबाट धितो आधारित कर्जा लिदा कोषको प्रतिनिधि तथा सञ्चयकर्ता मालपोत कार्यालयमा गई धितो रोक्का गर्नुपर्ने अवस्थामा सहजता ल्याउन भुमिसुधार व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको अनलाईन प्रणाली प्रयोग गरी Online रोक्का तथा फुकुवाको व्यवस्था मिलाई कर्जा प्रवाह तथा धितो फुकुवा गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ।

परिच्छेद-६

वित्तीय विश्लेषण

कोषको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ र विगत वर्षको वित्तीय अवस्था, लेखा र लेखापरीक्षणको तुलनात्मक विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

६.१ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विश्लेषण

(क) वित्तीय अवस्था: कोषको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुरुप कुल स्रोत रु.४५९ अर्ब २१ करोड ०६ लाख रहेको छ। यस मध्ये सञ्चय कोष रु.४१६ अर्ब ३६ करोड ११ लाख, निवृत्तभरण कोष रु.३ अर्ब ३१ करोड १७ लाख, जगेडा तथा बचत रु. ३३ अर्ब ९८ करोड ४ लाख र दायित्व तथा व्यवस्थाहरु रु. ५ अर्ब ५५ करोड ७४ लाख रहेको छ।

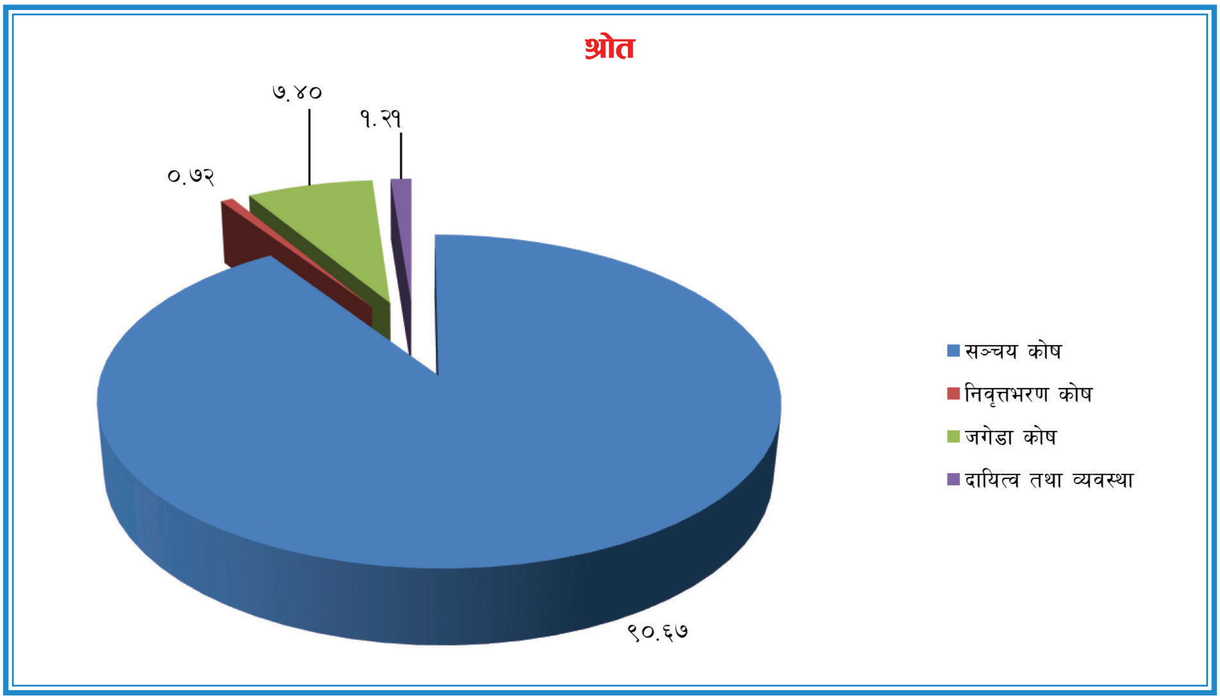

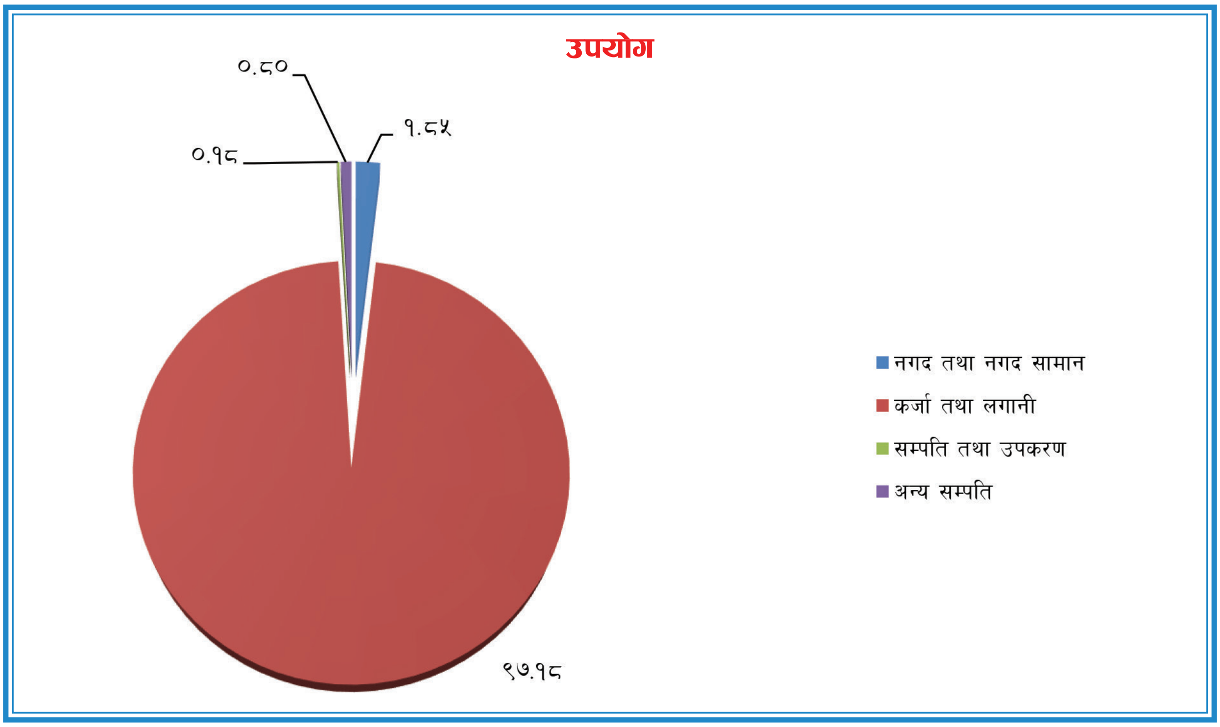

कोषको आर्थिक वर्ष २०७८/७९को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुसार कुल कोष उपयोग रु.४५९ अर्ब २१ करोड ०६ लाख रहेको छ। जस मध्ये कर्जा तथा लगानीमा रु.४४६ अर्ब २५ करोड ४४ लाख, सम्पत्ति तथा उपकरणमा रु.८० करोड ४५ लाख, नगद तथा नगद समानमा रु.८ अर्ब ४८ करोड ३६ लाख र अन्य सम्पत्तिमा रु.३ अर्ब ६६ करोड ८१ लाख रहेको छ।

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखिनै कोषको वित्तीय विवरण तयार गर्दा धेरै लेखा नीतिहरुमा परिवर्तन भएको थियो। यसरी लेखा नीतिहरु पविर्तन हुँदा खास गरी वित्तीय सम्पत्तिहरुको लेखाङ्कन रकममा ठूलो परिवर्तन भएको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको व्यवस्था अनुसार कोषले शेयरमा गरेको लगानीलाई आर्थिक वर्षको अन्त्यमा ती शेयरहरुको उचित मूल्य (Fair Value) मा मूल्यांकन गरी फरक रकमलाई जगेडा तथा बचत अन्तर्गत उचित मूल्य जगेडामा समायोजन गर्ने गरेको छ। यस आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गत वर्षको अन्त्यको तुलनामा शेयर बजारमा सुधार आएकाले कोषको शेयर लगानीको मूल्यांकनमा रु.११ अर्ब ४९ करोड ८३ लाखले वृद्धी भएको छ। यसै गरी विगत वर्षको कर्मचारी सुविधा दायित्वको विमाङ्कीय मूल्यांकन गर्दा परिभाषित कर्मचारी सुविधाको रु.२८ करोड ९१ लाखको विमाङ्कीय नोक्सान भई उक्त रकमले साधारण जगेडा कोषमा प्रभाव पारेको छ। यी असरहरुको कारणले जगेडा तथा बचतमा यो वर्ष वृद्धि हुनगएको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को कोषको वित्तीय कारोवारको सारांश देहायअनुसार रहेको छ :

तालिका नं. ६.१ (क)

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष २०७८/७९	आर्थिक वर्ष २०७७/७८	वृद्धि वा न्युन	
			रकम	प्रतिशत
सञ्चय कोष	४१६३६	३९,७५७	१,८७९	४.७३
निवृत्तभरण कोष	३३१	१४६	१८५	१२६.७१
जगेडा तथा बचत	३३९८	४,०९७	-६९९	(१७.०६)
दायित्व तथा व्यवस्था	५५६	५६६	-१०	(१.७७)
कुल स्रोत	**४५९२१**	**४४,५६६**	**१,३५५**	**३.०४**
कर्जा तथा लगानी	४४६२५	४३,७२९	८९६	२.०५
सम्पति तथा अमुर्त सम्पति	८१	७०	११	१५.७१
नगद तथा नगद सामान	८४८	४४४	४०४	९०.९९
अन्य सम्पति	३६७	३२२	४५	१३.९८
कुल उपयोग	**४५९२१**	**४४,५६६**	**१,३५५**	**३.०४**

समग्रमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कोषको कुल स्रोतमा ३.०४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। सो अवधिमा सञ्चय कोष रकममा ४.७३ प्रतिशत र निवृत्तभरण कोषमा १२६.७१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने कर्जा तथा लगानीमा २.०५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

कोषमा कोषरहित दायित्व तथा काल्पनिक सम्पति नरहेको र कर्मचारीलाई अवकाशपछि प्रदान गरिने सुविधाको लागि आवश्यक दायित्व व्यवस्था गर्न आवधिक रुपमा बीमाङ्कीय मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको छ। सोही अनुरुप आ.व. २०७८/७९ मा समेत बीमाङ्कीय मूल्याङ्कन गरिएको र सोको आधारमा कर्मचारी अवकाश दायित्व व्यवस्था गरिएको छ।

(ख) सञ्चालन अवस्था: कोषको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को कुल आय रु.३४ अर्बण २२ करोड ६४ लाख र खुद मुनाफा रु. ५ अर्ब ५८ करोड १७ लाख रहेको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम कोषले तयार गरेको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरणमा आम्दानी र खर्चको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ६.१ (ख)

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष २०७८/७९	आर्थिक वर्ष २०७७/७८	वृद्धि वा न्युन	
			रकम	प्रतिशत
कुल आम्दानी	३,४२२.६४	३,३२८.८६	९३.७८	२.८२
ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च	२६०३.५८	२,५६२.५५	४१.०३	१.६०
कर्मचारी तथा सञ्चालन खर्च	१२०.७९	१०७.६९	१३.१०	१२.१६
क्षयीकरण व्यवस्था	१४०.१०	२६५.१६	(१२५.०६)	(४७.१६)
खुद मुनाफा	५५८.१७	३९३.४६	१६४.७१	२९.५१

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को तुलनामा कोषको कुल आय २.८२ प्रतिशतले वृद्धि हुन गएको छ भने खुद मुनाफा २९.५१ प्रतिशतले बढ्न गएको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को कुल ब्याज तथा प्रत्यक्ष खर्च गत वर्षको तुलनामा केही बढ्न गई रु. २६ अर्ब ३ करोड ५८ लाख रहेको छ। सो अवधिमा कुल ब्याज तथा अन्य खर्चमा १.६० प्रतिशतले वृद्धि र क्षयीकरण व्यवस्था खर्चमा गत वर्षको तुलनामा ४७.१६ प्रतिशत अर्थात रु.१ अर्ब २५ करोड ६ लाख कमि हुन गएको छ भने आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कर्मचारी तथा सञ्चालन खर्चमा १२.१६ प्रतिशतले वृद्धि हुन गएको छ।

६.२ कोषको विगत ५ वर्षको तुलनात्मक वित्तीय विवरण

(क) वित्तीय अवस्था: नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरण र सोही अनुरुपका नीति बमोजिम तयार गरिएको विगत ५ वर्षको कोषको वित्तीय स्थितिको तुलनात्मक विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका नं. ६.२ (क)

(रु. करोडमा)

विवरण/आर्थिक वर्ष	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
सञ्चय कोष	२७,८७५.३०	३०,९८४.८४	३५,४४०.८१	३९,७५७.३५	४१,६३६.११
निवृत्तभरण कोष			४८.०९	१४५.७४	३३१.१७
जगेडा तथा बचत	२,९८०.४९	२,८०७.८३	२,७१७.२३	४,०९७.१४	३३९८.०४
दायित्व तथा व्यवस्था	३४४.७७	४४७.०९	४७४.६३	५६६.१९	५५५.७४
कुल स्रोत	३१२००.५६	३४२३९.७६	३८६८०.७६	४४,५६६.४२	४५९२१.०६
कर्जा तथा लगानी	३०,८७४.७२	३३,५२५.१८	३८,२५२.६६	४३,७२९.४६	४४६२५.४४
सम्पति तथा अमुर्त सम्पति	४५.७०	४८.९८	५५.४२	७०.१७	८०.४५
नगद तथा नगद समान	३५.३०	४१५.३२	९७.६५	४४४.४६	८४८.३६
अन्य सम्पति	२४४.८४	२५०.२८	२७५.०३	३२२.३४	३६६.८१
कुल उपयोग	३१२००.५६	३४२३९.७६	३८६८०.७६	४४,५६६.४२	४५९२१.०६
खुद मुनाफा	३९४.०७	४४४.६३	३४३.४६	३९३.४६	५५८.१७
कुल स्रोतमा कर्जा तथा लगानीको अनुपात	९८.९६	९७.९१	९८.८९	९८.१२	९७.१८
कुल स्रोतमा सम्पति, उपकरण तथा अमुर्त सम्पतिको अनुपात	०.१५	०.१४	०.१४	०.१६	०.१८
कुल स्रोतमा नगद तथा नगद समानको अनुपात	०.११	१.२१	०.२५	१.००	१.८५
कुल स्रोतमा अन्य सम्पतिको अनुपात	०.७८	०.७३	०.७१	०.७२	०.८०

विगत ५ वर्षको अवधिमा कोषको कुल स्रोतमा कर्जा तथा लगानीको अनुपात औसत ९८.१३ प्रतिशत रहेको छ भने सम्पत्ति तथा उपकरणको अनुपात औसत ०.१५ प्रतिशत र नगदको अनुपात औसत ०.९८ प्रतिशत र अन्य सम्पतिको औसत ०.७४ प्रतिशत रहेको छ ।

(ख) सञ्चालन अवस्था: नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरण र सोही अनुरुपका नीतिहरु बमोजिम तयार गरिएको विगत ५ वर्षको कोषको सञ्चालन अवस्थाको तुलनात्मक विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं. ६.२ (ख) (रु. करोडमा)

विवरण/आर्थिक वर्ष	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
कुल आम्दानी	२,६७०.७९	२,९९५.९०	३,३६९.१८	३,३२८.८६	३,४२२.६४
परिवर्तन प्रतिशत	४४.२९	१२.१७	१२.४६	(१.२०)	२.८२
खुद मुनाफा	३९४.०७	४४४.६३	३४३.४६	३९३.४६	५५८.१७
परिवर्तन प्रतिशत	१०३.२४	१२.८३	(२२.७५)	१४.५६	४१.८६
कुल स्रोतमा कुल आम्दानीको प्रतिशत	९.१०	९.१६	९.२४	७.४७	७.४५
सञ्चय कोषमा खुद मुनाफाको प्रतिशत	१.५०	१.५१	१.०३	०.९९	१.२०

कुल आम्दानी तथा खुद मुनाफाको प्रवृति

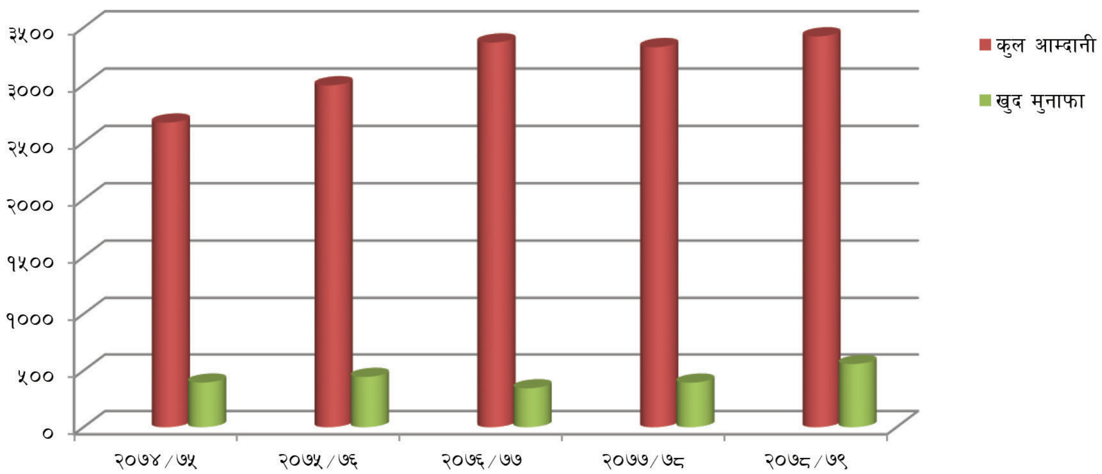

कोषको कुल आम्दानीको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा विगत ५ वर्षमा औसत १४.११ प्रतिशतले र खुद मुनाफा तर्फ २९.९५ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । सो अवधिमा कोषको कुल स्रोतमा कुल आम्दानीको अनुपात औसत ८.४८ प्रतिशत रहेको छ भने सञ्चय कोषमा खुद मुनाफाको अनुपात औसत १.२५ प्रतिशत रहेको छ ।

(ग) कोषको क्षेत्रगत लगानीको अवस्था: कोषको विगत ५ वर्षको क्षेत्रगत लगानीको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं. ६.२ (ग) (रु. करोडमा)

विवरण/आर्थिक वर्ष	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
सरकारी वचत पत्र तथा ऋण पत्र	१,४६०	५३.३३	३२.३४	३२.३४	३२.००
	४.७३	०.१६	०.०८	०.०८	०.०७
शेयर	२,४३३.०९	२,२४३.७७	२,१११.६५	३,४९२.३२	२४५०.१०
	७.८८	६.६९	५.५२	७.९७	५.३४
डिवेञ्चर			२३.४३	१११.२९	२२१.००
			०.०६	०.२५	०.४८

विवरण/आर्थिक वर्ष	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
बैंकको मुद्दती निक्षेप	५,४९७.७३	७,८७८.७५	१०,७७६.२८	१३०६४.८९	१२१४६.७६
	१७.८१	२३.५०	२८.१७	२९.८०	२६.४५
परियोजना कर्जा	४,५८९.६१	५,२१९.३८	६,२३१.७९	६,८३२.२६	७५९५.५२
	१४.८७	१५.५७	१६.२९	१५.५९	१६.५४
सञ्चयकर्ता सापटी	१६,८२३.१४	१८,०५७.९२	१९,००८.५८	२०,२१६.१०	२२१३४.६१
	५४.४९	५३.८६	४९.६९	४६.१२	४८.२०
भवन तथा आवास	७१.५९	७२.०३	६८.५९	८५.६८	८५.१५
	०.२३	०.२१	०.१८	०.२०	०.१९

कोषको लगानीको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा सरकारी बचतपत्र तथा ऋणपत्रमा विगत ५ वर्षमा औसतमा कुल लगानीको १.०२ प्रतिशत लगानी भएको छ। सोही अवधिमा शेयर लगानी औसतमा ६.६८ प्रतिशत रहेको छ। निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम कोषलाई निवृत्तभरण कोष व्यवस्थापनको समेत जिम्मेवारी प्राप्त भएको हुँदा सो ऐन बमोजिम विभिन्न वाणिज्य बैंकहरुले जारी गरेको डिबेन्चरमा कोषले लगानी गर्न शुरु गरेकोमा आ.व. २०७८/७९ सम्ममा रु.२ अर्ब २१ करोड अर्थात कुल लगानीको ०.४८ प्रतिशत डिबेन्चरमा लगानी भएको छ। यसैगरी विगत ५ वर्षको अवधिमा बैंकको मुद्दती निक्षेप, परियोजना कर्जा, सञ्चयकर्ता सापटी र भवन तथा आवास शीर्षकमा कुल लगानीको तुलनामा औसतमा क्रमश: २५.१५, १५.७७, ५०.४७ र ०.२० प्रतिशत लगानी भएको छ।

कोष उपयोगको क्षेत्रगत प्रवृत्ति

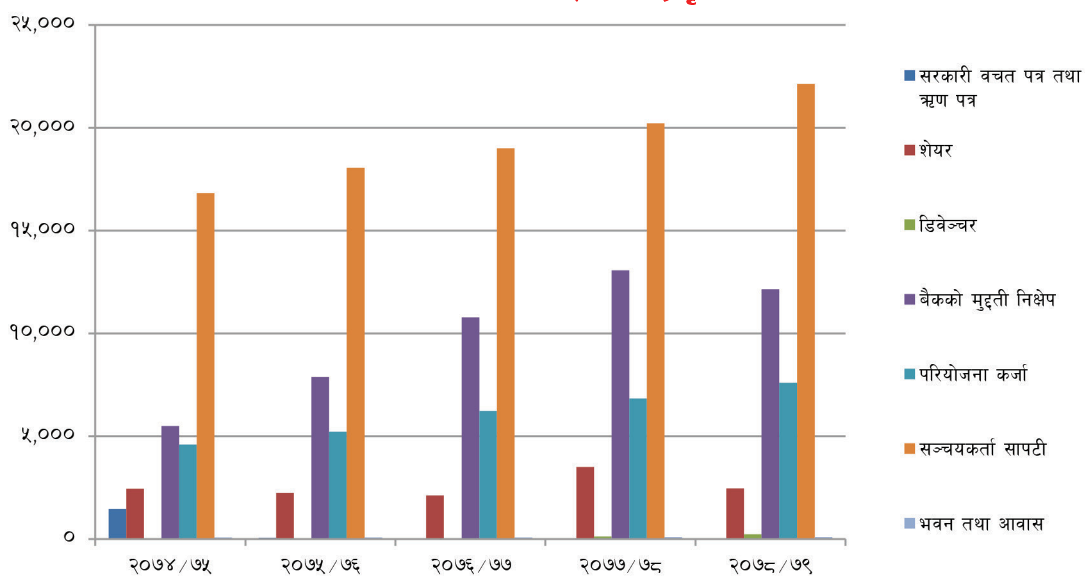

६.३ कोषको लेखा तथा लेखापरीक्षण

कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा २३ मा भएको व्यवस्था अनुरुप कोषको वित्तीय विवरणहरुको ढाँचा महालेखापरीक्षकबाट तोकिने व्यवस्था रहेको छ। सोही व्यवस्था अनुरुप महालेखापरीक्षकबाट मिति २०७५ फाल्गुण १४ मा तोकिएको ढाँचामा कोषको वित्तीय विवरण तयार गरी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा कोषको लेखापरीक्षण कार्य प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ९ महिनाभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोले सो समय सीमा ननाघ्ने गरी निश्चित समय तोकी लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्न महालेखा परीक्षकबाट लेखापरीक्षक नियुक्त हुने गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लेखापरीक्षणका लागि चार्टर्ड एकाउण्टेन्टद्वय श्री बि के. मान सिह र श्री अरुण अर्याल संयुक्त लेखापरीक्षकका रुपमा नियुक्त भईलेखापरीक्षण सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरु महालेखा परीक्षकले तोकेको समयमा नै सम्पन्न गरिएको छ।

कोषको विगत ५ वर्षमा लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्दा लागेको समयको तुलनात्मक विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ६.३

आर्थिक वर्ष	सञ्चालक समितिवाट स्वीकृत	लेखापरीक्षण अवधि(महिनामा)
२०७८/७९	२०७९ साल चैत्र	९
२०७७/७८	२०७९ साल बैशाख	१०
२०७६/७७	२०७७ साल फाल्गुण	८
२०७५/७६	२०७६ साल चैत्र	९
२०७४/७५	२०७५ साल चैत्र	९

कोषको आर्थिक वर्ष २०७८/७९को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन वित्तीय विवरणहरु, लेखा नीति तथा टिप्पणी परिच्छेद ९ मा समावेश गरिएको छ। कोषको लेखा नीतिमा उल्लेख भएकोमा बाहेक अन्य नीतिमा कुनै परिवर्तन गरिएको छैन।

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
बबरमहल/अनामनगर, काठमाण्डौं, नेपाल
Babarmahal / Anamnagar, Kathmandu, Nepal

प.सं.२०७९।८०
(सार्वजनिक संस्थान लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय)
च.नं. २१६

मितिः २०७९।१२।२९

विषय : स्वतन्त्र लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन।

श्री अध्यक्षज्यू,
कर्मचारी सञ्चयकोष,
पुल्चोक, ललितपुर।

कैफियत सहितको राय

हामीले कर्मचारी सञ्चयकोषको यसै साथ संलग्न २०७९ आषाढ मसान्तको एकीकृत वित्तीय अवस्थाको विवरण, सोही मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको एकीकृत नाफा नोक्सान हिसाव, एकीकृत विस्तृत आम्दानी विवरण, एकीकृत नगद प्रवाह विवरण, कोष तथा जगेडामा भएका परिवर्तन सम्बन्धी विवरण एवं लेखासँग सम्बन्धित नीति तथा टिप्पणीको लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरेका छौं।

हाम्रो रायमा यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएको विषयले पार्ने असर बाहेक कोषको वित्तीय विवरणले २०७९ आषाढ मसान्तको वित्तीय स्थिति तथा उक्त अवधिको आय व्यय विवरण तथा नगद प्रवाहको प्रचलित लेखा तथा प्रतिवेदन सिद्धान्त बमोजिम यथार्थ चित्रण गर्दछ।

राय व्यक्त गर्ने आधार

लेखापरीक्षणबाट कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधारका रुपमा वित्तीय विवरणमा सारभूत असर पार्ने व्यहोरा निम्नानुसार छन्ः

१. **वास्तविक वितरण योग्य नाफा** : कोषले ऋण लगानी गरेका निर्माणाधीन जलविद्युत परियोजनाहरुमा निर्माण अवधिको ब्याज रकमलाई पुँजीकरण गरी आम्दानी बाँध्ने नीति लिएकोमा समयमा निर्माण सम्पन्न हुन नसकेर व्यवसायिक उत्पादन मिति पटक पटक परिमार्जन भएका परियोजनाहरुको हकमा समेत प्राप्त हुन बाँकी ब्याज रकमलाई ऋण लगानीमा पुँजीकरण गरी आम्दानीमा समाबेश गरिएको छ । यस्ता परियोजनाबाट उठ्न बाँकी रकममा एक प्रतिशत मात्र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरी बाँकी रकम बितरण योग्य नाफामा समाबेश गरिएकोले बितरण योग्य खुद नाफा बढेको देखिन्छ । यो वर्षमा मध्य भोटेकोशी जलविद्युतको रू.६४ करोड ३५ लाख, रसुवागढी जलविद्युतको रू.८६ करोड १० लाख र सान्जेन जलविद्युतको रू. ५३ करोड ९८ लाख नगदमा प्राप्त नभएको आम्दानी बितरण योग्य नाफामा समावेश भएको देखिन्छ । बितरण योग्य नाफा वास्ताविक नभएकोले बितरणको लागि प्रस्तावित बोनस तथा लाभांस व्यवस्था परिमार्जन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

२. **विमान खरिद कर्जा** : नेपाल वायुसेवा निगमसंग २०७४।२।२८ मा गरेको ऋण सम्झौता अनुसार वाइडबडी विमान खरिद गर्न नेपाल सरकारको जमानीमा कोषले रु.१२ अर्ब ऋण प्रवाह गरेकोमा निगमले २०७६ सालको तेस्रो त्रैमासदेखि ब्याज भुक्तानी नगरेको र सोहि ब्याज सञ्चय कोषद्वारा पुँजीकरण गर्ने भनी संचालक समितिको निर्णय अनुसार सावाँ रकम बढेर रु.१४ अर्ब १५ करोड पुगेको छ । ठुला र दीर्घकालीन परियोजनाहरुमा लगानी गर्दा विस्तृत अध्ययन, जोखिम विश्लेषण, परियोजनाको सबल तथा दुर्बल पक्षहरु र कर्जा लिनेको व्यावसायिक योजना जस्ता विषयहरुमा अध्ययन, विश्लेषण र मूल्यांकन पश्चात् मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा सो नगर्दा कोषको कर्जा रकम उठ्न नसक्ने जोखिम गत वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएकोमा स्थिति यथावत रहेको छ ।

Phone: 01-4772220, 4771270, 4262958, Post Box: 13328

३. **अस्थाई सञ्चयकर्ता खाता** : संकलन शाखाले पठाएको फाँटवारी सम्बन्धित शाखाले प्रविष्टि गर्दा पूर्ण विवरण नआएमा वा विवरणमा अपूर्ण वा दुविधा भएको खण्डमा फाँटवारी शाखाले नयाँ अस्थायी सञ्चय कोष नम्बर तथा कोड सिर्जना गरी सो खातामा प्रविष्ट गर्ने गरेको छ । कोषले २०७९ आषाढ मसान्तसम्म २९ हजार ४२४ अस्थायी सञ्चयकर्ता खातामा रु.१ अर्ब ८ करोड ९५ लाख प्रविष्ट गरेको छ। सञ्चयकर्तालाई सो खाताको बारेमा सामान्यतः जानकारी नहुने हुँदा सञ्चयकर्तालेे पूरा कोष रकम पाउनको लागि अस्थायी सञ्चयकर्ता खाता पहिचान गरी उक्त रकम स्थायी सञ्चयकर्ता खातामा जम्मा गर्न प्रभावकारी व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ।

४. **बेचालू खातामा भएको मौज्दात** : कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को दफा १५ (क)को उपदफा ३ (क) मा सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको सुरू मितिले ६ बर्ष सम्ममा पनि यस्तो रकम फिर्ता पाउने हक पुगेको व्यक्तिले फिर्ता लिन नआएमा छुट्टै खातामा जम्मा गरिनेछ र त्यसरी छुट्टै खातामा जम्मा गरिसकेपछि सो रकममा ब्याज दिइने छैन भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।२०७९ आषाढ मसान्त सम्ममा बेचालु खातामा जम्मा मौज्दात रू.४ अर्ब १५ करोड ५४ लाख रहेको छ । बेचालु खातामा भएको मौज्दातको पहिचान गरी सम्बन्धित व्यक्ति तथा निकाय संग सम्पर्क तथा पत्राचार गरी त्यस्ता बेचालु खाताको रकम राफसाफ गर्दै लैजानु पर्दछ ।

५. **भाडा असुली** : कोषको असुल हुन बाँकी बहाल तथा महसुल रू. ७१ करोड ११ लाख देखिन्छ। काठमाडौं, सुन्धारामा रहेको कोषको भवन भाडामा लगाउने एक भाडावाला सँगको सम्झौताअनुसार भाडामा लिनेले २०७३।१०।६ देखि प्रथम तीन महिनाको अग्रिम भाडा रू.८ करोड १३ लाख र २०७५ जेठमा रू.२ करोड ७१ लाख समेत रू.१० करोड ८४ लाख मात्र कोषलाई बुझाएको छ । सम्झौता अनुसारको भाडा नियमित रूपमा प्राप्त नभएकोले कोषले २०७५।१।५ मा रू.३२ करोड ५३ लाखको बैङ्क जमानत जफत गरी बक्यौता रकम चुक्ता गर्न सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरेको देखिन्छ । कोषले जमानत जफत गरेको रकम कटाई २०७९ असार सम्ममा ब्याज तथा जरिबाना समेत रू.२२ करोड ६२ लाख उठाउन बाँकी रहेको छ । सोही भवनको अर्को भाडावालसँग २०७६ माघमा सम्झौता भएकोमा सम्झौता अनुसारको भाडा नियमित रूपमा प्राप्त नभएकोले कोषले २०७९ असार सम्ममा ब्याज तथा जरिबानासमेत रू.९ करोड ३६ लाख उठाउन बाँकी रहेको छ। त्यस्तै, कोषले २०७१।९।९ मा लगनखेल स्थित भवनको मासिक भाडा रू. ५४ लाख ७० हजार कायम गरी एक भाडावालासँग १५ वर्षको लागि करार गरेकोमा भाडा असुली हुन नसक्दा कोषले उक्त करार २०७५।५।१४ मा अन्त्य गरेको छ । विभिन्न समयमा भाडावालले तिरेको रकम र बैङ्क जमानत जफत गर्दा पनि सम्झौताअनुसारको भाडा नियमित रूपमा प्राप्त नभएकोले कोपले २०७९ असार सम्ममा ब्याज तथा जरिवानासमेत रू.१२ करोड ५४ लाख उठाउन बाँकी रहेको छ । कोषले वक्यौता असुली गर्नु पर्दछ ।

६. **बैङ्क हिसाब भिडान** : कोषको स्रेस्ताले देखाएको र बैङ्कले देखाएको मौज्दात भिडान गर्न बैङ्क हिसाव मिलान विवरण तयार गर्नुपर्दछ । बैङ्क मौज्दात भिडानमा फरक परेको रकम २०७७।७८ सम्म रु. २ अर्ब ३५ करोड ७१ लाख रहेको थियो । यस वर्ष स्रेस्ताअनुसार रू. ८ अर्ब २१ करोड ६२ लाख र बैङ्क विवरणअनुसार रू. १२ अर्ब ४८ करोड ८५ लाख रहेकोले रू. ४ अर्ब २७ करोड २४ लाख बैङ्कमा बढी देखिएको छ । बैङ्क हिसाब भिडान नभएको रकम गत वर्षको तुलनामा ८१.२६ प्रतिशतले वृद्धि भएकोले हिसाव मिलान गरी अध्यावधिक गर्नुपर्दछ ।

७. **लगानी हिसाव** - कोषले विभिन्न कम्पनीमा रु. २६ अर्ब ६३ करोड ४० लाख बराबरको शेयर लगानी र विभिन्न परियोजनाहरुमा रु. ७५ अर्ब ९५ करोड ५२ लाख बराबरको ऋण लगानी रहेको छ।त्यस्तै बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा रु.१ खर्ब २१ अर्ब ४८ करोड ५३ लाख रहेको छ । कर्मचारीहरु लाई सापटी रु.२ अर्ब २६ करोड ४५ लाख दिएको छ । मौज्दात परिचालन गर्दा कर्जा लगानी तथा असुली नीति २०७७ को बुँदा नम्बर ३ (२) अनुसार बजार र तरलताको अवस्था एवं प्रतिफललाई समेत आधार मानी बैङ्कको लिखित सहमतीमा लगानी फिर्ता गर्न सक्ने व्यवस्था छ । कोषले गरेको लगानी बैङ्कहरुले तोकेको मूद्दतीको संस्थागत ब्याज भन्दा न्यून दरमा लगानी भैरहेको अवस्थामा बैङ्कसँग सहमती लिइ निक्षेप व्यवस्थापन गर्दा ६ वटा वाणिज्य बैङ्कमा रु.४ अर्ब ६५

करोड २ देखि ३ प्रतिशत र विभिन्न १६ वाणिज्य बैङ्कमा रु.२३ अर्ब २९ करोड १ देखि २ प्रतिशत घाटा ब्याज दरमा मूद्दतीमा लगानी गरेको देखियो । कोषको आयमा भएको कमीका सम्बन्धमा यकिन गर्नूपर्दछ।

८. **परियोजना कर्जा प्रवाह :** कोषको कर्जा, लगानी तथा असुली नीति,२०७७ को बुंदा नं ८.२.३(ख) बमोजिम रु १ अर्बसम्मको संस्थागत कर्जा स्वीकृत गर्ने अधिकारी प्रशासकको संयोजकत्वमा बनेको कर्जा तथा लगानी समितिमा रहेको र सो भन्दा माथिको कर्जा सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । बिगत तीन वर्षदेखि प्रवाह भएका सबै परियोजना कर्जा एक अर्बको सीमा भित्रै रहेकोले लगानी निर्णय तथा निरीक्षणमा सञ्चालक समितिको भूमिका देखिदैन ।यस्तो सीमामा पुनरावलोकन हुनु जरुरी छ ।

कर्जा प्रवाह गर्दा लिने व्यवसायीको धितो तथा आर्थिक अवस्था कर्जा लिने क्षमता लगायतका पक्षको विश्लेषण वेगर प्रवाह गर्दा अधिकांश कर्जाहरु नउठ्ने अवस्थामा पुगिसकेका छन् । यस्तो कर्जा १३ व्यवसायीबाट रु ९० करोड ५३ लाख १७ हजार उठ्न बाँकी रहेको छ । उल्लिखित कर्जामध्ये खराब कर्जाको रुपमा ब्याज समेत हिसाब गर्दा १ अर्ब १९ करोड ९६ लाख उठ्न बाँकी रहेको छ ।कर्मचारीहरुको योगदानबाट आर्जेको रकम नउठ्ने गरी लगानी गर्ने पदाधिकारीलाई जवाफदेही बनाउनु पर्दछ। साथै, कोषले २०७६।७७ देखि ९ कम्पनीलाई रु ६ अर्ब ९८ करोड ४४ लाख कर्जा प्रवाह गरेकोमा तोकिएको समयमा साँवा र ब्याज प्रापेत भएको छैन ।यो वर्ष बजारमा नगद प्रवाह न्यून भएको अवस्थामा अन्य वाणिज्य बैंकहरुले १५ प्रतिशत सम्मका दरले ऋण लगानी गर्दा कोषले ११ प्रतिशत व्याजदरमा लगानी गरेकोले ब्याजदर प्रतिस्पर्धी छैन ।यसरी व्यवसायीक लगानीको लागी गर्नुपर्ने न्यूनतम मूल्यांकन आधार र सञ्चालक समितिको कार्यक्षेत्रमा नपारी लगानी गर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार बनाउनुपर्दछ ।

हामीले नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानको आधारमा लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गर्‍यौं। ती मान अनुरुपको हाम्रो दायित्व वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण प्रति लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व खण्डमा उल्लेख गरिएको छ। कोषको वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित आचार संहिता अनुसार हामी स्वतन्त्र छौं र हामीले हाम्रो उत्तरदायित्व निर्वाह गरेका छौं। हामीले व्यक्त गर्ने कैफियत सहितको रायको लागि हाम्रो लेखा परीक्षणले यथोचित आधार प्रदान गरेकोमा हामी विश्वस्त छौं।

मुख्य लेखापरीक्षणका विषय (Key Audit Matters)

मुख्य लेखापरीक्षण विषयहरु ती विषयहरु हुन् जुन हालको अवधिको वित्तीय विवरणहरुका लेखा परीक्षणमा सबैभन्दा महत्वपुर्ण छन्। यी विषयहरु हाम्रो लेखा परीक्षणको सन्दर्भमा र राय गठन गर्दा सम्बोधन गरीएको छ। हामी यो मामिलाहरुमा छुट्टै राय प्रदान गर्दैनौं ।हामीले निम्न विषयहरुलाई हाम्रो प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्नुपर्ने लेखापरीक्षणको मुख्य विषयको रूपमा निर्धारण गरेका छौं।

क्र.सं	लेखापरीक्षणको मुख्य विषय	लेखापरीक्षकको प्रतिक्रिया
१.	**लगानी मूल्यांकन, पहिचान, र क्षयीकरणः** कोषको लगानीको रुपमा सरकारी ऋणपत्र, ट्रेजरी बिल्स, विकास ऋणपत्र, अन्य ऋणपत्र र सुचिकृत नभएका इक्विटी उपकरणमा गरिएको लगानी रहेको छ।उल्लेखित लगानीहरूको मूल्यांकन नेपाल लेखामान ३९ र नेपाल वित्तिय प्रतिवेदन मान ९ को आधारमा गरिएको छ। सरकार र केन्द्रिय बैंकको ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा भएको लगानीलाई परिशोधन लागत को आधारमा मुल्यांकन गर्नु पर्दछ भने व्यापारिक प्रयोजनका लागी गरिएका लगानी बाहेक अन्य इक्विटी उपकरणलाई उचित बजार मूल्यमा मुल्यांकन गरी अन्य विस्तृत आम्दानीको विवरण मा समावेश गर्नु पर्दछ । नगद	लगानीको पहिचान, मूल्यांकन र क्षयीकरण को परिक्षण प्रक्रियाको सम्बन्धमा हाम्रो लेखापरीक्षण पद्दती निम्नअनुसार रहेको छ : • नेपाल लेखामान बोर्डद्वारा जारी गरिएको नेपाल वित्तिय प्रतिवेदनमानको आधारमा कोषको लगानी र यसको मूल्यांकनको समीक्षा । • उपलब्ध प्रमाण तथा परिस्थितिको आधारमा लगानीको अपेक्षित नगद प्रवाहको प्रकृति तथा Business Model को मूल्यांकन तथा सोको आधारमा व्यवस्थापनले सो लगानीको

	आम्दानीको विवरण मा समावेश गर्नु पर्दछ । नगद प्रवाहको प्रकृतिको आधारमा लगानीको मूल्यांकन गर्ने विधिको विविधता, गणनाको जटिलता र यस्तो लगानीमा संलग्न रकमको महत्वको आधारमा हाम्रो लेखापरीक्षणमा यसलाई लेखापरीक्षणको मुख्य विषयको रूपमा लिइएको छ ।	वर्गीकरण गरेको कुराको निर्क्योल । • प्रशोधित लागत को आधार मा गरिएको मूल्यांकन को परिक्षण गर्दा हामीले प्रभावकारी ब्याज दर र Amortization Schedule नमुनाको आधारमा परीक्षण । • सूचिकृत लगानीलाई नेपाल स्टक एक्सचेन्जले २०७९ आषढ मसान्तमा प्रकाशित गरेको अन्तिम करोबार मूल्यको आधारमा मूल्यांकन गरी अन्य विस्तृत आम्दानीको विवरणमा समाबेश गरेको तथा सूचीकरण नभएका इक्विटी उपकरणलाई अंकित मूल्यमा मूल्यांकन गरको कुराको यकिन।
२.	कर्जा तथा सापटीको क्षयीकरणः कोषको लगानी नीति अनुसार कर्जाको भाका नाघेका समयका आधारमा तोकिएको दरमा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्दछ भने नेपाल लेखामान ३९ को दफा ६३ अनुसार Incurred Loss Model अनुसार क्षयीकरण व्यवस्था गर्नुपर्दछ । नेपाल लेखामान ३९ र नेपाल वित्तिय प्रतिवेदन मान ९ अनुसार बक्यौता रकम अर्थपूर्ण (Significant) भएको कर्जा तथा सापटीलाई एकल क्षयीकरण गर्नु पर्दछ भने अन्य कर्जा तथा सापटीलाई सामुहिक क्षयीकरण गर्नु पर्दछ । एकल क्षयीकरण गर्दा सम्पत्तिको किताबी मुल्य र त्यसबाट भविष्यमा प्राप्त हुने रकमको Present Value को भिन्नता को आधारमा क्षयीकरणको मापन गरिन्छ । सामूहिक क्षयीकरण नोक्सानीको मूल्यांकन गर्दा कोषले गल्ती हुने सम्भावना, रकम प्राप्त हुने समय र व्यहोरेको नोक्सानीको ऐतिहासिक प्रवृत्तिको Statistical Modeling को प्रयोग गरी Matrix तयार गर्दछ र सोमा हालको आर्थिक तथा कर्जाको वातावरण वा अवस्थाको समायोजन गरी अनुमानित क्षयको निर्धारण गर्दछ । कर्जा तथा सापटीको क्षयीकरणको निर्धारणको लागि सो सम्पत्तिबाट भविष्यमा प्राप्त हुने रकम, कर्जा पोर्टफोलियोमा व्यहोरेको नोक्सानीको ऐतिहासिक तथ्यांक आवश्यक पर्दछ भने कोषको लगानी नीति अनुसार कर्जाको नोक्सानी व्यवस्था गर्दा कर्जा तथा सापटीको भाका नाघेका समयको तथ्यांकको मूल्यांकन आवश्यक पर्दछ । यस कारण व्यवस्थापनको लागि Incurred Loss Model र कोषको लगानी नीति अनुसार क्षयीकरणको निर्धारणको लागि चाहिने सुचनाको उपलब्धता, सोको	कर्जा तथा सापटीहरु को क्षयीकरणको निर्धारण तथा परिक्षणको सम्बन्धमा हाम्रो लेखापरीक्षण पद्दती निम्नाअनुसार रहेको छ : • संस्थाको प्रणालीबाट निकालिएको भाका नाघेका कर्जाको तथ्यांकको समीक्षा तथा निर्क्योल । • एकल रुपमा अर्थपूर्ण (Significant) कर्जा तथा सापटीहरुबाट भविष्यमा प्राप्त हुने रकम निर्क्योल गर्दा धितोबाट प्राप्त हुन सक्ने रकमको सन्दर्भमा व्यवस्थापनले गरेको अनुमानलाई आधार लिइएको । • कर्जाहरुको वर्गीकरण, कर्जाको उद्देश्य तथा प्रकृतिको आधारमा भए नभएको यकिन गरिएको छ तथा कोषले कर्जामा व्यहोरेको नोक्सानीको ऐतिहासिक तथ्यांकहरुलाई कोषको प्रणालीबाट निकालिएको भाका नाघेका कर्जाको विवरण तथा तोकिएको समुहको नोक्सानी व्यवस्थाको विगतको तथ्यांकहरुको आधारमा निर्क्योल गरिएको ।

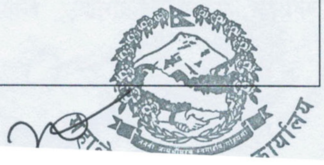

	शुद्धतालाई लेखापरीक्षणको मुख्य विषयको रूपमा लिइएको छ ।	
३.	**सूचना प्रविधि नियन्त्रण प्रणालीः** कारोबारको लेखांकन तथा हिसाब, व्यवस्थापन तथा विभिन्न सम्बद्ध निकायहरुलाई आवश्यक प्रतिवेदनहरु बनाउनको लागि आवश्यक नियन्त्रण प्रणाली कोषको महत्वपूर्ण प्रक्रिया हो ।त्यस्ता प्रतिवेदनहरु कोषको सफ्टवेयरको प्रभावशालितामा निर्भर रहन्छ। कुनै पनि नियन्त्रण असफलता, Validation Failures, गलत तथ्यांकको इन्ट्रि तथा तथ्यांकको गलत Extraction ले गर्दा व्यवस्थापन, शेयरधनी र नियमनकर्ताहरुलाई गलत प्रतिवेदन हुन सक्ने भएको कारण हामीले यसलाई हाम्रो लेखापरीक्षणको मुख्य कुरा मानेका छौ ।	सूचना प्रविधि सम्बन्धी हाम्रो लेखापरीक्षण पद्धती कोषका सूचना प्रविधि नीति तथा असल अभ्यासहरुमा आधारित छ जुन निम्नाअनुसार रहेको छः • कोषद्वारा विभिन्न ग्राहकहरुको लागि आपनाइएको Coding प्रणाली, कोषको सूचना प्रविधि प्रणालीमा तथ्यांकको प्रविष्टि तथा सोको आधारमा वित्तीय जानकारीको Extraction र कोषको नीति नियममा कुनै परिवर्तन हुँदा प्रयोगकर्ताका आवश्यकताहरूको परीक्षण । • प्रणालीबाट उत्पन्न भएका प्रतिवेदनलाई नमुना छनौटबाट जाँच, कर्जाको सम्बन्धमा ब्याज आम्दानी र खर्च हिसाव प्रमाणीकरणको लागि कोषको सफ्टवेयरको नमुनाको आधारमा एवम् कोषद्वारा गरिएको सूचना प्रविधि लेखापरीक्षण ।

अन्य सूचनाहरु

अन्य सूचना तथा जानकारीको तयारीको लागि कोषको व्यवस्थापन जिम्मेवार छ । व्यवस्थापनको प्रतिवेदन, सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन र अध्यक्षको प्रतिवेदन अन्य जानकारीमा समावेश हुन्छ तर वित्तीय विवरण र हाम्रो लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अन्य जानकारी अन्तर्गत पर्दैन।वित्तीय विवरणमा हाम्रो रायमा अन्य जानकारी समावेश गरिएको छैन र हामी उक्त जानकारीमा कुनै पनि आश्वासन तथा निष्कर्ष व्यक्त गर्दैनौ। वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणको सम्बन्धमा, अन्य जानकारीहरु पढ्नु हाम्रो जिम्मेवारी हो र त्यसो गर्दा उक्त जानकारीहरु वित्तीय विवरणसँग सारभूत रुपमा असंगत छन् वा हाम्रो लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेको जानकारीसँग असंगत छन् वा अन्यथा देखिन्छन् भन्ने बारे विचार गर्नुपर्दछ । यदि हामीले गरेको लेखापरीक्षणको आधारमा उक्त अन्य जानकारीहरु सारभूत रुपमा असंगत छन् भने हामीले उक्त तथ्यलाई रिपोर्ट गर्नु आवश्यक छ ।

व्यवस्थापन पत्र

व्यवस्थापनले सुधार गर्नुपर्ने थप व्यहोराहरु यसै प्रतिवेदन साथ संलग्न व्यवस्थापन पत्रमा उल्लेख गरिएको छ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार वित्तीय विवरण तयार गर्ने जिम्मेबारी कोषको व्यवस्थापनको हो। साथै, वित्तीय विवरणहरु गहन रुपले गलत प्रस्तुती हुनबाट बञ्चित छन् भन्ने विश्वस्त हुनको लागि आवश्यक पर्ने आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली स्थापना गर्नको लागि पनि व्यवस्थापन जिम्मेवार हुन्छ।

वित्तीय विवरणहरु तयार गर्दा व्यवस्थापनले कोषको अविच्छिन्न व्यवसाय गर्न सक्ने अवस्थाको आंकलन गर्नुपर्दछ र सो सबन्धी आवश्यक कुराहरुको खुलासा गर्नुपर्दछ साथै कोषलाई लिक्विडेट गर्न वा संचालन बन्द गर्ने नियत भएको वा सो बाहेकको कुनै यथार्थपरक विकल्प नभएको अवस्थामा बाहेक अविछिन्न फर्मलाई लेखापालनको आधारको रुपमा प्रयोग गर्नुपर्दछ।कोषको व्यवस्थापनको लागि उत्तरदायी पक्षले उद्योगको वित्तीय सम्प्रेषण प्रकृयालाई निरीक्षण गर्नुपर्दछ।

महालेखा परीक्षकको कार्यालय

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

हाम्रो उद्देश्य समग्र वित्तीय विवरणहरु, गलत विवरण, जालसाजी वा त्रुटीबाट मुक्त छन् छैनन् भन्ने कुरा उचित रुपमा सुनिश्चित गरेर उपयुक्त निष्कर्षमा पुगी मनासिव आश्वासन प्राप्त गरी आफ्नो राय सहित लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु हो। मनासिव आश्वासन प्राप्त भएता पनि नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान अनुसार लेखापरीक्षण गर्दा वित्तीय विवरणहरुमा कुनै किसिमको गलत विवरण भएमा सो सधै पत्ता लाग्छ भन्ने छैन। गलत विवरण, जालसाजी वा त्रुटिबाट निम्तिन्छ र त्यस्ता गलत विवरण जसले सरोकारवालाहरुले सो गलत विवरण भएको वित्तीय विवरणलाई आधार मानि गरिएको निर्णयलाई प्रभाव पार्न सक्दछ, सोलाई प्राथमिकता दिइन्छ। लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी सम्बन्धी अन्य कुराहरुः

१. वित्तीय विवरणहरुमा उल्लेख गरिएका रकमहरु तथा खुलासा गरिएका सूचना लगायत अन्य विवरण बारे पुष्ट्याइएका यथेष्ट प्रमाण संकलन गर्ने ,प्रमाणको पूर्ण वा आंशिक वा छड्के परीक्षण गर्ने कार्यविधि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ । यसरी अवलम्बन गरिएका लेखापरीक्षण कार्यविधिमा वित्तीय विवरण जालसाजी वा त्रुटीबाट सारभूत रुपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुत हुन सक्ने कुरामा अवलम्बन गरिने लेखापरीक्षणको जोखिम मूल्याङ्कन व्यवसायिक विवेकमा निर्भर हुन्छ । जालसाजीबाट निम्त्याइएको सारभूत गलत विवरण पत्ता नलाग्ने जोखिम त्रुटीबाट निम्तिएको भन्दा अधिक हुन्छ।

२. लेखापरीक्षणबाट जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको उपयुक्तता बारेमा परीक्षण गरिए तापनि यस्तो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिता बारे लेखापरीक्षकबाट राय व्यक्त गर्ने प्रयोजन रहेको छैन।

३. व्यवस्थापनले वित्तीय विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरेका लेखा नीतिको सान्दर्भिकता विश्लेषण तथा लेखा अनुमानको औचित्यताको साथै वित्तीय बिवरणहरुको समष्टिगत प्रस्तुतीकरणको मूल्याङ्कन पनि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ।

४. लेखापरीक्षणका क्रममा संस्थाले चालु रुपमा निरन्तरता पाउने आधारमा शंका उत्पन्न भई घटनाहरु वा परिस्थितिहरुमा सारभूत अनिश्चितता रहेको वा नरहेको बारेमा प्रमाणका आधारमा व्यवस्थापनले प्रयोग गरेको अविच्छिन्नताको आधार उचित भएको निस्कर्ष निकालिन्छ। सारभूत अनिश्चितता रहेको निस्कर्ष भएमा वित्तीय विवरणमा भएका खुलासाका बारेमा लेखापरीक्षण प्रतिबेदनमा ध्यानाकर्षण गराइन्छ र ती खुलासा अपर्याप्त भएमा हाम्रो रायलाई संसोधन गरिन्छ। हाम्रो निस्कर्ष लेखापरीक्षण प्रतिबेदन जारी भएको मितिसम्म प्राप्त भएका प्रमाणहरुमा आधारित हुन्छ। तर, भविष्यका घटनाहरु वा परिस्थितिहरुका कारण संस्था अविछिन्न नरहन पनि सक्दछ।

५. व्यवस्थापनले तयार पारेको वित्तीय विवरणहरुको समग्र प्रस्तुति, ढाँचा र वित्तीय विवरण सम्बन्धी खुलासाहरुका अनुसार सो वित्तीय विवरणले संस्थाको कारोवार र घटनाहरुलाई उचित रुपमा प्रस्तुत गरेको वा नगरेको मूल्याङ्कन गरिन्छ।

६. अन्य विषयका साथसाथै लेखापरीक्षण योजना अनुसारको कार्यक्षेत्र, कार्य समय र लेखापरीक्षणको क्रममा पाइएका महत्वपूर्ण कैफियतहरू शासकीय कार्यभार बहन गर्ने व्यक्तिहरुलाई सम्प्रेषण गरिन्छ।

७. शासकीय कार्यभार बहनगर्ने व्यक्तिलाई हामीले स्वतन्त्रता सम्बन्धी आचार संहिताको परिपालना गरेको पत्र दिइन्छ र स्वतन्त्रतालाई असर गर्ने सबै सम्बन्धहरु र अन्य बिषयहरु जसले हाम्रो स्वतन्त्रतालाई समग्र रुपमा असर गर्न सक्दछ, सो बिषयहरुलाई निराकरण गरेको बारे पनि शासकीय कार्यभार बहन गर्ने व्यक्तिलाई सम्प्रेषण गरिन्छ ।

बामदेव शर्मा अधिकारी
उप-महालेखापरीक्षक

महालेखा परीक्षकको कार्यालय

परिच्छेद-७

कोषको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरण

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
एकीकृत वित्तीय अवस्थाको विवरण
२०७९ आषाढ ३२

रकम रुपैंयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
सम्पत्तिहरु					
नगद तथा नगद समान	४.१	८,४९३,५९२,००४	४,४४४,६१६,३९१	८,४८३,६२२,८७८	४,४४१,०७०,३००
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	४.२	१२१,४८५,३८१,०५४	१३०,६४८,८९०,०८०	१२१,४६७,६०५,०५४	१३०,६१३,८९०,०८०
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु	४.३	-	-	-	-
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	४.४	२२१,३४६,०८४,४५९	२०२,१६०,९५९,६३९	२२१,३४६,०८४,४५९	२०२,१६०,९५९,६३९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	४.५	७५,९५५,१९०,०३३	६८,३२२,५९४,८१४	७५,९५५,१९०,०३३	६८,३२२,५९४,८१४
कर्मचारीलाई कर्जा तथा सापटी		२,२६४,४४९,३५६	२,११२,४११,२८१	२,२६४,४४९,३५६	२,११२,४११,२८१
धितोपत्रहरुमा लगानी	४.६	२५,३२६,८३३,०४३	३४,९२३,१५९,६६६	२५,३२६,८३३,०४३	३४,९२३,१५९,६६६
सहायक कम्पनीहरुमा लगानी		-	-	-	-
सहायक कम्पनीहरुको शेयर पुँजीको लागि पेश्की		-	-	-	५०,०००,०००
सहायक कम्पनीहरुको शेयर पुँजी		-	-	५०,०००,०००	-
सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी	४.७	४३४,०९५,८१७	३८२,२०३,०३५	१,२५७,१९०,४६२	१,३८३,७३५,६६७
सम्पत्तिहरुमा लगानी	४.८	८५१,४६५,९५३	८५६,७५३,६६८	८५१,४६५,९५३	८५६,७५३,६६८
सम्पत्ति र उपकरण	४.९	८२१,८३६,३५७	६९८,४३८,२६७	७९३,९१६,६८४	६८७,०३४,९७६
अमूर्त सम्पत्ति	४.१०	१०,६०१,२५१	३,२१२,८५१	१०,६०१,२५१	३,२१२,८५१
स्थगन कर सम्पत्ति		३,२८९,६६०	९०५,७१९	-	-
अन्य सम्पत्ति	४.११	१,३९८,१९४,००९	१,११०,०७६,१६६	१,४०३,६५५,८०६	१,१११,३९१,४८५
जम्मा सम्पत्ति		४५८,३९१,०१२,९९६	४४५,६६४,२२१,५७७	४५९,२१०,६१४,९७९	४४६,६६६,२१४,४२७

रकम रुपैयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
दायित्वहरु					
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	४.१२	३,८८९,४१८,८५८	४,१३०,९१३,४५९	३,८८९,४१८,८५८	४,१३०,९१३,४५९
अन्य दायित्व	४.१३	१,६८१,४०६,००८	१,५३०,९४०,७१३	१,६६८,००७,३६८	१,५२८,६८३,७७२
स्थगन कर दायित्व		-	-	-	-
जम्मा दायित्व		५,५७०,८२४,८६६	५,६६१,८५४,१७२	५,५५७,४२६,२२६	५,६५९,५९७,२३१
कोष तथा जगेडा					
सञ्चय कोष	४.१४	४.१४	४.१४	४.१४	४.१४
निवृत्तभरण कोष					
अन्य कोष					
जगेडा तथा बचत	४.१४	४.१५	४.१५	४.१५	४.१५
जम्मा कोष तथा जगेडा		४५२,८२०,१८८,१३०	४४०,००२,३६७,४०५	४५३,६५३,१८८,७५२	४४१,००६,६१७,१९६
जम्मा कोष, जगेडा तथा दायित्व		४५८,३९१,०१२,९९६	४४५,६६४,२२१,५७७	४५९,२१०,६१४,९७९	४४६,६६६,२१४,४२७

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ५.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
एकीकृत नाफा वा नोक्सान विवरण
२०७८ श्रावण १ गतदेखि २०७९ आषाढ ३२ गतेसम्म

रकम रुपैयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
ऋण तथा लगानीबाट आम्दानी	४.१६	३३,९९६,२७८,६४६	३३,११०,५८८,२७५	३३,९९६,६८१,२५५.२२	३३,११०,८०१,१४५
ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च	४.१७	२६,०३५,६७०,०५६	२५,६२५,५४३,९२३	२६,०३५,६७०,०५६.००	२५,६२५,५४३,९२३
ऋण तथा लगानीबाट खुद आम्दानी		७,९६०,६०८,५९०	७,४८५,०४४,३५२	७,९६१,०११,१९९	७,४८५,२५७,२२२
शुल्क तथा कमिसन आम्दानी	४.१८	२३,२९६,४७५	२९,७६८,७१८	२३,२९६,४७५.००	२९,७६८,७१८
शुल्क तथा कमिसन खर्च	४.१९	-	-	-	-
खुद शुल्क तथा कमिसन आम्दानी		२३,२९६,४७५	२९,७६८,७१८	२३,२९६,४७५	२९,७६८,७१८

रकम रुपैंयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुबाट भएको खुद आम्दानी	४.२०	–	–	–	–
नाफा नोक्सान मार्फत उचित मूल्य (Fair Value) मा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी	४.२१	–	–	–	–
अन्य आम्दानी	४.२२	२०६,३७६,४०७	१४८,२४६,८९८	२०६,३७६,४०७.०१	१४८,०४४,६७१
कुल सञ्चालन आम्दानी		८,१९०,२८१,४७२	७,६६३,०५९,९६८	८,१९०,६८४,०८१	७,६६३,०७०,६११
वित्तीय सम्पत्तिहरुको खुद क्षयीकरण नाफा/(नोक्सान)	४.२३	१,४००,९९०,३३३	२,६५१,५५७,०३०	१,४००,९९०,३३३.००	२,६५१,५५७,०३०
कर्मचारी खर्च	४.२४	९५६,२८०,२२७	८४४,४८८,७८३	९५०,६६९,५७६.३४	८४२,९४९,८३३
अन्य सञ्चालन खर्च	४.२५	२०४,१४८,८८२	१८३,८९७,५९२	२०३,०८८,१५९.००	१८३,१२४,०७१
ह्रास कट्टी, परिशोधन तथा गैह्र वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण	४.२६	५६,७१६,०८०	४९,२०१,६०१	५४,२१७,३०३.३४	४८,८८९,७१७
वित्तीय खर्च		–	–	–	–
यस वर्षको आय कर अघिको मुनाफा (नोक्सान)		५,५७२,१४५,९५०	३,९३३,९१४,९६२	५,५८१,७१८,७१०	३,९३६,५४९,९६०
आय कर					
चालु कर		–	–	–	–
स्थगन कर		(२,३८३,९४१)	(६६१,९५७)	–	–
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)		५,५७४,५२९,८९१	३,९३४,५७६,९१९	५,५८१,७१८,७१०	३,९३६,५४९,९६०

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ५.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
एकीकृत विस्तृत आम्दानी विवरण
२०७८ श्रावण १ गतदेखि २०७९ आषाढ ३२ गतेसम्म

रकम रुपैंयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)		५,५७४,५२९,८९१	३,९३४,५७६,९१९	५,५८१,७१८,७१०	३,९३६,५४९,९६०
अन्य विस्तृत आम्दानी					
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको बिमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)		२८९,१०२,५६६	(७५३,६९०,०९५)	२८९,१०२,५६६	(७५३,६९०,०९५)
सम्पत्ति तथा उपकरणको पुनर्मूल्याङ्कन				-	-
लगानी धितोपत्रहरुको उचित मूल्य (Fair Value) मा भएको खुद परिवर्तन		(११,४९८,२६६,६३३)	११,८३४,६५९,९९९	(११,६२५,३४९,५३५)	१२,८८७,३२६,११६
जम्मा अन्य विस्तृत आम्दानी		(११,२०९,१६४,०६७)	११,०८०,९६९,९०४	(११,३३६,२४६,९६९)	१२,१३३,६३६,०२१
कूल विस्तृत आम्दानी		(५,६३४,६३४,१७६)	१५,०१५,५४६,८२३	(५,७५४,५२८,२५९)	१६,०७०,१८५,९८१

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ५.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन्।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
एकीकृत नगद प्रवाह विवरण
२०७८ श्रावण १ गतदेखि २०७९ आषाढ ३२ गतेसम्म

रकम रुपैंयामा

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
सञ्चालनबाट नगद प्रवाह				
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)	५,५७४,५२९,८९१	३,९३४,५७६,९१९	५,५८१,७१८,७१०	३,९३६,५४९,९६०
समायोजन				
आय कर	(२,३८३,९४१)	(६६१,९५७)		
ह्रास कट्टी, परिशोधन तथा गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण	५६,७१६,०८०	४९,२०१,६०१	५४,२१७,३०३	४८,८८९,७१७
वित्तीय सम्पत्तिहरुको खुद क्षयीकरण	१,४००,९९०,३३३	२,६५१,५५७,०३०	१,४००,९९०,३३३	२,६५१,५५७,०३०

रकम रुपैंयामा

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
नाफा, नोक्सान मार्फत उचित मूल्य (Fair Value) मा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी	-	-	-	-
सञ्चय कोषमा व्याज खर्च	२६,०३५,६७०,०५६	२५,६२५,५४३,९२३	२६,०३५,६७०,०५६	२५,६२५,५४३,९२३
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातमा प्राप्त भएको ब्याज	(११,३५१,६२२,५००)	(९,८५१,४९२,२४१)	(११,३४९,५६५,२९५)	(९,८५०,९७६,२०९)
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा प्राप्त भएको ब्याज	(५,७५३,५५१,५७८)	(६,६१८,७१५,३३०)	(५,७५३,५५१,५७८)	(६,६१८,७१५,३३०)
धितो पत्रहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको व्याज तथा लाभांश	(३१८,४०९,५२४)	(२८२,६२१,४६७)	(३१८,४०९,५२४)	(२८२,६२१,४६७)
सम्पत्ति र उपकरण, लगानी सम्पत्ति तथा अमूर्त सम्पत्तिको विक्रिमा भएको लाभ वा नोक्सानी	(१,२४०,४४१)	(१९,६७४)	(१,२४०,४४१)	(१९,६७४)
सम्पत्तिहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको खुद आम्दानी	(३८२,६४१,५५६)	(२७९,६६२,४९९)	(३८५,१०१,३७०)	(२८०,३९१,४०१)
सञ्चालन गतिविधिसँग सम्बन्धित सम्पत्ति तथा दायित्वहरुमा भएको परिवर्तनहरु				
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुमा कमी (बृद्धि)				
सञ्चयकर्ताहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा कमी (बृद्धि)	(२०,४०५,३२५,०१९)	(१२,१९२,३४२,६८८)	(२०,४०५,३२५,०१९)	(१२,१९२,३४२,६८८)
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा कमी (बृद्धि)	(१५२,०३८,०७५)	(४७५,६४९,५२९)	(१५२,०३८,०७५)	(४७५,६४९,५२९)
अन्य सम्पत्तिमा कमी (बृद्धि)	(२८८,११७,८४२)	२,१९७,४६०	(२९२,२६४,३२१)	८६०,५४७
कर्मचारी सुबिधा दायित्वमा बृद्धि (कमी)	(२४१,४९४,६०१)	८२२,५१५,७४१	(२४१,४९४,६०१)	८२२,५१५,७४१
अन्य दायित्वमा बृद्धि (कमी)	१५०,४६५,२९५	९३,०३२,४४६	१३९,३२३,५९६	९०,८२२,३०२
सञ्चालन गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	(५,६७८,४५३,४२२)	३,४७७,४५९,७३५	(५,६८७,०७०,२२६)	३,४७६,०२२,९२२

रकम रुपैंयामा

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
लगानी गतिविधिबाट नगद प्रवाह				
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातमा भएको लगानी	९,१६३,५०९,०२६	(२२,८८६,०९०,५७९)	९,१४६,२८५,०२६	(२२,८५१,०९०,५७९)
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातबाट भएको लगानी फिर्ता	-	-	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातमा प्राप्त भएको ब्याज	११,३५१,६२२,४९९	९,८५१,४९२,२४१	११,३४९,५६५,२९५	९,८५०,९७६,२०९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी प्रवाहमा बृद्धि (कमी)	(७,८१३,३८५,३५३)	(८,५३९,१११,६०१)	(७,८१३,३८५,३५३)	(८,५३९,१११,६०१)
परियोजना तथा संगठीत संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा प्राप्त भएको ब्याज	५,७५३,५५१,५७८	६,६१८,७१५,३३०	५,७५३,५५१,५७८	६,६१८,७१५,३३०
धितोपत्रहरुमा लगानीमा बृद्धि (कमी)	९,५९६,३२६,६२३	(१३,२४८,९७१,३२३)	९,५९६,३२६,६२३	(१३,२४८,९७१,३२३)
धितोपत्रहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको ब्याज तथा लाभांस	३१८,४०९,५२४	२८२,६२१,४६७	३१८,४०९,५२४	२८२,६२१,४६७
सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानीमा बृद्धि (कमी)	(५१,८९२,७८२)	(३८२,२०३,०३५)	१२६,५४५,२०५	(१,३८३,७३५,६६७)
सहायक कम्पनीहरुको शेयर पुंजीको लागि पेश्कीमा बृद्धि (कमी)	-	-	-	(४८,६६२,०००)
सम्पत्तिहरुमा लगानीमा बृद्धि (कमी)	(६,९७०,३२२)	(१८३,१०४,२१४)	(६,९७०,३२१)	(१८३,१०४,२१४)
सम्पत्तिहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको खुद आम्दानी	३८२,६४१,५५६	२७९,६६२,४९९	३८५,१०१,३७०	२८०,३९१,४०१
सम्पत्ति र उपकरणमा बृद्धि (कमी)	(१६४,४७९,४१९)	(१८३,४४३,८८१)	(१४५,४६४,२६०)	(१७१,८६९,८६६)
अमूर्त सम्पत्तिमा बृद्धि (कमी)	(९,५२४,६७४)	(७८६,८५०)	(९,५२४,६७४)	(७८६,८५०)
लगानी गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	**२८,५१९,८०८,२५६**	**(२८,३९१,२१९,९४६)**	**२८,७००,४४०,०१३**	**(२९,३९४,६२७,६९३)**
वित्तीय श्रोतवाट नगद प्रवाह				
सञ्चय कोषमा बृद्धि (कमी)	१८,७८७,५९५,४९८	४३,१६५,४१९,६२७	१८,७८७,५९५,४९८	४३,१६५,४१९,६२७
सञ्चय कोषमा ब्याज खर्च	(२६,०३५,६७०,०५६)	(२५,६२५,५४३,९२३)	(२६,०३५,६७०,०५६)	(२५,६२५,५४३,९२३)

रकम रुपैयामा

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
निवृत्तभरण कोषमा बृद्धि (कमी)	१,८५४,२१८,९७३	९७६,५१९,३४६	१,८५४,२१८,९७३	९७६,५१९,३४७
अन्य कोषमा बृद्धि (कमी)	-	-	-	-
जगेडा तथा बचतहरूमा बृद्धि (कमी)	(१३,३९८,५२३,६३७)	९,८६५,२८०,२८१	(१३,५७६,९६१,६२४)	१०,८६६,८१२,९१४
वित्तीय श्रोत सम्बन्धी गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	(१८,७९२,३७९,२२२)	२८,३८१,६७५,३३१	(१८,९७०,८१७,२०९)	२९,३८३,२०७,९६५
सम्पूर्ण गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	४,०४८,९७५,६१३	३,४६७,९१५,१२०	४,०४२,५५२,५७८	३,४६४,६०३,१९३
वर्षको शुरुमा भएको नगद तथा नगद समान मौज्दात	४,४४४,६१६,३९१	९७६,७०१,२७१	४,४४१,०७०,३००	९७६,४६७,१०७
विदेशी मुद्रामा रहेको नगद तथा नगद समान मौज्दातमा पुनर्मूल्यांकनको कारणले भएको समायोजन	-	-	-	-
वर्षको अन्तमा भएको नगद तथा नगद समान मौज्दात	८,४९३,५९२,००४	४,४४४,६१६,३९१	८,४८३,६२२,८७८	४,४४१,०७०,३००

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ५.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन्।

कर्मचारी सञ्चय कोष
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु
कोष तथा जगेडामा भएका परिवर्तनहरु
२०७८ श्रावण १ गतदेखि २०७९ आषाढ ३२ गतेसम्म
समूह

विवरण	साधारण जगेडा कोष	सञ्चयकर्ता कल्याणकारी कोष	कर्मचारी कल्याणकारी कोष	मुनाफा वांडफांड (सञ्चय कोष)	मुनाफा वांडफांड (निवृत्तभरण कोष)	सञ्चित मुनाफा (निवृत्तभरण कोष)	उचित मुल्य जगेडा	सञ्चयकर्ता हाईड्रो कोष	सञ्चय कोष	निवृत्तभरण कोष	जम्मा
२०७८ को शुरु मौज्दात	३०४,१३७,९५३	३,८२४,०२४,४३७	२४६,८७८,०८९	४,६०७,९०३,६५६	–	२०,३६०,६६०	२५,०९५,५७२,३६८	६,८७२,५२२,४५२	३९७,५७३,५३३,४१२	१,४५७,४३४,३७८	४४०,००२,३६७,४०४
खर्च/भुक्तानी	–	(४५१,९५५,२७२)	(१०९,१८१,१७७)	(३,१५८,४६७,५३०)		–	–	(४४६,८७२,३५५)	(२८,१४३,५३१,९३६)		(३२,३१०,००८,२७०)
रकमन्तर/समायोजन	–	३१,१७२,१०३	४५३,३०७	५१,३५५,०८५		–	–	१,८४३,५७३,५९५	(२०,९३५,४६८,९१७)	(२२,९९७,१६३)	(१९,०३१,९११,९९०)
व्याज	–	–	–	–		–	–	–	२५,४०५,४५१,६१५	१२८,३४५,०५६	२५,५३३,७९६,६७१
संकलन	–	–	–	–		–	–	–	४०,२८८,५८८,१३४	१,७४६,१९९,१७६	४२,०३४,७८७,३१०
नाफाबाट थप	–	–	–	–	१६,८७७,०९०	३,२३९,८९७	–	–	–	२,६७१,९०३	२२,७८८,८९१
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	–	–	–	–		–	(११,४९८,२६६,६३३)	–	–	–	(११,४९८,२६६,६३३)
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको वमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	२८९,१०२,५६६	–	–	–		–	–	–	–	–	२८९,१०२,५६६
बेचालु सञ्चय कोष	–	–	–	–		–	–	–	१२६,५३७,४९१	–	१२६,५३७,४९१
मूनाफा बाँडफाँट	२३६,९२४,२३३	५५०,०००,०००	१७०,०००,०००	४,५९७,४८८,६७१		–	–	–	२,०४६,०१९,१११	–	७,६००,४३२,०१५
विगत बर्षको आम्दानी (खर्च)	५०,५६२,६७४	–	–	–		–	–	–	–	–	५०,५६२,६७४
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	८८०,७२७,४२६	३,९५३,२४१,२६७	३०८,१५०,२२०	६,०९८,२७९,८८१	१६,८७७,०९०	२३,६००,५५७	१३,५९७,३०५,७३५	८,२६९,२२३,६९२	४१६,३६१,१२८,९१०	३,३११,६५३,३५१	४५२,८२०,१८८,१३०
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	८५५,९६६,६०६	२,८५१,२६२,०७१	२४२,९५७,४४६	४,४२२,४८१,४५५	–	१६३,८९४	१३,२६०,९१२,३६९	५,५३७,७९८,५७२	३५४,४०८,११३,७८५	४८०,९१५,०३२	३८२,०६०,५७१,२३०
खर्च/भुक्तानी	–	(३३१,३७७,२०१)	(११६,०७९,३५७)	(३,०५३,४११,२६७)		–	–	(३१९,२६२,९५५)	(१२,५४१,५८१,६४४)		(१६,३६१,७१२,४२४)
रकमान्तर/समायोजन	–	८६४,१३९,५६७	–	५१,१३३,४८५		–	–	१,६५३,९८६,८३५	(११,५१८,७६३,८३८)	(७२,२२४,१६५)	(९,०२१,७२८,११५)
व्याज	–	–	–	–		–	–	–	२५,१०१,९५०,९०२	४४,२४३,३४७	२५,१४६,१९४,२४९
संकलन	–	–	–	–		–	–	–	४०,९२४,६७६,४५९	१,००४,५००,१६४	४१,९२९,१७६,६२३
नाफाबाट थप	–	–	–	–		२०,१९६,७६६	–	–	–	–	२०,१९६,७६६
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	–	–	–	–		–	११,८३४,६५९,९९९	–	–	–	११,८३४,६५९,९९९
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	(७५३,६९०,०९५)	–	–	–		–	–	–	–	–	(७५३,६९०,०९५)
बेचालु सञ्चय कोष	–	–	–	–		–	–	–	(६३२,९०९,०११)	–	(६३२,९०९,०११)
मूनाफा बाँडफाँट	१६६,६८०,१७०	४४०,०००,०००	१२०,०००,०००	३,१८७,६९९,९८३		–	–	–	१,८३२,०४६,७५९	–	५,७४६,४२६,९१२
विगत बर्षको आम्दानी (खर्च)	३५,१८१,२७२	–	–	–		–	–	–	–	–	३५,१८१,२७२

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ५.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु
कोष तथा जगेडामा भएका परिवर्तनहरु
२०७८ श्रावण १ गतदेखि २०७९ आषाढ ३२ गतेसम्म
कोष

विवरण	साधारण जगेडा कोष	सञ्चयकर्ता कल्याणकारी कोष	कर्मचारी कल्याणकारी कोष	मुनाफा वांडफांड (सञ्चय कोष)	मुनाफा वांडफांड (निवृत्तभरण कोष)	सञ्चित मुनाफा (निवृत्तभरण कोष)	उचित मुल्य जगेडा	सञ्चयकर्ता हाईड्रो कोष	सञ्चय कोष	निवृत्तभरण कोष	जम्मा
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	३०४,१३७,९५३	३,८२४,०२४,४३७	२४६,८७८,०८९	४,५५९,४८७,३३०	–	२०,३६०,६६०	२६,१४८,२३८,४८५	६,८७२,५२२,४५२	३९७,५७३,५३३,४१२	१,४५७,४३४,३७८	४४१,००६,६१७,१९६
खर्च/भुक्तानी	–	(४५१,९५५,२७२)	(१०९,१८१,१७७)	(३,१५८,४६७,५३०)		–	–	(४४६,८७२,३५५)	(२८,१४३,५३१,९३६)	–	(३२,३१०,००८,२७०)
रकमान्तर/समायोजन	–	३१,१७२,१०३	४५३,३०७	–		–	–	१,८४३,५७३,५९५	(२०,९३५,४६८,९१७)	(२२,९९७,१६३)	(१९,०८३,२६७,०७४)
व्याज	–	–	–	–		–	–	–	२५,४०५,४५१,६१५	१२८,३४५,०५६	२५,५३३,७९६,६७१
संकलन	–	–	–	–		–	–	–	४०,२८८,५८८,१३४	१,७४६,१९९,१७६	४२,०३४,७८७,३१०
नाफाबाट थप	–	–	–	–	१६,८७७,०९०	३,२३९,८९७	–	–	–	२,६७१,९०३	२२,७८८,८९०
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	–	–	–	–		–	(११,६२५,३४९,५३५)	–	–	–	(११,६२५,३४९,५३५)
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	२८९,१०२,५६६	–	–	–		–	–	–	–	–	२८९,१०२,५६६
बेचालु सञ्चय कोष	–	–	–	–		–	–	–	१२६,५३७,४९१	–	१२६,५३७,४९१
मूनाफा बाँडफाँट	२३६,९२४,२३३	५५०,०००,०००	१७०,०००,०००	४,६०४,६७७,४९०		–	–	–	२,०४६,०१९,१११	–	७,६०७,६२०,८३४
विगत बर्षको आम्दानी (खर्च)	५०,५६२,६७४	–	–	–		–	–	–	–	–	५०,५६२,६७४
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	८८०,७२७,४२६	३,९५३,२४१,२६७	३०८,१५०,२२०	६,००५,६९७,२९०	१६,८७७,०९०	२३,६००,५५७	१४,५२२,८८८,९५०	८,२६९,२२३,६९२	४१६,३६१,१२८,९१०	३,३११,६५३,३५१	४५३,६५३,१८८,७५२
२०७७ श्रावण १ को मौज्दात	८५५,९६६,६०६	२,८५१,२६२,०७१	२४२,९५७,४४६	४,४२३,२२५,५७३	–	१६३,८९४	१३,२६०,९१२,३६९	५,५३७,७९८,५७२	३५४,४०८,११३,७८५	४८०,९१५,०३२	३८२,०६१,३१५,३४९
खर्च/भुक्तानी	–	(३३१,३७७,२०१)	(११६,०७९,३५७)	(३,०५३,४११,२६७)		–	–	(३१९,२६२,९५५)	(१२,५४१,५८१,६४४)	–	(१६,३६१,७१२,४२४)
रकमान्तर/समायोजन	–	८६४,१३९,५६७	–	–		–	–	१,६५३,९८६,८३५	(११,५१८,७६३,८३८)	(७२,२२४,१६५)	(९,०७२,८६१,६०२)
व्याज	–	–	–	–		–	–	–	२५,१०१,९५०,९०२	४४,२४३,३४७	२५,१४६,१९४,२४९
संकलन	–	–	–	–		–	–	–	४०,९२४,६७६,४५९	१,००४,५००,१६४	४१,९२९,१७६,६२३
नाफाबाट थप	–	–	–	–		२०,१९६,७६६	–	–	–	–	२०,१९६,७६६
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	–	–	–	–		–	१२,८८७,३२६,११६	–	–	–	१२,८८७,३२६,११६
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	(७५३,६९०,०९५)	–	–	–		–	–	–	–	–	(७५३,६९०,०९५)
बेचालु सञ्चय कोष	–	–	–	–		–	–	–	(६३२,९०९,०११)	–	(६३२,९०९,०११)
मूनाफा बाँडफाँट	१६६,६८०,१७०	४४०,०००,०००	१२०,०००,०००	३,१८९,६७३,०२४		–	–	–	१,८३२,०४६,७५९	–	५,७४८,३९९,९५३
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३०४,१३७,९५३	३,८२४,०२४,४३७	२४६,८७८,०८९	४,५५९,४८७,३३०	–	२०,३६०,६६०	२६,१४८,२३८,४८५	६,८७२,५२२,४५२	३९७,५७३,५३३,४१२	१,४५७,४३४,३७८	४४१,००६,६१७,१९६

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ५.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
लेखासँग सम्बन्धित नीति तथा टिप्पणी
आर्थिक वर्ष २०७८/७९

१. सामान्य जानकारी (General Introduction)

कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ अनुरुप स्थापित सामाजिक सुरक्षण संस्थाका साथै गैह्र बैकिङ्ग प्रकृतिको देशकै ठूलोवित्तीय संस्था हो । कोषले सञ्चयकर्ताबाट संकलन भएको सञ्चित रकमको व्यवस्थापन तथा प्रभावकारी परिचालन गरी सञ्चयकर्तालाई उचितप्रतिफल प्रदान गर्नुका साथै बचत रकमबाट विभिन्न सामाजिक सुरक्षण सुविधाहरु समेत प्रदान गर्दै आईरहेको छ । कोषको केन्द्रीय कार्यालय पुल्चोक, ललितपुरमा रहेको छ ।

कोषले ६ लाख भन्दा बढी सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा व्याज तथा मुनाफा प्रदान गर्नुका अतिरिक्त सञ्चयकर्ताको हितमा विशेष सापटी, घर सापटी, शैक्षिक सापटी, घर मर्मत सापटी र सरल चक्र कर्जा जस्ता कर्जा तथा सापटी सुविधाहरु प्रदान गर्दै आएको छ भने सामाजिक सुरक्षा सुविधा अन्तर्गत सञ्चयकर्ता दुर्घटना क्षतिपूर्ति, सञ्चयकर्ता काजकृया अनुदान, सञ्चयकर्ता औषधोपचार योजना र शिशु तथा सुत्केरी हेरचाह सुविधा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

कोषले विभिन्न जलविद्युत कम्पनीहरुमा शेयर तथा ऋण लगानी गरी नेपालको जलविद्युत क्षेत्रको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान गर्दै आएको छ ।

१.१ सहायक तथा सम्बद्ध कम्पनीहरु

सञ्चय कोष घर जग्गा व्यवस्थापन कम्पनी प्रा.लि. कोषको एकल लगानी भएको सहायक कम्पनी हो । वि.सं २०७६ पौषमा स्थापित सो कम्पनीको उद्देश्य कोषको स्वामित्वमा रहेको जग्गाहरु विकास गरी सञ्चयकर्ता आवास योजना सञ्चालन गर्ने, कोषको स्वामित्वमा रहेको भवनहरुको बाहाल व्यवस्थापन गर्ने लगायत रहेको छ ।

प्रभु इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड कोषको २१.६१ प्रतिशत स्वामित्व रहेको सम्बद्धकम्पनी हो । २०७८ बैशाख महिनामा उक्त कम्पनीमा कोषले स्वामित्व बढाई सम्बद्ध कम्पनीको हैसियतमा पुगेको हो । सो कम्पनीको उद्देश्य साधारण बिमा व्यवसाय सञ्चालन गर्ने रहेको छ ।

कोष, सहायक कम्पनी र सम्बद्ध कम्पनीको लेखाङ्कन अवधि प्रयोजनको लागि कायम आर्थिक वर्ष साउन १ गते देखि शुरु भई अर्को वर्षको असार मसान्तमा समाप्त भएको छ ।

१.२ कोष, सहायक कम्पनी तथा सम्बद्ध कम्पनीको कारोवारलाई एकीकृत रुपमा वित्तीय विवरणमा प्रस्तुत गर्दा समुहको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२. वित्तीय विवरणहरु तयार र प्रस्तुत गर्ने आधार (Basis of Preparation and Presentation of Financial Statements):

२.१ नेपाल वितीय प्रतिवेदनमानको अनुपालना (Compliance with Nepal Financial Reporting Standard-NFRS)

लेखामान बोर्ड नेपालले सिफारिस गरे बमोजिम नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्थाबाट जारी गरिएको नेपाल वितीय प्रतिवेदनमान अनुरुप वित्तीय विवरणहरु तयार गरिएका छन् । नेपाल वितीय प्रतिवेदनमानमा अन्तराष्ट्रिय लेखामान बोर्डले जारी गरेका विवेचना (IFRIC / SIC) समेत पर्दछन् ।

एकल वित्तीय विवरणहरु महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट मिति २०७५/११/१४ मा स्वीकृत ढाँचा अनुरुप तयार गरिएको छ । साथै, संलग्न वित्तीय विवरणहरु कोषको सञ्चालक समितिको २०७९/१२/०१मा बसेको बैठक नं. १६४९ ले अनुमोदन गरेको छ ।

२.२ कार्यात्मक र प्रस्तुतीकरण मुद्रा (Functional and Presentation Currency)

वित्तीय विवरणहरु कोषको कार्यात्मक मुद्रा, नेपाली रुपैयाँमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.३ नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको प्रयोग (Use of Nepal Financial Reporting Standards)

कोषले नेपाल वितीय प्रतिवेदनमान अनुसार वित्तीय विवरणहरु तयार गरेको छ ।

२.४ लेखाका मुलभूत मान्यताहरू

लेखाका मुलभूत मान्यताहरू प्रमुख र सर्वमान्य हुन्छन् । कोषले आफ्नो कारोबारहरुको लेखाङ्कन, वित्तीय विवरणहरुको तयारी तथा प्रस्तुतीकरण गर्दा निम्न लिखित लेखाका मुलभूत मान्यताहरू आत्मसाथ गर्ने छ । कुनै पनि समयमा यी मान्यताहरुबाट फरक मान्यताको साथ कारोबारहरुको लेखाङ्कन, वित्तीय विवरणहरुको तयारी तथा प्रस्तुतिकरण गर्नु पर्दा आधार तथा कारणहरु सहित सो कुराको खुलासा गरी फरक मान्यता अपनाईएका कारोबारहरुको क्षेत्रगत विवरण समेत उल्लेख गरिनेछ ।

२.४.१ संस्थाको निरन्तरता (Going Concern)

कोषको अस्तित्व अविच्छिन्न रुपमा दीर्घकालसम्म रहन्छ भन्ने दृष्टिकोणका साथ कोषको कारोबारहरूको लेखा राखिनेछ र त्यस लेखाको आधारमा वित्तीय विवरणहरू तयार तथा प्रस्तुतीकरण गरिनेछ ।

२.४.२ एकरुपता (Consistency)

अवलम्वन गरिएको लेखा नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । लेखा नीति लेखाको आधार हुनेहुँदा सामान्यतया यसमा परिवर्तन नगरी निरन्तर प्रयोग गरिनेछ । नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानमा परिवर्तन भएमा वा कर्मचारी सञ्चय कोष ऐनमा संशोधन भएमा वा कोषको सञ्चालक समितिले परिवर्तन गर्नु औचित्यपूर्ण देखेमा वा त्यस्तो परिवर्तन अत्यन्त उपयोगी वा लेखा प्रणालीमा सुधार वा वित्तीय प्रतिवेदनको तयारी तथा प्रस्तुतिकरणमा गुणात्मक सुधार हुने किसिमको भएमा मात्र लेखा नीतिमा परिवर्तन गरिनेछ । लेखा नीतिमा परिवर्तन गर्दा सो बाट हुने समायोजनलाई पहिलेदेखि पुनर्लेखन (restrospective restatement) गरिनेछ ।लेखा नीतिमा परिवर्तन गर्दा सोको औचित्य पुष्टि गरिनेछ ।

२.४.३ प्रोदभावी (Accrual)

प्रोद्भावीको सिद्धान्त अनुसार कुनै कारोबारको असर कोषको आर्थिक स्रोतमा पर्ने अवधिमा उक्त कारोबारको लेखाङ्कन गरिन्छ । नगद प्राप्ति/भुक्तानी (Cash Basis) ले मात्र ती शर्तहरु पुरा भएको अवस्थालाई नसमेट्ने भएकाले नगद प्राप्ति/भुक्तानी मात्रलाई आधार मानेर सम्पत्ति/दायित्व/ईक्विटी/ आम्दानी/खर्च जनाईनेछैन । कुनै पनि कारोबारलाई सो वापतको दायित्व वा सम्पत्ति निश्चित भएपछि तुरून्तै लेखाङ्कन गरिनेछ । यस सिद्धान्त अनुसार कोषको सम्पत्ति, दायित्व, इक्विटी, आम्दानी तथा खर्चहरुको लेखाङ्कन निम्न अनुसार गरिन्छ ।

सम्पत्ति

सम्पत्तिमा कोषको विगतको कारोबारबाट सिर्जित तथा भविष्यमा आर्थिक लाभ दिने सम्भावना रहेका कोषले नियन्त्रण गर्ने सम्पत्तिहरु पर्दछन् ।

निम्न दुबै शर्तहरु पुरा भएमा मात्र कुनै कारोबारलाई कोषको सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ :

(क) सो कारोबारसँग जोडिएको कुनै आर्थिक लाभ कोषले प्राप्त गर्ने कुराको प्रवल सम्भावना भएमा, तथा

(ख) सो कारोबारको लागत वा मुल्य विश्वसनिय ढंगमा मापन गर्न सकिने भएमा ।

दायित्व

दायित्वमा कोषको विगतको कारोबारबाट सिर्जित तथा भविष्यमा आर्थिक स्रोत बाहिरिने सम्भावना रहेका कोषका हालका दायित्वहरु पर्दछन् ।

निम्न दुबै शर्तहरु पुरा भएमा मात्र कुनै कारोबारलाई कोषको दायित्वको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ :

(क) सो कारोबारसँग जोडिएको कुनै आर्थिक लाभ कोषबाट बाहिरिने कुराको प्रवल सम्भावना भएमा, तथा

(ख) सो कारोबारको लागत वा मुल्य विश्वसनिय ढंगमा मापन गर्न सकिने भएमा ।

ईक्विटी

कोषको सम्पूर्ण सम्पत्तिबाट दायित्व घटाँउदा बाँकी रहने खुद अवशेष कोषको इक्विटी हुनेछ ।

आम्दानी

आम्दानी भन्नाले सम्पत्तिमा बढोत्तरी हुने वा दायित्व कम भई खुद इक्विटीमा वृद्धि हुने गरी आर्थिक स्रोतमा भएको बढोत्तरी बुझिनेछ । तर यसले इक्विटीका सहभागीहरुबाट प्राप्त भएको इक्विटीमा भएको योगदान समावेश गर्नेछैन ।

खर्च

खर्च भन्नाले दायित्वको बढोत्तरी हुने वा सम्पत्ति कम भई खुद इक्विटीमा कमी हुने गरी आर्थिक स्रोतमा भएको कमी बुझिनेछ । तर यसले इक्विटीका सहभागीहरुलाई वितरण गरेको रकम समावेश गर्नेछैन ।

३. प्रमुख लेखा नीतिहरु (Major Accounting Policies)

३.१ सहायक कम्पनीमा लगानी (Investment in subsidiary)

समूहले नियन्त्रण गर्न सक्ने शक्ति (Power to control) रहेको सबै कम्पनी सहायक कम्पनीहरु हुन् । कुनै संस्थासँगको संलग्नताको कारण समूहलाई परिवर्तनशील प्रतिफलको अधिकार भएमा वा समूह त्यसमा जोडिएमा (Exposed) र समूहसँग रहेको शक्तिको माध्यमबाट संस्थाको त्यस्तो प्रतिफलमा फरक पार्ने क्षमता भएमा समूहसँग नियन्त्रण गर्ने शक्ति रहन्छ । एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्दा कोषले नियन्त्रण गरेको सहायक कम्पनीहरुको समान परिस्थितिमा भएका एकै किसिमको कारोबारहरु तथा घटनाहरुको लागि समान लेखा नीति प्रयोग गरिनेछ । कोषले लगानी गरेको संस्थामा नियन्त्रण प्राप्त गरेको मिति देखिएकीकरण शुरु गरिनेछ र कोषले त्यस्तो नियन्त्रण गुमाएको दिनदेखि एकीकरण अन्त्य गरिनेछ ।

खरिद विधि (Purchase/Acquisition method): सहायक कम्पनीहरुको एकीकरणमा खरिद विधि (Purchase/Acquisition method) अपनाईनेछ । खरिद विधिमा लगानी गरेको संस्थामा नियन्त्रण प्राप्त गरेको मिति (Acquisition date) देखि एकीकरण शुरु गरी त्यस्तो नियन्त्रण गुमाएको दिनदेखि एकीकरण अन्त्य गरिन्छ । व्यवसायीक एकीकरण (Business combination) को क्रममा प्राप्त गरिएको पहिचान हुने (Identifiable) सम्पत्ति तथा दायित्व र जिम्मेवारी लिईएको संभावित दायित्वलाई प्राप्त गरेको मितिको उचित मूल्य (Fair value) मा मापन गरिनेछ । विनिमयको दिनमा प्राप्त गरिएको सम्पत्ति, जारी गरिएको पूँजीगत उपकरण (Equity instruments), भएको वा जिम्मेवारी लिईएको दायित्वको उचित मूल्यमा प्राप्तीसँग सम्बन्धित प्रत्यक्ष खर्च जोडी प्राप्ती लागत (Acquisition cost) मापन गरिनेछ । प्राप्ती मितिमा प्राप्त गरिएको पहिचान हुने खूद सम्पत्ति (Net assets) मा रहेको समूहको भागको उचित मूल्य भन्दा प्राप्ती लागत बढी भएमा सो बढी भएको रकमलाई ख्याति (Goodwill) को रुपमा अंगिकार गरिनेछ । यदि प्राप्त गरिएको पहिचान हुने सहायक कम्पनीको खूद सम्पत्ति (Net

assets) मा रहेको समूहको भागको उचित मूल्य भन्दा प्राप्ती लागत कम भएमा सो कम भएको रकमलाई सिधै नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

एकीकरण (Consolidation): एकीकृत वित्तीय विवरण तयार पार्दा सहायक कम्पनीको सम्पत्ति, दायित्व, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाह कोषको सम्पत्ति, दायित्व, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहसँग जोडिनेछ । सहायक कम्पनीमा कोषको लगानीको र उक्त कम्पनीको इक्विटीको अंश पूर्ण रुपमा हटाइनेछ । एकीकृत वित्तीय विवरण बनाउने बेलामा अन्तर समूह कारोबारसँग सम्बन्धित सम्पत्ति तथा दायित्व, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहलाई पूर्णरुपमा हटाइनेछ ।

नियन्त्रण गुमेको अवस्था (Loss of control): कुनै सहायक कम्पनीमा कोषले नियन्त्रण गुमाए पछि एकीकृत वित्तीय अवस्थाको विवरणबाट सहायक कम्पनीको सम्पत्ति तथा दायित्व डि-रिकग्नाइज गरिने अथवा हटाईनेछ । त्यस्तो सहायक कम्पनीमा बाँकी रहेको लगानीलाई उचित मूल्यमा वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा पहिचान गरिनेछ । माथीको लेखाङ्कनको साथै नियन्त्रण गुमेको कारणले प्राप्त भएको उचित रकमलाई पहिचान गरी गैर नियन्त्रित स्वार्थलाई डि-रिकग्नाइज गरेपश्चात बाँकी रहेको फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।यदि सहायक कम्पनीसँग सम्बन्धित कुनै सम्पत्ति वा दायित्वको रकम अन्य विस्तृत आय विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको भएमा त्यस्तो रकमलाई मातृ कम्पनीले आफ्नै सम्पत्ति वा दायित्व सिधै निसर्ग गर्दा गरिने सरह लेखाङ्कन गरिनेछ ।

गैर नियन्त्रित स्वार्थ (Non controlling interest): कोषले प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा धारण नगरेको सहायक कम्पनीको खुद सम्पत्ति वा नेट वर्थलाई गैर नियन्त्रित स्वार्थ मानिनेछ । गैर नियन्त्रित स्वार्थलाई लगानी गरेको संस्थामा नियन्त्रण प्राप्त गरेको मिति (Acquisition date) देखि सहायक कम्पनीको खुद सम्पत्तिको उचित मूल्यको अंशको रुपमा लेखाङ्कन शुरु गरी सहायक कम्पनीको ईक्विटी (Equity) मा नियन्त्रण कायम नगरेका शेयर धनी (Minority shareholder) को अनुपातमा भएको परिवर्तनलाई समायोजन गर्दै लगिनेछ । सहायक कम्पनीमा नियन्त्रण गुमेको दिनदेखि गैर नियन्त्रित स्वार्थलाई डि-रिकग्नाइज गरिने अथवा हटाईनेछ ।

कोषको छुट्टै वित्तीय विवरण (Separate financial statement) तयार गर्दा सहायक कम्पनीमा भएको लगानीलाई सहायक कम्पनीहरुमा लगानीको रुपमा वित्तीय सम्पत्तिको कुनै एक वर्गमा वर्गिकरण गरी उचित मुल्यमा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

३.२ सम्बद्ध कम्पनीमा लगानी (Investment in associates)

समूहको अर्थपूर्ण प्रभाव (Significant influence) भएको संस्थालाई सम्बद्ध कम्पनी मानिन्छ । नियन्त्रण वा सह नियन्त्रण बाहेक लगानी गरिएको संस्थाको वित्तीय तथा सञ्चालन सम्बन्धी नीतिगत निर्णयमा सहभागी हुन पाउने शक्तिलाई नै अर्थपूर्ण प्रभाव मानिन्छ । कोष आफैले तथा कोषले लगानी गरेको कम्पनीहरु मार्फत कुनै कम्पनीको २० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी र ५० प्रतिशत वा सो भन्दा कम शेयर धारण गरेको वा त्यस्तो कम्पनीको सञ्चालक समितिमा कोष वा कोषले लगानी गरेको कम्पनीले प्रतिनिधित्वसमेत प्राप्त गरेमा वा उक्त कम्पनी र कोषबीच कुनै पक्ष आश्रीत हुने गरी कारोबार भएमा वा कोषले उक्त कम्पनीको व्यवस्थापन सम्हालेको अवस्थामा उक्त कम्पनीमा कोषको अर्थपूर्ण प्रभाव रहेको मानिनेछ ।

ईक्विटी विधि (Equity method): सम्बद्ध कम्पनीहरुमा गरिएको लगानीको लेखाङ्कनमा ईक्विटी विधि अपनाईनेछ र शुरुवाती पहिचान लागत रकममा गरिनेछ । सम्बद्ध कम्पनीको नाफा नोक्सानमा रहेको समूहको अंशलाई समूहको एकीकृत नाफा नोक्सानमा आयको रुपमा समावेश गरी लगानी हिसाबमा समायोजन गरिनेछ । उक्त कम्पनीबाट प्राप्त भएको लाभांशलाई कम्पनको लगानी रकमबाट घटाइनेछ । कम्पनीको अन्य विस्तृत आम्दानीमा कुनै रकम भएमा सो मा आफ्नो स्वामित्वको अंश समेत कोषको अन्य विस्तृत आय विवरणमा समावेश गरिनेछ ।

लगानी गरेको मितिमा लगानी रकम र उक्त कम्पनीमा कोषको स्वामित्व अंश अनुसार कायम हुने सम्पत्ति तथा दायित्वको उचित मुल्यको खुद रकमबीचको फरकलाई निम्न अनुसार समायोजन गरिनेछ :

(क) लगानीको लागत खुद सम्पत्ति भन्दा बढी भएमा बढी रकमलाई ख्याती (Goodwill) को रुपमा मानी उक्त बढी रकम लगानीमा नै समावेश गरिनेछ। ख्यातीलाई परिशोधन (Amortize) गरिने छैन।

(ख) लगानीको लागत खुद सम्पत्ति भन्दा कम भएमा कम भए जति रकमलाई नाफाको अंशको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

यो विधि लगानी गरेको संस्थामा अर्थपूर्ण प्रभाव प्राप्त गरेको मिति देखि त्यस्तो प्रभाव गुमाएको दिनसम्म प्रयोग गरिनेछ। कुनै सम्बद्ध कम्पनीमा कोष वा समूहले अर्थपूर्ण प्रभाव गुमाए पछि त्यस्तो कम्पनीमा बाँकी रहेको लगानीलाई उचित मूल्यमा सम्बन्धित वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा पहिचान गरिनेछ। बाँकी रहेको लगानीको उचित मूल्यमा बिक्री गरिएको लगानीबाट प्राप्त भएको रकम जोडी र बिक्री अघिको किताबी रकम (Carrying amount) बीचको फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। यदि सम्बद्ध कम्पनीसँग सम्बन्धित सम्पत्ति वा दायित्वको कुनै रकम अन्य विस्तृत आय विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको भएमा त्यस्तो रकमलाई मातृ कम्पनीले आफ्नै सम्पत्ति वा दायित्व सिधै निसर्ग गर्दा गरिने सरह लेखाङ्कन गरिनेछ।

कोषको छुट्टै वित्तीय विवरण (Separate financial statement) तयार गर्दा सम्बद्ध कम्पनीमा भएको लगानीलाई सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानीको रुपमा वित्तीय सम्पत्तिको कुनै एक वर्गमा वर्गिकरण गरी उचित मुल्यमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.३ वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरु (Financial assets and liabilities)

(१) पहिचान (Recognition)

कुनै वित्तीय उपकरणको करारजन्य व्यवस्थाको एक पक्षको रुपमा अनुबन्धन भएपछि मात्र सोसँग सम्बन्धित वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वको लेखामा पहिचान गरिनेछ।

(२) वर्गीकरण (Classification)

(क) वित्तीय सम्पत्ति (Financial Assets)

वित्तीय सम्पत्ति अन्तर्गत नगद, अन्य संस्थाको ईक्विटी उपकरण, अन्य संस्थाबाट नगद वा अन्य वित्तीय सम्पत्ति प्राप्त गर्ने अधिकार तथा कोषलाई लाभ हुने गरी वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको आदानप्रदानको अधिकार आदि पर्दछन्।

वित्तीय सम्पत्तिहरुको व्यवस्थापन गर्नका लागि कोषको व्यवसायीक ढाँचा र वित्तीय सम्पत्तिको करारजन्य नगद प्रवाह विशेषताहरुको आधारमा वित्तीय सम्पत्तिलाई परिशोधित लागत (Amortized cost) वा अन्य विस्तृत आय मार्फत् उचित मूल्यमा (Fair value through other comprehensive income) र नाफा वा नोक्सान मार्फत् उचित मूल्य (Fair value through profit or loss) मध्ये कुनै एकमा वर्गीकरण गरिनेछ।

परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at amortized cost): करारजन्य नगद प्रवाह प्राप्त गर्न धारण गर्ने उद्देश्य भएको व्यवसायीक ढाँचा अन्तर्गत धारण गरिने तथा करारमा उल्लेखित शर्तहरुले निश्चित मितिमा बाँकी रहेको साँवा रकममा साँवा वा ब्याज वा दुबैको नगद प्रवाह दिने वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गिकरण गरिनेछ।

अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at fair value through other comprehensive income): करारजन्य नगद प्रवाह प्राप्त गर्न वा विकी गर्न धारण गर्ने उद्देश्य भएको व्यवसायीक ढाँचा अन्तर्गत धारण गरिने तथा करारमा उल्लेखित शर्तहरुले साँवा वा ब्याज वा दुबै नगद प्रवाह दिने वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गिकरण गरिनेछ।सो मध्ये शुरुवाती पहिचानमानै पूँजीगत उपकरणमा भएको लगानीको उचित मूल्यमा हुने परिवर्तनलाई अन्य विस्तृत आय मार्फत प्रस्तुत गर्ने गरी निर्धारण गरिएका वित्तीय सम्पत्तिलाई अन्य विस्तृत

आय मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गीकरण गरिनेछ । यस्ता सम्पत्तिको उचित मूल्यमा भएको पछिल्लो परिवर्तनहरु अन्य विस्तृत आय खातामा समावेश गरिनेछ ।

नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at fair value through profit or loss): करारजन्य नगद प्रवाह प्राप्त गर्न वा विक्री गर्न धारण गर्ने उद्देश्य भएको व्यवसायीक ढाँचा अन्तर्गत धारण गरिने तथा करारमा उल्लेखित शर्तहरुले साँवा वा ब्याज वा दुबै नगद प्रवाह दिने वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गीकरण गरिनेछ । सो मध्ये व्यापारको लागि धारण गरिएका वित्तीय सम्पत्तिहरु नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति अन्तर्गत वर्गिकरण गरिनेछ । यस्ता सम्पत्तिको उचित मूल्यमा भएको पछिल्लो परिवर्तनहरु नाफा वा नोक्सान खातामा समावेश गरिनेछ ।

(ख) वित्तीय दायित्व (Financial Liabilities)

वित्तीय दायित्व अन्तर्गत सामान्यतया अन्य संस्थालाई नगद वा अन्य वित्तीय सम्पत्ति प्रदान गर्ने दायित्व, कोषलाई हानी हुने गरी वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको आदान प्रदानको अधिकार आदि पर्दछन् । सबै वित्तीय दायित्वहरुलाई सामान्यतय परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय दायित्वमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

(ग) पुनःवर्गिकरण (Reclassification)

वित्तीय सम्पत्तिहरु व्यवस्थापन गर्ने व्यवसायीक ढाँचा परिवर्तन भएमा मात्र सो परिवर्तनले असर गर्ने सम्पूर्ण वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई पुनःवर्गिकरण गरिनेछ । वित्तीय दायित्वलाई पुनःवर्गिकरण गरिनेछैन । पुनःवर्गिकरण गर्दा निम्न अनुसार गरिनेछ :

१. परिशोधित लागतबाट नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा : पुनःवर्गिकरण मितिमा उचित मूल्य मापन गरी फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गर्ने ।

२. नोक्सान मार्फत उचित मूल्यबाट परिशोधित लागतमा : पुनःवर्गिकरण मितिको उचित मूल्य उक्त सम्पत्तिको अघि सारिएको रकम (carrying amount) हुनेछ । तत्पश्चात, उक्त सम्पत्तिको प्रभावकारी ब्याज तथा अपेक्षित वित्तीय नोक्सानी (expectd credit loss)को हिसाब गर्ने ।

३. परिशोधन लागतबाट अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा : पुनःवर्गिकरण मितिमा उचित मूल्य मापन गरी फरक रकमलाई अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गर्ने, यसले प्रभावकारी ब्याज तथा अपेक्षित वित्तीय नोक्सानीमा परिवर्तन नहुने ।

४. अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यबाट परिशोधन लागतमा: पुनःवर्गिकरण मितिको उचित मूल्यमा सो सम्पत्तिको हालसम्मको संचित उचित मूल्यको असरलाई समायोजन गरी लेखाङ्कन गर्ने ।

५. नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यबाट अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा : उचित मूल्य कायम नै रहने, अन्य समायोजन आवश्यक नहुने तर यसले प्रभावकारी ब्याज तथा अपेक्षित वित्तीय नोक्सानीमा परिवर्तन हुन सक्ने ।

६. अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यबाट नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा : उचित मूल्य कायम नै रहने, हालसम्मको संचित उचित मूल्यको असरलाई पुनःवर्गिकरणको रुपमा नाफा नोक्सान हिसाबमा समावेश गर्ने ।

(३) मापन (Measurement)

प्रारम्भिक पहिचानमा मापन (Measurement at initial recognition): वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरुको प्रारम्भिक मूल्याङ्कन उचित मूल्यमा गरिनेछ । जुन वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्व नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित

मूल्यमा वर्गीकरण गरिदैन, त्यस्ता वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको प्राप्तीसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित कारोबार लागतहरु सो वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको उचित मुल्यमा समावेश गरिनेछ। वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरुको प्राप्ती, निष्काशन वा निसर्ग आदिसँग प्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित थप लागतहरुलाई कारोबार लागत मानिनेछ। यस्ता थप लागत सो वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्व प्राप्ती, निष्काशन वा निसर्ग नगरेको भए खर्च गरिरहनु नपर्ने हुन्छ।

पछिल्लो मापन (Subsequent measurement):

परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्व (Financial assets or liabilities measured at amortized cost): वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको प्रारम्भिक मापनको रकममा साँवा फिर्ता रकम घटाई, प्रभावकारी व्याज विधि (Effective interest method) बाट मापन गरिएको प्रारम्भिक रकम र अन्तिम रकम (Maturity amount) को फरकको सञ्चित परिशोधन (Cumulative amortization) जोडी वा घटाई आउने रकममा व्यवस्था लेखा (Allowance account) मार्फत क्षयीकरण नोक्सानी वा असुल हुन नसक्ने वापतको रकम घटाएपछिको रकम अर्थात वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वको परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको रुपमा वर्गिकरण गरिएको वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको पछिल्लो मापन गरिनेछ। वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको परिशोधिन तथा डि-रिकग्निसनको क्रममा हुने लाभ वा हानीलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at fair value): अन्य विस्तृत आय अथवा नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति उचित मूल्यमा पछिल्लो मापन गरिनेछ। वर्तमान बजारको अवस्थामा मापन गर्ने दिनमा बजारमा सहभागी व्यक्तिहरु बीचको सामान्य कारोबार (Orderly transaction) मा सम्पत्ति बिक्रीबाट प्राप्त हुने रकम वा दायित्व नामसारीमा भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम नै उचित मूल्य हो। बजार अभाव भएको अवस्थामा आफ्नो पहुँच भएको सबैभन्दा फाइदाजनक बजारको मूल्य नै उचित मूल्य हो। वित्तीय उपकरणको उचित मूल्यको उत्तम प्रमाण भनेको उक्त उपकरणको कारोबार मूल्य हो। यदि वित्तीय सम्पत्तिको प्रारम्भिक पहिचानको क्रममा कारोबार रकम र उचित मूल्य फरक रहेको छ तथा उचित मूल्यको निर्धारणको लागि सक्रिय बजारमा उद्धृत मूल्य (Quoted price) रहेको वा प्रासंगिक कारकहरु (Observable inputs) लाई मध्यनजर गर्दै अन्य मूल्याङ्कन विधिबाट मूल्याङ्कन गरिएको भएमा सो फरक रकमलाई तत्काल नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। अन्यथा कारोबार रकम र उचित मूल्य बीचको फरक रकमलाई स्थागन गर्ने गरि उचित मूल्यमा उपकरणको मापन गरिनेछ। उक्त फरक रकमलाई सो वित्तीय उपकरणको अवधिभरमा नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

प्रभावकारी ब्याज विधि (Effective interest method): प्रभावकारी ब्याजदर (Effective interest rate) भन्नाले त्यस्तो ब्याजदरलाई जनाउछ जसले वित्तीय उपकरणको अपेक्षित जिवन वा सो भन्दा छोटो अवधि (जब सही हुन्छ) भित्र हुने भविष्यको अनुमानित नगद भुक्तानी वा प्राप्तीलाई ठ्याक्कै वित्तीय सम्पत्ति वा वित्तीय दायित्वको खूद किताबी रकम (Net carrying amount) बराबर हुने गरी वट्टा (Discount) गर्दछ। प्रभावकारी ब्याजदरको गणना गर्दा वित्तीय उपकरणको सबै करारीय व्यवस्थाहरुलाई आधार लिईनेछ तर भविष्यमा हुनसक्ने वित्तीय नोक्सानी (Credit risk) लाई आधार लिईने छैन। सो गणनामा अर्थपूर्ण (Significant) हुने प्राप्त गरिएको वा भुक्तानी गरिएको शुल्क तथा विन्दुहरु (जुन प्रभावकारी ब्याजदरको अविछिन्न भाग हुन्छ), कारोबार लागत तथा अन्य सबै प्रिमियम वा डिस्काउन्ट समावेश गरिनेछ। वित्तीय उपकरण वा सोको समुहबाट हुने नगद प्रवाह तथा अपेक्षित जिवन विश्वसनीय ढंगबाट अनुमान गर्न सकिएमा सोही आधारमा, अन्यथा सो वित्तीय उपकरण वा सोको समूहको करार अवधिभित्र हुने करारजन्य नगद प्रवाहलाई आधार लिई प्रभावकारी ब्याजदर गणना गरिनेछ।

सो गणनामा कोषको व्यवस्थापनले निश्चित रकमभन्दा बढीको ऋण रकममा मात्र प्राप्त गरेको शुल्कलाई परिशोधन लागतको हिसाबमा समावेश गर्ने गरी निर्णय लिन सक्नेछ।

वित्तीय सम्पत्तिको उचित मूल्याङ्कन (Fair valuation of financial assets):

उपलब्ध भएसम्म वित्तीय उपकरणको उचित मूल्य सक्रिय बजार (Active market) को उद्धृत (Quoted) मूल्यलाई मानिनेछ । उपकरणको लगातार रुपमा कारोबार हुने बजारलाई सक्रिय बजार मानिनेछ । सक्रिय बजार नभएको अवस्थामा कोषले अवलोकन योग्य कारकहरु (Observable Inputs) को पहिचान तथा प्रयोग गरी उपयुक्त मूल्याङ्कन विधिहरु अबलम्बन गरी उचित मूल्यको निर्धारण गर्नु पर्दछ । यी विधिहरुलाई चाहिने कारकहरु (Inputs) सम्भव भए सम्म अवलोकन गर्न सकिने बजार तथ्याङ्कबाट लिइनेछ । यस प्रकृया अर्न्तगत भविष्यमा अपेक्षित नगद प्रवाह निर्धारण गर्ने र प्रतिवेदन मिति सम्म वट्टा (Discount) गर्नं पर्दछ । भविष्यमा अपेक्षित नगद प्रवाह बजार तथ्याङ्कको मान्यता (assumption) मा भर पर्दछ । त्यसैले उचित मूल्यको अनुमान फरक पर्ने हुन सक्छ र बजारबाट अनुभूत (Realizable) नहुन सक्छ । कोषले निम्न उचित मूल्य पदानुक्रम (Fair value hierarchy) अनुसार उचित मूल्य मापन गर्नेछ ।

स्तर-१ः- समान (Identical) उपकरणका लागि सक्रिय बजारमा उद्धृत बजार मूल्यहरु ।

स्तर-२ः- अवलोकन योग्य कारकहरुको आधारमा या त प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा मूल्य निर्धारण विधि । यस वर्ग अर्न्तगत उपकरणहरुको मूल्य निम्न तरिकाहरु प्रयोग गरी निर्धारण गरिनेछ -

(क) समान उपकरणका लागि सक्रिय बजारमा उद्धृत बजार मूल्य वा

(ख) सक्रिय बजार भन्दा कम मानिने बजारहरुमा समान वा उस्तै (Similar) उपकरणका लागि उद्धृत मूल्य वा

(ग) अन्य मूल्य निर्धारण विधिहरु जहाँ सबै महत्वपूर्ण कारकहरु प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा बजार तथ्याङ्कबाट निरीक्षण गर्न सकिन्छ ।

स्तर-३ः- अवलोकन गर्न नसकिने महत्पूर्ण कारकहरु (Signficant unobservable inputs) प्रयोग गरिने मूल्य निर्धारण विधि । यस वर्ग अर्न्तगत कोषलाई उपलब्ध आन्तरिक तथा अन्य राम्रो तथ्याङ्कलाई आधार लिएर मूल्य निर्धारण गरिने उपकरणहरु पर्नेछन । यस अन्तर्गत मूल्याङ्कन गर्दा महत्वपूर्ण अवलोकन गर्न नसकिने समायोजन (adjustment) वा मान्यता (assumption) तय गरिनेछ ।

(४) ब्याज आम्दानी (Interest Income)

वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने ब्याज आम्दानीलाई प्रभावकारी ब्याजदर विधिले गणना गरिनेछ । खरिद गरिएको वा शुरुवातमै साख क्षय (Purchased or originated credit impaired) भएको वित्तीय सम्पत्ति र पछिल्लो समयमा साख क्षय (Subsequently credit impaired) भएको वित्तीय सम्पत्तिबाहेकका वित्तीय सम्पत्तिहरुको ब्याज आम्दानी गणना त्यस्तो सम्पत्तिको कुल कितावी रकम (Gross carrying amount) मा प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरी गर्नु पर्दछ । खरिद गरिएको वा शुरुवातमै साख क्षय भएको वित्तीय सम्पत्तिको हकमा त्यस्तो सम्पत्तिको परिशोधित लागतमा साख समायोजन गरिएको प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरी ब्याज आम्दानी गणना गर्नु पर्दछ । पछिल्लो समयमा साख क्षय भएको वित्तीय सम्पत्तिको हकमा त्यस्तो सम्पत्तिको परिशोधित लागतमा प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरी ब्याज आम्दानी गणना गर्नु पर्दछ । त्यसरी ब्याज आम्दानी गणना गरिएपछिको समयमा पछिल्लो समयमा साख क्षयीकरण भएको वित्तीय सम्पत्तिको कर्जा जोखिममा सुधार भई साख क्षयीकरण भएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा नरहेमा त्यस्तो वित्तीय सम्पत्तिको कुल कितावी रकममा प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरी ब्याज आम्दानी गणना गर्नु पर्दछ ।

(५) क्षयीकरण (Impairment)

वित्तीय सम्पत्तिमा अपेक्षित कर्जा नोक्सानी (Expected credit loss) विधि अनुसार क्षयिकरण नोक्सानीको हिसाब गरिनेछ । पहिलो मापन पछिको मापनमा वित्तीय सम्पत्तिको गुणस्तरमा भएको परिवर्तन अनुसार तीन तह मोडेलमा क्षयीकरण नोक्सानीको परीक्षण तथा मापन गरिनेछ ।

१२ महिना अपेक्षित नोक्सानी	जिवनभर अपेक्षित नोक्सानी	जिवनभर अपेक्षित नोक्सानी

तह १: यस अन्तर्गत त्यस्ता सम्पत्तिहरु पर्दछन् जसको कर्जा जोखिम (Credit risk) पहिलोपल्ट सम्पत्ति मापन गर्दाको अवस्थाबाट अर्थपूर्ण रुपमा वृद्धि (Significant increase) भएको हुँदैन । यस्ता सम्पत्तिहरुको क्षयीकरण नोक्सानीले प्रतिवेदन मितिको १२ महिना भित्रमा हुन सक्ने नोक्सानीलाई प्रतिविम्वित गर्दछ । नोक्सानीको सम्भावना (Probability of default) को समेतको आधारमा यस्तो नोक्सानीको मापन गरिनेछ ।
यस्तो वित्तीय सम्पत्तिमा सम्पत्तिको कुल अघि सारिएको रकम (Gross carrying amount) मा व्याज आम्दानीको हिसाब गरिनेछ ।

तह २: यस अन्तर्गत त्यस्ता सम्पत्तिहरु पर्दछन् जसको कर्जा जोखिम (Credit risk) पहिलोपल्ट सम्पत्ति मापन गर्दाको अवस्थाबाट अर्थपूर्ण रुपमा वृद्धि (Significant increase) भएको हुन्छ, तथापी क्षयीकरण भएको जनाउने वस्तुगत प्रमाण (Objective Evidence) रहेको हुँदैन । यस्ता सम्पत्तिहरुको क्षयीकरण नोक्सानीले सम्पत्तिको जिवन (अवधि) भरमा हुन सक्ने नोक्सानीलाई प्रतिविम्वित गर्दछ । सम्पत्तिको भारित नोक्सानीको सम्भावना समेतको आधारमा यस्तो नोक्सानीको मापन गरिनेछ, जसमा भारको रुपमा नोक्सानीको सम्भावना (Probability of default) लाई समावेश गरिनेछ ।
यस्तो वित्तीय सम्पत्तिमा सम्पत्तिको कुल अघि सारिएको रकम (Gross carrying amount) मा व्याज आम्दानीको हिसाब गरिनेछ ।

तह ३: यस अन्तर्गत क्षयीकरण भएको जनाउने वस्तुगत प्रमाण -Objective evidence_ रहेका सम्पत्तिहरु अर्थात पछिल्लो समयमा साख क्षय भएको वित्तीय सम्पत्तिहरु पर्दछन् । यस्ता सम्पत्तिहरुको क्षयीकरण नोक्सानीले सम्पत्तिको जिवन (अवधि) भरमा हुन सक्ने नोक्सानीलाई प्रतिविम्वित गर्दछ ।
यस्तो वित्तीय सम्पत्तिमा सम्पत्तिको क्षयीकरण नोक्सानी पछिको खुद अघि सारिएको रकम (Net carrying amount after impairment loss_ मा व्याज आम्दानीको हिसाब गरिन्छ ।
वित्तीय सम्पत्ति वा सोको समूह क्षय भएको वस्तुगत प्रमाणहरुमा निम्न नोक्सानजन्य घटनाहरु (Loss events) सँग सम्बद्ध अवलोकन गर्न सकिने तथ्यांक (Observale data) समावेश हुन्छन् :
- ऋणपत्रको निस्काशनकर्ता वा कर्जा लिने व्यक्ति उल्लेखनीय रुपमा वित्तीय संकटमा परेमा,
- कोषले विरलै गर्ने किसिमले कुनै कर्जाको पुनर्संरचना गरेमा,
- करारको पालना नभएमा जस्तैः ऋणीले कर्जाको साँवा वा ब्याज भुक्तानी गर्न चुकेमा (Default),
- ऋणी टाट पल्टने देखिएमा,
- वित्तीय संकटको कारणले सम्पत्तिको (जस्तै धतोपत्रको) सक्रिय बजार कायम नरहेमा,
- वित्तीय सम्पत्तिको समूहको भुक्तानीको अवस्थामा प्रतिकुल परिवर्तन भएमा,
- राष्ट्रिय वा क्षेत्रगत आर्थिक वातावरणमा भएको परिवर्तन समूहमा रहेको सम्पत्तिको भुक्तानी चुकाई (Default) सँग सम्बद्ध भएमा ।

यदि पछिल्लो अवधिमा क्षयीकरण नोक्सान कम भई त्यस्तो कमी क्षयीकरण नोक्सानी पहिचान पछिको घटनासँग वस्तुगत रुपमा सम्बन्धित हुन्छ भने पहिले पहिचान गरिएको क्षयीकरण नोक्सानीलाई व्यवस्था खातामा समायोजन गरी फिर्ता गरिनेछ । यसरी फिर्ता गरिएको नोक्सानी फिर्ता सो नोक्सानी फिर्ता गर्न अघि कायम रहेको सम्बन्धित वित्तीय सम्पत्तिको परिशोधित लागतभन्दा बढी कितावी रकम कायम हुने गरि हुने छैन । फिर्ता गरिएको क्षयीकरण नोक्सानीलाई नाफा वा नोक्सान खातामा आम्दानी जनाईनेछ ।

नेपाल लेखामान अनुसार गणना गरिएको क्षयीकरण	रकम रु
एकल क्षयीकरण	३४३,६६४,२२६
सामूहिक क्षयीकरण	८२४,९६१,५८१
जम्मा	१,१६८,६२५,८०७

विगतको लगानी नीति अनुसार गणना गरिएको क्षयीकरण	रकम रु
एकल क्षयीकरण	३,०४८,५२७,१९७
सामूहिक क्षयीकरण	५,९७२,०५०,४००
जम्मा	९,०२०,५७७,५९७

(६) डि-रिकग्निसन (De-recognition)

वित्तीय सम्पत्तिबाट हुने नगद प्रवाह प्राप्त गर्ने करारजन्य अधिकार समाप्त भएमा वा त्यस्तो नगद प्रवाह प्रभावकारी रुपमा हस्तान्तरण हुने गरी वित्तीय सम्पत्ति हस्तान्तरण गरिएमा वित्तीय सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ। त्यसैगरी वित्तीय दायित्वको करारमा उल्लेख गरिएको जिम्मेवारी पुरा गरिएमा वा खारेज गरिएमा वा समाप्त भएमा वित्तीय दायित्वलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ।

३.४ नगद वा नगद समान (Cash and cash equivalents)

नगद र नगद समान भन्नाले नगद, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको चालु/माग (Current/Call) खातामा रहेको निक्षेप तथा तत्काल नगदमा परिणत गर्न सकिने र मूल्य परिवर्तनको अत्यन्त कम जोखिम रहेको छोटो अवधिकोअत्याधिक तरल लगानीलाई जनाउँनेछ । तेस्रो वर्गमा खरिद गरेको अथवा प्लेसमेन्ट (Placement) गरिएको समय पश्चात तीन महिना वा सोभन्दा कम अवधीमा परिपक्व (Mature) हुने मौद्रिक उपकरण (Monetary instruments) अथवा प्लेसमेन्ट पर्दछ। नगद वा नगद समानको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा हुनेछ।

३.५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात (Balances at Banks and Financial Institutions)

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात भन्नाले बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निश्चित अवधिको लागि मुद्दति (Fixed) खातामा राखिएको निक्षेपलाई जनाउँनेछ। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा हुनेछ।

३.६ व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु (Trading assets)

कोषले सैद्धान्तिकरुपमा बिक्री वा निकट भविष्यमा पुन: खरिद गर्ने वा छोटो समयमा नाफा कमाउने उद्देश्यले तय गरिएको पोर्टफोलियो (Portolio) को भागको रुपमा स्थिति लिने (Holding) मनसायले धारण गरेका सम्पत्तिलाई व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु अन्तर्गत वर्गिकरण गरिनेछ। यस अन्तर्गत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठीत संस्थाहरुको शेयर तथा डिबेञ्चर, नेपाल सरकार वा विदेशी सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स, नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स आदिमा उपर्युक्त उद्देश्यले गरिएको लगानी पर्दछन्। व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन हुनेछ।

३.७ कर्जा तथा सापटी (Loans and advances)

निश्चित वा दृश्यात्मक (Determinable) भुक्तानी हुने तथा सक्रिय बजारमा उद्धृत नहुने नन् डेरिभेटिभ (Non derivative) वित्तीय सम्पत्तिलाई कर्जा तथा सापटीमा वर्गिकरण गरिनेछ। यसमा सञ्चयकर्ता, परियोजना तथा संगठित संस्था र कर्मचारीहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा तथा सापटी पर्दछन्। कर्जा तथा सापटीको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा हुनेछ।

३.८ धितोपत्रमा लगानी (Investment in securities)

धितोपत्रमा लगानी अन्तर्गत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठीत संस्थाहरुको शेयर तथा डिबेञ्चर, नेपाल सरकार वा विदेशी सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स, नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स आदिमा गरिएको दीर्घकालिन लगानीलाई जनाउनेछ। राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठीत संस्थाहरुको शेयरमा गरिएको दीर्घकालिन लगानी अन्य वृस्तृत आयमार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कनहुनेछ । राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठीत संस्थाहरुको डिबेञ्चर, नेपाल सरकार वा विदेशी सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्रतथा ट्रेजरी बिल्स, नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स आदिमा गरिएको दीर्घकालिन लगान रिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन हुनेछ। कोषले शेयरमा लगानी गरेको मध्ये अधिकांश लगानी संस्थापक शेयरमा रहेको छ। धितोपत्र बजारमा कारोबार नभएको संस्थापक शेयरहरुको हकमा सोही कम्पनीको साधारण शेयरको बजार मूल्यको ५०% लाई आधार मानी उचित मूल्य निर्धारण गरिएको छ। सोको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ :

सि नं.	संस्थाको नाम	शेयर संख्या	उचित मूल्य दर	लगानीको उचित मूल्य
१.	नेपाल एस वि आई बैंक लि.	१४,७३८,७८०	१४१.१५	२,०८०,३७८,७९७
२.	हाईड्रोईलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड	११,०००,०००	१००	१,१००,०००,०००
३.	हिमालयन बैंक लि.	१५,८८७,४५६	१४९.६	२,३७६,७६३,४१७
जम्मा				५,५५७,१४२,२१४

३.९ अन्य वित्तीय सम्पत्ति (Other Financial assets)

आसामी (Sundry debtors), कोषले दिएको पेश्की, धरौटी जस्ता सम्पत्तिहरुलाई अन्य वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा वर्गिकरण गरिनेछ। अन्य वित्तीय सम्पत्ति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन हुनेछ।

३.१० वित्तीय दायित्व (Financial liabilities)

तिर्नुपर्ने हिसाबहरु (Sundry creditors), कोषले लिएको पेश्की, धरौटी जस्ता दायित्वहरुलाई वित्तीय दायित्वको रुपमा वर्गिकरण गरिनेछ। वित्तीय दायित्वको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय दायित्वको रुपमा हुनेछ।

३.११ सम्पत्तिहरुमा लगानी (Investment property)

भाडा प्राप्त गर्न वा पुँजिगत बढोत्तरीको लागि धारण गरिएका जग्गा, भवन, भवन वा जग्गा तथा भवनको भागलाई सम्पत्तिहरुमा लगानीको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। लगानी सम्पत्तिको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ । लागत रकममा सम्पत्तिको खरिद मूल्य तथा सोको खरिद वा निर्माणसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश   गरिनेछ। सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजिकरण गरिनेछ। निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। यस्ता सम्पत्तिहरुलाई पछिल्लो समयमा लागत रकममा सञ्चित ह्रासकट्टी रकम (Accumulated Depreciation) र सञ्चित हानी भएको रकम (Accumulated impairment loss) घटाई वित्तीय विवरणमा जनाईनेछ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको ह्रासयोग्य रकम (Depreciable amount), उपयोगी आयु (Useful life) तथा ती सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने आर्थिक लाभको खपतको अनुमानको आधारमा ह्रासकट्टी विधि (Depreciation method) प्रयोग गरी ह्रासकट्टी खर्चलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्ता सम्पत्तिको अन्तिम मूल्य (Residual value), उपयोगी आयु तथा ह्रासकट्टी तरिका पुनरावलोकन गरिनेछ।

प्रत्येक प्रतिवेदन अवधिको अन्त्यमा कुनै सम्पत्तिमा हानी (Impaired) भएको संकेत (Indicator) भए वा नभएको जाँच गरिनेछ। यदि त्यस्तो संकेत भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको असूल हुने रकम (Recoverable amount) अनुमान गरिनेछ। असूल हुने रकमले कुनै सम्पत्तिको उचित मूल्यमा त्यस्तो सम्पत्ति निसर्ग गर्दा प्रत्यक्ष सम्बन्धित हुने खर्च घटाई आएको रकम (Fair value less cost of disposal) वा सो सम्पत्तिबाट लिन सकिने अपेक्षाकृत भावी नगद प्रवाहको पट्टा (Discount) गरिएको रकम (Value in use) मध्ये जुन बढी हुन्छ त्यही रकमलाई जनाउनेछ। यदि कुनै सम्पत्तिको किताबी रकम सोको असूल हुने रकमभन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी भएको रकमलाई हानी भएको रकम (Impairment loss) मानिनेछ। हानी भएको रकम बराबर सम्पत्तिको किताबी रकम घटाई हानी भएको रकमलाई तत्काल नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। त्यस्तो हानी भएको रकमको लेखाङ्कन पश्चात सम्बन्धित सम्पत्तिको ह्रासकट्टी रकमलाई सम्पत्तिको नयाँ किताबी रकमको आधारमा समायोजन गरिनेछ। यदि पछिल्लो समयमा असूल हुने रकम अनुमान गर्न प्रयोग भएको अनुमानहरुमा परिवर्तन भई पहिले हानी भएको रकम फिर्ता भएको निर्धारण भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको किताबी रकमलाई पहिला हानी भएको रकम लेखाङ्कन भएसम्म नयाँ अनुमान गरिएको असूल हुने रकममा बढाईनेछ। यसरी फिर्ता गरिएको हानी भएको रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको निसर्ग गरेपछि वा प्रयोगबाट सधैंको लागि हटाई सो सम्पत्तिबाट भविष्यमा कुनै आर्थिक लाभ प्राप्त नहुने अपेक्षा गरिएमा कोषको लेखाबाट त्यस्तो सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ। त्यस्तो सम्पत्तिको निसर्गबाट प्राप्त भएको खूद रकम र सोको किताबी रकमको फरकलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.१२ सम्पत्ति तथा उपकरण (Property and equipment)

एक आर्थिक वर्षभन्दा बढी प्रयोग गरिने अपेक्षा गरी सेवा प्रवाह गर्न वा प्रशासनिक प्रयोजनको लागी लिईएको भौतिक प्रकृतिको सम्पत्तिलाई सम्पत्ति तथा उपकरणमा वर्गिकरण गरिनेछ। सम्पत्ति तथा उपकरणको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ। लागत रकममा सम्पत्तिको खरिद मूल्य तथा सोको खरिद वा निर्माणसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश गरिनेछ। प्रारम्भिक मापन पछिको मापन समेत लागतमा न सम्पत्तिमा पछिगरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजिकरण गरिनेछ। रु.३ हजार भन्दा कम लागत रकम भएको सम्पत्तिलाई पूँजीकृत नगरी खरिद गरिएको वर्षमा नै खर्चको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। सम्पत्तिको प्राप्तीपछि निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। यदि कोषको आर्थिक लाभमा वृद्धि हुने गरी सम्पत्तिको कुनै भाग प्रतिस्थापन भएमा त्यस्तो नयाँ भागको लागत रकमलाई सो सम्पत्तिको लागत रकममा जोडिनेछ। तर त्यसरी प्रतिस्थापित भएको भागको किताबी रकम (Carrying amount) डि-रिकग्नाइज गरिनेछ। सम्पत्ति तथा उपकरणलाई पछिल्लो समयमा लागत रकममा सञ्चित ह्रासकट्टी रकम (Accumulated Depreciation) र सञ्चित हानी भएको रकम (Accumulated impairment loss) घटाई वित्तीय विवरणमा जनाईनेछ।

फरक प्रकृति तथा आयु हुने सम्पत्तिका मुख्य भागहरुलाई फरक रुपमा पहिचान गरी लेखाङ्कन तथा ह्रासकट्टी गरिनेछ। कोषले प्राप्त गरेको सम्पत्तिको प्रकृति तथा प्रयोगको आधारमा सम्पत्ति तथा उपकरणको वर्गिकरण गरी छुट्टाछुट्टै लेखाङ्कन गरिनेछ। जस्तैः जग्गा, भवन, सवारी साधन, कम्प्युटर उपकरण, कार्यालय उपकरण, फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग, निर्माणाधिन सम्पत्ति आदि।

यस्ता सम्पत्तिहरुको ह्रासयोग्य रकम (Depreciable amount), उपयोगी आयु (Useful life) तथा ती सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने आर्थिक लाभको खपतको अनुमानको आधारमा ह्रासकट्टी विधि (Depreciation method) प्रयोग गरी ह्रासकट्टी खर्चलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्ता सम्पत्तिको अन्तिम मूल्य (Residual value), उपयोगी आयु तथा ह्रासकट्टी तरिका पुनरावलोकन गरिनेछ।

प्रत्येक प्रतिवेदन अवधिको अन्त्यमा कुनै सम्पत्तिमा हानी (Impaired) भएको संकेत (Indicator) भए वा नभएको जाँच गरिनेछ। यदि त्यस्तो संकेत भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको असूल हुने रकम (Recoverable amount) अनुमान

गरिनेछ। असूल हुने रकमले कुनै सम्पत्तिको उचित मूल्यमा त्यस्तो सम्पत्ति निसर्ग गर्दा प्रत्यक्ष सम्बन्धित हुने खर्च घटाई आएको रकम (Fair value less cost of disposal) वा सो सम्पत्तिबाट लिन सकिने अपेक्षाकृत भावी नगद प्रवाहको पट्टा (Discount) गरिएको रकम (Value in use) मध्ये जुन बढी हुन्छ त्यही रकमलाई जनाउनेछ। यदि कुनै सम्पत्तिको किताबी रकम सोको असूल हुने रकमभन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी भएको रकमलाई हानी भएको रकम (Impairment loss) मानिनेछ। हानी भएको रकम बराबर सम्पत्तिको किताबी रकम घटाई हानी भएको रकमलाई तत्काल नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। त्यस्तो हानी भएको रकमको लेखाङ्कन पश्चात सम्बन्धित सम्पत्तिको ह्रासकट्टी रकमलाई सम्पत्तिको नयाँ किताबी रकमको आधारमा समायोजन गरिनेछ। यदि पछिल्लो समयमा असूल हुने रकम अनुमान गर्न प्रयोग भएको अनुमानहरुमा परिवर्तन भई पहिले हानी भएको रकम फिर्ता भएको निर्धारण भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको किताबी रकमलाई पहिला हानी भएको रकम लेखाङ्कन भएसम्म नयाँ अनुमान गरिएको असूल हुने रकममा बढाईनेछ। यसरी फिर्ता गरिएको हानी भएको रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको निसर्ग गरिपछि वा प्रयोगबाट सधैको लागि हटाई सो सम्पत्तिबाट भविष्यमा कुनै आर्थिक लाभ प्राप्त नहुने अपेक्षा गरिएमा कोषको लेखाबाट त्यस्तो सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ। त्यस्तो सम्पत्तिको निसर्गबाट प्राप्त भएको खूद रकम र सोको किताबी रकमको फरकलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

कोषले आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सम्पत्ति तथा उपकरणहरुको उपयोगी आयु र अवशिष्ट रकमको पुनर्नुमान गर्दा विगतको अनुमानमा समायोजन गर्नूपर्ने अवस्था देखिएको छैन। आयु र अवशिष्ट प्रतिशत निम्न अनुसार रहेको छ। सोही अनुसार वार्षिक रुपमा समदरमा ह्रासकट्टी गरिन्छ। जग्गाको ह्रासकट्टी गरिँदैन।

शीर्षक	अनुमानित आयु (वर्षमा)	अवशिष्ट प्रतिशत
भवन	५०	१०
सवारी साधन	१०	५
कम्प्युटर उपकरण	५	०
कार्यालय उपकरण	५ देखि १५	३
फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	५	३

३.१३ अमुर्त सम्पत्ति (Intangible asset)

करारजन्य हकहरुको माध्यमबाट प्राप्त भएको भौतिक अवस्थिति नभएको गैह्रमौद्रिक सम्पत्तिलाई अमुर्त सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। अमूर्त सम्पत्तिको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ। लागत रकममा सम्पत्तिको खरिद मूल्य तथा सोको खरिदसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश गरिनेछ। सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजिकरण गरिनेछ। सम्पत्तिको प्राप्तीपछि निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ। अमुर्त सम्पत्तिलाई पछिल्लो समयमा लागत रकममा सञ्चित परिशोधन रकम (Accumulated Amortization) र सञ्चित हानी भएको रकम (Accumulated impairment loss) घटाई वित्तीय विवरणमा जनाईनेछ।

सामान्यतय निश्चित आयु भएका अमुर्त सम्पत्तिलाई यी सम्पत्तिको अन्तिम मूल्य (Residual value) शून्य मानि करार अवधि वा सो भन्दा कम अवधिमा ती सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने आर्थिक लाभको खपतको अनुमानको आधारमा परिशोधन विधि (Amortization method) अपनाई परिशोधन गरी नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

प्रत्येक प्रतिवेदन अवधिको अन्त्यमा कुनै सम्पत्तिमा हानी (Impaired) भएको संकेत (Indicator) भए वा नभएको जाँच गरिनेछ। यदि त्यस्तो संकेत भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको क्षयीकरण सम्पत्ति तथा उपकरणको क्षयीकरण लेखा नीति अवलम्बन गरी निर्धारण र लेखाङ्कन गरिनेछ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको निसर्ग गरिपछि वा प्रयोगबाट सधैको लागि हटाई सो सम्पत्तिबाट भविष्यमा कुनै आर्थिक लाभ प्राप्त नहुने अपेक्षा गरिएमा कोषको लेखाबाट त्यस्तो सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ। त्यस्तो सम्पत्तिको निसर्गबाट प्राप्त भएको खूद रकम र सोको कितावी रकमको फरकलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.१४ जिन्सी सामान (Materials and Supplies)

कोषको सेवा प्रवाहको क्रममा खपत हुने सामानहरुलाई जिन्सी सामानको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। जिन्सी सामानको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ। लागत रकममा जिन्सी सामानको खरिद मूल्य तथा सोको खरिदसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश गरिनेछ। जिन्सी सामानहरु खपतको लागि जारी गर्दा वा सोको अन्तिम मौज्दातको लागत तय गर्दा First in First out (FIFO) लागत विधिको आधारमा गर्नुपर्दछ। जिन्सी सामानलाई लागत रकम र खूद प्राप्त हुने मूल्य (Net realizable value) मध्ये जुन कम हुन्छ सोही रकममा वित्तीय विवरणमा लिईनेछ। जिन्सी सामानको अन्तिम मौज्दातको लागतभन्दा खूद प्राप्त हुने मूल्य (Net realizable value) कम भई फरक भएको रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा खर्च गरिनेछ। खूद प्राप्त हुने मूल्य भन्नाले सामान्य व्यवसायीक प्रक्रियामा अनुमानित बिक्री मूल्यमा कुनै सामानलाई बिक्रीको लागि तयार गर्न लाग्ने लागत र बिक्री गर्न आवश्यक अनुमानित लागत घटाई आउने रकमलाई बुझिनेछ। खपत भएको जिन्सी सामानको लागत रकमलाई नाफा नोक्सान खातामा खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.१५ सञ्चय कोष (Provident Fund)

सञ्चय कोष (सं.स.) ऐन, २०१९ बमोजिम कोषमा प्राप्त भएको सञ्चय कोष योगदान रकममा हरेक वर्ष प्रदान गरिने व्याज तथा मुनाफा रकम जोडी हुन आउने रकम सञ्चय कोषको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। सञ्चय कोष योगदान रकमको लेखाङ्कन नगद प्राप्ती (अर्थात कोषको बैंक खातामा प्राप्त भएको) मितिको आधारमा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको सञ्चय कोषमा व्याज प्रदान गर्दा नेपाली क्यालेण्डर अनुसार नगद प्राप्त मितिदे खि सञ्चय कोष रकम फिर्ता भुक्तानी हुनु भन्दा १ दिन अगाडिसम्मको दिन गन्तिको आधारमा व्याज गणना गरिनेछ। यसरी सञ्चय कोषमा प्रदान गरिएको व्याजलाई नाफा वा नोक्सान खातामा व्याज खर्च गरी सम्बन्धित सञ्चयकर्ताको सञ्चय कोष खातामा जम्मा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको सञ्चय कोषमा मुनाफा प्रदान गर्दा मुनाफा घोषणा गरिएको आर्थिक वर्षको शुरु रकम (Opening balance) को आधारमा गणना गरिनेछ। सञ्चयकर्ताको सञ्चय कोषमा सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरु मितिले ६ वर्षसम्म फिर्ता लिन नआएका सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकम कर्मचारी संचय कोष (सं.स.) ऐन, २०१९ को दफा १५क को उपदफा (३ क) बमोजिम छुट्टै खातामा जम्मा गरिनेछ। यस्तो बेचालु सञ्चय कोष रकममा व्याज तथा मुनाफा प्रदान गरिनेछैन।

३.१६ निवृत्तभरण कोष (Pension Fund)

निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम कोषमा प्राप्त भएको निवृत्तभरण कोष योगदान रकममा हरेक वर्ष प्रदान गरिने व्याज तथा मुनाफा रकम जोडी हुन आउने रकम सञ्चय कोषको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। निवृत्तभरण कोष योगदान रकमको लेखाङ्कन नगद प्राप्ती (अर्थात कोषको बैंक खातामा प्राप्त भएको) मितिको आधारमा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको निवृत्तभरण कोषमा व्याज प्रदान गर्दा नेपाली क्यालेण्डर अनुसार नगद प्राप्त मितिदेखि निवृत्तभरण कोष रकम फिर्ता भुक्तानी हुनु भन्दा १ दिन अगाडिसम्मको दिन गन्तिको आधारमा व्याज व्याज गणना गरिनेछ। यसरी निवृत्तभरण कोषमा प्रदान गरिएको व्याजलाई नाफा वा नोक्सान खातामा व्याज खर्च गरी सम्बन्धित योगदानकर्ताको निवृत्तभरण कोष खातामा जम्मा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको निवृत्तभरण कोषमा मुनाफा प्रदान गर्दा मुनाफा घोषणा गरिएको आर्थिक वर्षको शुरु रकम (Opening balance) को आधारमा गणना गरिनेछ। निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम निवृत्तभरण कोष नियमावली, २०७६ को नियम ११ को उपनियम (५) बमोजिम योगदानकर्ताको निवृत्तभरण कोषमा सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरु मितिले ६ वर्षसम्म फिर्ता लिन नआएका योगदानकर्ताको सञ्चित रकममा व्याज तथा मुनाफा प्रदान गरिनेछैन।

३.१७ जगेडा तथा बचत (Reserve and Surplus)

मूनाफा रकमबाट विशेष प्रयोजनको लागि बाँडफाँड गरिएको रकम, बाँडफाँड पश्चात बाँकी रहेको रकम, अन्य विस्तृत आय मार्फत लेखाङ्कन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको उचित मूल्यमा भएको परिवर्तन तथा सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कन वापतको रकम आदिलाई जगेडा तथा बचतमा प्रकृति तथा उद्देश्य अनुसार वर्गिकरण गरी लेखाङ्कन गरिनेछ। जगेडाबाट हुने सबै प्रकारका खर्चलाई नगद भुक्तानी (Cash Basis) को आधारमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.१८ कर्मचारी सुविधा (Employee Benefit)

कर्मचारी सुविधा अन्तर्गत अल्पकालिन सुविधा (Short term benefits), सेवा पश्चातका कर्मचारी सुविधाहरु (Post employeement benefits), अन्य दीर्घकालीन सुविधाहरु (Other long term benefits) तथा सेवा अन्त्य सुविधाहरु (Termination benefit) पर्दछन्।

(क) अल्पकालिन सुविधा

कर्मचारीले सेवा प्रदान गरेको वापत प्रतिवेदन मितिको १२ महिना भित्रमा भुक्तानी गरिने तलब, ज्याला, बिदा वापतको भुक्तानी, सामाजिक सुरक्षा वापतको योगदान लगायत अन्य गैर नगद सुविधाहरु अल्पकालीन सुविधा अन्तर्गत पर्दछन्। यस्ता सुविधाहरुलाई लागत मूल्यमा प्रोदभावी आधारमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

(ख) सेवा पश्चातका कर्मचारी सुविधाहरु

यस अन्तर्गत परिभाषित योगदान योजना (Defined contribution plan) तथा परिभाषित लाभ योजना (Defined benefit plan) पर्दछन्।

परिभाषित योगदान योजना अन्तर्गतका दायित्व कर्मचारीहरुले सेवा प्रदान गरेको समयमानै नाफा वा नोक्सान खातामा खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ। यसमा एकपटक कोषले रकम सम्बन्धित कर्मचारीको नाममा अवकाश कोषमा जम्मा गरेपछि कर्मचारीको तलब वृद्धि लगायत अन्य कुराहरुको कारणबाट हुने लाभ हानी कर्मचारीले नै व्यहोर्ने हुँदा कोषको थप दायित्व रहनेछैन।

परिभाषित लाभ योजना अन्तर्गत उपदान, निवृत्तिभरण, कर्मचारी जीवन सुरक्षण तथा औषधि उपचार सुविधा आदि पर्दछन्। कोषको परिभाषित लाभ योजना अन्तर्गतको हरेक योजनाको लागि भविष्यमा कोषले व्यहोर्नुपर्ने दायित्वको हिसाब हरेक वर्ष विमांकीय विधिबाट गरी सोको वर्तमान मूल्य निर्धारण गरी दायित्वको मापन गरिनेछ। विमांकीय मूल्यांकन अनुसारको सेवा लागत (Service cost) र परिभाषित दायित्वको व्याज रकम (Interest on defined benefit liability) लाई नाफा वा नोक्सान खातामा खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ। बिमाङ्किय मूल्याङ्कनको क्रममा भएको बिमाङ्किय नाफा वा नोक्सान (Actuarial gain or loss) लाई अन्य विस्तृत आय खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

कर्मचारीहरुलाई सहुलियत व्याजदरमा कर्जा उपलब्ध गराईएको खण्डमा सो कर्जा प्रवाह गर्दाको समयमा बजार व्याजदर प्रयोग गरी कर्जाको उचित मूल्य निर्धारण गरिनेछ। यसरी निर्धारण गरिएको उचित मूल्य र प्रवाह गरिएको कर्जाको फरक रकमलाई सो कर्जा बाँकी रहेसम्म सो कर्जाको अवधिभर पर सारिएको सम्पत्तिको रुपमा (Deferred Assets) लेखाङ्कन गरी सोही बराबरको रकम कर्जाबाट समायोजन गरी लेखाङ्कन गरिनेछ। उक्त रकमबाट हरेक वर्ष बजार व्याजदर प्रयोग गरी व्याज आम्दानीको लेखाङ्कन गरिन्छ भने व्याज आम्दानी तथा प्राप्त व्याजको फरक रकमलाई पर सारिएको सम्पत्तिबाट कर्मचारी खर्चमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

(ग) अन्य दीर्घकालीन सुविधाहरु

यस अन्तर्गत प्रतिवेदन मितिबाट १२ महिना भित्र भुक्तानी नहुने अवकाशको समयमा भुक्तानी हुने वदा, दीर्घकालीन सेवा पुरस्कार, अपाङ्गता सुविधा आदि पर्दछन्। यस्ता सुविधाहरुको लागि कोषले व्यहोर्नुपर्ने दायित्वको हिसाब हरेक वर्ष विमांकीय विधिबाट गरी सोको वर्तमान मूल्य निर्धारण गरी

दायित्वको मापन गरिनेछ। मूल्यांकन अनुसार लेखाङ्कन गर्नुपर्ने सम्पूर्ण खर्च रकमलाई नाफा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

(घ) सेवा अन्त्य सुविधाहरु

कोषले आव्हान गरेको अवस्थामा उक्त आव्हानमा तोकिएको सर्तहरु अनुसार कर्मचारीले उक्त आव्हान अनुसार रोजगारीको अन्त्य गर्न मन्जुर गरेको अवस्थामा उक्त प्रकृतिका सुविधाहरु निवृत्ति सुविधा अन्तर्गत लेखाङ्कन गरिनेछ। सामान्यतया यस्तो सुविधाहरु एकमुष्ठ भुक्तानी गरिन्छ। कोषको आव्हान कर्मचारीले मन्जुर गरी कोष वा कर्मचारी उक्त कार्यबाट पछि हट्न नसक्ने अवस्था कायम भएपछि कोषले भुक्तानी गर्नुपर्ने सम्पूर्ण रकम एकैसाथ लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.१९ व्यवस्थाहरु (Provisions)

यदि विगतको घटनाको कारणले वर्तमानमा भुक्तानी गर्नुपर्ने कर्तव्य (Present obligation) कायम भई त्यस्तो कर्तव्य अन्त्य गर्न आर्थिकस्रोत कोषबाट बाहिरिने प्रबल सम्भावना समेत भएको र त्यस्तो कर्तव्यको रकम विश्वसनीय ढंगबाट अनुमान गर्न सकिने भएमा तिनुपर्ने समय वा रकम अनिश्चित (Uncertain timing or amount) भएको त्यस्तो दायित्वलाई व्यवस्थाको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। प्रतिवेदन अवधिको अन्तमा त्यस्तो वर्तमान कर्तव्य अन्त्य गर्न आवश्यक हुने व्ययको उत्कृष्ट अनुमानको रकममा व्यवस्थाको मापन गरिनेछ। यदि पैसाको समयको मूल्य (time value of money) को प्रभाव महत्वपूर्ण (Material) भएमा कर्तव्य अन्त्य गर्न आवश्यक हुने अपेक्षा गरिएको व्ययको वर्तमान मूल्य नै व्यवस्थाको रकम हुनेछ। हरेक प्रतिवेदन अवधिको अन्तमा व्यवस्थाहरुको पुनरावलोकन गरी वर्तमान उत्कृष्ट अनुमानको आधारमा समायोजन गरिनेछ। यदि कुनै कर्तव्य अन्त्य गर्न आर्थिक लाभ भएको स्रोत कोषबाट बाहिरिनु आवश्यक नभएको पाईएमा व्यवस्था फिर्ता गरिनेछ।

३.२० आय कर (Income Tax)

आयकर खर्च भनेको चालु कर र स्थगन कर जोडिएर आउने रकम हो। सिधै इक्विटीमा वा अन्य विस्तृत आम्दानीमा पहिचान हुने शिर्षकसँग सम्बन्धित आयकर खर्च क्रमशः इक्विटीमा वा अन्य विस्तृत आम्दानीमा र त्यस बाहेकको आयकर खर्च नाफा नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

(क) चालु कर

समीक्षा वर्षको अन्त्यमा कार्यान्वयनमा रहेको वा व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन भएको करको दर तथा कर कानुन अनुसार गणना गरिएको आन्तरिक राजश्व विभागबाट/लाई पाउनु पर्ने/तिर्नु पर्ने यस वर्षको रकम र अघिल्ला वर्षहरुसँग सम्बन्धित कर दायित्वको समायोजन समेत चालु अवधिको कर सम्पत्ति वा दायित्व अन्तर्गत पर्दछ।

(ख) स्थगन कर

वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्षको अन्त्यमा सम्पत्ति र दायित्वको कर आधार (tax base) र किताबी मूल्यको अस्थायी भिन्नताहरूमा स्थगन कर बापत व्यवस्था गरिनेछ। सम्पूर्ण घटाउनयोग्य अस्थायी भिन्नता, अघिल्ला वर्षबाट ल्याइएको उपयोग नभएको कर क्रेडिट र उपयोग नभएको कर नोक्सानी बापत स्थगनकर सम्पत्ति पहिचान गरिनेछ। सम्पूर्ण करयोग्य अस्थायी भिन्नता बापत स्थगनकर दायित्व पहिचान गरिनेछ।

स्थगन कर सम्पत्तिको किताबी मूल्य प्रत्येक वर्षान्तमा पुनरावलोकन गरिनेछ र भविष्यमा पर्याप्त नाफा उपलब्ध हुने सम्भावना भएको सीमासम्मस्थगन कर सम्पत्ति घटाइनेछ। पहिचान नगरिएको स्थगन कर सम्पत्ति प्रत्येक वर्षान्तमा पुनः मूल्याङ्कन गरिनेछ र भविष्यको संवाभित कर योग्य नाफासँग स्थगन कर सम्पत्ति उपयोग गर्न सकिने हदसम्म पहिचान गरिनेछ।

आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कार्यान्वयनमा रहेको वा व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन भएको करको दर र कर कानुनको आधारमा सम्पत्ति विक्रि भएको वा दायित्व समाप्त भएको समयको अपेक्षित करको दर प्रयोग गरी स्थगन कर सम्पत्ति र दायित्वको मूल्याङ्कन गरिनेछ । चालु वा स्थगन कर सम्पत्ति र दायित्व कर हेर्ने एउटै निकायसँग सम्बन्धित भएमा मात्र अफसेट गरिनेछ ।

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६४ को उपदफा २ अनुसार कोषको आयमा आयकर नलाग्ने हुनाले आयकर व्यवस्था गरिएको छैन । साथै आयकर छुट भएको कारणले स्थगन करको हिसाब गर्नुपर्ने रहेको छैन ।

कोषको शतप्रतिशत लगानी रहेको सञ्चयकोष घरजग्गा व्यवस्थापन कम्पनीको आ.व. २०७८/७९ मा स्थगन कर सम्पत्तिमा भएको वृद्धिको आधारमा रु.२,३६३,९४१ स्थगन कर आम्दानी जनाई आ.व. २०७८/७९ सम्मको रु.३,२८९,६६० स्थगन कर सम्पत्ति लेखाङ्कन गरिएको छ ।

३.२१ सम्भावित सम्पत्ति तथा दायित्व (Continget Assets and Liabilities)

सम्भावित सम्पत्ति तथा दायित्वको लेखाङ्कन गरिने छैन । कोषले आर्थिक लाभ प्राप्त गर्ने प्रबल सम्भावना रहेमा सम्भावित सम्पत्तिको प्रकृतिको छोटो विवरण सहित त्यसको वित्तीय प्रभावको अनुमान वित्तीय विवरणमा खुलासा गरिनेछ । सम्पत्ति सिर्जना गर्न सक्ने मुद्दा मामिला संभावित सम्पत्तिको उदाहरण हो । कर्तव्यको अन्त्य गर्दा आर्थिक लाभ भएको स्रोत बाहिर जाने सम्भावना दुर नभएमा सम्भावित दायित्वको प्रकृतिको छोटो विवरण सहित व्यवहारिक भएसम्म सोको वित्तीय प्रभावको अनुमान, स्रोत बाहिरिने समय वा रकम अनिश्चित भएको जनाउ तथा क्षतिपूर्ति हुने कुनै सम्भावना वित्तीय विवरणमा खुलासा गरिनेछ । दायित्व सिर्जना गर्न सक्ने मुद्दा मामिला, पुँजिगत प्रतिबद्धता, वित्तीय वा संस्थागत जमानत आदि संभावित दायित्वको उदाहरण हुन ।

३.२२ पट्टा (Lease)

सम्पत्ति पट्टामा दिने व्यक्ति (धनी) ले सम्पत्ति पट्टामा लिने व्यक्ति (कमेटी) लाई कुनै एक वा सो भन्दा बढी सिलसिले वार भुक्तानी वापत कुनै सहमतिको अवधिको लागि कुनै सम्पत्ति प्रयोग गर्ने अधिकार प्रदान गर्ने भएमा त्यस्तो सम्झौतालाई पट्टा मानिनेछ । अवस्था अनुसार कोष कमेटी (Lessee) वा धनी (Lessor) हुन सक्नेछ ।

(क) कोष कमेटी भएकोमा (EPF as a Lessee)

पट्टाको अवधि १ वर्ष भन्दा कम भएमा वा पट्टा सम्पत्तिको एकाईगत रकम थोरै भएमा उक्त पट्टालाई पट्टाको सर्त अनुसार खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ ।

माथिको दुई अवस्थामा बाहेक पट्टा सुरु भएको मितिमा पट्टासँग सम्बन्धित सम्पत्तिलाई कोषले पट्टा बापत उपयोगको लागि सम्पत्ति (Right to use assets) तथा पट्टा दायित्व (Lease liability) को पहिचान गर्नेछ । प्रारम्भिक मापनमा उक्त सम्पत्तिलाई लागतमा लेखाङ्कन गरिनेछ । लागतमा सुरुवातमा हिसाब गरिएको पट्टा दायित्व, पट्टा सुरु अघि वा सोहि मितिमा भुक्तानी गरिएको रकम भएको सोहि रकम, पट्टा गर्दाको प्रत्यक्ष खर्च, उक्त सम्पत्ति हटाउँदा (Dismante) लाग्ने खर्च समावेश हुन्छन् । यी रकमहरुको वर्तमान रकम हिसाब गरी उपयोगको लागि सम्पत्तिको लेखाङ्कन गरिनेछ । पट्टा दायित्व अन्तर्गत भविश्यमा भुक्तानी गर्नुपर्ने निश्चित रकम, चल रकम (Variable amount), अवशेष मुल्यको ग्यारेन्टेड रकम, सम्पत्ति खरिद गर्ने विकल्प भएको अवस्थामा सो को रकम तथा पट्टाको अन्य गर्दा लाग्ने जरिवानाको वर्तमान मूल्य (Present value) समावेश गरिन्छन् ।

उपयोगको लागि सम्पत्तिको प्रारम्भिक मापन पछिको मापन समेत लागतमा नै गरिनेछ । सो मा संचित ह्रास तथा संचित नोक्सानी घटाइनेछ । पट्टा दायित्वको प्रारम्भिक मापन पछिको मापन गर्दा प्रभावकारी व्याजले दायित्व बढाइनेछ भने पट्टा भुक्तानीले दायित्व कम गरिनेछ ।

(ख) कोष धनी भएकोमा (EPF as a Lessor)

कोषले सामान्यतय आफ्नो सम्पत्ति सञ्चालन पट्टामा दिने गरेको छ । सञ्चालन पट्टाको सम्झौता अनुरुप प्राप्त

हुने भुक्तानीलाई पट्टाको दररेटमा मूल्यवृद्धिको समायोजन सहित सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा प्रोदभावी आधारमा भाडा आम्दानी जनाई कुनै भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी रकमलाई सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.२३ आय तथा खर्च (Revenue and Expenses)

कुनै अवधिमा कोषको उद्देश्य बमोजिम सञ्चालनको क्रममा प्राप्त हुने कुल आर्थिक लाभको उचित मूल्यलाई कोषको आय मानि लेखाङ्कन गरिनेछ।

आयको लेखाङ्कनको निम्न सबै अवस्थाहरु पुरा भएको हुनुपर्नेछ :

१. उक्त आय सम्बन्धित करार दुबै पक्षबाट अनुमोदन भएको तथा दुबै पक्ष सो करारको पालना गर्न प्रतिबद्ध भएको,
२. कोषले उक्त सेवा वा सामानको हस्तान्तरण सम्बन्धमा दुबै पक्षको अधिकार पहिचान गर्न सक्ने भएको,
३. कोषले उक्त सेवा वा सामानको भुक्तानी रकम पहिचान गर्न सक्ने भएमा
४. करारमा व्यापारिक गुण भएमा, र
५. आर्थिक लाभ कोषले प्राप्त गर्ने प्रबल सम्भावना भएमा।

यस नीतिमा विशेष रुपमा उल्लेख गरिएका बाहेकका खर्चहरु प्रोदभावी आधारमा लेखांकन गरिनेछ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.१ नगद तथा नगद समान

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ अनुसार नगद तथा नगद समान यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
नगद	-	-	-	-
वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	८,४९३,५९२,००४	४,४४४,६१६,३९१	८,४८३,६२२,८७८	४,४४१,०७०,३००
अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	-	-	-	-
जम्मा	८,४९३,५९२,००४	४,४४४,६१६,३९१	८,४८३,६२२,८७८	४,४४१,०७०,३००

टिप्पणी ४.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.५ अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	११२,२२९,१७६,०००	११५,८३६,४००,०००	११२,२११,४००,०००	११५,८०१,४००,०००
सरकारी नियन्त्रणमा रहेका वाणिज्य बैंकमा रहेको मैाज्दात	९,२००,०००,०००	१४,६५०,०००,०००	९,२००,०००,०००	१४,६५०,०००,०००
अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	-	-	-	-
थपःप्राप्त हुन बाँकी ब्याज	५६,२०५,०५४	१६२,४९०,०८०	५६,२०५,०५४	१६२,४९०,०८०
जम्मा	१२१,४८५,३८१,०५४	१३०,६४८,८९०,०८०	१२१,४६७,६०५,०५४	१३०,६१३,८९०,०८०

टिप्पणी ४.३ व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.६ अनुसारका व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठित संस्थाहरुको ऋणपत्र (सुरक्षित)	-	-	-	-
आन्तरिक संगठित संस्थाहरुको ऋणपत्र (असुरक्षित)	-	-	-	-
विदेशी संगठित संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
शेयर	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ४.४ सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी

सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
विशेष सापटी	१७६,६९७,९७६,७६६	१६१,९४०,८०५,४४९	१७६,६९७,९७६,७६६	१६१,९४०,८०५,४४९
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५०३	७,४१९,५०३	७,४१९,५०३	७,४१९,५०३
घर सापटी	४०,१२९,९०८,०७२	३६,२१३,४८३,९०७	४०,१२९,९०८,०७२	३६,२१३,४८३,९०७
शैक्षिक सापटी	५२९,८७६,९०६	५९७,१०७,३८३	५२९,८७६,९०६	५९७,१०७,३८३
घर मर्मत सापटी	२,१५५,१३५,०९४	१,८२४,७३१,३२९	२,१५५,१३५,०९४	१,८२४,७३१,३२९
सरल चक्र कर्जा	५,५२०,९१६,७६८	४,५७०,४३४,५५९	५,५२०,९१६,७६८	४,५७०,४३४,५५९
जग्गा खरिद सापटी	४९६,०४७,७८७	-	४९६,०४७,७८७	-
कूल रकम	२२५,५३७,२८०,८९६	२०५,१५३,९८२,१३०	२२५,५३७,२८०,८९६	२०५,१५३,९८२,१३०
थप: प्राप्त हुन बाँकी ब्याज	१,७८०,८५३,९६३	१,७५८,८२७,७१०	१,७८०,८५३,९६३	१,७५८,८२७,७१०
न्यून: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	(५,९७२,०५०,४००)	(४,७५१,८५०,२०१)	(५,९७२,०५०,४००)	(४,७५१,८५०,२०१)
खुद कर्जा तथा सापटी	२२१,३४६,०८४,४५९	२०२,१६०,९५९,६३९	२२१,३४६,०८४,४५९	२०२,१६०,९५९,६३९

क्षयीकरण नोक्सानीको व्यवस्था अनुसार कर्जाको वर्गिकरण

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
असल कर्जा				
विशेष सापटी	१७६,६९७,९७६,७६६	१६१,९४०,८०५,४४९	१७६,६९७,९७६,७६६	१६१,९४०,८०५,४४९
पुरानो घर सापटी	-	-	-	-
घर सापटी	३६,०३०,३२२,६७५	३२,९६३,१९८,२८५	३६,०३०,३२२,६७५	३२,९६३,१९८,२८५
शैक्षिक सापटी	४५४,०१५,८७८	५२१,७७४,२७७	४५४,०१५,८७८	५२१,७७४,२७७
घर मर्मत सापटी	२,०२७,५८५,९९९	१,८०३,५४५,२८९	२,०२७,५८५,९९९	१,८०३,५४५,२८९
सरल चक्र कर्जा	२,०८२,२३९,५५२	१,८२८,६५५,८४७	२,०८२,२३९,५५२	१,८२८,६५५,८४७
जग्गा खरिद सापटी	४९६,०४७,७८७	०	४९६,०४७,७८७	०
जम्मा	२१७,७८८,१८८,६५६	१९९,०५७,९७९,१४७	२१७,७८८,१८८,६५६	१९९,०५७,९७९,१४७
शंकास्पद कर्जा				
सरल चक्र कर्जा	२,६४८,२८३,२२६	२,१२४,३१२,७५०	२,६४८,२८३,२२६	२,१२४,३१२,७५०
जम्मा	२,६४८,२८३,२२६	२,१२४,३१२,७५०	२,६४८,२८३,२२६	२,१२४,३१२,७५०
खराब कर्जा				
विशेष सापटी	-	-	-	-

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५०३	७,४१९,५०३	७,४१९,५०३	७,४१९,५०३
घर सापटी	४,०९९,५८५,३९८	३,२५०,२८५,६२२	४,०९९,५८५,३९८	३,२५०,२८५,६२२
शैक्षिक सापटी	७५,८६१,०२८	७५,३३३,१०६	७५,८६१,०२८	७५,३३३,१०६
घर मर्मत सापटी	१२७,५४९,०९५	२१,१८६,०४०	१२७,५४९,०९५	२१,१८६,०४०
सरल चक्र कर्जा	७९०,३९३,९९०	-	७९०,३९३,९९०	-
जग्गा खरिद सापटी	-	-	-	-
जम्मा	५,१००,८०९,०१४	३,९७१,६९०,२३३	५,१००,८०९,०१४	३,९७१,६९०,२३३
कुल जम्मा	२२५,५३७,२८०,८९६	२०५,१५३,९८२,१३०	२२५,५३७,२८०,८९६	२०५,१५३,९८२,१३०

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	समूह		
	२०७८ आषाढ ३१	खुद (आय)।व्यय	२०७९ आषाढ ३२
विशेष सापटी	३६२,४३०	-	३६२,४३०
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५०३.००	-	७,४१९,५०३
घर सापटी	३,९०९,५४९,५८८	९१०,६४२,२६३	४,८२०,१९१,८५१
शैक्षिक सापटी	८५,७६८,५९२	(८२७,२४६)	८४,९४१,३४६
घर मर्मत सापटी	५७,२५६,९४६	११०,८४३,८६९	१६८,१००,८१५
सरल चक्र कर्जा	६९१,४९३,१४२	१८९,६२०,३५७	८८१,११३,४९९
जग्गा खरिद कर्जा	-	९,९२०,९५६	९,९२०,९५६
जम्मा	४,७५१,८५०,२०१	१,२२०,२००,१९९	५,९७२,०५०,४००

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	कोष		
	२०७८ आषाढ ३१	खुद (आय)।व्यय	२०७९ आषाढ ३२
विशेष सापटी	३६२,४३०	-	३६२,४३०
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५०३.००	-	७,४१९,५०३
घर सापटी	३,९०९,५४९,५८८	९१०,६४२,२६३	४,८२०,१९१,८५१
शैक्षिक सापटी	८५,७६८,५९२	(८२७,२४६)	८४,९४१,३४६
घर मर्मत सापटी	५७,२५६,९४६	११०,८४३,८६९	१६८,१००,८१५
सरल चक्र कर्जा	६९१,४९३,१४२	१८९,६२०,३५७	८८१,११३,४९९
जग्गा खरिद कर्जा	-	९,९२०,९५६	९,९२०,९५६
जम्मा	४,७५१,८५०,२०१	१,२२०,२००,१९९	५,९७२,०५०,४००

टिप्पणी ४.५ परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी

परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
परिशोधीत लागतमा कर्जा तथा सापटी	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७
थपः असूल हुन बाँकी ब्याज	४,७०१,६७३,४२७	३,०१५,१६१,८९६	४,७०१,६७३,४२७	३,०१५,१६१,८९६
न्यून: ब्याज मुल्तवी	(४,७०१,६७३,४२७)	(६९५,९५४,१५८)	(४,७०१,६७३,४२७)	(६९५,९५४,१५८)
कुल रकम	७९,००३,७१७,२३०	७३,५०९,५३९,६१५	७९,००३,७१७,२३०	७३,५०९,५३९,६१५
न्यून: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	(३,०४८,५२७,१९७)	(५,१८६,९४४,८०१)	(३,०४८,५२७,१९७)	(५,१८६,९४४,८०१)
खुद कर्जा तथा सापटी	७५,९५५,१९०,०३३	६८,३२२,५९४,८१४	७५,९५५,१९०,०३३	६८,३२२,५९४,८१४

परिशोधीत लागतमा कर्जा तथा सापटी

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	२३,५६०,१२७,४४५	२३,५६०,१२७,४४५	२३,५६०,१२७,४४५	२३,५६०,१२७,४४५
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	५४,१६४,४३२,७२१	४७,१७१,७८६,३२४	५४,१६४,४३२,७२१	४७,१७१,७८६,३२४
सहवित्तीयकरण कर्जा	१,२७९,१५७,०६४	४५८,४१८,१०८	१,२७९,१५७,०६४	४५८,४१८,१०८
कुल रकम	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	समूह		
	२०७८ आषाढ ३१	खुद (आय)⁄व्यय	२०७९ आषाढ ३२
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	१,७९५,७२८,७१९	-	१,७९५,७२८,७१९
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	८७५,४५४,९६७	१७२,५८२,७४५	१,०४८,०३७,७१२
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जाको ब्याज	२,३१९,२०७,७३८	(२,३१९,२०७,७३८)	-
सहवित्तीयकरण कर्जा	१९६,५५३,३७७	८,२०७,३९०	२०४,७६०,७६७
जम्मा	५,१८६,९४४,८०१	(२,१३८,४१७,६०४)	३,०४८,५२७,१९७

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	कोष		
	२०७८ आषाढ ३१	खुद (आय)⁄व्यय	२०७९ आषाढ ३२
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	१,७९५,७२८,७१९	-	१,७९५,७२८,७१९
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	८७५,४५४,९६७	१७२,५८२,७४५	१,०४८,०३७,७१२

विवरण	कोष		
	२०७८ आषाढ ३१	खुद (आय)।व्यय	२०७९ आषाढ ३२
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जाको ब्याज	२,३१९,२०७,७३८	(२,३१९,२०७,७३८)	-
सहवित्तीयकरण कर्जा	१९६,५५३,३७७	८,२०७,३९०	२०४,७६०,७६७
जम्मा	५,१८६,९४४,८०१	(२,१३८,४१७,६०४)	३,०४८,५२७,१९७

क्षयीकरण नोक्सानीको व्यवस्था अनुसार कर्जाको वर्गिकरण

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
असल	७८,२९८,३१०,५५४	७०,४८५,२१६,३७८	७८,२९८,३१०,५५४	७०,४८५,२१६,३७८
पुनसंरचना वा पुनर्तालिकिकरण गरिएको	-	-	-	-
कमसल	-	-	-	-
शंकास्पद	-	१९३,६८७,१९९	-	१९३,६८७,१९९
खराब	७०५,४०६,६७६	५११,४२८,३०१	७०५,४०६,६७६	५११,४२८,३०१
जम्मा	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७

सुरक्षण अनुसार कर्जाको वर्गीकरण यसप्रकार रहेको छ :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
धितोको सुरक्षणमा				
चल अचल सम्पत्ति	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७
मुद्धति निक्षेप रसिद	-	-	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७
जमानत मात्रमा प्रदान गरिएको				
नेपाल सरकार	-	-	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्था	-	-	-	-
अर्न्तराष्ट्रिय श्रेणीकृत बैंक	-	-	-	-
काउन्टर जमानत	-	-	-	-
व्यक्तिगत जमानी	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-
असुरक्षित	-	-	-	-
जम्मा	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७	७९,००३,७१७,२३०	७१,१९०,३३१,८७७

कोषले नेपाल बायुसेवा निगमलाई नेपाल सरकारको जमानीमा कर्जा प्रदान गरेको भए पनि उक्त कर्जाको सुरक्षणको रुपमा खरीद भएको जहाज समेत धितो राखिएकोले उक्त कर्जालाई समेत सुरक्षण रहेको कर्जाको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

टिप्पणी ४.६ धितोपत्रहरुमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.८ अनुसार धितोपत्रहरुमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
परिशोधीत लागतमा (क)	२,५८३,००५,५८८	१,४६३,५६५,०५४	२,५८३,००५,५८८	१,४६३,५६५,०५४
नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा (ख)	-	-	-	-
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा (ग)	२२,७४३,८२७,४५५	३३,४५९,५९४,६१२	२२,७४३,८२७,४५५	३३,४५९,५९४,६१२
जम्मा	२५,३२६,८३३,०४३	३४,९२३,१५९,६६६	२५,३२६,८३३,०४३	३४,९२३,१५९,६६६

(क) परिशोधीत लागतमा रहेका धितोपत्रहरुमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा	-	-	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	३२०,०००,०००	३२०,०००,०००	३२०,०००,०००	३२०,०००,०००
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
न्युन: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-	-	-
थप: असूल हुन बाँकी ब्याज	-	३,४०८,८८९	-	३,४०८,८८९
डिबेन्चरमा	२,२१०,०११,०००	१,११२,८७८,०००	२,२१०,०११,०००	१,११२,८७८,०००
थप: असूल हुन बाँकी ब्याज	५२,९९४,५८८	२७,२७८,१६५	५२,९९४,५८८	२७,२७८,१६५
जम्मा (क)	२,५८३,००५,५८८	१,४६३,५६५,०५४	२,५८३,००५,५८८	१,४६३,५६५,०५४

(ख) नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा रहेका धितोपत्रहरुमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा	-	-	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
न्युन: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-	-	-
थप: असूल हुन बाँकी ब्याज	-	-	-	-
डिबेन्चरमा	-	-	-	-
जम्मा (ख)	-	-	-	-

(ग) अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा रहेका धितोपत्रहरुमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा	-	-	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
न्युनद क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-	-	-
डिबेन्चरमा	-	-	-	-
शेयरमा	-	-	-	-
सूचीकृत संस्थामा	-	-	-	-
वाणिज्य बैंक	१३,२९१,६८०,४८१	१८,७२४,१७६,५४७	१३,२९१,६८०,४८१	१८,७२४,१७६,५४७
विकास बैंक	१८९,६६५,४४०	७२२,३१०,२७१	१८९,६६५,४४०	७२२,३१०,२७१
इन्स्योरेन्स कम्पनी	६,६२२,१९५,१३४	१०,५५८,३२१,३९४	६,६२२,१९५,१३४	१०,५५८,३२१,३९४
जलविद्युत कम्पनी	१,१००,०००,०००	२,४६९,५००,०००	१,१००,०००,०००	२,४६९,५००,०००
अन्य	-	-	-	-
सूचीकरण नभएका संस्थामा				
जलविद्युत कम्पनी	९९०,०००,०००	४३५,०००,०००	९९०,०००,०००	४३५,०००,०००
इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-
अन्य	५५०,२८६,४००	५५०,२८६,४००	५५०,२८६,४००	५५०,२८६,४००
जम्मा	२२,७४३,८२७,४५५	३३,४५९,५९४,६१२	२२,७४३,८२७,४५५	३३,४५९,५९४,६१२

टिप्पणी ४.७ सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.२ अनुसार सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी	४३४,०९५,८१७	३८२,२०३,०३५	१,२५७,१९०,४६२	१,३८३,७३५,६६७
जम्मा	४३४,०९५,८१७	३८२,२०३,०३५	१,२५७,१९०,४६२	१,३८३,७३५,६६७

टिप्पणी ४.८ सम्पत्तिहरुमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.११ अनुसार सम्पत्तिहरुमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		
	जग्गा	भवन	जम्मा
लागत			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७७६,७६६,५५६	१,१३२,३७५,१६४
थप	-	६,९७०,३२१	६,९७०,३२१
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-

विवरण	समूह		
	जग्गा	भवन	जम्मा
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७८३,७३६,८७७	१,१३९,३४५,४८५
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	१७२,५०४,३९४	७७६,७६६,५५६	९४९,२७०,९५०
थप	१८३,१०४,२१४	–	१८३,१०४,२१४
निसर्ग र स्थानान्तरण	–	–	–
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७७६,७६६,५५६	१,१३२,३७५,१६४
संचित ह्रास			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	–	२७५,६२१,४९६	२७५,६२१,४९६
थप	–	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	–	–	–
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	–	२८७,८७९,५३२	२८७,८७९,५३२
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	–	२६३,३६३,४६०	२६३,३६३,४६०
थप	–	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	–	–	–
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	–	२७५,६२१,४९६	२७५,६२१,४९६
खुद सम्पत्ति			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	५०१,१४५,०६१	८५६,७५३,६६८
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	४९५,८५७,३४५	८५१,४६५,९५३

विवरण	कोष		
	जग्गा	भवन	जम्मा
लागत			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७७६,७६६,५५६	१,१३२,३७५,१६४
थप	–	६,९७०,३२१	६,९७०,३२१
निसर्ग र स्थानान्तरण	–	–	–
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७८३,७३६,८७७	१,१३९,३४५,४८५
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	१७२,५०४,३९४	७७६,७६६,५५६	९४९,२७०,९५०
थप	१८३,१०४,२१४	–	१८३,१०४,२१४
निसर्ग र स्थानान्तरण	–	–	–
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७७६,७६६,५५६	१,१३२,३७५,१६४
संचित ह्रास			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	–	२७५,६२१,४९६	२७५,६२१,४९६
थप	–	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	–	–	–
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	–	२८७,८७९,५३२	२८७,८७९,५३२
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	–	२६३,३६३,४६०	२६३,३६३,४६०
थप	–	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	–	–	–

विवरण	कोष		
	जग्गा	भवन	जम्मा
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	२७५,६२१,४९६	२७५,६२१,४९६
खुद सम्पत्ति			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	५०१,१४५,०६१	८५६,७५३,६६८
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	४९५,८५७,३४५	८५१,४६५,९५३

टिप्पणी ४.९ सम्पत्ति तथा उपकरण

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१२ अनुसार सम्पत्ति तथा उपकरण यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह							
	जग्गा	भवन	फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	सवारी साधन	अफिस सामान	कम्प्युटर उपकरण	निर्माणधीन सम्पत्ति	जम्मा
लागत								
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	१३८,५१८,४२०	४०,०८८,७२२	११३,८७०,३९९	१०८,१७५,४५७	१७३,०२५,७९८	११५,८०६,५५९	१,०१२,१४२,७०१
थप	-	८३,७०३,३७९	२,६४०,४४१	१८,१३७	३,३४९,६८१	१४,४६३,९६७	१२६,४५८,५२०	२३०,६३४,१२४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	१,३१९,६८८	१,९३०,८२०	३,२१२,४३४	११,०५५,७३५	८३,७६८,०९४	१०१,२८६,७७१
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	२२२,२२१,७९८	४१,४०९,४७४	१११,९५७,७१६	१०८,३१२,७०४	१७६,४३४,०३०	१५८,४९६,९८५	१,१४१,४९०,०५३
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	२७७,०१६,९१८	१११,६२६,६५४	३८,३५०,३४३	१०९,५२४,७५४	८४,४७५,५१०	१७४,३८६,९७९	३४,९०१,५४७	८३०,२८२,७०४
थप	२२८,७८०,२५९	२६,८९१,७६६	१,९७५,५७४	४,५८८,१४५	२४,४१३,५३२	२०,५९७,३७७	११०,६६६,७९१	४१७,९१३,४४४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	१८३,१३९,८३०	-	२३७,१९५.००	२४२,५००	७१३,५८५	२१,९५८,५५८	२९,७६१,७७९	२३६,०५३,४४७
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	१३८,५१८,४२०	४०,०८८,७२२	११३,८७०,३९९	१०८,१७५,४५७	१७३,०२५,७९८	११५,८०६,५५९	१,०१२,१४२,७०१
संचित ह्रास								
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	-	३९,३३९,११३	३२,०१२,१५२	६१,९५२,७७३	६७,३७३,८५५	११३,०२६,५४०	-	३१३,७०४,४३४
थप	-	३,५४८,३६३	२,८८७,१३७	६,९८१,४१३	६,३९६,२५२	२१,३५०,०२०	-	४१,१६३,१८५
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	१,३११,९९६	१,९०४,८४६	३,१२६,७९०	११,०३६,३५२	-	१७,३७९,९८३
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	-	४२,८८७,४७६	३३,५८७,२९३	६७,०२९,३४१	७०,६४३,३१८	१२३,३४०,२०९	-	३३७,४८७,६३६
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	-	३७,०११,४४८	२९,४५३,५८३	५४,४६७,१०४	६२,१९०,०७३	९६,७४२,३२७	-	२७९,८६४,५३६
थप	-	२,३२७,६६५	२,७९३,६८७	७,७२६,४७८	५,८१६,२९०	१६,७७९,३३५	-	३५,४४३,४५५
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	२३५,११८	२४०,८०९	६३२,५०८	४९५,१२२	-	१,६०३,५५७
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३९,३३९,११३	३२,०१२,१५२	६१,९५२,७७३	६७,३७३,८५५	११३,०२६,५४०	-	३१३,७०४,४३४

विवरण	समूह							
	जग्गा	भवन	फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	सवारी साधन	अफिस सामान	कम्प्युटर उपकरण	निर्माणधीन सम्पत्ति	जम्मा
खुद सम्पत्ति								
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	९९,१७९,३०७	८,०७६,५७०	५१,९१७,६२६	४०,८०१,६०२	५९,९९९,२५८	११५,८०६,५५९	६९८,४३८,२६७
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	१७९,३३४,३२२	७,८२२,१८१	४४,९२८,३७५	३७,६६९,३८६	५३,०९३,८२१	१५८,४९६,९८५	८२१,८३६,३५७

विवरण	कोष							
	जग्गा	भवन	फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	सवारी साधन	अफिस सामान	कम्प्युटर उपकरण	निर्माणधीन सम्पत्ति	जम्मा
लागत								
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	१३२,९९३,२७८	३९,७४३,७३३	१०९,२८२,२५४	१०७,६८३,०६०	१७२,२४८,४६४	११५,८०६,५५९	१,०००,४१४,६९४
थप	-	८३,७०३,३७९	२,६४०,४४१		३,३४९,६८१	१४,४६३,९६७	१२६,४५८,५२०	२३०,६१५,९८७
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	१,३१९,६८८	१,९३०,८२०	३,२१२,४३४	११,०५५,७३५	८३,७६८,०९४	१०१,२८६,७७१
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	२१६,६९६,६५६	४१,०६४,४८५	१०७,३५१,४३४	१०७,८२०,३०७	१७५,६५६,६९६	१५८,४९६,९८५	१,१२९,७४३,९१०
२०७७श्रावण १ को मौज्दात	२७७,०१६,९१८	१११,६२६,६५४	३८,३५०,३४३	१०९,५२४,७५४	८४,४७५,५१०	१७४,२३२,९८६	३४,९०१,५४७	८३०,१२८,७११
थप	२२८,७८०,२५९	२१,३६६,६२४	१,६३०,५८५	-	२३,९२१,१३५	१९,९७४,०३६	११०,६६६,७९१	४०६,३३९,४३०
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	१८३,१३९,८३०	-	२३७,१९५	२४२,५००	७१३,५८५	२१,९५८,५५८	२९,७६१,७७९	२३६,०५३,४४७
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	१३२,९९३,२७८	३९,७४३,७३३	१०९,२८२,२५४	१०७,६८३,०६०	१७२,२४८,४६४	११५,८०६,५५९	१,०००,४१४,६९४
संचित ह्रास								
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	-	३९,०८७,८३३	३२,००९,५०६	६१,९५०,२५९	६७,३६९,८५१	११२,९६२,२६८	-	३१३,३७९,७१८
थप	-	२,९९५,८४८	२,८१८,१३९	६,५२१,१७७	६,२९७,७७३	२१,१९४,५५३	-	३९,८२७,४९१
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-		१,३११,९९६	१,९०४,८४६	३,१२६,७९०	११,०३६,३५२		१७,३७९,९८३
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	-	४२,०८३,६८१	३३,५१५,६४९	६६,५६६,५९१	७०,५४०,८३४	१२३,१२०,४७०	-	३३५,८२७,२२६
२०७७श्रावण १ को मौज्दात	-	३७,०११,४४८	२९,४५३,५८३	५४,४६७,१०४	६२,१९०,०७३	९६,७२९,४९४	-	२७९,८५१,७०३
थप	-	२,०७६,३८५	२,७९१,०४१	७,७२३,९६४	५,८१२,२८६	१६,७२७,८९६	-	३५,१३१,५७२
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	२३५,११८	२४०,८०९	६३२,५०८	४९५,१२२		१,६०३,५५७

विवरण	कोष							
	जग्गा	भवन	फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	सवारी साधन	अफिस सामान	कम्प्युटर उपकरण	निर्माणधीन सम्पत्ति	जम्मा
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३९,०८७,८३३	३२,००९,५०६	६१,९५०,२५९	६७,३६९,८५१	११२,९६२,२६८	-	३१३,३७९,७१८
खुद सम्पत्ति								
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	९३,९०५,४४५	७,७३४,२२७	४७,३३१,९९५	४०,३१३,२०९	५९,२८६,१९६	११५,८०६,५५९	६८७,०३४,९७६
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	१७४,६१२,९७५	७,५४८,८३६	४०,७८४,८४३	३७,२७९,४७३	५२,५३६,२२६	१५८,४९६,९८५	७९३,९१६,६८४

निर्माणाधीन सम्पत्ति

विवरण	समूह				कोष			
	२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	थप	निसर्ग र स्थानान्तरण	२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	२०७८ श्रावण १ को मौ ज्दात	थप	निसर्ग र स्थानान्तरण	२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात
निर्माणाधीन भवन, विराटनगर	-	-	-	-	-	-	-	-
निर्माणाधीन भवन, इटहरी	६,५९३,५२८	-	-	६,५९३,५२८	६,५९३,५२८	-	-	६,५९३,५२८
निर्माणाधीन भवन, टेकु	३,९६३,४१२	-	-	३,९६३,४१२	३,९६३,४१२	-	-	३,९६३,४१२
निर्माणाधीन भवन, सुर्खेत	२१,९९१,३९९	१५,८४१,६२४	-	३७,८३३,०२३	२१,९९१,३९९	१५,८४१,६२४	-	३७,८३३,०२३
निर्माणाधीन भवन, को हलपुर	४६,४०५,९१२	३७,३६२,१८१	८३,७६८,०९४	(०)	४६,४०५,९१२	३७,३६२,१८१	८३,७६८,०९४	(०)
निर्माणाधीन भवन, जनकपुर	३१,५९८	१,३१४,०८८	-	१,३४५,६८६	३१,५९८	१,३१४,०८८	-	१,३४५,६८६
निर्माणाधीन भवन, चितवन	१,०५२,८०२	९३,०६७	-	१,१४५,८६९	१,०५२,८०२	९३,०६७	-	१,१४५,८६९
निर्माणाधीन भवन, पोखरा	२,१६१,६४६	५२,८७६,२६२	-	५५,०३७,९०८	२,१६१,६४६	५२,८७६,२६२	-	५५,०३७,९०८
निर्माणाधीन भवन, हेटौडा	२,०५३,८८२	१७,८४२,१४०	-	१९,८९६,०२२	२,०५३,८८२	१७,८४२,१४०	-	१९,८९६,०२२
कार्यालय स्थानान्तरण, लगनखेल	३१,५५२,३७९	१,१२९,१५८	-	३२,६८१,५३७	३१,५५२,३७९	१,१२९,१५८	-	३२,६८१,५३७
जम्मा	११५,८०६,५५९	१२६,४५८,५२०	८३,७६८,०९४	१५८,४९६,९८५	११५,८०६,५५९	१२६,४५८,५२०	८३,७६८,०९४	१५८,४९६,९८५

टिप्पणी ४.१० अमूर्त सम्पत्ति

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१३ अनुसार अमूर्त सम्पत्ति यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		
	सफ्टवेयर	अन्य	जम्मा
लागत			
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	१२,२११,४५१	-	१२,२११,४५१
थप	९,५२४,६७४	-	९,५२४,६७४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	२१,७३६,१२५	-	२१,७३६,१२५
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	११,४२४,६०१	-	१२,५२६,३५१
थप	७८६,८५०	-	७८६,८५०
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	१२,२११,४५१	-	१२,२११,४५१
संचित ह्रास			
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	८,९९८,६००	-	८,९९८,६००
थप	२,१३६,२७४	-	२,१३६,२७४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	११,१३४,८७४	-	११,१३४,८७४
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	७,४९८,४९१	-	७,४९८,४९१
थप	१,५००,१०९	-	१,५००,१०९
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	८,९९८,६००	-	८,९९८,६००
खुद सम्पत्ति			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३,२१२,८५१	-	३,२१२,८५१
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	१०,६०१,२५१	-	१०,६०१,२५१

विवरण	कोष		
	सफ्टवेयर	अन्य	जम्मा
लागत			
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	१२,२११,४५१	-	१२,२११,४५१
थप	९,५२४,६७४	-	९,५२४,६७४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	-
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	२१,७३६,१२५	-	२१,७३६,१२५
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	११,४२४,६०१	-	११,४२४,६०१
थप	७८६,८५०	-	७८६,८५०
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	-
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	१२,२११,४५१	-	१२,२११,४५१
संचित ह्रास			
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	८,९९८,६००	-	८,९९८,६००

विवरण	कोष		
	सफ्टवेयर	अन्य	जम्मा
थप	२,१३६,२७४	-	२,१३६,२७४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	११,१३४,८७४	-	११,१३४,८७४
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	७,४९८,४९१	-	७,४९८,४९१
थप	१,५००,१०९	-	१,५००,१०९
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	८,९९८,६००	-	८,९९८,६००
खुद सम्पत्ति			
२०७८ आषाढ ३१ को मौज्दात	३,२१२,८५१	-	३,२१२,८५१
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	१०,६०१,२५१	-	१०,६०१,२५१

टिप्पणी ४.११ अन्य सम्पत्ति

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
असूल हुन बाँकी बहाल तथा महसूल	७११,१०६,०२७	६४५,०६८,१६८	७११,१०६,०२७	६४५,०६८,१६८
न्यून: असूल हुन बाँकी बहाल तथा महसुलमा व्यवस्था	(३०७,७८६,६४१)	(३०७,७८६,६४१)	(३०७,७८६,६४१)	(३०७,७८६,६४१)
आसामी (सण्ड्री डेटर्स)	८५,०५१,६२९	२२,१३९,८९०	९०,८६५,७०५	२३,५२७,५६८
मसलन्द मौज्दात	२,४७३,४१९	२,५५४,७६६	२,४७३,४१९	२,५५४,७६६
कोषले राखेको धरौटी	१,९७४,८३७	१,७८९,३६८	१,९७४,८३७	१,७८९,३६८
सञ्चयकर्ता कल्याण योजना भुक्तानी तथा शोधभर्ना	४,२००,०००	१५,३००,०००	४,२००,०००	१५,३००,०००
आवास योजना अक्षय कोष	१,०००,०००	१,०००,०००	१,०००,०००	१,०००,०००
स्थगन कर्मचारी सुविधा खर्च	७८३,८६४,४३५	६९१,३७९,३८०	७८३,८६४,४३५	६९१,३७९,३८०
अन्य सम्पत्ति	११६,३१०,३०२	३८,६३१,२३५	११५,९५८,०२४	३८,५५८,८७६
जम्मा	१,३९८,१९४,००९	१,११०,०७६,१६६	१,४०३,६५५,८०६	१,१११,३९१,४८५

टिप्पणी ४.१२ कर्मचारी सुविधा दायित्व

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१८ अनुसार कर्मचारी सुविधा दायित्व यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
परिभाषित लाभ दायित्व				
निवृत्तभरण तथा उपदान दायित्व	३,११५,६५४,०५८	३,३२७,६५३,९६३	३,११५,६५४,०५८	३,३२७,६५३,९६३
निवृत्तभरण व्यवस्था	१,४७७,६१८,८०४	१,६०६,२३०,९४८	१,४७७,६१८,८०४	१,६०६,२३०,९४८
उपदान व्यवस्था	१,६३८,०३५,२५४	१,७२१,४२३,०१५	१,६३८,०३५,२५४	१,७२१,४२३,०१५

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
अन्य लामो अवधिका दायित्वः				
सञ्चित विदाको तलव व्यवस्था	१८६,८०९,७६०	१८४,१६६,९०४	१८६,८०९,७६०	१८४,१६६,९०४
कर्मचारी जीवन सुरक्षण	५८६,९५५,०४०	६१९,०९२,५९२	५८६,९५५,०४०	६१९,०९२,५९२
औषधी उपचार अनुदान				-
जम्मा	३,८८९,४१८,८५८	४,१३०,९१३,४५९	३,८८९,४१८,८५८	४,१३०,९१३,४५९

कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च टिप्पणी ४.२४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

टिप्पणी ४.१३ अन्य दायित्वहरु

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
कोषले लिएको धरौटी	४५,७४३,४४८	३३,७५४,१९०	४५,७४३,४४८	३३,७५४,१९०
अग्रिम आम्दानी	१,४९८,४९२	१,४९९,५४२	१,४९८,४९२	१,४९९,५४२
तिर्नुपर्ने हिसावहरु (सण्ड्री क्रेडिटर्स)	२९४,१६८,१३६	२२७,३७६,७६३	२८०,७७१,९५९	२२५,११९,८२२
श्रोतमा आयकर कट्टी	३७,६०७,८५७	१४,९७८,२६७	३७,६०५,३९४	१४,९७८,२६७
सञ्चयकर्ताको कोष/सापटी समायोजन	२९१,३६५,८५१	२८२,३०७,१६९	२९१,३६५,८५१	२८२,३०७,१६९
कर्मचारीलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने अन्य रकमहरु	१,०१४,००४,६३२	९६४,९४२,४०९	१,०१४,००४,६३२	९६४,९४२,४०९
करार कर्मचारीलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने अन्य रकमहरु	७,२०४,५९२	५,०८२,३७३	७,२०४,५९२	५,०८२,३७३
केन्द्रीय तथा शाखा हिसाब	(०)	-	(०.०३)	-
अक्षय कोष पोखरा	३,५००,०००	१,०००,०००	३,५००,०००	१,०००,०००
भूक्तानी समायोजन	(१३,६८७,०००)		(१३,६८७,०००)	
जम्मा	१,६८१,४०६,००८	१,५३०,९४०,७१३	१,६६८,००७,३६८	१,५२८,६८३,७७२

टिप्पणी ४.१४ सञ्चय कोष

विवरण	समूह					
	निजामती	प्रहरी	जङ्गी	शिक्षा	संस्थान	जम्मा
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	९६,८८१,२८७,७०१	६५,६९०,७८४,४०४	५८,६७९,५२०,६६९	८५,२२१,४३३,८००	९१,१००,५०६,८३८	३९७,५७३,५३३,४१२
संकलन	८,७३२,३४२,४४२	७,६११,९८१,६९४	६,२२९,४९२,८४५	७,३६८,०६९,४७३	१०,३४६,७०१,६८१	४०,२८८,५८८,१३४
मुनाफा बाँडफाँड	५००,५१०,९८९	३२७,७२५,९१३	२९८,२२०,७३४	४४४,६७७,७७५	४७४,८८३,७००	२,०४६,०१९,१११
रकमान्तररसमायोजन	(३,११२,१२०,४६६)	(१,१७५,०६९,०४१)	(५,१८५,५७९,६९४)	(४,५४८,७५४,०२९)	(६,९१३,९४५,६८७)	(२०,९३५,४६८,९१७)
भुक्तानी	(५,३७३,३९६,३८५)	(९३५,९८७,८६४)	(२,७३३,५३९,०४८)	(४,७४०,६४८,०१४)	(१४,३५९,९६०,६२५)	(२८,१४३,५३१,९३६)
ब्याज थप	६,२५४,०९१,७९५	४,३७८,८२८,४७२	३,७४४,३०६,५०६	५,४५४,१७४,६९३	५,५७४,०५०,१४९	२५,४०५,४५१,६१५
बेचालु सञ्चय कोष	२७,४८६,६३०	५,६६६,५३७	२१,६७७,५८७	२८,४३८,१०३	४३,२६८,६३४	१२६,५३७,४९१
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	१०३,९१०,२०२,७०६	७५,९०३,९३०,११४	६१,०५४,०९९,५९८	८९,२२७,३९१,८०१	८६,२६५,५०४,६९०	४१६,३६१,१२८,९१०

विवरण	कोष					
	निजामती	प्रहरी	जङ्गी	शिक्षा	संस्थान	जम्मा
२०७८ श्रावण १ को मौज्दात	९६,८८१,२८७,७०१	६५,६९०,७८४,४०४	५८,६७९,५२०,६६९	८५,२२१,४३३,८००	९१,१००,५०६,८३८	३९७,५७३,५३३,४१२
संकलन	८,७३२,३४२,४४२.२९	७,६११,९८१,६९४.००	६,२२९,४९२,८४४.५६	७,३६८,०६९,४७२.५०	१०,३४६,७०१,६८१.१२	४०,२८८,५८८,१३४
मुनाफा बाँडफाँड	५००,५१०,९८८.७४	३२७,७२५,९१३.००	२९८,२२०,७३४.००	४४४,६७७,७७५.००	४७४,८८३,६९९.९६	२,०४६,०१९,१११
रकमान्तर र समायोजन	(३,११२,१२०,४६६)	(१,१७५,०६९,०४१)	(५,१८५,५७९,६९४)	(४,५४८,७५४,०२९)	(६,९१३,९४५,६८७)	(२०,९३५,४६८,९१७)
भुक्तानी	(५,३७३,३९६,३८५)	(९३५,९८७,८६४)	(२,७३३,५३९,०४८)	(४,७४०,६४८,०१४)	(१४,३५९,९६०,६२५)	(२८,१४३,५३१,९३६)
ब्याज थप	६,२५४,०९१,७९५	४,३७८,८२८,४७२	३,७४४,३०६,५०६	५,४५४,१७४,६९३	५,५७४,०५०,१४९	२५,४०५,४५१,६१५
बेचालु सञ्चय कोष	२७,४८६,६३०	५,६६६,५३७	२१,६७७,५८७	२८,४३८,१०३	४३,२६८,६३४	१२६,५३७,४९१
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	१०३,९१०,२०२,७०५	७५,९०३,९३०,११४	६१,०५४,०९९,५९८	८९,२२७,३९१,८०१	८६,२६५,५०४,६९०	४१६,३६१,१२८,९१०

टिप्पणी ४.१५ जगेडा तथा बचत

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
साधारण जगेडा कोष (सञ्चय कोष)	८८०,७२७,४२६	३०४,१३७,९५३	८८०,७२७,४२६	३०४,१३७,९५३
सञ्चयकर्ता कल्याणकारी कोष	३,९५३,२४१,२६७	३,८२४,०२४,४३७	३,९५३,२४१,२६७	३,८२४,०२४,४३७
कर्मचारी कल्याणकारी कोष	३०८,१५०,२२०	२४६,८७८,०८९	३०८,१५०,२२०	२४६,८७८,०८९
मुनाफा बाँडफाँड (सञ्चय कोष)	६,०९८,२७९,८८१	४,६०७,९०३,६५६	६,००५,६९७,२९०	४,५५९,४८७,३३०
मुनाफा बाँडफाँड (निवृत्तभरण कोष)	१६,८७७,०९०	-	१६,८७७,०९०	
सञ्चित मुनाफा (निवृत्तभरण कोष)	२३,६००,५५७	२०,३६०,६६०	२३,६००,५५७	२०,३६०,६६०
उचित मुल्य जगेडा	१३,५९७,३०५,७३५	२५,०९५,५७२,३६८	१४,५२२,८८८,९५०	२६,१४८,२३८,४८५
सञ्चयकर्ता हाईड्रो कोष	८,२६९,२२३,६९२	६,८७२,५२२,४५२	८,२६९,२२३,६९२	६,८७२,५२२,४५२
जम्मा	३३,१४७,४०५,८६९	४०,९७१,३९९,६१५	३३,९८०,४०६,४९२	४१,९७५,६४९,४०६

टिप्पणी ४.१६ ऋण तथा लगानीबाट आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
व्याज आम्दानी				
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	११,३५१,६२२,४९९	९,८५०,९७६,२०९	११,३४९,५६५,२९५	९,८५०,९७६,२०९
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	१६,०७०,६८८,८६५	१६,०३२,७४४,८६०	१६,०७०,६८८,८६५	१६,०३२,७४४,८६०
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	५,७५३,५५१,५७८	६,६१८,७१५,३३०	५,७५३,५५१,५७८	६,६१८,७१५,३३०
धितोपत्रहरुमा लगानी	-	-		
-राष्ट्रिय बचतपत्र तथा ऋणपत्रमा लगानी	२०,८००,०००	२०,८००,०००	२०,८००,०००	२०,८००,०००
-शेयर लगानीमा लाभांश आम्दानी	२९७,६०९,५२४	२६१,८२१,४६७	२९७,६०९,५२४	२६१,८२१,४६७

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
-डिबेन्चर लगानीमा आम्दानी	११९,३६४,६२४	४५,३५१,८७८	११९,३६४,६२४	४५,३५१,८७८
-लगानी सम्पत्तिमा पट्टा आम्दानी	३८२,६४१,५५६	२८०,३९१,४०१	३८५,१०१,३७०	२८०,३९१,४०१
जम्मा	३३,९९६,२७८,६४६	३३,११०,८०१,१४५	३३,९९६,६८१,२५५	३३,११०,८०१,१४५

टिप्पणी ४.१७ ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
ब्याज खर्च				
सञ्चय कोषमा ब्याज	२५,३९१,६७७,५५३	२५,०९६,३०७,८९१	२५,३९१,६७७,५५३	२५,०९६,३०७,८९१
सञ्चयकर्ता शेयर लगानी कोषमा ब्याज	४५३,३४६,६६९	४२१,५३६,८०२	४५३,३४६,६६९	४२१,५३६,८०२
अन्य ब्याज	६२,३००,७७८	६३,४५५,८८३	६२,३००,७७८	६३,४५५,८८३
निवृत्तभरण कोषमा ब्याज खर्च	१२८,३४५,०५६	४४,२४३,३४७	१२८,३४५,०५६	४४,२४३,३४७
जम्मा	२६,०३५,६७०,०५६	२५,६२५,५४३,९२३	२६,०३५,६७०,०५६	२५,६२५,५४३,९२३

टिप्पणी ४.१८ शुल्क तथा कमिसन आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
सेवा शुल्क	२३,२९६,४७५	२९,७६८,७१८	२३,२९६,४७५	२९,७६८,७१८
जम्मा	२३,२९६,४७५	२९,७६८,७१८	२३,२९६,४७५	२९,७६८,७१८

टिप्पणी ४.१९ शुल्क तथा कमिसन खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ४.२० व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुबाट भएको खुद आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ४.२१ नाफा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ४.२२ अन्य आय

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
नगद तथा नगद समान सम्पत्तिमा व्याज आम्दानी	३,८६२,३०८	२९,५९९,६०१	३,८६२,३०८	२९,५७४,३७५
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी व्याज	१२४,९७७,८४८	८५,५४९,६५९	१२४,९७७,८४८	८५,५४९,६५९
विक्रिको लागी उपलब्ध धितोपत्रको विक्रिबाट खुद लाभ	-	-	-	-
सम्पत्ति तथा उपकरणको विक्रिमा लाभ	१,२४०,४४१	१९,६७४	१,२४०,४४१	१९,६७४
अन्य	७६,२९५,८१०	३३,०७७,९६४	७६,२९५,८१०	३२,९००,९६३
अपलेखन भइसकेको कर्जा असुली	-	-	-	-
जम्मा	२०६,३७६,४०७	१४८,२४६,८९८	२०६,३७६,४०७	१४८,०४४,६७१

टिप्पणी ४.२३ वित्तीय सम्पत्तिहरुको खुद क्षयीकरण नाफा/(नोक्सान)

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था				
सञ्चयकर्ताहरुलाई कर्जा तथा सापटी				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	-	-	-
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	१,२२०,२००,१९९	११७,१६६,३५३	१,२२०,२००,१९९	११७,१६६,३५३
परियोजना तथा संगठीत संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	-	-	-
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	१८०,७९०,१३४	२१५,१८२,९३९	१८०,७९०,१३४	२१५,१८२,९३९
परियोजना तथा संगठीत संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा ब्याज				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता				
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	-	२,३१९,२०७,७३८		२,३१९,२०७,७३८
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	-	-	-	-
धितोपत्रहरुमा लगानी	-	-	-	-
अन्य सम्पत्ति				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	-	-	-
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	-	-	-	-
जम्मा	१,४००,९९०,३३३	२,६५१,५५७,०३०	१,४००,९९०,३३३	२,६५१,५५७,०३०

टिप्पणी ४.२४ कर्मचारी खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
तलब भत्ता	३४५,५९०,७९१	३१५,४७५,६३१	३३९,९८०,१४०	३१३,६४१,०१९
वार्षिक सुविधा	१३६,५३५,१६१	१३०,९३९,३६४	१३६,५३५,१६१	१३१,२३५,०२६
कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको कर्जा तथा सापटीको परिशोधन	५६,०४८,०६३	२१,०७८,३८२	५६,०४८,०६३	२१,०७८,३८२
तालिम तथा सेमिनार खर्च	२०,४२५,५८७	५,१४३,०४७	२०,४२५,५८७	५,१४३,०४७
अन्य खर्च	-	-	-	-
कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च				
निवृत्तभरण तथा उपदान व्यवस्था	२९९,४१७,४८०	२८२,५८२,१७४	२९९,४१७,४८०	२८२,५८२,१७४
संचित विदाको तलव व्यवस्था	३४,६०६,९५४	३७,०१९,४४४	३४,६०६,९५४	३७,०१९,४४४
कर्मचारी जीवन सुरक्षण व्यवस्था	६३,६५६,१९१	५२,२५०,७४१	६३,६५६,१९१	५२,२५०,७४१
औषधि उपचार व्यवस्था	-	-		-
अन्य व्यवस्था	-	-	-	-
जम्मा	९५६,२८०,२२७	८४४,४८८,७८३	९५०,६६९,५७६	८४२,९४९,८३३

कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च अन्तर्गत लेखांकन भएको रकममध्ये यस आर्थिक वर्षमा भुक्तानी भएको रकमको विवरण लेखा टिप्पणी ५.५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

टिप्पणी ४.२५ अन्य सञ्चालन खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
भ्रमण खर्च	२२,३६४,२१४	१५,५२४,४०१	२२,३६४,२१४	१५,५१२,२८१
छपाई, मसलन्द	९,८२२,४३६	५,४५१,८८४	९,७७२,३५३	५,३८२,६८७
मर्मत तथा सम्भार	२४,३१७,०२७	२९,२१९,९५९	२४,२८८,३९०	२९,२०८,९८७
फ्लोरिगं एण्ड फर्निसिगं	७९३,५२४	९४५,३४६	७९३,५२४	९४५,३४६
ईन्धन	१२,०३९,९६६	९,४०५,२९५	११,८१९,६२३	९,३७०,३४८
भाडा, शूल्क तथा महसुल	२६,०४३,३६१	२३,७६१,८४६	२६,०२३,१७६	२३,७६१,८४६
टिकट तार टेलिफोन	८,९६०,०७८	९,०२७,०६६	८,९१२,४५८	९,०२७,०६६
सदस्यता शूल्क	१,६६०,६३१	२,१४९,०००	१,६६०,६३१	२,१४९,०००
लेखापरीक्षण शूल्क	१,२२०,४००	१,००५,६००	१,१८६,५००	९८३,०००
लेखापरीक्षण खर्च	१,३९४,५६८	१,०१६,६४६	१,३९४,५६८	१,०१६,६४६
पुस्तक प्रकाशन तथा पत्रपत्रिका	१,७५८,९७५	१,३६७,८१४	१,७५८,९७५	१,३६७,८१४
बैठक भत्ता तथा खर्च	६,६४६,४०७	९,३८२,३८७	६,३४१,६०७	९,०६४,८१३
विज्ञापन तथा प्रवर्द्धन खर्च	५,०६४,५०७	६,२६२,२४३	५,०१६,४०९	६,०६२,८९६
उत्सव तथा सालतमामी खर्च	३,३६१,८२४	२,४११,१०७	३,३६१,८२४	२,४११,१०७
फुटकर तथा भैपरी आउने खर्च	५,३६४,८९४	४,५८६,७४६	५,१८८,१६८	४,४९७,४९०
सुरक्षा खर्च	७,०८९,८१०	१७,५२७,०६५	७,०८९,८१०	१७,५२७,०६५
कानूनी खर्च	२,२२५,१५९	१,२८७,३३९	२,१४५,६९८	१,२७०,३८९

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
स्थिर सम्पत्तिमा बीमा खर्च	३,१३७,२७९	२,१७८,२७४	३,०८६,४०९	२,१७७,७१५
विशेष कार्यक्रम खर्च	७,५१९,२५९	१०,७८६,८४४	७,५१९,२५९	१०,७८६,८४४
चन्दा पुरस्कार तथा पदक खर्च	२,६९६,९८९	३,१०७,६३४	२,६९६,९८९	३,१०७,६३४
सेवा करार खर्च	४५,१०२,८६१	-	४५,१०२,८६१	-
परामर्श सेवा शूल्क	१,६८४,३१५	१,५६५,९९९	१,६८४,३१५	१,५६५,९९९
करार सेवा खर्च	१५,०००	२५,१७५,३९८	१५,०००	२५,१७५,३९८
संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व खर्च	३,२५०,०००	७५०,०००	३,२५०,०००	७५०,०००
अपलेखन खर्च	६०२,९०९	-	६०२,९०९	-
प्रारम्भिक खर्च	-	-	-	-
वित्तीय खर्च	१२,४८९	१,७००	१२,४८९	१,७००
जम्मा	२०४,१४८,८८२	१८३,८९७,५९२	२०३,०८८,१५९	१८३,१२४,०७१

टिप्पणी ४.२६ ह्रास कट्टी, परिशोधन तथा गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण

विवरण	समूह		कोष	
	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१	२०७९ आषाढ ३२	२०७८ आषाढ ३१
ह्रास कट्टी				
सम्पत्ति र उपकरण	४२,३२१,७७०	३५,४४३,४५६	३९,८२२,९९३	३५,१३१,५७२
सम्पत्तिहरुमा लगानी	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
अमूर्त सम्पत्तिको परिशोधन	२,१३६,२७४	१,५००,१०९	२,१३६,२७४	१,५००,१०९
गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण:				
सम्पत्ति र उपकरण	-	-	-	-
सम्पत्तिहरुमा लगानी	-	-		-
अमूर्त सम्पत्ति	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
जम्मा	५६,७१६,०८०	४९,२०१,६०१	५४,२१७,३०३	४८,८८९,७१७

टिप्पणी ४.२७ वित्तीय उपकरणहरुको वर्गीकरण तथा मापन (Classification and Measurement of Financial Instruments)

वित्तीय उपकरणहरु लेखा सम्वन्धि टिप्पणी ३.३ मा उल्लेख गरिए अनुसार वर्गीकरण गरिएका छन्।

कोषले वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरुलाई निम्न तह अनुसार उचित मूल्यमा मापन गरेको छ। यसले मापन गर्न प्रयोग हुने निवेशको महत्वलाई झल्काउँदछ।

तह-१:- समान उपकरणका लागि सक्रीय बजारमा उद्धृत बजार मूल्यहरु

तह-२:- अवलोकन योग्य निवेशहरुको आधारमा या त सिधै (मूल्यको रुपमा) वा अप्रत्यक्ष रुपमा (मूल्यबाट प्राप्त) मूल्य निर्धारण विधि।

तह-३:- निरीक्षण गर्न नसकिने महत्वपूर्ण निवेशहरु प्रयोग गरिने मूल्य निर्धारण विधि अथवा लेखापालन विधि।

२०७९ आषाढ ३२	समूह			
	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
नगद तथा नगद समान	८,४९३,५९२,००४	-	-	८,४९३,५९२,००४
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१२१,४८५,३८१,०५४	-	-	१२१,४८५,३८१,०५४
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२२१,३४६,०८४,४५९	-	-	२२१,३४६,०८४,४५९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	७५,९५५,१९०,०३३	-	-	७५,९५५,१९०,०३३
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,२६४,४४९,३५६	-	-	२,२६४,४४९,३५६
धितोपत्रहरुमा लगानी	२,५८३,००५,५८८	-	-	२,५८३,००५,५८८
अन्य सम्पत्ति	४९५,५४५,८५२	-	-	४९५,५४५,८५२
जम्मा	४३२,६२३,२४८,३४६	-	-	४३२,६२३,२४८,३४६
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	२२,७४३,८२७,४५५		२२,७४३,८२७,४५५	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	४५५,३६७,०७५,८०१	-	२२,७४३,८२७,४५५	४३२,६२३,२४८,३४६
वित्तीय दायित्व परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	३,८८९,४१८,८५८	-	-	३,८८९,४१८,८५८
अन्य दायित्व	१,६७९,९०७,५१६	-	-	१,६७९,९०७,५१६
जम्मा वित्तीय दायित्व	५,५६९,३२६,३७४	-	-	५,५६९,३२६,३७४

२०७९ आषाढ ३२	कोष			
	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
नगद तथा नगद समान	८,४८३,६२२,८७८	-	-	८,४८३,६२२,८७८
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१२१,४६७,६०५,०५४	-	-	१२१,४६७,६०५,०५४
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२२१,३४६,०८४,४५९	-	-	२२१,३४६,०८४,४५९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	७५,९५५,१९०,०३३	-	-	७५,९५५,१९०,०३३
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,२६४,४४९,३५६	-	-	२,२६४,४४९,३५६
धितोपत्रहरुमा लगानी	२,५८३,००५,५८८	-	-	२,५८३,००५,५८८

२०७९ आषाढ ३२	कोष			
	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
अन्य सम्पत्ति	५०१,३५९,९२८	-	-	५०१,३५९,९२८
जम्मा	४३२,६०१,३१७,२९६	-	-	४३२,६०१,३१७,२९६
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	२२,७४३,८२७,४५५		२२,७४३,८२७,४५५	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	४५५,३४५,१४४,७५१	-	२२,७४३,८२७,४५५	४३२,६०१,३१७,२९६
वित्तीय दायित्व **परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा**				
कर्मचारी सुविधा दायित्व	३,८८९,४१८,८५८	-	-	३,८८९,४१८,८५८
अन्य दायित्व	१,६६६,५०८,८७६	-	-	१,६६६,५०८,८७६
जम्मा वित्तीय दायित्व	५,५५५,९२७,७३४	-	-	५,५५५,९२७,७३४

२०७९ आषाढ ३२	समूह			
	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति **परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा**				
नगद तथा नगद समान	४,४४४,६१६,३९१	-	-	४,४४४,६१६,३९१
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१३०,६४८,८९०,०८०	-	-	१३०,६४८,८९०,०८०
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२०२,१६०,९५९,६३९	-	-	२०२,१६०,९५९,६३९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	६८,३२२,५९४,८१४	-	-	६८,३२२,५९४,८१४
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,११२,४११,२८१	-	-	२,११२,४११,२८१
धितोपत्रहरुमा लगानी	१,४६३,५६५,०५४	-	-	१,४६३,५६५,०५४
अन्य सम्पत्ति	३७७,५१०,७८५	-	-	३७७,५१०,७८५
जम्मा	४०९,५३०,५४८,०४४	-	-	४०९,५३०,५४८,०४४
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	३३,४५९,५९४,६१२		३३,४५९,५९४,६१२	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	४४२,९९०,१४२,६५६	-	३३,४५९,५९४,६१२	४०९,५३०,५४८,०४४
वित्तीय दायित्व **परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा**				
कर्मचारी सुविधा दायित्व	४,१३०,९१३,४५९	-	-	४,१३०,९१३,४५९
अन्य दायित्व	१,५२९,४४१,१७१	-	-	१,५२९,४४१,१७१
जम्मा वित्तीय दायित्व	५,६६०,३५४,६३०	-	-	५,६६०,३५४,६३०

२०७९ आषाढ ३२	कोष			
	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति **परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा**				
नगद तथा नगद समान	४,४४१,०७०,३००	-	-	४,४४१,०७०,३००
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१३०,६१३,८९०,०८०	-	-	१३०,६१३,८९०,०८०
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२०२,१६०,९५९,६३९	-	-	२०२,१६०,९५९,६३९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	६८,३२२,५९४,८१४	-	-	६८,३२२,५९४,८१४
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,११२,४११,२८१	-	-	२,११२,४११,२८१
धितोपत्रहरुमा लगानी	१,४६३,५६५,०५४	-	-	१,४६३,५६५,०५४
अन्य सम्पत्ति	३७८,८९८,४६३	-	-	३७८,८९८,४६३
जम्मा	४०९,४९३,३८९,६३१	-	-	४०९,४९३,३८९,६३१
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	३३,४५९,५९४,६१२		३३,४५९,५९४,६१२	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	४४२,९५२,९८४,२४३	-	३३,४५९,५९४,६१२	४०९,४९३,३८९,६३१
वित्तीय दायित्व **परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा**				
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	४,१३०,९१३,४५९	-	-	४,१३०,९१३,४५९
अन्य दायित्व	१,५२७,१८४,२३०	-	-	१,५२७,१८४,२३०
जम्मा वित्तीय दायित्व	५,६५८,०९७,६८९	-	-	५,६५८,०९७,६८९

५. थप जानकारी तथा खुलासाहरु

५.१ सञ्चयकर्ता हाइड्रो कोष

विगतका बर्षहरुमा कोषले आर्जन गरेको मुनाफाबाट शुरु कोष रकमको निश्चित प्रतिशतले हुन आउने रकम सञ्चयकर्ताहरुको खातामा बाँडफाँड गर्ने प्रचलन रहेको र आर्थिक बर्ष २०७३/७४ देखि बेतन कर्णली सञ्चयकर्ता हाइड्रो पावर कम्पनी लि.को शेयरमा सञ्चयकर्ताको तर्फबाट शेयर लगानी गर्ने गरि सञ्चालक समितिको निर्णय बमोजिमको रकम जम्मा गर्ने गरिएको छ।

आर्थिक बर्ष २०७४/७५ को अन्त्य सम्ममा सञ्चयकर्ताको तर्फबाट ४ करोड कित्ता शेयर रु.७/- का दरले रु.२८ करोड लगानी भएकोमा आर्थिक बर्ष २०७५/७६, २०७६/७७, २०७७/७८ र २०७८/७९ मा थप लगानी नभएको हुंदा आर्थिक बर्षको अन्त्यसम्ममा रु.२८ करोड कुल लगानी भएको छ। कोषले मुनाफाबाट बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाईड्रो पावर कम्पनी लि.को शेयरमा लगानी गर्ने प्रयोजनको लागि छुट्याएको रकम सञ्चयकर्ताको छुट्टै व्यक्तिगत खातामा जम्मा गरिएको छ। सञ्चयकर्ताको तर्फबाट लगानी गरेको शेयर एकमुष्ठ भुक्तानी गरिएको र सञ्चयकर्ताको व्यक्तिगत खाताबाट न्यून गरिएको छैन।

५.२ बेचालु सञ्चय कोष

सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरु मितिले ६ वर्षसम्म फिर्ता लिन नआएका सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकम आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि छुट्टै व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। जस अन्तर्गत आ.ब. २०७८/७९ को अन्त्यसम्ममा उक्त कोषको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ :

विवरण	निजामती	प्रहरी	जङ्गी	शिक्षा	संस्थान	जम्मा
शुरु मौज्दात	१,३२६,०८९	१,०१६,९१४	५५३,४३२	४४५,४००	६८७,०६४	४,०२८,९०१
चालु खाताबाट रकमान्तर	६२,४३७	२४,४५१	२७,९५५	४४,६६५	८३,२६३	२४२,७७३
चालु खातामा फिर्ता	(३४,९५०)	(१८,७८४)	(६,२७७)	(१६,२२७)	(३९,९९५)	(११६,२३६)
अन्तिम मौज्दात	१,३५३,५७५	१,०२२,५८०	५७५,११०	४७३,८३८	७३०,३३३	४,१५५,४३८

५.३ सञ्चयकर्ता कोष/सापटी समायोजन

सञ्चय कोष लेखाङ्कन कार्यविधि, २०७८ को व्यवस्था अनुसार विगत लामो समयदेखि दावि वा भुक्तानी हुन नसके का सञ्चयकर्ताको कोषकट्टी तथा विशेष सापटी खातामा मौज्दात रहेको रु.१,०००/- भन्दा बढी र रु.३,०००/- सम्मको रकमलाई सप्रमाण माग दावी गरेका बखत भुक्तानी गर्ने गरी "सञ्चयकर्ता कोष सापटी समायोजन" खातामा छुट्टै राखी व्यवस्थापन गर्ने नीति लिईए अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अन्त्य सम्ममा यस शीर्षकमा रु.२९ करोड १३ लाख ६५ हजार ८ सय ५१ मौज्दात रहेको छ। उक्त रकममा व्याज प्रदान गरिएको छैन।

५.४ आवास आयोजना अक्षय कोष

कोषले पोखरा आवास आयोजनाको व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले रु.१०,००,०००/- बराबरको रकमलाई "आवास आयोजना अक्षय कोष" स्वरुप प्रभु बैंक लि., पोखरा शाखामा मुद्दति खाता खोली राखेको छ।

जलेश्वर नगरपालिका ४, जनकपुरमा विपन्न परिवारको बालबालिकाको शिक्षा सम्बन्धि व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले मिति २०७९/०२/३१ को कोष सञ्चालक समितिको बैठक नं १६२३ ले रु.२५,००,०००/- बराबर रकमको अक्षय कोष स्थापना गर्ने निर्णय अनुरुप सो बराबरको रकमलाई "शैक्षिक विकास अक्षय कोष" स्वरुप राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि., मा मुद्दति खाता खोली राखेको छ।

५.५ कर्मचारी सुविधा दायित्व

कोषको लेखा नीति अनुसार कर्मचारी सुविधा दायित्व लेखाङ्कन गरिएको छ। आर्थिक बर्ष २०७८/७९ सम्ममा भएको कारोबार तथा मौज्दातको आधारमा विमाङ्किय मूल्याङ्कन प्रतिवेदन प्राप्त गरी सो अनुसार थप दायित्व व्यवस्था गरिएको छ।

(१) कार्यरत कर्मचारीहरुकोउपदान तथा निवृत्तभरण

विवरण	निजामती
शुरु दायित्व	१,७२१,४२३,०१५
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(११७,४६९,२२८)
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	८७,७५४,३५५
व्याज खर्च	११०,८९०,८३६
अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गरिएको	
विमाङ्कीय नोक्सान	(१६४,५६३,७२४)
अन्तिम दायित्व	१,६३८,०३५,२५४

(क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

विवरण	निजामती
डिस्काउन्ट दर	८.०० %
तलव वृद्धि दर	८.०० %
निवृत्तिभरण बृद्धि दर	तलव बृद्धि दरको दुई तिहाई

(ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,६६६,४२६,२५९
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१,७८५,३१५,३६९

तलव बृद्धि दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,४९८,४५१,००९
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१,३६६,३७३,७६९

(२) सेवा निवृत्त कर्मचारीहरुको निवृत्तभरण

विवरण	निजामती
शुरु दायित्व	१,६०६,२३०,९४८
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(१११,७७६,०७९)
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	-
व्याज खर्च	१००,७७२,२८९
अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गरिएको	
विमाङ्कीय नोक्सान	(११७,६०८,३५४)
अन्तिम दायित्व	१,४७७,६१८,८०४

(क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन्

विवरण	निजामती
डिस्काउन्ट दर	८.०० %
तलव वृद्धि दर	८.०० %
निवृत्तिभरण वृद्धि दर	तलव बृद्धि दरको दुई तिहाई

(ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,३५३,८४०,२८३
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१,६२२,२५४,०११

तलव बृद्धि दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,५७३,३२१,८५२
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१,३९०,४७७,१५४

(३) सञ्चित विरामी बिदा

विवरण	निजामती
शुरु दायित्व	१३९,३४९,४०३
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(२२,९५६,५९९)
पुर्वमापन नोक्सानी (नाफा)	
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	२,८९४,४०५
व्याज खर्च	८३,११,६२२
विमाङ्कीय नोक्सान	(१,७३५,६६८)
अन्तिम दायित्व	१२५,८६३,१६३

(क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन्

विवरण	निजामती
डिस्काउन्ट दर	८.०० %
तलव वृद्धि दर	८.०० %

(ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत वृद्धि हुँदाको दायित्व	१२१,०८५,६६०
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१३१,१४५,३९८

तलव वृद्धि दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत वृद्धि हुँदाको दायित्व	१३०,८२९,८८२
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१२१,२८९,५४१

(४) सञ्चित घर विदा

विवरण	निजामती
शुरु दायित्व	४४,८१७,५०१
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(२५,१४६,१९४)
विमाङ्कीय नोक्सान	१७,८७४,३६३
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	२१,३०५,०४१
व्याज खर्च	२,०९५,८८६
अन्तिम दायित्व	६०,९४६,५९७
अन्तिम दायित्व	१२५,८६३,१६३

(क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन्

विवरण	निजामती
डिस्काउन्ट दर	८.०० %
तलव वृद्धि दर	८.०० %

(ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत वृद्धि हुँदाको दायित्व	५७,९१७,८३३
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	६४,३४९,३२४

तलव वृद्धि दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत वृद्धि हुँदाको दायित्व	६४,१४१,७१३
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	५८,०५०,३४३

(५) जीवन सुरक्षण कोष

विवरण	निजामती
शुरु दायित्व	६१९,०९२,५९२
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(७२,७२४,५६०)
नाफा नोक्सानमा लेखांकन गरिएको	
सेवा लागत	२६,४४६,९९९
व्याज खर्च	३७,२०९,१९२
अन्य विस्तृत आयमा लेखांकन गरिएको	
विमाङ्कीय नोक्सान	(२३,०६९,१८३)
अन्तिम दायित्व	५८६,९५५,०४०

(क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन्

विवरण	निजामती
डिस्काउन्ट दर	८.०० %
तलव वृद्धि दर	८.०० %

(ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत वृद्धि हुँदाको दायित्व	५६३,८२८,९०८
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	६१२,५४६,०७७

तलव वृद्धि दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत वृद्धि हुँदाको दायित्व	६११,०२०,४२२
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	५६४,८११,१३८

५.६ सम्बद्ध व्यक्तिसँगको कारोबार

कोषको सम्बद्ध व्यक्तिको रुपमा कोषको व्यवस्थापनका महत्वपूर्ण पदाधिकारीहरु रहेका छन् । यस अन्तर्गत कोषको सञ्चालक समितिका सदस्यहरु तथा कोषको प्रशासक पर्दछन् । सञ्चालक समितिका सदस्यहरु सामूहिक रुपमा योजना बनाउने, निर्देशन दिने तथा नियन्त्रण गर्ने अधिकारीको रुपमा कार्य गर्दछन् भने सञ्चालक समितिको योजना कार्यान्वयन गर्ने तथा कोषको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्ने जिम्मेवार व्यक्ति कोषका प्रशासक हुन् । कोषमा सञ्चालक समितिका सञ्चालकहरु निम्न अनुसार रहेका छन् ।

नाम	पद
डा. राम प्रसाद घिमिरे	अध्यक्ष
श्री दिपक थापा	सञ्चालक
श्री लक्ष्मी प्रसाद निरौला	सञ्चालक
डा. हरि प्रसाद अधिकारी	सञ्चालक
श्री गणेश सिंह भण्डारी	सञ्चालक
श्री राजु रमण पौडेल	सञ्चालक
श्री जितेन्द्र धिताल	प्रशासक/सञ्चालक

आ.व. २०७८/७९ मा सञ्चालक समितिको बैठकमा उपस्थित भएवापत सदस्यहरुलाई प्रति वैठक रु. आठ हजार प्रदान गरिएको छ। यो बाहेक अन्य सुविधा वा भुक्तानी गरिएको छैन। यस आर्थिक वर्षमा सञ्चालक समितिको बैठक भत्ता तथा खर्चमा रु.४० लाख ४५ हजार (गत वर्ष रु.१६ लाख ६२ हजार) खर्च भएको छ। कोषले सञ्चालक समितिका सदस्यहरुसँग कुनै व्यापारिक सम्झौता वा कार्य गरेको छैन।

आर्थिक बर्ष २०७८/७९ मा कोषकोप्रशासकमा श्री जितेन्द्र धिताल कार्यरत रहनु भएको थियो। प्रशासकको वार्षिक तलब तथा भत्तामा रु.२१,५३,३९१.९९/- खर्च भएको छ। प्रशासकलाई कार्यालयबाट ड्राइभर सहितको गाडीको सुविधा रहेको छ। कोषले प्रशासकसँग कुनै व्यापारिक सम्झौता वा कार्य गरेको छैन।

५.७ कोषले शेयरमा गरेको लगानीको लागत यसप्रकार रहेको छ।

निकायको प्रकारसुचिकृत संस्थामा	लागत (रु. हजारमा)
वाणिज्य बैंक	६,२४६,४५१
विकास बैंक	६१,८०९
बीमा कम्पनी	६२९,५८२
जलविद्युत कम्पनी	१,०००,०००
अन्य	-
निकायको प्रकारसुचिकृत संस्थामा	लागत (रु. हजारमा)
जलविद्युत कम्पनी	९९०,०००
बीमा कम्पनी	-
अन्य	६००,२८६
जम्मा	९,५२८,१२८

कोषले आफ्नो शेयर लगानी रहेको १३ वटा वाणिज्य बैंकमा रु.६६ अर्ब ८५ करोड ९५ लाख मुद्दति निक्षेपको रुपमा लगानी गरेको छ। शेयर लगानी रहेका विभिन्न कम्पनीहरुमध्ये बाह्रवटा कम्पनीहरुमा र कोषले कर्जा लगानी गरेका चारवटा कम्पनीहरुमा कोषको तर्फबाट सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व रहेको छ।

५.८ कोषको शेयर लगानी भएका कम्पनीहरुमा आ.व. २०७८/७९ को अन्त्यमा कोषको तर्फबाट सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व

सि.नं.	संस्थाको नाम	प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी
१	हिमालयन बैंक लि. नेपाल	श्री जितेन्द्र धिताल
२	हाईड्रोईलेक्ट्रिसिटी ईन्भेष्टमेण्ट एण्ड डेभेलोपमेण्ट कम्पनी	श्री जितेन्द्र धिताल
३	बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाइड्रोपावर क. लि.	श्री दिपक रौनियार
४	एनएमवि बैक लि.	श्री जीवन कुमार कट्वाल
५	नेपाल एस.बी.आई. बैंक लि.	श्री भरतराज वस्ती
६	नेपाल बैक लि.	श्री रोचनश्रेष्ठ
७	बैक अफ काठमाडौ	श्री विजय कुमार श्रेष्ठ
८	सिन्धु विकास बैंक लि.	श्री दिनेश कुमार के.सी.
९	प्रभू ईन्स्योरेन्स कम्पनि लि.	श्री राजेन्द्र शाक्य
१०	राष्ट्रिय बीमा क. लि.	श्री दामोदर प्रसाद सुवेदी
११	सि.वि.आई.एल. क्यापिटल लि.	श्री सुवास खड्का

सि.नं.	संस्थाको नाम	प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी
१२	सञ्चयकर्ता घर जग्गा व्यवस्थापन कम्पनी प्रा.लि.	श्री जितेन्द्र धिताल श्री जीवन कुमार कट्वाल श्री विजय कुमार श्रेष्ठ

५.९ कोषको ऋण लगानी भएका संस्थामा कोषको तर्फबाट प्रतिनिधित्व

सि.नं.	संस्थाको नाम	प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी
१	अपर तामाकोशी हाइड्रोपावर क.लि.	श्री जितेन्द्र धिताल
२	मध्य भोटेकोशी हाईड्रो पावर क. लि.	श्री धुव भट्टराई
३	रसुवागढी हाईड्रो पावर क. लि.	श्री धुब प्रसाद अधिकारी
४	सान्जेन जलविद्युत क. लि.	श्री ठाकुर जंग थापा

५.१० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा स्वीकृत दरबन्दी ५१५ रहेकोमा असार मसान्त सम्ममा ३३७ कर्मचारी कोषमा कार्यरत रहेका छन् ।

५.११ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ अन्त्य सम्ममा कोषले दायर गरेका मुद्दाहरु विभिन्न अदालतहरुमा निम्न अवस्थामा रहेका छन् । वत्तीय विवरण अनुमोदनको मिति सम्ममा उक्त मुद्दाहरुको फैसला भएको छैन ।

सि.नं.	मुद्दाको विषय	संख्या	अदालत	कैफियत/प्रतिवादि
१	दुषित लिखत बदर	075-cp-3964	काठमाडौ जिल्ला अदालत	श्री कृष्ण लवट
२	करार बमोजिमको रकम पाउ	075-cp-7399	काठमाडौ जिल्ला अदालत	कर्मचारी संचय कोष
३	सामान भिकिलान पाउं	076-cp-0688	ललितपुर जिल्ला अदालत	प्रविर शमसेर जबरा
४	अदालतको अवहेलना	076-c3-0009	ललितपुर जिल्ला अदालत	प्रविर शमसेर जबरा
५	धितो लिखत बदर	076-ci-0381	सर्वोच्च अदालत	सुन कुमार ह्योङ्जु
६	बक्यौता बहाल रकम दिलाई पांउ	077-cp-2317	काठमाडौ जिल्ला अदालत	कर्मचारी संचय कोष समेत
७	उत्प्रेषण	077-wo-0204	सर्वोच्च अदालत	जय बहादुर भुजेल
८	उत्प्रेषण	077-wo-0953	सर्वोच्च अदालत	विधा सागर गुप्ता
९	उत्प्रेषण	077-wo-0644	सर्वोच्च अदालत	संजिव कुमार दुब्वे
१०	उत्प्रेषण	077-wo-1241	सर्वोच्च अदालत	रत्न बहादुर राउत
११	हिसाब गरि पाउ	077-cp-5234	काठमाडौ जिल्ला अदालत	दि फुलबारी
१२	उत्प्रेषण	078-WO-0247	सर्वोच्च अदालत	तुलसी प्रसाद गौतम
१३	उत्प्रेषण	078-WO-0431	सर्वोच्च अदालत	तुलसी प्रसाद गौतम
१४	उत्प्रेषण प्रतिषेध समेत	078-wo-0623	सर्वोच्च अदालत	कर्मचारी संचय कोष
१५	उत्प्रेषण प्रतिषेध समेत	078-wo-0680	सर्वोच्च अदालत	कर्मचारी संचय कोष
१६	उत्प्रेषण समेत	078-wo-0401	सर्वोच्च अदालत	सोम बहादुर बि.क.
१७	उत्प्रेषण परमादेश समेत	078-wo-1016	उच्च अदालत, पाटन	मनिषा घिमिरे
१८	उत्प्रेषण परमादेश समेत	078-wo-1014	उच्च अदालत, पाटन	सुस्मीता पन्थी
१९	उत्प्रेषण परमादेश समेत	078-wo-1015	उच्च अदालत, पाटन	अनुनय तुम्बाहाम्फे

सि.नं.	मुद्दाको विषय	संख्या	अदालत	कैफियत/प्रतिवादि
२०	उत्प्रेषण परमादेश समेत	078-wo-1080	सर्वोच्च अदालत	कर्मचारी संचय कोष
२१	उत्प्रेषण परमादेश समेत	078-wo-0821	सर्वोच्च अदालत	कर्मचारी संचय कोष
२२	उत्प्रेषण	078-wo-1453	उच्च अदालत, पाटन	सुधिर बस्नेत
२३	उत्प्रेषण	078-wo-1456	उच्च अदालत, पाटन	भेगास सिटी उपभोक्ता
२४	उत्प्रेषण	078-wo-1377	उच्च अदालत, पाटन	कृष्ण प्रसाद दुलाल
२५	हिसाब गरि पाउ	078-cp-6444	काठमाडौ जिल्ला अदालत	दि फुलबारी
२६	निषेधाज्ञा	078-wo-1235	उच्च अदालत, पाटन	सिभिल इस्टेट्स प्रालि
२७	निषेधाज्ञा	078-wo-0235	काठमाडौ जिल्ला अदालत	रमेश ब घर्ती क्षेत्री
२८	निषेधाज्ञा	078-wo-0236	काठमाडौ जिल्ला अदालत	नारायण देवी श्रेष्ठ
२९	निषेधाज्ञा	078-wo-0238	काठमाडौ जिल्ला अदालत	प्रकाश शर्मा समेत
३०	निषेधाज्ञा	078-wo-0231	काठमाडौ जिल्ला अदालत	नन्दराम भण्डारी
३१	उत्प्रेषण परमादेश समेत	078-wo-1606	सर्वोच्च अदालत	केदार नाथ गौतम
३२	निषेधाज्ञा	078-wo-0218	काठमाडौ जिल्ला अदालत	गणेश खड्का
३३	उत्प्रेषण परमादेश समेत	079-wo-0046	सर्वोच्च अदालत	जगदीश जोशी समेत
३४	उत्प्रेषण परमादेश समेत	079-wo-0118	सर्वोच्च अदालत	राजेन्द्र थापा
३५	उत्प्रेषण परमादेश समेत	079-wo-0132	सर्वोच्च अदालत	श्रवण कुमार चौधरी
३६	उत्प्रेषण परमादेश समेत		सर्वोच्च अदालत	कर्मचारी संचय कोष
३७	उत्प्रेषण परमादेश समेत	079-wo-0163	सर्वोच्च अदालत	नहकुल बोगटी समेत
३८	उत्प्रेषण परमादेश समेत	079-wo-0276	सर्वोच्च अदालत	प्रदिप कुमार महतो समेत

उल्लेखीत मुद्दाहरु संयोगिक सम्पत्तिको (contingent assets) रुपमा रहेकोले थप लेखाङ्कन आवश्यक रहेको छैन ।

५.१२ कर्जाको लागि ऋण सम्झौतामा जनाएको प्रतिबद्धता

कोषको विभिन्न संस्था तथा कम्पनीहरुलाई हाल कुल कर्जा प्रतिबद्धता रु.३३ अर्व १० करोड ८८ लाख ४० हजार रहेकोमा यस आर्थिक बर्षको अन्तसम्ममा रु. १९अर्व ७० करोड ९ लाख ४३ हजार कर्जा प्रवाह भई रु.१३ अर्व ४० करोड ७८ लाख ९७ हजार कर्जा प्रवाह हुन बाँकी रहेको छ ।

उक्त कर्जाहरुको विवरण निम्नानुसार छ :

संस्थाको नाम	प्रतिबद्धता रकम	प्रवाह रकम	प्रवाह हुन बाँकी
(क) संस्थागत कर्जा	२४,६३३,८४०	१८,४३७,३३१	६,१९६,५०९
नेपाल वायुसेवा निगम (अधिविकर्षण)	१,५००,०००	९८८,५२४	५११,४७६
सान्जेन जलविद्युत कम्पनी	४,५७१,६००	४,२५२,४००	३१९,२००
रसुवागढी जलविद्युत कम्पनी	८,०४२,१००	७,१०४,५९०	९३७,५१०
मध्य भोटेकोशी जलविद्युत कम्पनी	८,८८८,६४०	५,१८१,२८०	३,७०७,३६०
सि.डी. इनोभेटिभ डिजाईन एण्ड कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	६५४,७००	४८५,७३७	१६८,९६३
अर्वान पेन्टागन प्रा.लि.	९७६,८००	४२४,८००	५५२,०००
(ख) सहवित्तियकरण कर्जा	८,४७५,०००	१,२६३,६१२	७,२११,३८८
अपी पावर कम्पनी लिमिटेड	१,०००,०००	४६०,८१४	५३९,१८६
नाशा हाईड्रोपावर प्रा.लि.	२,०००,०००	-	२,०००,०००

संस्थाको नाम	प्रतिबद्धता रकम	प्रवाह रकम	प्रवाह हुन बाँकी
मादमे खोला हाईड्रोपावर प्रा.लि.	८२५,०००	-	८२५,०००
के.बि.एन.आर. इसुवा पावर लिमिटेड	१,०००,०००	२५४,०३८	७४५,९६२
भिजन लुम्बिनि प्रा.लि.	८००,०००	३३९,७१४.९१	४६०,२८५
गोरक्ष हाईड्रोपावर प्रा.लि.	८५०,०००	-	८५०,०००
काठमाण्डौ इन्टरनेशनल हस्पिटल प्रा.लि.	१,०००,०००	१६०४२१.७३३३	८३९,५७८
गौरीशङ्कर सिमेन्ट प्रा.लि.	१,०००,०००	४८६२३.७६७४	९५१,३७६
जम्मा	३३,१०८,८४०	१९,७००,९४३	१३,४०७,८९७

५.१३ शेयरमा लगानीको लागि प्रतिबद्धता

कोषको बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाइड्रोपावर कम्पनीमा प्रतिवेदन मितिमा रु.१ अर्ब ३९ करोड ५० लाख पुँजी प्रतिबद्धता रहेको छ।

५.१४ अन्य संयोगिक दायित्व (Contingent Liability)

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६३(१) को प्रतिवन्धात्मक वाक्यांशले कोषलाई स्वतः स्वीकृत अवकाश कोष मानेकोले सोही ऐनको दफा ६४(२) को स्वीकृत अवकाश कोषको आयमा आयकर नलाग्ने व्यवस्था बमोजिम यस कोषको आयमा आयकर नलाग्ने व्यवस्था रहेको छ। तर आन्तरिक राजश्व कार्यालय, ललितपुर १ ले मिति २०७८/०९/०८ मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिम कोषलाई संशोधित कर निर्धारण आदेश जारी गरी आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि २०७६/७७ सम्मको लागि रु.५ अर्ब ५३ करोड १९ लाख ४७ हजार ३ सय ६८ कर योग्य आय कायम गरी सोही ऐनको अनुसूची १ बमोजिम २५ प्रतिशतका दरले आयकर, दफा १२० (ख) बमोजिम आयकर बराबरको शुल्क तथा दफा ११८ र ११९ बमोजिम थप व्याजसमेत गरी रु.३ अर्ब ४० करोड ६२ लाख ६० हजार २ सय ९५ जम्मा कर दायित्व निर्धारण गरेको छ। कोषले सो आदेशको विरुद्ध सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन पेश गरी मिति २०७८/०९/१६ मा अल्पकालिन अन्तरिम आदेश प्राप्त गरेको छ।

५.१५ लगानी सम्पत्तिको उचित मूल्य (Fair Value of Investment Property)

कोषले धारण गरेका लगानी सम्पत्तिहरु समानको अन्य लगानी सम्पत्तिहरुको कारोबार सम्बन्धित बजारमा न्यून रहेको, कारोबार भएको भएता पनि कारोबार भएको सही रकमको जानकारी प्राप्त हुने व्यवस्था नभएकोले ती लगानी सम्पत्तिहरुको उचित मूल्य निर्धारण विश्वसनिय ढंगमा गर्न नसकिने देखिएकोले कोषले अपनाएको नीति अनुरुप ती सम्पत्तिहरुको उचित मूल्य खुलासा गरिएको छैन।

५.१६ जोखिम व्यवस्थापन

कोषले देहायका विभिन्न क्षेत्रका कारोवारहरुको जोखिम व्यवस्थापनका लागि कार्यहरु गरेको छ।

(क) तरलता जोखिम (Liquidity Risk)

कोषले लगानी वा अन्य सम्पत्तिलाई नगदमा परिवर्तन नसक्नाले आफ्नो छोटो अवधिको दायित्व भुक्तानी गर्न नसक्ने जोखिम नै तरलता जोखिम हो।कोषले सञ्चयकर्ताको रकमलाई लगानी नीति अनुरुप विभिन्न क्षेत्रमा परिचालन गर्दै आएको छ। समय अनुसार तरलता व्यवस्थापनका लागि कोषले वाणिज्य बैंकको मुद्दती निक्षेप र सरकारी सुरक्षण पत्रमा समेत लगानी गरेको छ। निश्चित रकम कल खातामा राखी तरलता व्यवस्थापन हुँदै आइरहेको छ।

(ख) बजार जोखिम (Market Risk)

सम्पूर्ण बजार वा बजारको विशिष्ठ वर्गलाई असर गर्ने जोखिम नै बजार जोखिम हो। यो अज्ञात हुन्छ र बजार

कारकहरुबाट उत्पन्न हुन्छ जसमा प्राय गरी व्याजदर कारक रहेको हुन्छ ।

कोषले निर्दिष्ट गरे अनुरुप सम्पत्ति दायित्व संरचनाभित्र रही बजार जोखिमको पहिचान गर्ने, मापन गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने परिपाटीको विकास गरिएको छ । बजार जोखिमका तत्वहरु नियमित रुपमा परिवर्तन भईर हने हुँदा जोखिम व्यवस्थापन गर्ने विधि तथा औजारहरु समेत समय समयमा आवश्यकता अनुरुप पुनरावलोकन गर्ने नीति लिईएको छ ।

कोषको बजार जोखिमको पहिचान, मापन, अनुगमन, व्यवस्थापन र विश्लेषण गर्न एक बजार जोखिम व्यव्स्थापन निर्देशिका कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईएको छ ।

(ग) सञ्चालन जोखिम (Operational Risk)

कोषको कार्यप्रक्रियामा रहने कमि कमजोरी, मानविय त्रुटी, आकस्मिक वा प्राकृतिक रुपमा हुने सञ्चालन जोखिमलाई व्यवस्थापन गर्न तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ बनाउन लेखापरीक्षण समिति, जोखिम व्यवस्थापन समितिको संरचनात्मक व्यवस्थाका अतिरिक्त कोषमा छुट्टै विभागीय संरचना कायम गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई मजबुत गरिएको छ ।

वित्तिय प्रतिवेदनको अनुपालन र सोमा रहने जोखिमलाई न्यून गर्न कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को नवौं संशोधन भई सकेको र यस ऐन अर्न्तगत बनेका नीति, नियम तथा कार्यविधिहरुमा आवश्यकता अनुरुप समयानुकूल पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ ।

(घ) ऋण लगानी जोखिम (Credit Risk)

ऋणीले तोकिएको समयमा भुक्तानी नगर्ने वा सम्झौताको पालना नगरेको कारणले कोषले साँवा तथा व्याज प्राप्त नगर्ने जोखिम नै ऋण लगानी जोखिम हो ।

कोषले परियोजनाहरुको समूचित जोखिम विश्लेषण पश्चात परियोजनामा लगानी गर्ने नीति लिएको छ । नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका संस्थामा ऋण प्रवाह गर्दा नेपाल सरकारको जमानत लिई कर्जामा रहने जोखिमलाई समूचित व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ । साथै, कोषले मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्दा सम्बन्धित बैंकहरुको त्रैमासिक रुपमा प्रकाशित तथ्याङ्कलाई आधार बनाई जोखिम व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ ।

(ङ) सूचना प्रविधि सम्बन्धी जोखिम (IT Related Risk)

सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिम न्यूनिकरण गर्न कोषमा विपत व्यवस्थापन योजना, २०७१ कार्यान्वयनमाल्याईएको छ । सोबाट सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिमको पहिचान, मापन, अनुगमन र आन्तरिक नियन्त्रण गर्ने परिपाटीको विकास भईसकेको छ । यसै सर्न्दभमा कोषले जोखिम न्यूनिकरण गर्न विगतमा IT System Audit गरेको र सो प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझावहरुलाई अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन रुपमा वर्गिकरण गरी अल्पकालिन सुझावहरुलाई सम्बोधन गर्दै लगिएको र दीर्घकालिन रुपमा सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यका लागि यही आर्थिक वर्षमा सूचना प्रविधि रणनीति कार्यान्वयनमा ल्याई सूचना प्रविधि जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न कोष अग्रसर रहेको छ ।

(च) सञ्चयकर्ता कर्जा जोखिम (Contributors Credit Risk)

कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गर्दै आएका विभिन्न कर्जा तथा सापटीहरुको जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न कर्जाको अनुगमन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गरिएको छ । कर्जाको वार्षिक रुपमा पुनरावलोकन गर्नुका साथै धितो को नियमित रुपमा स्थलगत निरीक्षण गर्न सञ्चयकर्ता घर दैलो कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिएको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
सम्वन्धित ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधिहरूको सूची

(क) सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन सम्बन्धी

- कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन(संशोधन सहित), २०१९
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सामान्य नियम (संशोधन सहित), २०20
- जगेडा कोष, कल्याणकारी कोष, निवृत्तिभरण कोष र अन्य कोषहरू सञ्चालन नियमावली, २०६२
- शाखा कार्यालय सञ्चालन निर्देशिका, २०७२
- सञ्चयकर्ता सापटी कार्यविधि, २०७३
- सञ्चयकर्ता परिचयपत्र सामाजिक सुरक्षा एवम् सञ्चय कोषसंग सम्वन्धित विषयमा सोधकार्यका लागि आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७०
- व्यवस्थापन कार्यविधि, २०६४
- संस्थालाई कोषमा आवद्ध गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४
- बेचालु सञ्चय कोष व्यवस्थापन कार्यविधि,२०७१
- सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना कार्यविधि, २०७६
- सार्वजनिक निकायका कर्मचारीको निवृत्तभरण तथा उपदान कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०७७
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सञ्चयकर्ता परिचय पत्र व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७
- सञ्चयकर्ताले प्राप्त गर्ने रकम बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्ने कार्यविधि, २०७६
- कोभिड-१९ वाट सिर्जित विशेष परिस्थितिमा कोषका सेवा सञ्चालन निर्देशिका, २०७७
- सञ्चय कोष लेखाकंन कार्यविधि, २०७८

(ख) मानव संशाधन व्यवस्थापन सम्बन्धी

- मानव संसाधन नीति तथा मानव संसाधन बिकास योजना, २०७२
- कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८
- प्रोत्साही पुरस्कार तथा दण्डसम्बन्धी कार्यविधि (संशोधन सहित), २०३३
- कर्मचारी सञ्चय कोष दैनिक तथा भ्रमण भत्तासम्बन्धी कार्यविधि, (संशोधन सहित), २०४२
- कर्मचारी औषधोपचार सम्वन्धी व्यवस्था, २०५०
- कोषका कर्मचारीको निमित्त अवकाश कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०६०
- कर्मचारी जीवन सुरक्षण कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०६०
- विद्युतीय हाजिरी प्रणाली, निर्देशिका, २०७७
- भ्रमण निर्देशिका, २०६७
- कोषका कर्मचारी सन्तति छात्रवृत्ती निर्देशिका, २०७०
- कोषका कर्मचारीहरुको हाजिरी व्यवस्थापन Electronic Attendence System निर्देशिका, २०७१

(ग) लगानी तथा असुली व्यवस्थापन सम्बन्धी

- कर्जा, लगानी तथा असुली नीति, २०७७
- कर्जा असुली कार्यविधि, २०६७
- बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाईड्रो पावर कं.लि.को शेयरमा लगानी गर्ने सम्वन्धी विनियम,२०७४
- भाडा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५
- जग्गा तथा भवन खरिद बिक्री कार्यविधि, २०७५
- संस्थागत कर्जा प्रवाह कार्यविधि, २०७६
- संस्थागत कर्जा असूली विनियम, २०७८

(घ) संस्थागत सुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धी

- संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१
- जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१
- लेखपरीक्षण समिति सञ्चालन विनियमावली, २०७४
- आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, २०७१
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- कर्मचारी सञ्चय कोष (खरिद) नियमावली, २०७५
- लेखा निर्देशिका, २०६३
- कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८
- कर्मचारी सञ्चय कोष अनुगमन र मूल्याङ्कनको मापदण्ड तथा कार्यविधि,२०७०
- व्यवसायिक निरन्तरता योजना/विपद व्यवस्थापन योजना, २०७१
- सूचना प्रविधि नीति, २०७२
- अधिकार प्रत्यायोजन कार्यविधि, २०७५
- सेवा करार निर्देशिका, २०७३
- कागज धुल्याउने कार्यविधि, २०७६
- बजेट निर्देशिका, २०७६
- बैंक रिकन्सिलियशन कार्यविधि, २०७६

कर्मचारी सञ्चय कोष

बरिष्ठ प्रबन्धकहरु

नगेन्द्र प्रसाद पौडेल
बरिष्ठ प्रबन्धक

नवराज पौडेल
बरिष्ठ प्रबन्धक

राजेन्द्र भण्डारी
बरिष्ठ प्रबन्धक

दिलिप राज पौडेल
बरिष्ठ प्रबन्धक

रमेशचन्द्र बेलवासे
बरिष्ठ प्रबन्धक

कमल अर्याल
बरिष्ठ प्रबन्धक

मदन सुवेदी
बरिष्ठ प्रबन्धक

राकेशलाल श्रेष्ठ
बरिष्ठ प्रबन्धक

राजेन्द्र लामिछाने
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

ध्रुव प्रसाद तिवारी
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

राम प्रसाद लामिछाने
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

अर्जुन निरौला
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

ध्रुव प्रसाद पन्त
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

आदर्श भट्टराई
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

कर्मचारी सञ्चय कोष

शाखा कार्यालय तथा सेवा केन्द्र प्रमुखहरु

तेज प्रसाद खनाल
जनकपुर

कल्पना मानन्धर
पोखरा

निर्मला हुमागाई
बिराटनगर

शशीकुमार देवकोटा
कोहलपुर

रवि तामाङ्ग
सुर्खेत

कृष्ण बहादुर जि.सी.
धनगढी

अजुन प्रसाद उपाध्याय
बुटवल

ओजस्वी गौतम
हेटौडा

मञ्जु भण्डारी
सेवा केन्द्र सिंहदरबार

दिपेन्द्र सापकोटा
सेवा केन्द्र धनकुटा

डिल्ली प्रसाद अधिकारी
सेवा केन्द्र लगनखेल

सुरक्षित भविष्यको लागि सञ्चय कोष तथा निवृत्तभरण कोष

सञ्चयकर्ता सापटी

विशेष सापटी
घर सापटी
घर मर्मत सापटी
शैक्षिक सापटी
सरल चक्रकर्जा

सामाजिक सुरक्षा सुविधा

काजक्रिया अनुदान
दुर्घटना क्षतिपूर्ति
स्वास्थ्योपचार योजना
सुत्केरी तथा शिशु स्याहार

संस्थागत ऋण

औद्योगिक क्षेत्र
उर्जा क्षेत्र
पर्यटन क्षेत्र
पूर्वाधार क्षेत्र